Muži pod ochranou

Robert Merle

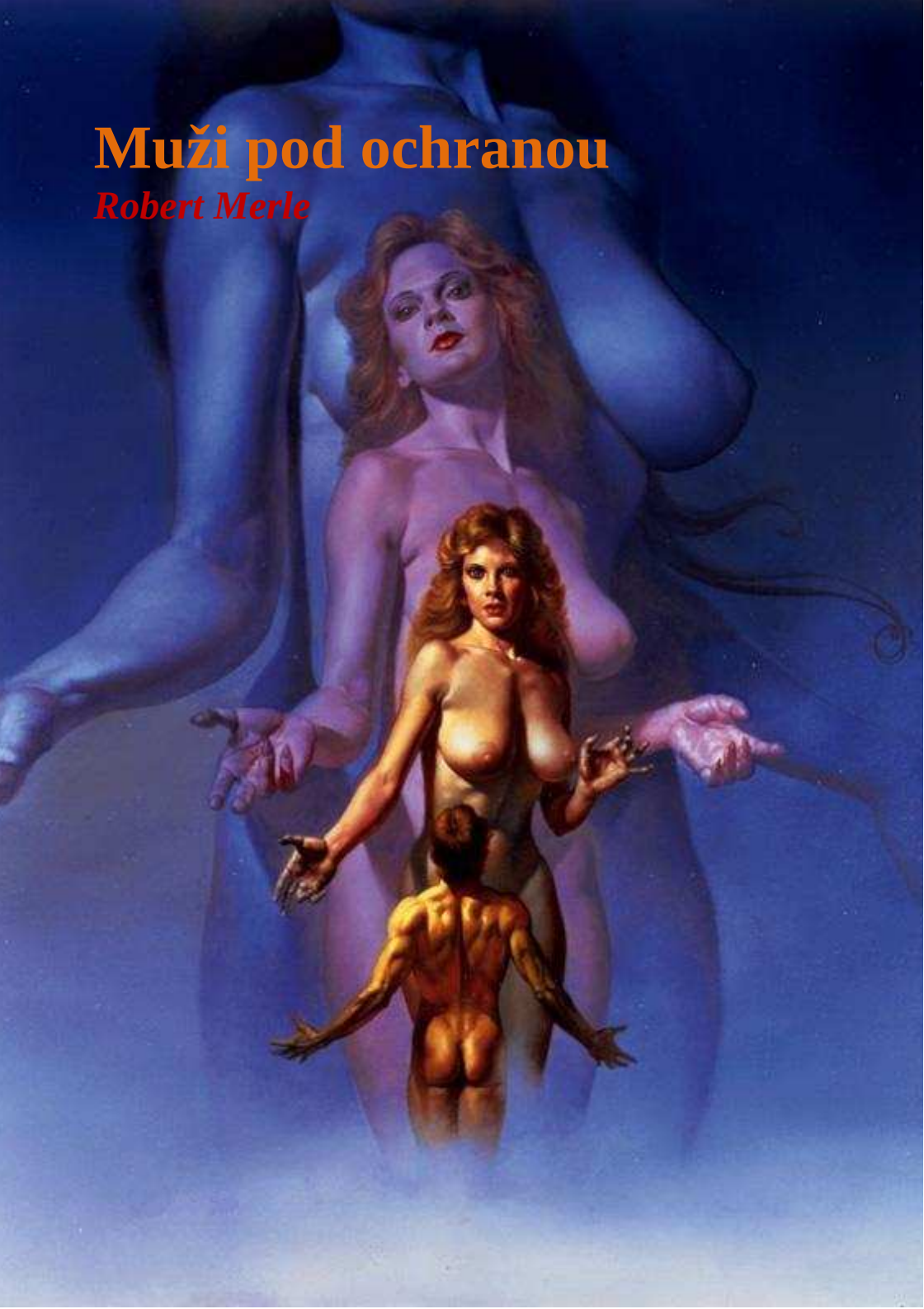

KAPITOLA PRVNÍ

Místnost bez oken, klimatizace. Do poloviny obložená dubem. Nad obložením obílená stěna a na ní rytina zobrazující očkování proti neštovicím na Kubě v roce 1900. Měkký koberec, jak jsem vešel, zabořil jsem se do něho až po kotníky. Velké, pohodlné křeslo, na pokyn jsem do něho zapadl málem po uši.

Pak zavládlo mlčení. Jsem tu od toho, abych mluvil, ale nezdá se, že by mě tu viděli rádi. Slovo není zrovna to, čeho se mocipáni jen tak zřeknou: radši si poslechnou sebe než ostatní. Navíc tu nejsem persona grata a moc dobře si to uvědomuji. To se týká mé osoby i toho, co mám na srdci. Nechávají mě podusit se ve vlastní šťávě, aby mi bylo hned od začátku jasné, že moc neznamenám.

Jsou tři, mlčky sedí proti mně u oválného stolu, jehož neobvyklá velikost podle mě symbolizuje vzdálenost, jež dělí Moc od prostého občana. Asi jsem tu nechtě omládl, připadám si totiž jako u zkoušky. Jsem sice známý a zkušený neurolog, tady mě tak ale neberou, a tak si v duchu říkám, jestli nepropadnu. Ironie je v tom, že nejde o mou kariéru a že tu mám hájit obecné zájmy právě proti těm, co je mají na starosti.

Jsou tři. Uprostřed masivní a hranatý, přesně jako „federálně fašistická" stavba HEWu[1], státní tajemník Matthews. Po Matthewsově pravici Skelton, ředitel Ústavu zdraví – podle toho, jak je vychrtlý, ho asi moc nepobral. Nalevo od něho sedí a pohrdavě a diskrétně po něm pokukuje Cresby, nejlepší prezidentův poradce.

Znám jenom Cresbyho. Plešatý mladík. Živý, drobný a útlý, oči jak uhlíky. „Dělají z něho génia," říkává má druhá žena Anita trochu trpce, myslí si, že by nebyla jen prezidentovou sekretářkou, ale taky jeho poradcem, kdyby nám nevládla misogynská kultura.

A určitě má pravdu. Označit ji za osobu „kompetentní", to prostě vůbec nic nevystihuje. Má obrovské znalosti a za jejím krásným čelem, zelenýma očima a pod havraní hřívou je uložen vysoce výkonný minipočítač.

---

[1] Health Education and Welfare, ministerstvo zdravotnictví, výchovy a sociálních věcí ve Washingtonu

Říkám to naprosto objektivně. Na to, abych byl do své ženušky Anity opravdu vzatý, ji nevídám dost často. Povolání jí ukládá povinnosti a ani spolu nebydlíme. Zaskočí ke mně do mého domu na Wesley Heights dvakrát třikrát týdně večer a přestane docházet, sotva v Bílém domě vypukne krize. Moc se divím, že světodějné události neovlivňují frekvenci mého pohlavního styku ještě větší měrou.

Právě přes Anitu jsem upozornil prezidenta na nebezpečí encefalitidy 16, ten obešel HEW a pověřil Cresbyho, aby mi dal na starost sestavení komise, co by všechno vyšetřila.

Moje důvěrná zpráva je tu na velikém stole, drží ji Matthews v obrovských chlupatých prackách. Listuje si v ní, jednak aby mi naznačil, že ji nečetl, a jednak aby mi tím, jak se loudá, dal najevo, že mne moc rád nemá. Jeho mlčení na mně spočívá stále tíživěji, ale jsem ochoten přiznat mu trochu pravdy. Prezident ho napřed bůhvíproč obešel a vzal ho znova na vědomí, až když bylo třeba podniknout opatření. Bylo to víc než trapné. Ponižující.

Matthewse jsem viděl jen jednou v televizi: tvářil se optimisticky jako každý politik a měl přesně tu hranatou a vysunutou čelist, co má každého přesvědčit, že si s budoucností Spojených států nemusí dělat hlavu. Čelist je pořád stejná, ale oči pod hustým obočím se už nedívají tak mile, aspoň ne na mne. Moc dobře vím, co ve mně vidí: ubohého přivandrovalce, ze kterého prezident bez vědomí HEWu udělal předsedu lékařské komise, jen aby se zavděčil své sekretářce.

Geniálního plešatého mladíka Cresbyho má Matthews rád ještě míň než mne. Cresby jede ve všem, co prezident podniká za zády svých státních tajemníků, a je hybnou pákou toho, čemu Matthews a jemu podobní trpce říkají „stínová správa“. Matthews má jedinou naději – Anita dixit – a sice že Cresby, neomalený vůči všem a občas i vůči samotnému prezidentovi, upadne v nemilost. Anita jeho naději sdílí.

Vychrtlý žlutý Skelton, ředitel zdravotnictví, zas vypadá, že ho užírají jeho vlastní kyseliny. Určitě nenávidí všechny: Matthewse, Cresbyho i mne.

Další osoba v místnosti moc místa opravdu nezabere. Žena. Jeden z nich ji, zrovna když jsem vcházel, oslovil jako slečnu Whitovou. Jméno jaksepatří ironické: slečna Whitová není bílá, ale šedivá od hlavy až k patě. Šaty, pleť, vlasy, všechno jako myška. Bez věku a bez přitažlivosti, se sluchátky na uších se otáčí kolem magnetofonu. Budí ve mně dojem, že se sama dobrovolně vyškrtla ze života, jako ostatně lidé v pozadí vždycky.

– Doktore Martinelli, dávám vám slovo, řekne konečně Matthews a tváří se, že mi je jen půjčuje – a to na nejkratší možnou dobu.

Tím se nedám odstrašit. Nemůžu přece za to, že prezident svým úředníkům vládne jako autokrat a obchází své státní tajemníky. A vůbec už nemůžu za to, že dotyční úředníci a státní tajemníci nepodají demisi a raději spolknou urážku. Za ministerskou slávu se platí.

– Komisi jsem na žádost prezidenta založil sedmadvacátého července. Měla by se zabývat v to době dostupnými fakty o encefalitidě 16.

– Proč ten název? zeptá se Matthews zprudka.

Nejradši bych mu řekl, že kdyby si býval přečetl mou zprávu, tak by to věděl. Místo toho se ozvu trpělivě, ale ne zas moc mile:

– V pokoji 16 v Georgetown University Hospital byl uložen první případ, kterým jsem se zabýval.

– Pokračujte, řekne Matthews.

– Měli jsme k dispozici jen málo času, a tak do naší analýzy byla zatím pojata jen velká města ve Spojených státech a v zahraničí.

– Zahraničí vynechte, řekl Matthews.

– Právě tato část ale není politicky bez zajímavosti.

– V jakém směru? zeptá se Matthews a zatváří se povýšeně, jako bych neměl na to, abych se do této oblasti mohl pustit.

– Podle toho, co vím, se všechny velké epidemie dosud šířily z východu na západ. Tato činí výjimku: šíří se od západu na východ. V západní Evropě podchytili menší počet případů než u nás, Sovětský svaz je, pokud víme, postižen míň než západní Evropa a v Asii se sotva dá mluvit o nákaze. Navíc z provedeného šetření vysvítá, že Japonsko a Čína už teď činí opatření a omezují styk svých občanů se Západem.

Ťal jsem do živého. Matthews tázavě zvedl husté černé obočí, zatvářil se zaujatě a chystal se klást mi další otázky, když tu se zdvořile, pohotově a neuvěřitelně ostře ozve Cresby:

– Pane tajemníku, tím bodem se nemusíme zdržovat. Přečetl jsem si zprávu doktora Martinelliho (letmý prohnaný úsměv) a zpravil jsem prezidenta o politických implikacích, co se Asie týče.

Matthews se sice ke mně nechoval moc pěkně, ale v tom okamžiku mi ho bylo líto. Těžko by někdo dal někomu bezohledněji na srozuměnou, že k ničemu není a že všechno, co k něčemu je, se děje mimo něho.

Matthews sevřel čelisti. Předtím musel spolknout urážku, teď něco horšího. Polkl nasucho.

– Pokračujte, doktore Martinelli, řekl Matthews a zle se po mně podíval.

Vůči mně si to může dovolit, nepatřím mezi ty, co něco znamenají.

Pokračoval jsem:

– Naše šetření zjistilo, že ve velkých městech Spojených států se už 73% neurologů, s nimiž jsme vešli ve styk, tímto problémem zabývalo. Dva z nich, doktor Pierce z Los Angeles a doktor Smith z Bostonu, zahájili stejně jako já virologický průzkum. Zatím bez úspěchu.

– Proč bez úspěchu? otázal se Matthews a jeho rozhořčený údiv vyzněl trochu dětinsky.

Matthews si asi myslí, že americká věda nezná porážky.

– Co se mne týče, odebral jsem vzorky postižených mozkových tkání a pokusil jsem se vypěstovat kulturu.

Matthewsovi začíná ujíždět půda pod nohama, dívá se na mě beze slova zpod hustého černého obočí, a tak dodám:

– Ty kultury mají izolovat a určit virus. Naočkované kultury se však neujaly, asi protože neměly vhodné prostředí.

Odmlčím se. Podívám se na Matthewse. Došlo mu, že to, co říkám, je závažné, a chtěl by se dál ptát. Jenže se obává, že by vyšla najevo jeho neznalost věci, a tak se prostě zachová moudře: pokrčí rameny, sevře čelisti a zatváří se zodpovědně, určitě mu to pomáhá v politické kariéře. Pak se najednou a celým tělem, jako by měl šíji napevno na trupu, obrátí se Skeltonovi a řekne mu:

– Pane Skeltone, nechtěl byste se doktora Martinelliho taky na něco zeptat?

Čím se Skelton živí, to nevím, mléko lidské dobroty to ale nebude. Dívá se na mne. Nažloutlá kůže v obličeji se pokrčí a objeví se zuby. Usmívající se lebka. Úsměv studený. Já se na něho dívám taky. Hrudníček má tak úzký, že člověk nechápe, jak tam matka příroda mohla vtěsnat plíce a srdce. To všechno se drží zpříma jen náhodou. A jaké má oči! Žluté jako kočka. Jdou mu k pleti. Je plný jedu normálně a teď se na mne navíc zlobí. Jeho taky odstavili. Úředně vzato, mně tu komisi měl svěřit on a ne Cresby. V tomto okamžiku jsem si jist, že tato urážka znamená víc než všechno, co bych tu mohl povídat o zdravotnictví v této zemi.

– Doktore Martinelli, řekne tenkým, nakřáplým a pisklavým hlasem, chtěl bych vám položit několik otázek. Třeba se tím zkrátí vaše ústní zpráva.

Jaká to kurtoazie! Ještě jsem vlastně nezačal a už to trvá moc dlouho.

– Podle toho, co jste řekl, nebylo ve Spojených státech možné vyvinout sérum proti encefalitidě 16.

– Ve Spojených státech ani v cizině, pokud víme.

– Obvyklé terapeutické postupy na encefalitidu 16 nezabraly?

– Nezabraly. Pokud je bylo možno použít.

– Proč to?

– Inkubační doba u této nemoci trvá zhruba týden. Po tu dobu se projevuje pouze potížemi s centry zraku, řeči a mobility. Potíže ale nejsou nijak velké. Neprovází je horečka a nijak nebrání nemocnému vykonávat obvyklou činnost. Většinou ani nejde k lékaři. A když se choroba projeví, tak je pozdě.

– Jak se projevuje?

– Neuvěřitelně prudce. Nemocný ztratí vědomí a upadne do komatu. Ostatně právě to nás vedlo k závěru, že se jedná o novou chorobu. Známé encefalitidy tak prudce neprobíhají.

– Kdyby nemoc byla léčena hned, jak se objeví drobné potíže, které jste popsal, zmírnila by její průběh antibiotika nebo kortizon?

– Pokud je nám známo, tak ne.

– Dá se něco dělat, když nemocný upadne do komatu?

– Nedá.

– Může dojít k spontánnímu uzdravení?

– Pokud k němu došlo, tak před komatem a uniklo to našemu průzkumu.

– Jestli dobře rozumím, všechny případy, které jste pozoroval nebo se jich nějak zúčastnil, končily vždy smrtelně?

– Ano.

Skelton si olízl rty a pokračoval:

– Jak se šíří nákaza encefalitidy 16?

– Nemoc je nakažlivá od prvního dne inkubace.

Dodám ještě:

– Nemocný si vůbec neuvědomuje, že je nakažen, a inkubace trvá týden, takže může nakazit značný počet lidí ve svém okolí.

Moc dobře vím, proč to říkám, tisk se encefalitidy 16 dosud nezmocnil. Zatím ani neví, jaký jsme jí dali název. Mlčení kolem toho mi připadalo trapné. Chtěl jsem, aby vláda mou zprávu zveřejnila a rychle podnikla nezbytná profylaktická opatření. Určitě bude třeba nějak omezit pohyb lidí, i za cenu jakýchkoli hospodářských ztrát, jinak se bude epidemie šířit jako olej na vodě.

Pokračoval jsem:

– Chtěl bych zde uvést jednu důležitou okolnost. Počet případů není na první pohled značný. 1375 případů během dvou měsíců na tak velkou aglomeraci, jako je New York, to nevypadá nijak enormě. Chtěl bych vás ale upozornit, že optimismus není na místě. Děsivý není počet případů, ale postup nemoci ve všech městech, jimiž jsme se zabývali. Bude-li se dál šířit ve stejných rozměrech, pak se můžeme obávat epidemie.

Nenechal jsem si nic pro sebe. Předhodil jsem jim to naopak všechno a tak ostře, že jsem prorazil i hroší kůži tajemníka Matthewse. Ukrývá si oči pod křovinatým obočím, ale já na nich vidím, že to na něho udělalo dojem. Po chvíli rozpřáhne ruce, roztáhne prsty a řekne vyděšeně a nevěřícně:

– Copak je vůbec možné, že by ještě došlo k nějaké velké epidemii?

Uhodím hřebík na hlavičku, však to potřebuje.

Pane tajemníku, mám-li být, s vaším dovolením, upřímný, vaše otázka se zakládá na optimistickém předpokladu. Vy si totiž myslíte, že současný stav medicíny by takovou epidemii brzy zvládl.

– Mýlím se snad?

– Mohl byste. Dejme tomu, že jde o virus, který nedokážeme izolovat ani identifikovat.

– Máte na to nějaký příklad? ozval se Skelton tím svým tenkým a skřípavým hláskem.

– Asijská chřipka v roce 1918.

– Doktore Martinelli, řekl Skelton a tvářil se, že mě jako přistihl při chybě, chtěl bych vám připomenout, že virologický výzkum od roku 1918 velice pokročil.

– To je pravda, odpověděl jsem mu živě. Ale to ještě neznamená, že musíme sérum proti encefalitidě 16 objevit ze dne na den. Stačilo pár měsíců a asijská chřipka tenkrát nadělala dvaadvacet milionů mrtvých.

– Kolik jste to řekl? zeptal se Matthews.

– Dvaadvacet milionů.

– O moc víc než celá první světová válka ve všech válčících zemích do hromady, ozval se Cresby.

Co Cresby řekl, bylo správné, ale podle toho, jak se vítězoslavně tvářil, tak mu ti mrtví moc na srdci neleželi: hlavně že získal bod proti Matthewsovi.

– Pokračujte, prosím, doktore Martinelli, řekl Matthews a ohnal se rukou, jako by od sebe odháněl vosu.

– Chtěl bych zdůraznit ještě jeden fakt, a sice věk ochořelých. Pružnost statistik, které jsme pořídili…

– Okamžik, prosím, doktore, řekla slečna Whitová. Zlobí mě magnetofon. Přestal nahrávat.

Oči mých tří spolubesedníků se současně obrátily k slečně Whitové. Nebyla mladá ani hezká, a tak k sobě zatím jejich pozornost nepřivábila. Pro ně to byla ženská ani mladá, ani stará, vykonávala podřadnou funkci a neznamenala o moc víc než třeba stůl. Až na to, že stůl nedělá zmatky, a slečna Whitová ano. Jak by taky ne, vždyť je to ženská! Neumí zacházet s aparáty. Protentokrát jsou všichni tři zajedno, vidím jim to na očích, s nadřazenou shovívavostí se smiřují s tím, že ženská neschopnost ruší důležité jednání. Kdyby nebyla v sázce jejich důstojnost, tak by vstali a ten zatracený magnetofon by jedna dvě zas běžel.

Jsem si jist, že slečna Whitová vyciťuje všechno, co pánům zrovna běží hlavou. Ne že by nevěděla, jak je to falešné, ale přesto se tím nechá do té míry ovlivnit, že začne zmatkovat doopravdy, vidím to ze svého místa. Zrudla, má slzy v očích a velice se snaží napravit chybu, pochopitelně neví kudy kam a trvá jí to dvakrát tak dlouho.

– Už to je, řekne konečně a narovná se, je rudá a slzičky jí stojí v očích.

Okamžik ticha. Mí spolubesedníci se už zas dívají na mne. Všechno je v pořádku a slečna Whitová je znova odsunuta do nebytí.

Pokračoval jsem:

– Mluvil jsem o věku ochořelých. V tomto směru bych chtěl uvést jedno. V dvaceti devíti městech, která jsme prošetřili, se věk pohybuje od dvanácti do sedmdesáti pěti let.

Mým posluchačům to samozřejmě nic neříká, až na Cresbyho, ten si přečetl mou zprávu.

– Rád bych upřesnil, co je na tom překvapujícího. Z našeho šetření totiž vyplývá, že mezi případy zjištěnými v USA nebo v cizích zemích není ani jeden nedospělý kluk. Na druhé straně jen velmi málo případů přes sedmdesát a když, tak jde o zdatné starce, co mají aktivní pohlavní život.

V dlouhém vychrtlém Skeltonově obličeji zahlédnu záblesk výsměchu, pak řekne tiše, ale moc jedovatě:

– Doktore Martinelli, uvádíte do vztahu encefalitidu 16 a sexualitu. Nepodléháte náhodou taky současné módě?

Promluvil tak agresivně, že mám chuť odpovědět mu jaksepatří drze. Například: pokud je sexualita v módě, tak vás se to stejně už moc netýká. Místo toho položím ruce dlaněmi na stůl a řeknu nevýrazně:

– Souvislost mezi spermatogenezí a chorobami na první pohled genitálnímu systému vzdálenými nelze popřít. Víte stejně dobře jako já, že podle šetření výzkumníků ve zdravotnickém středisku v Syrakusách jsou muži, kteří se podrobili vasectomii proto, aby jejich pohlavní činnost byla bez následků, zvlášť náchylní k artróze, kloubovému reumatismu a roztroušené mozkomíšní skleróze.

– Znám průzkum ze Syrakus, řekl Skelton. Tamější výzkumníci své závěry nepovažují za zcela jisté vzhledem k nízkému počtu prozkoumaných případů…

– Já ale ano, řekl jsem suše.

– Především, ozval se Matthews rozumně, za což jsem mu byl vděčný, na souvislost mezi oběma jevy zas tolik nezáleží, fakta jsou fakta. Doktore Martinelli, uvedl jste, že podle vašich statistik se mezi oběťmi encefalitidy 16 nevyskytl ani jeden nedospělý chlapec. Platí to i pro děvčata?

V tom okamžiku se Cresby obrátil k Matthewsovi a s aroganci, která mne až zaráží, se kratičce výsměšně uchechtne. On by se na něco takového určitě nezeptal, přečetl si mou zprávu. Podívám se na něho. Jásá. Tenhle mládenec, to je hotový imperialista. Chce nejen vědět. Ale i vítězit a podrobit si ostatní.

Reakce oproti vážnosti problému nepatrná. Přece tu nejsme proto, abychom Matthewsovi odporovali, ale abychom ho přesvědčili, že je třeba učinit nezbytná opatření.

Podívám se na Matthewse a řeknu se zdvořilostí, kterou se tu vůči mně šetřilo:

– Jsem rád, že jste se dotkl tohoto bodu. Je velice důležitý. V USA a ani v cizině, prostě nikde žádná osoba ženského pohlaví mezi obětmi encefalitidy 16 nefiguruje.

Skelton a Matthews zkameněli, státní tajemník Matthews určitě víc. Hranatý a z jednoho kusu, opře se lokty o stůl, své chlupaté pracky složí k sobě dlaněmi, vysune dravci bradu, podívá se na mne zpod hustého obočí a řekne útočně:

– Takže encefalitida 16 se nechytá ženských. Je to vůbec možné?

Jeho formulace mi sice nezní nijak odborně, ale odpovím trpělivě:

– Není to jediný známý případ imunity žen vůči chorobě vyskytující se u mužů. Třeba hemofilie.

– Cože? Cože? řekne Matthews, najednou ztratil přehled. Jaká je souvislost mezi hemofilií a encefalitidou 16?

– Žádná, odpoví mu Cresby drtivě. Doktor Martinelli srovnává dvě imunity. Ženy se totiž těší totální imunitě jak vůči hemofilii, tak vůči encefalitidě 16.

– A jak tuto imunitu vysvětlujete? zeptá se Matthews a v hlase má odstín dětinského pohoršení, kterého jsem si už všiml.

– Nijak, řekl jsem. Je to prostě tak.

Nastalo ticho, dlouhé a tíživé. Taky právem. Strávit něco takového, to chce čas. Nežasnu nad tím tichem, ale nad slečnou Whitovou, lépe řečeno nad tím, jak na ni pohlížíme. Diví se, jak se k ní najednou sbíhají všechny ty mužské pohledy. Ne že by si dělala iluze. Padesátnice, šedivá od hlavy k patě, navíc ani náznak toho, že by bývala hezká. Aby se na ni dívalo tolik pánů najednou a tak naléhavě, na to není zvyklá. Zrudne, padne na ni neurčitý pocit viny za tu její imunitu a bázlivě vyšle náznak omluvného úsměvu směrem k státnímu tajemníkovi. Tentokrát jí to Matthews neoplatí svým zubatým a oslňujícím úsměvem řemeslného politika. Zadívá se na slečnu Whitovou upřeně, dlouze a vyčítavě.

Jsem si jist, že to ve skutečnosti trvalo jen pár vteřin, ale kdykoliv jsem si později na tenhle výjev vzpomněl, vybavil se mi právě tento okamžik.

Z mého pohovoru s Matthewsem vůbec nic nevzešlo. Od našeho setkání uběhly tři týdny a zatím ještě s celou věcí veřejné mínění neseznámil a nepodnikl žádné z těch profylaktických opatření, která jsem vyžadoval. Divím se jenom tomu, že se nevzbouřil tisk. Jak už to bývá, události zahraniční odvedly pozornost od záležitostí domácích. Hromadné sdělovací prostředky se cele věnovaly Thajsku a výsledkům neobratného zásahu prezidenta v té oblasti. Ne že by se o encefalitidě 16 jen mlčelo. Spíš to byl nezájem. Tu a tam jsem si přečetl pár článečků, ale nic, co by opravdu postihovalo vážnost situace.

Tu si však uvědomovali neurologové. Dokazovala to moje pošta a telefonáty. Jenže lékaři, asi jako já před třemi týdny, mají příliš velký respekt vůči ministerstvu a spoléhají se plně na komisi, jíž předsedám. Učinil jsem rovněž zarmucující objev, a sice že počet smrtelných případů nedosáhl takového počtu, aby se veřejnost začala o celý problém zajímat. Zdejší lidé mají navíc dojem, že epidemie je „něco“, k čemu může dojít nanejvýš tak v Africe, v Asii, popřípadě v Jižní Americe, ale určitě ne ve Spojených státech. Zmínil jsem se o svých obavách jednomu redaktorovi z Washington Postu a narazil jsem na zdvořilý skepticismus. Stejně jako v mnoha jiných lidech žijí v něm dvě víry a ty se spojují a znásobují ve výsledku. Jednak slepá víra v americkou lékařskou vědu. A pak neméně

slepá víra ve schopnost vlády zmobilizovat při celonárodním ohrožení všechny síly.

Žasnu a hroutím se, jinak to nejde říct, pod tíhou odpovědnosti, která na mně spočívá a na kterou jsem nebyl připraven. Hlodá mne neklid, špatně spím a celé noci se sám sebe ptám, co mám vlastně dělat.

Nerad si uvědomuji, že Anita mi v tom vůbec nepomáhá. Jak se blíží prezidentské volby, vídám ji čím dál míň, a když, tak mi povídá buď o volbách, nebo o Thajsku. Povede-li se mi konečně zavést řeč na encefalitidu 16 a na to, že je naléhavě třeba nějaké profylaxe, začne být velice uhýbavá: HEW prý už co nevidět podnikne mnou navržená opatření. Měj strpení, Ralphe. Na světě není jen ta tvoje „epidemie“.

Takže si sám už začínám myslet, že ta moje komise a já sám jsme jen zástěrka pro vládu, která z mně neznámých důvodů nic podniknout nemůže nebo nechce. Aniž bych co řekl Anitě, ta by se tomu zuby nehty bránila, jsem se 28. září rozhodl. Rozhodnutí jsem sdělil svým spolupracovníkům a požádal jsem o schůzku Cresbyho, aby se na tom taky zúčastnil.

Plešatý mladík není tak nadšený, jak by měl být. Jistě, očka má pořád černá a pohled živý. Ale připadá mi unavený, kolem nosu vrásku, rty trpce stažené. Řeknu mu na rovinu, že už nechci nést spoluvinu za to, že HEW mlčí a nic nepodniká: vzdávám se předsednictví komise a členství vůbec.

Překvapení: Cresby se mě vůbec nesnaží přemlouvat. Naopak, plně se mnou souhlasí. Dokonce s tím počítá. Naprosto chladnokrevně mi svěřuje věci, které bych od něho nečekal. Neschopnost HEWu něco podniknout, to není jen věc Matthewse, jak jsem si myslel, ale samotného prezidenta. Doplatil na svou vlastní šikovnost. Nezájmu, který projevoval tisk vůči encefalitidě, zpočátku využíval: to on pohřbil mé statistiky a mou zprávu dal k ledu. Proč? Protože kdyby ji zveřejnil, byl by pak nucen podniknout opatření a ta by ho učinila nepopulárním. A nepopulární je už tak dost kvůli Thajsku, vede tam pokoutní válku a všichni o tom vědí. A potom, zveřejněním mé zprávy by vyvolal pěkný poprask. Řekli by, že s tím přišel pozdě, hodili by mu na krk všechny mrtvé, přišel by o úřad a prezidentem by se stal senátor Sherman.

Poslouchám. S otevřenou pusou. Žasnu nad tím, že prezident se radši chce nechat znovu zvolit, než aby tím, že podnikne nezbytná opatření, uchránil před smrtí další lidské životy.

Cresby se dá do smíchu: Doktore drahá! Vždyť vy prezidentovi křivdíte! Myslíte si, že ho ke znovuzvolení ženou nějaké osobní zájmy? Kdepak. Vy asi nevíte, že mu pámbu svěřil historický úkol: udržet americký

vliv v jihovýchodní Asii. To je jasné jak facka, Thajsko je jak závora, ta když vypadne, tak jde všechno do háje. A Thajsko může zachránit jen on. Aspoň si to myslí. Jistě chápete, co v této perspektivě znamená malinkatá epidemie, co zatím ve Spojených státech zabila jenom čtyřicet tisíc lidí – míň než dopravní nehody během jednoho roku…

Prapodivné politické myšlení. Významné není nikdy to, nad čím se naříká tady, ale to, co se děje na opačném konci světa. Zas se mi ale moc nelíbí, jak cynicky ten neposedný mladík mluví o svém šéfovi. Zachází se vším, včetně encefalitidy 16, trochu moc zvysoka. Je to chyba. Třeba se sám narodil ve zlaté kolébce, jenže nemoc není jako bída. Ta se člověka jen tak nepustí.

Řekl jsem mu to. Zdůraznil jsem ještě, že důležitý není ani tak počet případů, ale rychlost, s jakou ten počet narůstá.

Tu Cresby naznačil něco, co mi vyrazilo dech. Chci-li podat demisi, co mi pak brání v tom, abych se svou důvěrnou zprávou neseznámil veřejnost? Zpráva je moje, sám jsem ji redigoval.

Na ten překvapivý návrh odpovím chladně. Má zpráva není osobní spis, ale dílo kolektivu, po němž bylo požadováno utajení. Prozradit tajemství, to je vážný etický problém.

Dál jsem věc nerozvíjel a opustil Cresbyho. Byl jsem celý jako na jehlách. Pojal jsem podezření, že geniální mladík se rozkmotřil se svým prezidentech a chce mne do něčeho vmanévrovat. Cíl je jasný: využít mé ohleduplnosti a mého svědomí a podrazit svému starému šéfovi nohy. Mne by do toho namočil a sám zůstal suchý.

Zatelefonoval jsem Anitě a požádal ji, aby zašla ke mně domů. Zpočátku nechtěla: prý má moc práce. Zmínil jsem se jí o svém setkání s Cresbym a hned mi řekla: Dobře Ralphe, budu u tebe v deset.

Samozřejmě večer. Mám ještě dost času. Chystám se do postele, vlastně diskrétně dohlížím, aby šel spát můj synek Dave, má deset let. Nepřišel na svět díky Anitě – její plánovaná kariéra vylučuje děti – ale mé první ženě Eileen, která zemřela ve dvaatřiceti letech na septicemii, Davemu byly čtyři roky.

Osprchuji se a taky si vezmu pyžamo. To pyžamo Anitu baví, protože jsem si je nechal šít na míru. Marně jsem jí vysvětloval, že člověk menší postavy si nemůže dovolit mít poklopec mezi koleny.

V půl desáté zajdu k Davemu do jeho pokoje, aby už zhasl. Nevypadá to tam nijak zle. Pes jménem Buz – patří sousedce a u nás je dočasně – leží u postele, tlamu na prackách. Podřimuje a přivítá mě minimálně: otevře jedno

oko a klepne ocasem na koberec. Dave se ani nepohne. Pod sebou má přeložený polštář a čte si. Husté tmavé řasy mu vrhají stín na tvář. Sednu si do nohou a dívám se na něho. Na svůj věk je dost malý, ale hezky stavěný, má oválný obličej, matnou pleť a tmavě kaštanové vlnité vlasy.

Postavu, podobu, pleť a řasy má po mně. Oči po Eileen. Už šest let, večer co večer nacházím její pohled.

Uspořádat si nějak život, to nebylo jen tak. Mám výtečnou sousedku, vodí mi Dava ráno do školy a večer zpátky a druhá zas nemá děti a ochotně na něho dohlíží, než se vrátím z nemocnice.

Když už mluvím o sousedech, teď se tomu usmívám, ale když jsme se stěhovali do Wesley Heights, tak si moc lámali hlavu, mají-li na večírek pozvat i Martinelliovy.

Dlouho ale neváhali. Brzy mě přijali mezi sebe. Díky Eileen. A taky díky – cituji – mému latinskému šarmu. Napsali zkrátka znamínko plus tam, kde předtím, než mé poznali, měli znamínko minus. Pořád stejný rasismus, jen obrácený na ruby. To nic. Když už se z nás stali přátelé, tak se nebudu ošklíbat. Nedělalo mi potíže v jejich přítomnosti přehánět a být Ital víc, než bych byl v Itálii. Jsou nadšeni. Hlavně ženy.

– Už zhasínám, Ralphe, řekl Dave a odměnil mě tak za to, že jsem taktně a mlčky čekal, až se k tomu uvolí.

Vstanu, hrábnu si pravou rukou do vlasů, rád bych ho objal, ale odolám (nemá to rád) a jdu do obýváku čekat na mou drahou polovičku, kterou vídám tak zřídka.

Mým přátelům, a zvláště těm, co znali Eileen, se nezdálo, že by můj další sňatek za těchto podmínek měl smysl. Měli pravdu. Omluvu mám v tom, že jsem si nemohl vybírat. Anitu jsem si vzal, protože se mi o Dava starala moje bývalá tchyně a ta, když se dozvěděla o mém poměru s ní, mě nařkla z nemorálnosti. Teď mezi její obžalobou a mou osobou činí zeď oddacího listu.

Dost tenká. Náš společný život není vůbec všední. Jsem „kvočna“, jak říká Anita, po italských předcích jsem podědil cit pro rodinu, a tak se před svou občasnou manželkou vzpínám a odfrkuji jak kůň. Jenže Anita je se situací naprosto spokojena. A jak by nebyla, když ji sama vytvořila?

Deset hodin: už je tu. Plnoštíhlá třicátnice, havraní vlas, zelené oči, „jemně řezaný“ nos. Tak se aspoň ve své marnivosti sama líčí.

Vtrhne dovnitř jako vítr a jak je vzrušená, hned se do mne pustí. Dostanu-li se vůbec ke slovu, pak jen proto, že je hrozně zvědavá, co mám na srdci.

Vyděsím ji nadvakrát, ale pokaždé jinak. Má demise, to by ještě ušlo, ale předat mou zprávu tisku! To přece neudělám! To bude hrůza! Pár týdnů před prezidentskými volbami! Vždyť na to morálně vzato nemám ani právo! Ta zpráva mi přece nepatří!

Čekám, až se bouřka přežene, stejně mě ale trochu překvapilo, že Anita hájí morálku vlády, která nehne prstem pro zdraví veřejnosti. Když už řekla všechno, co se říct dalo, upozorním ji, že pro všechny případy tu není povinnost jedna, ale hned dvě: formální, kterou tak správně vymezila a kterou jsem vlastně já sám stavěl proti radě Cresbyho, a pak povinnost skutečná, vůči obyvatelstvu této země a to, že znamená upozornit je za každou cenu na nebezpečí, jež mu hrozí.

Tím se uklidním. Pořídil jsem si sice fotokopii zprávy, kterou má komise, ale ta zůstane uložena v mém sejfu v bance. V žádném případě ji nezveřejním: vyvolal bych paniku ve veřejnosti. Pokud HEW nic nepodnikne, budu kontaktovat tisk, ale pouze jako lékař a soukromá osoba a ne jako bývalý předseda komise.

Anita se na mne zadívá. Už je ubezpečena a uklidněna. Sedne si na gauč, zelené oči naberou výraz, který dobře znám. Anitě musím přiznat, že ani ty nejhorší politické či soukromé nesnáze jí nadlouho nevezmou chuť pomilovat se nebo si něco sníst. Při první prodlevě jeden hlad střídá druhý, zpustoší mi postel a vybere lednici.

Vůbec se tedy nedivím, když ji za pár minut najdu v kuchyňce, jak polyká vejce se šunkou, které si sem přišla udělat. Využiju toho, že má plná ústa a musí mne vyslechnout a znovu se vší vážností vášnivě obhajuji naléhavá opatření, která jsem navrhl. Jakmile se nají, jdu za ní až do ložnice a pořád řečním za svou věc.

– Chudáčku Ralphe, odpoví mi Anita, lehne si napříč přes postel a začne blaženě trávit, znáš stejně dobře jako já poslední zprávy z Thajska: jsme zralí pro druhou válku v jihovýchodní Asii. Výsledkem je, že popularita Otecka (bojí se odposlechu i u mne v domě a tak říká prezidentovi Otecko) šla hodně dolů. Já pochopitelně Otecka o všem zpravím. Měl by vědět, jakou roli v tom všem hraje Cresby. Myslím, že Otecko by neměl Cresbyho vyrazit před volbami. Ta malá zmije toho moc ví. Ralphe, prosím tě, netvař se tak! To přece chápeš! Politika, to je otázka volby. Některé věci prostě mají přednost. Hlavně zachránit Thajsko, a aby Thajsko mohlo být zachráněno, je třeba zvítězit ve volbách. Teď se s tou tvou encefalitidou přece nedá jít na veřejnost, příliš dlouho se otálelo, byla

by to hrozná chyba, řekli by: teď to pouštíte na veřejnost? Všichni by šli po nás a Sherman by zvítězil ve volbách.

Ještě jednou se pokusím, ale je to marné. Ze zdvořilosti, nebo aby odvedla řeč jinam, se mne Anita zeptá, co nového s Davem. Nic moc. Je trochu chudokrevný. Podal jsem demisi a stávkuji, takže bych si mohl vzít týden dovolené a změnit vzduch. Anita se usměje, ten úsměv mne podráždí (vím dobře, co si myslí o mém vztahu k Davoví) a zeptám se jí, dost útočně, je-li podle ní pro ženu normální nemít děti.

– Normální! Odpoví opovržlivě. Nevím, co je normální. A nevím, proč by mi vaječníky měly určovat, jak mám žít. Mně rozkazuje hlava.

Sotva to řekla, tak usnula. Usne v tu ránu, jako když se zatáhne kohoutek. Nemá jen velký talent, ale i silnou povahu. City asi příliš nezatíženou. Když jsem jí líčil, jak se šíří encefalitida 16, tak jsem jí také řekl, že zemřel dr. Morley, který vedl resuscitační oddělení v nemocnici, kde jsem pracoval. Žádné velké dojetí ale najevo nedala. A to jsme u něho několikrát obědvali.

V tomto směru nejsme a taky nemůžeme být naladěni na stejné vlně, to je jasné. Morleyova smrt mnou otřásla jednak jako taková a pak taky, proč si to nepřiznat, kdybych býval zůstal v nemocnici a nepředsedal nějaké komisi, mohl jsem být na jeho místě.

Zahledím se na Anitu. Překrásné havraní vlasy má kolem hlavy jako svatozář, usnula, jak si lehla, napříč přes postel. Budit ji nechci, musím se spokojit s dívaném v obýváku. Spí naprosto klidně, tváří se odhodlaně i ve spánku. Na encefalitidu 16 určitě nezemře. Pomyšlení na to ji nesouží, ve dne ani v noci. V tomto směru nemá žádné obavy. O sebe a obávám se, že ani o mne.

Na druhý den jsem odeslal žádost o demisi a v poledne mi zavolala Anita. Mluvila velice vyhýbavě (věčně se bojí odposlechu). Ralphe, uvědomila jsem Otecka, co se děje, že by se zpráva publikovala, o tom není řeč, ale Matthews by mohl vystoupit v televizi, upozornit lidi a dát jim nějaké rady.

Zavěsil jsem. Poloviční slib polovičatých opatření. Dobrá. Na týden odjedu, jak jsme se dohodli, ale jestli mezitím k ničemu nedojde, tak se do toho pěkně obuju.

Pronajal jsem si v ztraceném koutu Blue Mountains na Jamajce, ani moc vysoko, ani moc dole selské stavení, bez veškerého pohodlí, bez rádia,

bez televizoru. Nebyla tam elektřina, zato nádherný výhled na jihovýchodní část ostrova.

Po této léčbě životem v divočině, která Dava i mne postavila na nohy, jsem přistál ve Washingtonu, sebral zavazadla, prošel celnicí a koupil si New York Times. Tam jsem si s údivem na druhé stránce přečetl dlouhé úryvky z mé zprávy.

Honem jsem si koupil všechny deníky. Prolistoval jsem je. Jaká úžasná proměna! Před týdnem se psalo jen o Thajsku a o prezidentských volbách. A teď zas jenom o encefalitidě 16. Všude dlouhatánské citáty z mé důvěrné zprávy a přímá i nepřímá obvinění Bílého domu z nezájmu, lhostejnosti a neschopnosti.

To pochopitelně znamená zveřejnění tajných dokumentů a jelikož mne tisk nemohl nikde najít, neměl žádných pochyb o tom, že autorem zprávy jsem já a že jsem naopak z veřejnosti zmizel. Nikde to samozřejmě nebylo řečeno přímo. Stačilo napsat, že jsem podal demisi a že jsem „zmizel“. Sotva jsem byl doma – v devět večer – zatelefonoval jsem Luigimu Fabrellovi, svému advokátovi. Ve sluchátku se ozval skřípavý hlas:

– Nestačím nic říct. Kdes byl? Luigi znova zavrčí:

– Mlč. Jedu k tobě.

Za hodinu stojí ve dveřích, oči zasmušilé, tragickou kštici, vzhled Římana a na tvářích černé a tvrdé strnisko, vypadá vždycky neholeny. Počítej s tím, že tě co nevidět zatknou.

Luigi si zahrál divadýlko, uklidnil se, vyslechl mne a sepsal se mnou, přičemž vážil každý výraz, prohlášení pro New York Times, v němž jsem vyložil fakta. Pak vznešeně odešel i s prohlášením a poradil mi, abych s Anitou navázal styk na druhý den, až mé prohlášení bude zveřejněno.

Na druhý den – byla to sobota – jsem už nestihl o mém návratu Anitu informovat. V osm se dostavili dva policisté – Dave naštěstí ještě spal – a ten starší (vypadal spíš na univerzitního profesora než na fízla) mi zdvořile řekl:

– Doktore Martinelli, chci vám položit jedinou otázku. Je pravda, že jste si pořídil fotokopii své zprávy, než jste podal demisi?

– Je to tak.

– Mohu vás požádat, abyste mi ji ukázal?

– Dnes to nebude možné. Mám ji v sejfu v bance. A banka je zavřená.

– Kdy jste fotokopii do sejfu uložil?

– Toho den, kdy jsem podal demisi, 28. září.

– Šel jste pak do banky ještě jednou?

– Nešel. Devětadvacátého jsem odjel na Jamajku a vrátil se včera večer.

Pokývl souhlasně hlavou, tvářil se mile. Podivný fízl. Padesát, zamyšlené oči za silnými skly brýlí, vysoké čelo, dobrácký obličej a zdvořilejší už snad ani být nemohl.

– Dobře, řekl, pokud nemáte nic proti tomu, přišli bychom pro vás v pondělí ráno a šli bychom do banky otevřít váš sejf. A když už jsme u toho, doktore Martinelli, mohl bych vás požádat, abyste zůstal ve Washingtonu a neotvíral novinářům?

Odešli. Jsem z toho vedle. Pořídil jsem si po demisi fotokopii své zprávy a to mne zcela zjevně inkriminuje. Řekl jsem to jenom Anitě. Nikdo jiný mne zradit nemohl.

Zvedl jsem telefon a zavolal jí.

– Anita?

– To jsi ty, Ralphe?

Měla tak radostný hlas, že mi to sevřelo srdce. Vzchopil jsem se a řekl jí suše, aniž bych zvýšil hlas:

– Anito, chci ti říct jenom jedno. Po tom udáníčku, při kterém ses prozradila, už nemám důvod, proč bych tě měl vidět, slyšet tě nebo s tebou mluvit.

Zavěsil jsem. Třásly se mi nohy a pot mi stékal po tváři.

Byl to moc špatný víkend. Ten roztomilý fízl nevěstil nic dobrého. Čekal jsem, že mne v pondělí zatknou, a kdyby nebylo Luigiho rady, tak bych asi podlehl pokušení, vzal roha a někde se s Davem schoval. Připadalo mi to jako hrozná křivda, že jako jediný jsem se snažil konat svou povinnost a jako jediný jsem taky ohrožován zákonem.

Stejně mne mrzelo Anitino chování a taky že jsem všechno ukončil příliš rychle a příliš bezohledně a neposkytl jí čas něco mi vysvětlit. Nedostal jsem se tak daleko, abych uvěřil, že mne zradila, a veškerá snaha přesvědčit se o tom mne velice bolela.

Jak jsem v sobotu odpoledne projížděl v taxíku středem města, zahlédl jsem ke všemu, jak jeden muž šel po chodníku a najednou klesl k zemi. Mohlo to taky být něco jiného než encefalitida 16. Taxikáři jsem ale neřekl, aby zastavil. Pud sebezáchovy byl silnější než profesionální povinnost. Pořád jsem na to mé selhání myslel a nedokázal si je odpustit.

Konečně je tu pondělí a v devět se dostaví starší policista, sám. Roztomile mi poví své jméno, W. C. Moore, ale mlčky u mne sedí, dokud neodjedeni do banky. Otevřu sejf a podám mu fotokopii své zprávy.

Prolistuje ji, ale ne, jak ho napadne. Určitě má na kousku papíru poznamenané některé stránky mé zprávy a právě ty bedlivě prohlíží. Trvá to pouhých pět minut. Zavře složku a s milým úsměvem mi ji podá.

– Doktore Martinelli, to vás zprošťuje veškeré zodpovědnosti v celé věci. Jsem tomu velice rád. Nikdy jsem taky ve vaši vinu nevěřil. Váš psychologický profil, jak jej známe, tomu vůbec nenasvědčoval. Na shledanou, doktore Martinelli.

A hned odešel. Vlastně neodešel, zmizel, jako by se do země propadl, a já jsem stál sám před otevřeným sejfem a divil se, že jsem na svobodě. Moore mi v tom směru nic neřekl a zmizel tak rychle, že jsem se nestačil zeptat, proč mě fotokopie zbavuje viny.

Tím ale překvapení nekončilo. Když jsem se vrátil domů, volala mne sekretářka Bílého domu: paní Martinelliová na mne čeká v jednu v čínské restauraci. Nestačím ani říct ano či ne a zavěsí.

Tento způsob smlouvání schůzek je opravdu velice nenucený, ale půjdu tam, už jsem začal litovat sobotního zavolání.

Kdysi jsme s Anitou často chodívali do Yenching Paláce, ale co tam pekingští Číňané chodí na obědy i na večeře, Anita, která trpí na špiony, mne převedla k panu Twangovi, který dobře vaří a navíc nám v prvním poschodí rezervuje útulnou místnůstku. A tam na červeném sametu taky najdu Anitu, vybraně oblečenou, na tvář jí padá světlo z malované svítilny s pozlacenými třásněmi. Omluvím se za pozdní příchod, sednu si k ní, pochválím jí šaty. Marná snaha. Nevím už, kdo řekl, že muže může poklona odzbrojit, ženu nikdy. Anita se na mě podívá svýma zelenýma očima a neřekne slovo.

Zavládne příměří. Mrs. Twangová si přišla poznamenat objednávku. Má na sobě šaty z černého hedvábí, malý rozparek jí odhaluje lýtko na pravé noze a na rtech má prastarý úsměv. Nehne se od nás, dokud lejstro není plné. Načež je složí, skloní hlavu a odejde. Nespouštím oči z rozparku.

– Pořád tě ještě vábí to tlusté lejtko? zeptá se Anita.

Útok je tvrdý a zelené oči nemilosrdné. Odmlčím se. Nevytasím přece zbraň kvůli lýtku Mrs. Twangové.

– To je překvapení! řekne Anita. Vůbec jsem nečekala, že tě ještě někdy uvidím. Chystala jsem se umřít v samotě.

– Poslouchej, Anito.

– Cože? Ty na mne mluvíš? A já si myslela, že už mne nikdy nechceš vidět, mluvit se mnou a poslouchat mě! Opakuji správně a popořádku tu tvou brilantní formulaci?

– Anito, prosím tě.

– Ty mne prosíš? Jaká to čest! Jsem znova vidět, slyšet a mohu mluvit.

– A jak!

– Mohla bych taky mlčet, kdyby ti to nějak vadilo.

– Nevadí. Naopak si myslím, že vysvětlení je zcela nutné.

– Vysvětlení! Od udavačky!

– Co se mne týče, chci ti něco povědět.

– Přišel jsi na další drobnou zradu?

– Zadrž, Anito, je to důležité.

– Důležité pro koho?

– Objevil se docela nový prvek.

– Ten znám. To je to, jak se mnou jednáš.

– Nejde o tebe.

– Bože můj! Tedy soupeřka!

– Anito zadrž!

– Jen žádná falokracie, pane doktore! Snad taky existuji a mám právo se vyslovit.

– Anito, řekla's nebo neřekla's Moorovi, že jsem si pořídil fotokopii zprávy?

– Řekla, ctihodnosti. A právě tím jsem z vás sňala podezření.

– Ty o tom tedy víš?

– Jak by ne. Moore mne volal, hned jak se vrátil z banky.

– A jak to, že ta fotokopie stačila sejmout ze mne vinu?

– Pomalu, pane můj. Napřed chci vaši omluvu.

– Ještě než mi to vysvětlíš?

– Jistě. Jakou bys měl zásluhu, kdyby ses omluvil až potom?

– Omlouvám se.

Zelené oči se mne nepouštějí. Nejsou ještě tak docela klidné. Anita řekne důrazně:

– Ralphe, v telefonu jsi byl nechutný, naprosto nechutný!

– Už jsem se ti omluvil.

– Ach, to to bylo snadné! Omlouvám se ti a je to. Všechno smazáno!

– Tak to zas ne! řeknu rozčileně. Ať se omluvím nebo neomluvím, to zavolání budu mít stejně pořád na talíři!

Objeví se Mrs. Twangová, s úsměvem na tváři přináší tác plný misek a talířků a rozloží je po stole. Pohyby má stejné jako úsměv. Přesné, rychlé, lehké, ctí hosty svou okrouhlou zdvořilostí.

Odešla.

Co nesvedla má omluva, dokáží placky s krevetami. Anita hltá a měkne.

– Samosebou se rozumí, řekne s plnou pusou, ani na okamžik jsem nevěřila, že bys prozradil tajemství.

– Jak to?

Žvýká, polkne a řekne trochu pohrdavě, ale je to sotva znát:

– Dave.

– Jak to Dave?

– Riskoval bys vězení a nechal tchyni, aby se zmocnila Dava?

– To mne nenapadlo.

– To tě nenapadlo vědomě.

Vezme do hůlek další placku a zakousne se do ní. Já jsem ještě ani nezačal jíst. Dívám se na ni. Okouzluje mě jak svou chutí k jídlu, tak tím, jak se ve mně vyzná.

– Za druhé: ve fotokopii, kterou má New York Times, byly překlepy opraveny ručně.

– No a co?

– Ty jsi lenoch.

– Já že jsem lenoch?

– Jsi. Když si dáváš přepisovat zprávu nebo článek ve třech kopiích, tak v kopii, kterou si necháš, nikdy neopravuješ překlepy. Byla jsem si tudíž jista, že fotokopie zaslaná do New York Times, nebyla pořízena podle tvé kopie, a požádala jsem Moora, aby to ověřil.

Jsem z toho trochu zdrcený. Nic jí neujde. Všecko si pamatuje a v příhodnou chvíli zasáhne. A já jsem ji pošpinil, zrovna když mi zachraňovala existenci.

– Anito, řeknu, když to teď vím, tak co mám dělat? Vrhnout se ti k nohám? Válet se v prachu?

Položí levou ruku na mou pravici a řekne tak mile, že je to málem blahovůle:

– Jsi roztomilý, Ralphe, to tě jedině omlouvá.

A pustí se do další placky. Já se odmlčím, ale moc s tím spokojený nejsem. Ta její velkodušnost mne ponižuje. Pokračuji:

– Kdo poslal tu fotokopii do New York Times? Cresby?

– A kdo jiný?

– Moore má důkazy?

– Nemá. A k čemu by to taky bylo? Otecko je stejně v háji.

Divná věc, vůbec se nezdá, že by z toho „stejně“ byla nějak smutná. Naopak, má v sobě elán, je rozjařená… Podívám se na ni. Pořád jsem se

ještě nepustil do jídla. Už bych ale měl. Spolykala svou polovinu placek a pouští se do mé. Což jí nebrání v tom, aby neustále mluvila.

– Byl jsi deset dnů pryč, Ralphe. Tisk nezná poslední statistické údaje o encefalitidě 16 a ty taky ne. Je to zdrcující (ale zdrceně se netváří). Ale to není to nejhorší. Velké pojišťovací společnosti chtějí zrušit životní pojistky.

– Mají na to vůbec právo?

– Vezmou si je. Otecko je v háji, Ralphe. Jeho popularita podle posledního Gallupa klesla na 32 %.

– Ale senátor Sherman má přece taky starosti. V sobotu jsem si přečetl v novinách, že ten, s kým to ve volbách táhl, dostal infarkt. Sherman si bude muset honem najít jiného viceprezidenta. A to není jen tak.

– Už ho má, řekla Anita. Už si ho našel.

– Jak to, že to víš?

– Telefonovala mi.

Podívám se na ni.

– Telefonovala? Je to žena? Žena viceprezidentem?

– Myslím si, řekla Anita a vážně se na mne zadívala, tyčinky zůstaly trčet v půli cesty, že za současného stavu věcí (sama zdůraznila) se Sherman ukázal jednak coby realista a jednak moc šikovný, právě proto, že si vybral za viceprezidenta ženu.

– Kdo to je?

– Sarah Bedfordová.

Opovržlivě se ušklíbnu. LIB[2] má několik proudů a Sarah Bedfordová patří k tomu nejtvrdšímu.

– A co ti do telefonu řekla?

– Že velice dobře chápe, že prozatím zůstanu u Otecka, abych ho utěšila při porážce, ale po volbách že počítá se mnou.

– Jako sekretářkou.

– Jako poradcem.

Chvilka ticha.

– To už je postup, řeknu tak suše, že mě to až zamrzí.

Jenže Anita mou zdrženlivost necítí. Neposlouchá mě. Třeba mě ani nevidí. Zelené oči jí jen jiskří, triumfálně si odhodí z čela havraní vlas a řekne vroucně:

[2] Hnutí za osvobození žen

– To je skvělý postup, Ralphe. A nejenom pro Sarah a pro mne! Vůbec pro ženu jako takovou! Ralphe, uvažuj! Kdyby Sherman zemřel, tak Sarah bude první prezidentkou Spojených států.

Uvažuju, když už mne k tomu vyzvala. K Shermanovi nechovám žádné zvláštní sympatie. Viděl jsem ho několikrát na obrazovce, kolem pětačtyřiceti, pěkně rostlý, na svá léta nevypadá. Nikoho – nejsou k tomu, řekla Anita taktně, předpoklady – by ani na vteřinku nenapadlo, že by ho taky mohla vbrzku postihnout smrt. Anita určitě není jediná, kdo si jeho smrt představuje, předvídají a třeba po ní i touží. Všechno špatné je k něčemu dobré, vede-li – jak to přesně řekla? – k „skvělému postupu“.

– Pár placek bys mi stejně ale mohla nechat, řekl jsem po chvíli.

Anita přestala žvýkat, mrkla se na talíř, pak se podívala na mne a dala se do smíchu. Zasměju se taky, s maličkým zpožděním, a ne moc vesele.

Přání se splnilo. Předpověď taky. Měsíc po zvolení sklátila prezidenta Shermana do hrobu epidemie a Sarah Bedfordová vzala do svých drobných pevných ruček osud Spojených států.

V té době už jsem nebyl ve Washingtonu. Nepřihlížel jsem tudíž vzestupu Sarah Bedfordové a současnému vzestupu Anity. Byl jsem přijat do podniku Helsingforth a vedu laboratoř pro virologický výzkum encefalitidy 16 v Bluevillu ve Vermontu. Dava mám u sebe

KAPITOLA DRUHÁ

Blueville (Vermont)

Přežil jsem to a to samo o sobě dost znamená. Ale že bych si byl jist budoucností, to tedy nejsem. Pokud nepřijde nový příkaz, patřím mezi hrstku Američanů, kterým novináři říkají P.M. (Protected Men). Jde o muže důležité z hlediska hospodářského nebo vědeckého. Kolem nich byla vybudována P.Z. (Protected Zone), a ta je izoluje od nákazy.

Jak jsem už ve zprávě zdůraznil, encefalitida 16 se nepřenáší vektorem, ale dotykem a to výlučně z nemocného v inkubaci na osobu zdravou. Z toho vyplývá, že osoby, které jsou vůči nemoci biologicky imunní, ženy a nedospělí hoši, se mohou s P.M. stýkat, aniž se nakazí. Naproti tomu žádný muž nemůže být předem považován za zdravého a vpuštěn do chráněné oblasti, nepodrobil-li se po dobu možné inkubace karanténě. A přesně to se se mnou dalo po mém příjezdu do Bluevillu.

Stát Vermont, který vděčí Francouzi Champlainovi (Kanada není tak daleko) za své výstižné jméno, stejně jako sousední stát Main má několik měst nebo osad, jejichž název končí na ville. S potěšením si namlouvám, že v případě Bluevillu, což není městys, ale usedlost, anglický kolonista, který sem přišel po Francouzích, jen poangličtil bleu v blue a dost, přeložit „ville“ jako city nebo town, to by už byla moc velká námaha. Klima je v Bluevillu spíš chladné, hlavně pro někoho, kdo žil jako já přes deset let ve Washingtonu. Pokud širé pláně nejsou zasněženy, tak se alespoň zelenají. A kopce plné nádherných jehličnatých stromů se zelenají taky, jen v temnějším odstínu.

Blueville sám je dost různorodý. Hlavní budova vůbec nepřipomíná hospodářskou usedlost. Je to panské sídlo v pseudogotickém slohu, ten v těchto končinách postihl značný počet univerzitních ústavů. Má nedostatek vlastní všem těmto budovám: neautentičnost. Pochybuji, že by se lidem líbil třeba za tři sta let. Pro jeho rozlehlost a nepřirozený styl mu trochu posměšně říkáme zámek. Jednu výhodu ale má, je prostorný a pojme všechny naše společenské činnosti: je tu jídelna, knihovna, velice dobře vybavená vědeckou literaturou, konferenční sály a v suterénu vyhřívaný bazén.

V zámku žije jen velice málo osob. Mr. Barrow, správce, a jeho žena, doktor Rilke, lékař, osobní sekretářka paní Helsingforthové Emma Stevensonová. Kuchař Mike, jeho dvě pomocnice a tři posluhovačky spí v suterénu. Samí běloši. Ani v usedlosti není vidět černocha. Paní Helsingforthová, které tu všechno patří, se prý na ně nemůže ani podívat. Jenže sama taky není k vidění.

Laboratoře a byty výzkumníků jsou v dřevěných domcích vystavěných kolem zámku, kde býval park. Pokácela se kvůli tomu spousta stromů. Kolem je vysoká ohrada z ostnatého drátu, s krajinou moc neladí.

Hlídka policistek střeží jediný vstup do usedlosti. Jejich domek se liší od našich, je delší a na konci je dřevěná strážní věž, odkud je vidět na všechny budovy. Nahoře na věži, pod střechou z vlnitého plechu, je do čtyř stran otevřená budka a v ní těžký kulomet, kterým se otáčí kolem dokola. Policistka, zachumlaná do kožichu, kožešinovou čapku až na oči a dalekohled na krku, musí na ochozu vydržet dvě či tři hodiny v třeskutém mrazu, až je mi to líto. S kulometem je bůhvíjak spojen silný reflektor a v noci doprovází jeho otáčky.

Stienemeier tvrdí, že celá usedlost je obehnána kilometry ostnatého drátu. Nic z toho jsem neviděl, přijel jsem s vozem v noci a spal jsem, Dave také, s hlavou na mém rameni. Jezdíme s Jespersenem a s Stienemeierem na koních na dlouhé vyjížďky po okolních polích a vršcích, ostnatý drát kolem usedlosti jsem ale nezahlédl.

Jespersen vede jiný výzkum než já. Stienemeier taky. Nevím, co vlastně dělají. Zavázali jsme se, že to jeden druhému neřekneme. Nevím, proč to po nás Mrs. Helsingforthová vyžadovala, považujeme to utajení za nesmysl, ale dosud jsme je všichni tři respektovali. Jespersen je chemik, je mu něco přes třicet let: vysoký, vlasy světlounké jak správný Severan, průsvitná pleť, oči blankytné a chladné a chování naopak veselé a bezstarostné. Stienemeierovi říkáme Stien, protože se mu nezdá jeho křestní jméno Otto, a jeho ženě zase Mutsch, protože jí tak říká její muž. Jespersen řekl o Stienovi, že má „plno let, šedin a vrásek“, ale nemělo by mu být víc než šedesát. Obličej má plný hlubokých vrásek a pod očima tři vaky pod sebou. Oči šedomodré, zezdola vaky a shora vrásčitá a povislá víčka, zrak si jen stěží prorazí cestu k tomu, na koho se zrovna dívá. Zato je mladistvý a bojovný. Stien má obrovské znalosti i mimo svůj obor. Fyzicky se na tom nezdá být nejlíp. Je drobný, ještě menší než já, shrbený, ramena má úzká a hrudník propadlý. Stejně ale jezdí s Jespersenem a se mnou v neděli odpoledne na koni a jakmile se nějak dostane na malou kobylku, která je pro něho vyhrazena, tak se v sedle drží

jak se patří. Hrozně se mu zamlouvá klus, protože asi nerad chodí pěšky. Chůzi má velice zvláštní. Dělá kratičké kroky a pohybuje jen koleny, boky se ani nehnou. Malinkaté nohy vyhazuje doprava a doleva, špičkami trochu dovnitř. Stien má měkké srdce stejně jako Mutsch, ale chová se obhrouble. Věčně mrzutý, obočí bojovně svraštělé, ústa vyčítavě stažená, láteří, reptá, proklíná a mručí v několika jazycích. Když ho chytne vztek, tak spustí v jidiš. V obličeji mu to pořád škube a má spoustu drobných mánií, nejnepříjemnější spočívá v tom, že každému pořád připomíná, že je žid, nebo že jeho protějšek žid není, což vyjde nastejno a někdy pronikavým, jindy provokativním a podezřívavým pohledem, jako by odhaloval sebenepatrnější stopu antisemitismu, která mu až dosud unikala.

Stien je vynikající biolog, hodně toho publikoval, ale přiznám se, že jsem jeho práce nečetl, zatímco on sám všetečně strká nos do knih a publikací, které jsem objednal pro „zámeckou“ knihovnu. Je tudíž velice dobře informován o „výzkumu“, který vedu, ale na nic se neptá, aby neporušil utajení, které po nás vyžadují.

O Jespersenovi a o Stienovi se zmiňuji, protože se stali mými přáteli, je tu ale spousta dalších výzkumníků a jsou rozdělení do tří „projektů“. Mají u sebe své ženy a děti, každá rodina má svůj domek. Jíme všichni společně v „zámku“. A večer pořádáme v saloncích malá rodinná shromáždění, snažíme se být veselí. Dokonce zpíváme, tančíme, vyvádíme a hrajeme divadlo. Jenže každá zábava je, asi jako ve vězení, násilná a neskutečná.

Žádný vězeň pochopitelně nejsem. Jsem protected man, P.M. Ale neušlo mi, že v Blueville všichni, s výjimkou těch, jichž se to týká, a jejich žen, vyslovují tuto zkratku jaksi výsměšně. Nejde o nezdvořilost. Takovému přestupku by nebylo těžké se opřít. Kdepak, je to něco mnohem subtilnějšího. Budí to v nás dojem, že jsme tu trpěni jen kvůli naší práci, ale že si nás vůbec necení, natož aby k nám pociťovali sympatie.

Ochrana, jíž se těšíme, jde vlastně zrušit. V jednostranně pojaté smlouvě, kterou jsme museli podepsat, si Mrs. Helsingforthová – tu jsme vůbec neviděli, nikdo z nás ji ani nezahlédl – vyhradila právo kdykoliv a podle vlastní vůle ji ukončit a vyhnat nás do okolních temnot.

Cítím, že jsem na tom hůř než ostatní. Důležitost mých výzkumů by mne přece jen měla proti propuštění chránit. Ale kde. Nemám vůbec dojem, že by se to nemohlo stát. Říkám dojem, protože nic konkrétního tu není. Přesto pořád narůstá. Přežil jsem, to je pravda, ale ve starostech o zítřek.

Mám tu sice Dava, ale připadám si stejně trochu sám, vlastně opuštěný. Anita je teď usazena nahoře, po pravici prezidentky Bedfordové, přijíždí za

mnou jednou za měsíc. Pokaždé mám dojem, že jsem vězeň, protože přestávky jsou dlouhé a návštěva krátká. To proto Anitu vítám s pocitem smutku – a skoro nerad. Mám dojem, že sotva přijela, tak už odjíždí.

Blueville má něco vojenského a to nejen proto, že nás hlídají ozbrojené policistky: pracovní doba je velice přísná a je tu vůbec spousta zákazů.

V sedm ráno nás budí siréna. V osm by měl být každý ve své laboratoři. Oběd přesně v jednu. Večeře v sedm. Zákaz vycházek po desáté.

To znamená, že v deset večer člověk musí být v posteli. Taky ve vlastním zájmu, pět minut před desátou dvakrát zahouká siréna na znamení, že elektrický proud v soukromých obydlí se vypíná. Zůstanou jen světla v táboře a silný reflektor na věži, ten střídavě osvětluje uličky mezi domky. Přistihne-li vás po desáté mimo obydlí, jste vyzván tlampačem, abyste zůstal na místě, dokud dvě policistky na koních nepřiklusají, nezeptají se vás na jméno a neodvedou vás domů. Policistky jsou zvořilé, ale namyšlené. Zbytečně by se s nimi člověk pouštěl do řeči. Při eskortování vás drží mezi sebou, jdete sněhem mezi koňmi, hlavu tam, kde mají boty, a najednou se cítíte jako černoch, kterého někde na jihu zatkla jízdní policie.

Na druhý den dotyčný najde na svém psacím stole vzkaz od správce Mr. Barrowa. S politováním v něm oznamuje, že vám musí strhnout z platu deset dolarů jako pokutu za porušení bluevillského řádu.

Opakuje-li se to, přijde od Mr. Barrowa druhé napomenutí a druhá pokuta, tentokrát dvacet dolarů, a trest je zdůrazněn stručným dopisem:

Dr. Martinelli,
mrzí mne na vás vaše neochota podřídit se disciplíně v Bluevillu. Mohl byste se v budoucnu této nedbalosti vyvarovat?
Hilda Helsingforthová.

Není těžké uhádnout, jak je asi na duši tomu, kdo obdrží takové psaníčko od někoho, koho v životě neviděl a kdo při tom rozhoduje o jeho životě a smrti.

Mockrát jsem slyšel, že podle oficiálního tvrzení jsou tu policistky proto, aby nás chránily před bandami, venku prý vládne anarchie a bandy by se mohly pokusit proniknout násilím dovnitř a připravit nás o naše zásoby potravin. Potraviny jsou taky uskladněny v baráku hned vedle strážní věže. Chápu i to, že se musí šetřit proudem. V Blueville si proud vyrábí z jezu na říčce, která protéká jeho územím. Večerka je tedy oprávněná a do jisté míry je na místě je i zákaz volného pohybu v noci mezi baráky.

Správa nechce, aby nějaký výzkumník riskoval, že bude po desáté policistkami považován za zloděje potravin.

Hůř už člověk pochopí, proč je tento řád uplatňován tak přísně a proč se těšíme tak malé úctě. Nejsme přece žádní příživníci. Pracujeme na úkolech, které si vyžadují vysokou vědeckou specializaci. Nežije snad ten velký podnik, co nás zaměstnává, právě z výzkumníků, jako jsme my? Prodejem očkovacího séra proti encefalitidě 16, kdyby se mi je povedlo vyrobit, by si Mrs. Helsingforthová přišla na pěkné peníze. A přesto jsem při sebemenším prohřešku peskován jako školák za špatné chování a skoro nepokrytě se mi vyhrožuje, že když se nepolepším, tak půjdu za dveře.

Musíme snášet malicherné, nevysvětlitelné šikanování. Nesmíme vlastnit tranzistorové rádio a v celém zámku by se nenašel jeden rozhlasový přijímač nebo televizor, nemluvě o místnostech nám vyhrazených. Jde-li ale člověk kolem baráku policistek, otevřeným oknem často zahlédne, jak po obrazovce pobíhají postavičky. Osmiletý syn Mrs. Pierceové Johny se jednou u okna zastavil a Mrs. Pierceová si myslela, že nedělá nic špatného, když ho nechá, aby se koukal. V tu ránu vstala jedna policistka, a aniž by se na Johnyho vůbec podívala, zavřela mu okno před nosem a zatáhla záclonu.

Tisk dostáváme, ale s tří – až čtyřdenním zpožděním a v omezeném počtu. Některé stránky vůbec scházejí, neví se proč, každého samozřejmě napadne, že byly zabaveny. Vlastně to ani moc nevadí, protože noviny hrozně upadly. Jejich naprostá nevýraznost člověka až mate. Informace jsou řídké a kdysi vydatný protivládní pokřik vystřídal oficiální šepot.

Všiml jsem si, že v publikacích, které dostáváme, se o encefalitidě 16 píše pořád míň a statistiky chybějí vůbec. V tomto směru si prezidentka Bedfordová o moc líp než její předchůdci dokázala vydupat mlčení. Člověk se pak už ani nediví pramalému zájmu hromadných sdělovacích prostředků o epidemii. Obávám jsem se, a Stien se mnou souhlasí, že lidé se už asi přizpůsobili. Jistě, lidé si zvyknou na všechno, že po léta se tuny špíny odvádějí do řek a moří po celé zeměkouli a že kolem lidi umírají jak mouchy.

Při tom ti muži, co takto hynou, mají snoubenky, matky a manželky. Jak je možné, že veřejné mínění se vůbec nezajímá o takovou pohromu?

Že to pohroma je, o tom se pochybovat nedá. Nemáme přístup k seriozním zdrojům informací, to je fakt. Ale třeba telefonovat ven se může s tím, že hovor jde přes bluevillskou centrálu a je odposloucháván (když se zvedne sluchátko, je slyšet cvaknutí magnetofonu). Zpočátku jsem

telefonoval, pak mi ale přátelé jeden po druhém přestali odpovídat. Neodvažuji se zavolat těm, co zůstali. Raději nic nevědět.

Podle Anity už zahynuly miliony mužů ve Spojených státech. Ale ani Anita mi neřekne přesné údaje, a ta by je znát měla. To mne přivedlo na myšlenku, že počet pořád ještě narůstá. V Bluevillu mne tudíž vážou dvě pevná pouta: naléhavá práce, pokud se mi podaří dovést ji do konce, mohla by potlačit epidemii, a pomyšlení, že kdyby mě z Bluevillu vyhodili, byl bych nucen provozovat lékařskou praxi a zahynul bych jako Morley a řada mých kolegů. Abych pravdu řekl, jsem do té míry znechucen morálními podmínkami, jež nám byly v Bluevillu vnuceny, že bych byl ochoten to strašlivé riziko podstoupit. Jenže je tu Dave. Jsem si skoro jist, že kdybych zemřel, Anita by se o něho nepostarala, přes slib, který jsem z ní dostal. Prostě by zjistila, že to nejde. A Dave by se dostal do rukou mé bývalé tchyni Mildred Millerové.

Než jsem přišel do Bluevillu, netušil jsem, jak velice mi záleží na mé mužské důstojnosti. Jistě, nikdy se mi nelíbily reakce, jaké u mužů vyvolával můj fyzický vzhled. Ale dostalo se mi zadostiučinění v tom, že jsem se naopak zas líbil ženám. Hlavně v nemocnici, mé profesi, jsem byl zahrnut všeobecnou úctou. V Bluevillu žiji ve slušných materiálních podmínkách, ale z bezpočtu maličkostí vím, že coby lidská bytost jsem v postavení podřadném.

Jsem zkrácen v ohledu společenském, ale co říct o tom, jak naopak triumfuje Anita? Když se na mne přijde podívat, tu přímo vidím, jak září, jak je sebejistá, pyšná na svůj vysoký úřad a hrdá i na úsilí ostatních žen převzít po mužích veškerou činnost.

Vysvětlila mi, že z hlediska hospodářského je situace sice vážná, ale ne zas tak katastrofální, jak se čekalo. Ve velkých podnicích vymřela značná část úřednictva, ale nemělo to zvláštní následky. Naopak, zjednodušilo to úřadování. Výrobu zpočátku narušil úbytek dělnictva. Spravilo se to, jak to šlo: pochopitelně ženami, ale taky masovým importem mužských pracovních sil ze zahraničí, „jež se doplňují v té míře, jak jich ubývá“ (sic).

Výroba sice stejně poklesla, ale smrt velkého počtu mužů, kteří zanechali své ženy bez prostředků, způsobila i značný pokles spotřeby, a tak se ustanovila jakási rovnováha nedostatků.

Zeptal jsem se Anity, co způsobil masivní vstup žen do hospodářského života země. Následky byly podle ní různé. Napřed poznamenala, že by sama nikdy neřekla, kolik žen bylo ve Spojených státech ve všech průmyslových odvětvích zaměstnáno už před epidemií, a často že

vykonávaly práce, jež neodpovídaly jejich skutečným schopnostem. Rychlý postup na vyšší místa je nijak nezaskočil. Jako celek se velice přizpůsobily.

Anita mi ale zahanbeně pověděla i o některých prohřešcích. V oblasti rukodělné ženy pracují rychleji než muži, ale nejsou tak iniciativní a na vyšším stupni zodpovědnosti neusilují tak puntičkářsky o dokonalost jako muži. Mají také sklony k nedochvilnosti a mají víc absencí.

Podle Anity jsou však tyto nedostatky způsobeny – cituji – „historickou sabotáží života žen rodinnou otročinou“. Jakmile jednou ze sebe toto břemeno shodí, pak se pravděpodobně tyto nedostatky vytratí.

Naproti tomu, řekla, dostanou-li se ženy na vedoucí místa nebo podědili velký podnik, nejsou tak emotivní a nepodléhají depresím. Velké finanční ztráty, které na počátku epidemie vyvolaly spoustu sebevražd u mužů, nemají u nich zdaleka tak drtivé následky. Nejsou tak ctižádostivé jako jejich manželé a tím pádem i méně citlivější na krach, zvláště krach finanční, a taky se tak lehce nenechají znechutit životem.

V oblasti vědy je pohroma, jež postihla muže, pociťována snad nejsilněji: byla vznesena výzva, a to dosti úspěšná, k slavným starcům, nová zodpovědnost by je zbavila smutku z toho, že byli odsunuti do pozadí, a vrátila jim bývalou křepkost a statnost. Mezi tím už ale vznikla nová kasta a ta v hospodářském životě každým dnem nabývala na důležitosti.

Pak si Anita odskočila do minulosti a sdělila mi krátkou, leč strhující historku.

Zhruba v té době, kdy jsem byl v Bluevillu v karanténě odříznut od světa, chodil po Spojených státech od města k městu a získal si obrovský úspěch potulný laický kazatel. Jmenoval se Jonathan Bladderstir. Jeho kázání, při němž využíval svého působivého zjevu a komediálního nadání, mělo jediné téma a to mělo výhodu v tom, že bylo jednoduché: stačilo objevit jistý, i když velice nejasný vztah mezi spermatogenezí a encefalitidou 16 a křesťanům bylo hned zcela jasné, oč tu běží, že Pán Bůh nechává umírat muže, aby je potrestal za zneužívání své pohlavní potence. Nemá být používána jinak než k cílům rozplozovacím. Bohužel tomu tak nebylo. Muži, strženi sobeckou honbou za slastí, nutili své manželky do častých souloží, dokonce, jaká hanba, každodenních.

Bladderstir byl moc pěkný chlap kolem čtyřicítky, a když tyto výstřelky líčil – se všemi podrobnostmi, aby si je lidé zošklivěli – strhával svýma nádhernýma černýma očima a vřelým hlasem posluchače. Bladderstir tvrdil, že encefalitida 16 trestá především hříchy těla a ukazuje zároveň mužům

cestu, již se musí ubírat, chtějí-li dojít odpuštění. Sám osobně vytěžil z faktů očividnou pravdu a nyní vyzývá své bratry v Kristu, aby tak činili rovněž. Se souhlasem své něžné a milé ženy (Mrs. Bladderstirová, baculatá sexy blondýna, vyjde na pódium a s kouzelným úsměvem vezme svého muže za ruku) se rozhodl zdržet se v budoucnu veškerých tělesných styků a žít s ní jako bratr se sestrou ve vztazích ryze přátelských (frenetický potlesk a pak zpěv náboženských písní).

Bladderstir otevřeně prohlásil, že pohlavní zdrženlivost není jen ctností ducha, ale koneckonců i nejlepší profylakcí proti encefalitidě 16. I když tento názor nemá s vědou nic společného, spermatogeneze neustane s absencí pohlavního styku (není dokázané, že by se léty třeba jen zpomalila u ctnostných kněží, i když průvodní žádost nakonec odumře), svatopavelský Bladderstirismus coby článek víry velice rychle přijal velký počet mužů, kteří nedbali rizika nákazy encefalitidou 16 a scházeli se na obrovských shromážděních, jen aby si kazatele mohli poslechnout.

Následující události měly jednak bladderstirismem otřást a jednak položit jeho základy. Paní Bladderstirová zahájila rozvodové řízení proti svému manželovi. Obvinila ho, že na pódiu se pod jejím jménem a v postavení, které patří výhradně jí, producíruje nějaká ženská, kterou si její muž pro svá shromáždění najal. A že s tou osobou udržuje hříšný styk. Na důkaz, že jí byla uzmuta totožnost, otiskla Mrs. Bladderstirová v novinách svou fotografii. Sám jsem ji neviděl, byl jsem zrovna, jak jsem už řekl, v Bluevillu v karanténě, ale Anita mě ujistila, že Bladderstir by u svého posluchačstva hrdinství své pohlavní abstinence velice zredukoval, kdyby na pódiu předváděl svou pravou ženu. Bladderstir proti těmto „pomluvám“ protestoval bouřlivě, ale ne moc dlouho. Došlo k něčemu, co nepředvídal ani on sám, i když měl tak blízko k Bohu: zemřel na encefalitidu 16.

Ať nad tím uvažujeme jakkoli, jeho smrt měla bladderstismu odzvonit: buď měl Bladderstir s blondýnou, kterou vydával za manželku, mimomanželské pohlavní styky, jak to tvrdila jeho žena, a v tom případě byl šarlatán, nebo zdrženlivost, již doporučoval ostatním, opravdu praktikoval a v tom případě prostě neměla profylaktické účinky, které ji přisuzoval.

Jenže logika a pravda nemají s přízní lidu nic společného. Ve Spojených státech jsem si často uvědomil, a nebylo mi z toho veselo, že čím víc politik lže, čím víc chytračí a žvaní, čím míň slibů z volební kampaně, kterou se dostal k moci, splní, tím víc má šancí být triumfálně zvolen znova místo poctivějšího konkurenta.

Tak tomu bylo i s novým prorokem. Mrtvý Bladderstir vdechl nový život bladderstirismu.

Nástupnictví po Mistrovi se však neobešlo bez zmatků. Žáci si navzájem upírali jeho duchovní dědictví i obrovské příjmy z jeho kázání. Nakonec se bladderstirismus rozdělil do dvou velice rozdílných táborů: na zdrženlivé a na ablacionisty.

První, věrni praxi předpokládané u Bladderstira, velebili zdrženlivost jako profylaktické opatření na světě tomto a jako askezi odměněnou pánembohem na světě onom. Ablacionisti, o moc radikálnější a na počátku v menšině, si nechávali provést a svým stoupencům doporučovali ablaci varlat.

Z hlediska náboženského se teze ablacionistů vůbec neváže na nějaké tradice. Církev se obecně vzato staví proti kastraci. Raději nástroj zachovat a omezit nebo jako církev katolická u kněží docela zakázat jeho použití. Mladí zpěváci byli kdysi zbavováni své mužnosti jen proto – opravdu krutá ironie – aby mohli opěvovat krásy stvoření.

Ablacionismus je sice traumatizující, ponižující a nevratný, pročež jej v žádném případě lékař nemůže doporučit, ale z hlediska vědeckého aspoň zajímavý tím, že jednou provždy odstraní spermatogenezi a kastrátům poskytne proti encefalitidě 16 imunitu, jíž se těší nedospělí mládenci dočasně a starci definitivně.

V materialistické společnosti je nejúspěšnější úspěch. Ve vnitřních zápasech bladderstirismu se ablacionisti, kteří byli zpočátku v menšině, množili už jen proto, že neumírali. Marně se zdrženliví snažili využít ve svůj prospěch právě to, že pohromou jejich řady řídnou, a tvrdili, že Pán Bůh v nich rozpoznal své věrné a povolal je k sobě, aby je odměnil za zdrženlivost. Ablacionisté jim na to odpovídali, že k sobě povolává chlípníky a prostopášníky. Že, aniž by zdrženlivými opovrhovali, ablaci zcela zjevně dosáhli vyššího stupně. Jako kdysi Abrahám, předem obětovali tělo svého těla: samotnou mužnost otcovství.

Ablacionisté by se mohli bez těchto referencí obejít: na celém území Spojených států ze dne na den narůstal počet jejich stoupenců, chirurgů bylo málo a nestačili je uspokojit.

Smrt lékaře nijak nešetřila, operátorů bylo málo a tarify tudíž neustále narůstaly. Nakonec se požadovaly závratné sumy za ablaci a jen o něco menší jen za pouhé podvázání varlat. Able, týdeník ablacionistů, proti tomu vykořisťování protestoval a v jednom ze svých čísel důrazně žádal, aby se kastrace nestala výsadou boháčů. V některých státech byla podniknuta

opatření a tarify zablokovány. Výsledek byl ten, že se na jedné straně rozvinul černý trh s ablaci a na druhé straně pokoutně a za nízkou cenu prováděli operace nekvalifikovaní šarlatáni, což vedlo často k smrtelným nehodám.

Ablacionisté, aspoň zpočátku, odmítali kastraci chemickou, byli tak plni náboženské ducha, že jim připadala málo sakrifikální. Nedostatek lékařů je nakonec přinutil uchylovat se ke sterilizačním drogám. Zpočátku to byl antiandrogen, cyproteroacetát, ale poptávka byly tak silná, že lék v pilulkách po 50 mg, které se braly po dobu jednoho měsíce ráno a večer, zmizel z trhu. Pak byla objevena, vlastně znovuobjevena droga, užívala se rovněž v pilulkách a účinek měla stejný, jen mnohem rychlejší než zmíněný cyproteroacetát.

O tom mi toho Anita už moc povědět nemohla. Znal jsem tu drogu, ještě když nebyla ve Spojených státech v prodeji. Četl jsem o ní v knize o nacistických lékařích v koncentračních táborech za druhé světové války. Dotyční lékaři, pokud se ty zrůdy mohou lékaři nazývat, ji v jisté době zamýšleli dovážet a ve velkém měřítku používat k sterilizaci mužů židovské rasy, které Hitler posbíral po celé Evropě a věznil ve svých žalářích. Nakonec se projektu vzdali, museli by surovinu ve velkém množství dovážet z Latinské Ameriky a v té době (1941) jejich lodi sotva mohly přeplouvat Atlantský oceán.

Dotyčná látka, caladium seguinum, se těží z rostliny s hlízovitým kořenem druhu Arace. Roste v Brazílii divoce na vlhkých či bažinatých místech, nebo ve stinných lesích. K jejímu masovému požití, jaké měli na mysli nacisté, by však bylo třeba vypěstovat z ní intenzivní kulturu, protože nelze použít kořen, ani plod, ale pouze výtažek z mízy. Vlastnosti tohoto výtažku získávaného původně primitivními prostředky, byly domorodcům známy už od nepaměti. Podle ústní tradice zaznamenané u Indiánů rovníkové Ameriky jej jejich předkové používali k tomu, aby zajaté nepřátele zbavili potence a učinili z nich poslušné otroky. Caladium seguinum tito nešťastníci určitě nebrali dobrovolně, neboť výtažek, aspoň v podobě, v jaké jej ablacionisté ve Spojených státech uvedli na trh, byla lepkavá nazelenalá tekutina nevábné chuti a zápachu. Účinek byl zato bezpečný a rychlý a vnější vzhled orgánu se přitom nijak nezměnil. Caladium seguinum účinkuje vnitřně. Varlata, žláza předstojná a prostata nekrotizují, napřed je spermatogeneze narušena a nakonec dojde k nevratné destrukci spermatogenetické tkáně.

Společnost United Caladium seguinum company (čili UCASEC), založená v Bostonu proto, aby v Brazílii zakoupila vhodné pozemky, osázela je, sklidila a na místě získala výtažek, byla dílem ablacionisty F.M. Hammersmitha, který kolosální úspěch svého podniku přežil o pouhé tři měsíce. Zemřel v padesáti letech ve své kanceláři na srdeční záchvat coby oběť pracovního vypětí a nenasytné mánie dělat několik věcí najednou.

Bylo zjištěno, že v okamžiku smrti pil whisky, kouřil doutník, hladil po ňadrech svou mladičkou sekretářku kubánského původu a diktoval jí korespondenci. Sekretářka sama potvrdila svou aktivní i pasivní roli v kratičké tragédii. Když na ni novinářky naléhaly, proč svému šéfovi dovolovala podobné intimnosti, poznamenala, že ji to uklidňovalo, protože Hammersmith byl ablacionista, a že k němu přes věkový nepoměr chovala city málem mateřské. Proč bych měla pobrecitovi bránit, aby si hrál, řekla a slzy se jí kutálely po lících a vpíjely se jedna po druhé po její opulentní hrudi. Ihned po pohřbu byla vdova Dora Magnus Hammersmithová postavená před nebezpečí, že její říše bude zničená: v Brazílii se dostala k moci levicová vláda, využila momentální slabosti armády a policie a začala od UCASEC vyžadovat 51% akcií, dokud frakce ještě levičáčtější nezačala vyžadovat okamžité znárodnění. Situace byla pro Doru tím horší, že CIA, zredukovaná epidemií na pětinu normální stavu, nebyla schopna s obvyklou diskrétností zasáhnout do vnitřních záležitostí Latinské Ameriky.

Dora na to reagovala neobyčejně mužně. Zašla za prezidentkou Sarah Bedfordovou, názorněji vyložila, jakou pohromu by konfiskace majetku UCASEC v Brazílii přivodila zdravotnictví a zahraničnímu obchodu Spojených států, a prezidentka opravdu energicky zakročila. Na Brazílii začal být vykonáván silný nátlak a Anita mi potvrdila, že došlo i na pohrůžku atomovými zbraněmi.

Brazílie ustoupila. Později vešlo ve známost, že extremistické křídlo brazilské vlády, jejíž hrozba znárodněním přiměla prezidentku k zásahu, bylo ve skutečnosti placeno a manipulováno brazilskými agenty UCASEC. Prezidentka se na Doru Hammersmithovou za její taktickou šikovnost nezlobila, naopak si jí ještě více vážila, a když zemřel tajemník zahraničních věcí, vyzvala ji, aby se vysokého úřadu ujala sama. Dora z UCASEC odešla a ve vedení podniku jí nahradil ablacionista P. J. Barry, kterému denně telefonicky uděluje příkazy.

V podání Anity tato historie připomínala „success story“, kterou nám zošklivila spousta románů a filmů. Anita mi ji vyprávěla asi proto, aby mne

přesvědčila, že ženy v čele velkých podniků jsou výkonné stejně jako muži. Nemusela se ani tak moc snažit: byl jsem o tom naprosto přesvědčen.

V evropských průmyslově vyspělých zemích UCASEC nakonec získal půdu a pomalu zvyšoval svůj export, setkal se naopak s řadou potíží při vytváření trhu v Latinské Americe a všech rozvojových zemích, v Africe i Asii. Čím dál na východ, k rozvojovosti a chudobě, tím víc mužům záleželo na jejich mužnosti a riskovali raději smrt, než aby se ji zřekli. Dozvěděl jsem se od Anity, a moc se mi to příčilo, o groteskních snahách Dory Magnus Hammersmithové, která se ve své pochybné oficiální a oficiózní roli všemi prostředky, včetně nepřípustného nátlaku z pozice vlády, snažila vnutit jim drogu, kterou považovali za něco, co zbavuje cti.

Zbavovat cti, to zní možná trochu silácky, ale kdyby mě vyhodili z Bluevillu, tak bych ji taky nepřijal a nepoužil. Určitě to není pýcha falokrata, ze které jsou muži tak často nařčeni. Nepopírám, že zbožnění falu opravdu existuje, jenže právě u osob neurotických, jejichž nadměrná virilita je velice podezřelá narcisismem. Na druhé straně ale není možno omluvit muže, který si dobrovolně nechá vzít funkci, která je neodmyslitelná od radosti ze života a tvůrčího rozletu, nehledě na nezbytnost biologickou.

Říkám tu samozřejmosti, jenže právě tyto samozřejmosti nedoceňují všichni ti, co se teď po tisících hrnou a brzy po statisících pohrnou mezi ablacionisty, aby se po obřadu, který se podobá křtu, mohli ve společnosti sobě rovných napít caladia seguina. Obřadu by se klidně mohli vyhnout, caladium seguinum je ve volném prodeji ve všech drugstorech. Jen málo mužů ho ale použije v ústraní. Noví příslušníci nacházejí ospravedlnění v nábožensky zabarveném ablacionistickém zasvěcení a taky v útěše, že patří k mocné skupině, jež hraje stále důležitější roli v ekonomice země.

Průzkum skupiny psycholožek z kolumbijské univerzity pod vedením prof. Harrietty Steinfeldové ostatně dokázal, že v motivacích nových příslušníků ablacionismu – rekrutují se ze středních vrstev – ekonomické přežití a společenský vzestup znamenají víc než strach před smrtí. Na trhu pracovních sil je veliká poptávka po těch, jimž se opisně říká Áčka (ti zlí, co se uchovali neporušení, je přezvali na Áčka bez). Áčka jsou taky velice výhodná při zavádění zaměstnanecké stability a při pracovním výkonu ukázněná. Jejich technické znalosti, které ženy jako celek nemají, je navíc činí dočasně velice vhodnými při zaplnění mezer způsobených epidemií. Nabízejí se jim místa a platy, o jakých se jim ani nesnilo.

Z velkého počtu interviewů otištěných v knize prof. Harrietty Steinfeldové je asi nejpříznačnější interview s Mr. C. B. Millsem, inženýrem

z Clevelandu v Ohiu. Mills Harriettu Steinfeldovou přijal v nově zařízeném salonku. Usazen ve zbrusu novém křesle, kvetoucí a obtloustlý, zdá se být ve své kůži a sebejistý.

– Věřte, řekl a uchechtl se, ničeho nelituji. Áčka, to není Rotary Club. Jedno Áčko nikdy nenechá druhé Áčko v bryndě. Dokonalé souručenství! Silnější než mezi židy! A pomyslím-li na to, jaký život jsem vedl, tak si k svému rozhodnutí jen blahopřeji.

– To jste před tím žil tak špatně, pane Millsi?

– Kdepak. Velice dobře. Jenže abych všechno udržel, stal se mi život peklem. Byl jsem zavalen prací, věčně jsem platil jen nějaké smlouvy a účty. Vydržovat dům a tři vozy: můj, mé ženy a starší dcery, přemrštěné splátky životní pojistky, dva barevné televizory koupené na splátky, nová lednička, věčně jsem platil, platil a platil, a abych platit mohl, musel jsem pracovat. Honil jsem se doslova jak šílenec! A v pětačtyřiceti infarkt. Léčení mě přišlo na celé jmění, a to mě ještě víc zničilo.

– Teď jste tedy šťastnější?

– Nesrovnatelně, fantasticky jsem si pomohl, mám o moc lepší plat a míň pracuji. Jak vidíte, dávám do pořádku dům, chci koupit čtvrtý vůz a třetí televizor.

– Žádný stín tedy nepadá na vaše štěstí?

– Kdepak, vůbec žádný.

– Mr. Millsi, chtěla bych se dotknout jednoho choulostivého místa. Je vám čtyřicet osm, nejste starý a máte moc hezkou manželku…

– Což o to, řekl Mr. Mills a znova se uchechtl, to mne vůbec netrápí!

– Pokud vám to nevadí, povězte proč.

– Koukněte, něco vám povím. Než jsem se dal k Áčkům, byl jsem přepracovaný, měl jsem věčné starosti s penězmi, infarkt mi taky fyzicky nepřidal, tak už sám ani nevím, kdy jsem měl něco naposled s manželkou: bude to možná dva roky. Sama vidíte, že tak moc velký rozdíl v tom zase není.

Harrietta Steinfeldová doprovodila interview komentářem, který mi zpočátku připadal dost neomalený. Tvrdilo se v něm, že už před svým vstupem mezi Áčka Mills stejně jako značný počet jeho spoluobčanů vyměnil svou mužnost za vozy, televizory a lednice, výdaje ho přinutily oženit se s prací a nebyl už schopen lásky. Mills se vykastrovat nenechal, protože už byl.

Poznámky mi připadaly drsné, pak jsem si ale všiml, že jak interview, tak komentář si před publikováním přečetl a schválil Mills i ostatní, kteří

dali taky k dispozici své fotografie a nepožádali o anonymitu, za svůj stav se nehanbili a měli jej naopak za předpoklad svého úspěchu.

Taky jsem si všiml, že v Bluevillu, když jich bylo víc než P.M., každé Áčko bez výjimky okázale nosí na klopě zdaleka viditelnou velkou zelenou placku a na ní goticky vyvedené zlaté A. Když jsem ten odznak viděl poprvé, vzpomněl jsem si, mutatis mutandis, na nevěrnou ženu ze Šarlatového písma, jak si ve vězení musí vyšívat na šat Áčko své nevěry a přitom přidává arabesky a ozdoby, až se cejch hanby změní v erb pýchy. Rozdíl je pochopitelně v tom, že ablacionistických odznaků je všude kolem spousta, že otvírá všecky dveře a že se stal emblémem morálním.

KAPITOLA TŘETÍ

Neděle je v Bluevillu dnem pracovního klidu. Ráno jsou v zámku bohoslužby, slouží je misionářky z různých protestantských církví, pokaždé jiná, církev katolická, oběť svého staletého misogynství, se do dneška neměla k tomu, aby za kněze vysvětila ženu.

Účast na bohoslužbách není povinná a nikdy jsme tam neviděli Hildu Helsingforthovou. Býváme tam skoro všichni a já přes svou skepsi ve víru dokonce pravidelně, po skončení mše bývá diskuze s misionářkou o všem možném a jelikož je zvenku, tak doufáme, že se od ní něco zajímavého dozvíme. Bez rozhlasu a bez televize, noviny nijaké, žízníme po novinkách ze světa za naším ostnatým drátem.

Pamatuji si moc dobře na misionářku, která sloužila bohoslužby pátého května. Byla hubená, tvary, která kdysi možná měla, odešly do nenávratna. Kazatelka Ruth Jettisonová byla ke všemu ostříhaná nakrátko a měla na sobě šedočerný kostým s kněžským kolárkem, což ji činilo pohlavně ještě neurčitější. S orlím nosem, výraznou bradou a velkýma, černýma, upřenýma a fantictickýma očima však její tvář vypadala odhodlaně.

Bohoslužby a kázání se odbývaly v konferenčním sálu na zámku, vešla se tam stovka osob a my jej vůbec nezaplnili. Říkám my, ale musím to upřesnit, v rozestavení posluchačů vládl jistý řád a výhody zavedené, když jsem do Bluevillu přišel, se, co jsem tu, nezměnily.

V první řadě seděly osobnosti ze zámku. Mr. Barrow, správce, a jeho žena, doktor Rilke, Emma Stevensonová, sekretářka šéfové, a několik dalších osob, jejichž funkce a jména neznám. Uprostřed křeslo uctivě neobsazené a řekl bych naplněné trvalou nepřítomností paní Helsingforthové. Netvrdím, že lidé ze zámku to prázdné křeslo zdraví, když kolem něj procházejí, jako Švýcaři klobouk Gesslerův, ale všiml jsem si, že se tváří strojeně, jako by bylo obsazené.

Ve druhé a třetí řadě sedí bluevillské „osamocené ženy“, velice různé co do věku i vzhledu, zato jednotné v tom, že se po žádném P.M. ani nepodívají.

Ve třetí, čtvrté a páté řadě jsou Áčka, na klopě zelenou placku s pozlaceným písmenem. Kompaktní skupina, jsou moc spokojeni sami se sebou a na veřejnosti předstírají, že si nás nevšímají, i když většina je nám v

laboratořích podřízena. Na tomto místě bych chtěl zdůraznit, že mezi Áčky je hodně ženáčů, na rozdíl od P.M. však jejich rodiny zůstaly venku, a jelikož Áčka jsou imunní, mohou se tam občas vypravit, aniž by uvedli sebe v nebezpečí a své manželky v nadšení.

V posledních řadách v sále a na posledním stupni společenského žebříčku v Bluevillu, slabším počtem i postavením oproti všem, které mají před sebou, jsou P.M. se svými ženami a dětmi.

Kázání Ruth Jettisonové rozvíjelo základní premisy bladderstirismu, lišilo se však od něho závěry. Encefalitida 16 byla určitě jen a jen trest boží. Pán Bůh uhodil na hříšníky, aby je potrestal za jejich chyby (kolikrát jsem už tu písničku slyšel!) Za „chyby“ však považovala něco jiného než Bladderstir. Největším hříchem muže odnepaměti po dnešek bylo, že si z ženy udělal otrokyni.

Tu Ruth Jettisonová načrtla obraz, místy byl přehnaný, nějak moc odstíněný a bez historické perspektivy, přece jen ale obsahoval dost pravdy. Po tomto celkově vzato naprosto oprávněném odhalení mužského misogynství upadlo kázání do blouznění. Ruth Jettisonové začaly sršet z očí blesky, skandovala slova a s výhružnou gestikulací začala dokazovat, že muži „nenávidí“ ženy.

S pomocí drobností, pracně sešitých dohromady, prý ověřených, ale bez přesného označení osob, místa nebo doby, a hlavně s pomocí historek, v nichž neurotické a sadistické zlozvyky pobloudilých výrostků uplatňované na děvčatech vytvářely mužskou normu, Ruth Jettisonová se snažila dokázat, že muž jako takový chová hluboký odpor k tělu ženy, což vrcholí „nenávistí vůči vagíně“, přičemž použila výrazu mnohem surovějšího.

Hrubý výraz, paradoxní teze a hlavně pramálo rigorózní způsob, jímž se misionářka snažila svou tezi dokázat, vyvolaly u P.M. úsměvy, smích a neposednost. Přítomným výzkumníkům bylo naprosto jasné, že Ruth Jettisonová se vůbec nepokusila o seriozní vědecký výzkum, že neprovedla potřebný počet šetření, ale že své důkazy vyrábí tou nejnestoudnější a nejneoprávněnější extrapolací. Její teze jako pyramida vzhůru nohama stála na několika jednotlivostech a tím, že nahradila skromnou metodu šetření dogmatickými tvrzeními, uplácala velikánskou horu z několika krtinců.

Náboženská nebo skoronáboženská myšlenka je velice pohodlná, vystačí na všechno. Z lesknoucíma se očima, s hlasem, v němž se chvěl svatý hněv, a s pomocí drtivých výrazů došla konečně Ruth Jettisonová k závěru: muž považuje ženu za nízkou nádobu, do níž vlévá své sperma, lépe řečeno za plivátko, od něhož se po požití odvrátí naplněn ošklivostí.

Reakce posluchačů byly pozoruhodné a různorodé. Správa v řadě první a „osamocené ženy“ řadě druhé vřele a podle mne i okázale zatleskaly. Áčka se zase vrtěli a tvářili se zkroušeně, jakoby sklíčeni vzpomínkou na hříchy, jichž se dopouštěli, a které naštěstí odvrhli. Mezi P.M. včetně manželek se však ozvalo reptání. Ruth Jettisonová pokrčila husté obočí, vmetla do naší skupiny pohled svých černých, palčivých a uhrančivých očí a rozkřikla se málem hrozivě:

– Chce se někdo na něco zeptat?

Nadlouho zavládlo ticho, připadalo mi to pramálo americké, jako kdybychom se vzdávali svobody slova. Misionářčin fanatizmus a výzva, kterou nám vmetla do tváře, mne tak znechutily, že jsem se rozhodl vzít si slovo. Nestačil jsem se ale postavit na nohy. Má sousedka Mrs. Pierceová mi naléhavě šeptla do ucha:

– Proboha, Ralphe, seď, je to provokace.

Později se ještě zmíním o Mrs. Pierceová, ženě mého nejbližšího spolupracovníka. Tělesnými přednostmi se chlubit nemůže, vážím si jí ale pro její jasné názory. Mlčel jsem a vztek ve mně vřel.

V řadě za námi se ozval šum, obrátil jsem se dozadu a tam se opakovala naruby táž situace. Stien tahal svou ženu za ruku a snažil se ji ze všech sil umlčet.

Jako kdyby se pokoušel zastavit buldozer. Mutsch se mu vytrhla, postavila se a řekla jasným hlasem:

– Nechci se na nic zeptat, spíš něco poznamenat.

– Prosím, řekla Ruth Jettisonová opovržlivě.

Pravda, Mutsch má diplom z psychologie, ale znát to na ní není. Je drobná, boubelatá a pod hladkými bílými vlasy má milý, setřelý výraz. My ale víme, kdo je Mutsch. Dobrovolně na sebe vzala a s nezdolnou energií vede výchovu dětí P.M. v Bluevillu: úkol nadlidský, je jich dvanáct, od pěti do čtrnácti let.

– Souhlasím, řekla Mutsch perfektní angličtinou, ale se silným německým přízvukem (nakazila jím všechny své žáky, včetně Dava), že muž vnutil ženě ekonomická a sociální omezení. Z toho ale nevyplývá, že by nenáviděl její tělo. Právě naopak, přeceňuje je na úkor jiných jejích vlastností. Abychom to viděli, stačí mít otevřené oči. Přecenění je znát všude, v módě, v reklamě, v umění, v literatuře. Příklady, které jste tu uvedla, jsou podle mne tendenční. Tlupy mládenců, o nichž jste mluvila, co znásilňují děvčata, mají pravděpodobně silný komponent homosexuální, potlačují jej, ale právě v jejich chování se projevuje. Říct, že žena je

„plivátko“, dokáže jen neurotik a sadista. Vůbec to není typicky mužské jednání. Toho muž není schopen, a nechápu, jak se v tom může někdo mýlit. Ženy, které mluví o „nenávisti k vagíně“ jako obecnému jevu u mužů, mne přivádějí na myšlenku, že asi chovají nenávist k penisu (smích mezi P.M.). Na každý pád si nepočínají dobře, snaží-li se přesvědčit ženy, že muži je nenávidí. To nanejvýš povede ženy k tomu, že budou nenávidět muže, a dovolte, abych tu řekla, že to je hanebnost zvláště teď, kdy muži umírají jako mouchy. Velice žasnu, když slyším, jak křesťanka vyzývá k boji mezi mužem a ženou. Jsem možná trochu staromódní, ale šokuje mne, když slyším kněze a při kázání použít výraz „kunda“ (vyslovila to s německou výslovností). Já si myslím, kazatelko, že opravdu nevíte, co to lidská dvojice. Mohu vás ujistit, že vůbec nejsem plivátko mého manžela. Jsem si jista, že mne miluje celou, i s „kundou“ (smích mezi P.M. Ty můj poklade! zvolá Stien polohlasně a zvedne ruce).

– To jsem vám chtěla povědět, dodá Mutsch, zrudne a zprudka se posadí (reptání v prvních řadách, živý potlesk ve skupině P.M.).

Po dobu Mutschina proslovu Ruth Jettisonová nevypadala vůbec evangelicky. Vypjala hrud, sevřela pěsti a po P.M. vrhala pohledy, které dřív hnaly viníka rovnou na hranici. Když se Mutsch posadila, misionářka na pár vteřin nebyla v stavu reagovat, a když znova nabyla řeči, slova se jí drala skrz zaťaté zuby.

– Tento příspěvek, sykla, vyniká hloupostí, arogancí a naprostou zbytečností. Osoba, která jej pronesla, patří k těm ženám, které bych nazvala spokojené otrokyně. Není hodná mé odpovědi. Já mluvím k ženám svobodným. Naše schůzka je u konce. (Protesty a volání „Odpovězte! Odpovězte!“ z řad P.M.)

Sankce – tak jsme na tom! – se přihnaly hned na druhý den. Mutsch pokárala za „nezdvořilost“ ostrým dopisem Hilda Helsingforthová. Stien coby manžel zodpovědný za činy své ženy byl pokutován dvěma sty dolary za své chování a P.M. za to, že stáli při Mutsch v její nevychovanosti, měli týden zakázáno scházet se po večeři na zámku, jak bylo zvykem. Pan Barrow se nechal slyšet, že kdyby se něco podobného opakovalo, tak schůzky, na kterých nám moc záleží, by mohly být zakázány s konečnou platností.

Byli jsme z toho všichni hluboce zarmouceni. Kdyby se dalo odejít z Bluevillu a vydat se všanc smrti, udělali bychom to okamžitě a vzdali se práce, které je pro každého z nás životně důležitá. Svoboda myšlení a slova byly v Bluevillu tak nepokrytě zlehčovány, že jsme se v duchu ptali, zda

jsme vůbec ještě ve Spojených státech, nebo jestli nás nějaký zlý duch nepřenesl do jedné z diktatur v Latinské Americe, které americká demokracie vždycky podporovala.

Po týdnu naše kratičké besedy na zámku znovu pokračovaly, ale já jsem se rozhodl, že se jich nebudu účastnit, ne že bych se na nich nenudil, ale dělá mi starosti Dave. Žijeme spolu v malém domku o dvou místnostech, oddělených od sebe kuchyňkou a koupelnou. V noci nechávám otevřené dveře, abych Dava slyšel, protože už nějakou dobu se skoro každou noc, ihned po usnutí, probudí a úzkostiplně mě volá. Přiběhnu k němu, schoulí se mi v náručí, vzlyká a vypravuje mi svůj ošklivý sen, skoro vždycky stejný.

Dave jde sám uprostřed davu. Najednou se mu bezdůvodně sevře srdce. Lidé jdou po chodníku stejným směrem jako on a jsou velice bledí. Náhle jeden z nich klopýtne a klesne v bezvědomí na zem. Pak druhý a za ním třetí. Vzápětí padají po tuctech, po skupinách. Nikdo se jim neodváží pomoci, nikdo se k nim nepřiblíží. Jenom je obejdou, vyhnou se jejich tělům. Dave ví, že jemu samotnému nehrozí žádné nebezpečí, cítí hroznou úzkost, má strach a rozpláče se, nikdo si ho však nevšímá. Přiblíží se k němu rudovlasá žena. Dave ji vezme za ruku, žena se mu vytrhne a odstrčí ho. Dave pláče. Mezi lidmi, co jdou před ním, uvidí mne, zezadu, jsem dvacet metrů před ním, hrozně se mu uleví a radostně na mne zavolá, já se obrátím, usměju se na něho, on se rozběhne ke mně a já mu jdu rychle naproti. Když jsme dva kroky od sebe, klesnu k zemi. Dave přiběhne a klesne se ke mně, jsem bledý, mám zavřené oči. Křičí, volá, ale lidé nás obcházejí, nezastaví se a třeba nás ani nevidí.

Přiběhnu hned, jak Dave vzkřikne poprvé. Lampička u hlavy svítí, sedí na posteli, zpocený a uslzený. Obejmu ho, křečovitě vzlyká a dlouho trvá, než ho utiším.

Ve Wesley Heights Dave nikdy neviděl, co teď popisuje, ale opravdu to tak vypadá, i když Dave hodně zveličuje. Těsně předtím, než jsem přišel do Bluevillu, jsem vídal lidi klesat na ulici k zemi a kolemjdoucí je ani neobcházeli, radši rovnou utíkali pryč. Nikdy jsem se o tom před Davem nezmínil a nedokážu pochopit, kde sebral materiál pro svou noční můru. Udivuje mne další věc. Dave netuší, že můžu být co chvíli vyhnán za ochrannou ohradu Bluevillu a že bych pak žil ve strachu, ne o sebe, ale že by zůstal sám. A přesto jeho sen v rovině kruté úzkosti vyjadřuje strach, že bude opuštěn.

Večer jsem psal Anitě a přitom dával pozor. Všiml jsem si, že závěrečnému volání o pomoc předcházejí sotva slyšitelné drobné vzlyky, a

kdybych v tom okamžiku zasáhl, zamezil bych v té nejhorší části Davová snu: mé smrti a jeho osamocení. Tak mi to aspoň řekl ten večer, když se probudil. Za chvíli jsem ho nechal a vrátil se k svému stolku. Stěny v domku jsou dvojité a velice dobře izolují, ale je zima a topení je slabé. Přes noc se v Bluevillu šetří energií. Natáhl jsem si svetr, přes něj silný župan a do toho jsem se zabalil. Jen jsem vzal propisovačku do ruky, vešel Dave, taky hodně zabalený.

– Vyrušuju Ralphe?

– Vůbec ne.

Posadil se na mou postel, obrátím se a podívám se na něho. Vyrostl, zhubl, je pobledlý. V drobném, trojúhelníkovitém obličeji zabírají spoustu místa černé oči stíněné dlouhými, hustými, nahoru zahnutými řasami.

– Pracuješ, Ralphe?

– Ne, psal jsem dopis.

Jako obvykle diskrétně se odmlčí, a tak dodám:

– Anitě.

Po malé odmlce Dave řekne, hlas mu přeskakuje, začíná už mutovat:

– Nechybějí ti, Ralphe, večerní besedy na zámku?

To je Dave dospělý, ohleduplný, plný starostí o ostatní. Řeknu bezstarostně:

– Sám dobře víš, že tam moc legrace nebylo.

Pokračuje bez přechodu, nakonec pochopím proč:

– A co Anita, přijde brzy?

Tentokrát mi to dojde rychleji. Ten kontext znám: to kvůli mně a ne kvůli sobě si Dave dělá starosti. Rudovlasou ženu z ošklivého snu, která ho odstrčí, chce Dave považovat za Anitu. Když přijde, tak se mu moc nevěnuje, drží si ho od těla. Jako by měla strach k němu přilnout. Nosí mu, vlastně nosila, teď není nic k selhání, drahé dárky, jenže buď příliš dětské, nebo naopak příliš dospělé – a to ho mrzelo stejně. Dave je chytrý a dobře ví, že ty dárky mají jenom nahradit trochu vřelejšího citu.

– To nevím, řeknu bezstarostně. Nevolala, asi má moc práce.

Ticho. Nevím, zdali Dave nalítl mému bezstarostnému tónu, pátravě a bedlivě se na mne zadívá. Pak zamrká, zívne a protáhne se.

– Jdu si lehnout, řekne.

Pokývnu hlavou na souhlas a tu se Dave ozve zcela jiným, něžným, žalostným a dětským hláskem:

– Ralphe, odneseš mě?

Ty jeho návraty do kojeneckého věku mi jdou na nervy, zvlášť když ze sebe umí udělat dospělého. Nemám moc chuti vyhovět mu. Ale netroufnu si. Nevím, co by to udělalo, kdybych odmítl. Asi nebudu moc dobrý vychovatel, ale držím se jedné zásady: nespravovat hodinky kladívkem.

Otálím. Třeba mu mé váhání, nechtě jsem je dost protáhl, dá možná na srozuměnou, že s tím nesouhlasím. Vezmu ho v podpaždí, zvednu, položím si ho na prsa. V tu ránu mi dá ruce kolem krku a opře si o mne obličej. Dojme mne to, jako vždycky. Ten kratičký okamžik mi vrací chuť do života, který není zrovna lehký.

Nechci všechno malovat víc černé, než to je. Úzkost je sice v Bluevillu má věrná družka, drží se mě víc než starosti s mými výzkumy, kterých je dost, ale člověk si zvykne na všechno, i na strach. I odsouzenec na smrt v cele určitě žije okamžiky, kdy budoucnost celou svou vahou nespočívá na jeho myšlenkách. Bez podobné úlevy by nedokázal žít.

A přesně totéž mohu říct o našem životě v Bluevillu: náš ortel není konečný.

Nejhorší na naší situaci je možná to, že je naprosto nesrozumitelná. Jespersen, Stien a já o tom často mluvíme a jsme při tom moc opatrní, určitě je všude odposlouchávací zařízení. Ani jeden z nás tří a nikdo z P.M. okem nespatřil Hildu Helsingforthovou. Víme, že tu je, někde docela blízko, protože Mr. Barrow s ní v naší přítomnosti mluví domácím telefonem. Jenže je neviditelná jak pámbu. A právě tak i vševědoucí, všemocná, už ale ne nekonečně dobrá.

Od ní se nám dostává pouze odmítání a důtek v stručných soukromých sděleních, zbavených jakékoliv zdvořilostní formy, na kterých je urážlivé už jen to, jak jsou krátké. Po mém příjezdu do Bluevillu jsem jí napsal dopis, požádal jsem jí o poníka pro Dava: zaplatil bych ho z platu. Byl jsem tak prostomyslný, že jsem jí řekl i o citovém prázdnu, jaké v něm zanechala ztráta jeho koníka.

Za týden jsem dostal následující sdělení:

Doktore Martinelli,

vezměte na vědomí, že P.M. mi nesmějí psát, telefonovat a žádat mne o slyšení.

Co se vašeho dopisu týče, vezměte na vědomí, že vaše rodinné problémy se mne netýkají.

Hilda Helsingforthová

Přečetl jsem lístek Stienovi, ten jenom polohlasně řekl: „Jak typické!“ Postoj „osamělých žen“ vůči nám (říkáme jim tak, protože v Bluevillu nikoho nemají, nechceme tím nijak označit jejich minulost) je stejný jako postoj Áček. O našich vztazích k nim a Áčkům v práci, v laboratoři, se ještě zmíním. Mimo laboratoř nás tyto ženy a Áčka ignorují.

Pokusy o nějaké sblížení jsou ihned odmítnuty, ústa se zavřou, oči uhnou stranou, obrátí se k nám zády. P.M. a jejich ženy – až na Mrs. Pierceovou – prostě neexistují. Ne že bychom žili v naprostém ghettu, na zámku je jenom jedna jídelna pro všechny, ale posadíte-li se nedopatřením s naloženým podnosem ke stolu, kde sedí Áčka nebo osamocené ženy, zmlknou a rozhostí se ledové ticho.

Když nemohu usnout a za oknem už svítá, kladu si pořád dokola stejnou otázku: proč se s námi tak zachází? Čím jsme se provinili? Čím jsme nebezpeční? Zmínil jsem se o tom Stienovi, toho rána byl ale v mizerné náladě a poslal mě někam. Ty jsi opravdu goj, slaboch, pořád se jen lituješ. Nač si stěžuješ? Dají ti najíst, netlučou tě. Neplivají ti do ksichtu, máš zajímavou práci, dělej to jako já, kašli na všechno. Pochmurně dodal: Zažil jsem horší.

Že před odchodem z Německa v roce 1936 zažil horší věci, tomu bych věřil. Ale že by na to kašlal, to bych neřekl, už jen podle toho, jak má mizernou náladu. Stále častěji nadával v jidiš a Mutch ho jen stěží dokáže zvládnout. Určitě nemá té trpělivosti, kterou mi doporučoval, víc než já.

Osamělé ženy – a říkám to s trpkostí, protože nejsou všechny ošklivé, právě naopak – udržují s Áčky společenské styky při jídlem i po něm. Od mého stolu v jídelně nebo z křesla v salonu vidím, jak se na ty kleštěnce usmívají a jsou na ně milé, a mám vztek. Stejně ale je to na to distanc a dost formální. Řekl bych, že v jejich očích jsou Áčka sice zproštěná prvotního hříchu, ale pořád ještě trochu podezřelá.

Áčka jsou většinou padesátníci. Pokud nějaké potomky měli, tak už vyrostli a zmizeli někde ve světě. Na každý pád na ně stejně jako na „osamocené ženy“ naše ratolesti nedělají vůbec žádný dojem. Do diskriminace uvalené na nás byly zahrnuty i naše děti a kupodivu holčičky jsou na tom stejně jako kluci. Že vůbec byly zplozeny, to na ně uvaluje jakési podezření. „Osamocené ženy“ ani Áčka však jinak na svět nepřišli. Že by měli v úmyslu pozměnit nějak způsob prověřený miliony let? Kladu si tu otázku, protože včera jsem v New York Times – už to nejsou ty noviny, co bývaly – v článku od Deborah Grimmové objevil tento překvapivý poznatek:

„Pohlavní akt už nesmí být prostředkem používaným společností k obnově populace.“

Na první pohled bych to nejradši nechal běžet. Ale to bych nebyl já. Od Anity jsem se dozvěděl, že Deborah Grimmová patří k nejbližšímu okolí prezidentky Bedfordové a že její vliv na ni málem přesahuje vliv Anitin.

Anita se domnívá – v tom jsem s ní za jedno – že stát, jeho zákony a jeho mocenský aparát nemá rozhodovat o tom, zda nějaká žena má nebo nemá mít dítě. Právo ženy disponovat svým vlastním tělem je nenapadnutelné. Prává úcta k životu, to je úcta k ženě pojaté jako prvek zcela svobodný, a ne jako aparát, jenž vyrábí, ať tomu žena sama chce či nechce, budoucí občany, pokud je stát zrovna potřebuje. Žena není stroj na výrobu vojáků, dělníků nebo poslušných jedinců.

Na názoru Deborah Grimmové se mi zdá na pováženou, že zdánlivě sice jde dál než Anita, ve skutečnosti ale sklouzla na starou vyjetou kolej. Její výrok je rozkazovací, žádná volba neexistuje: „Pohlavní akt už nesmí být prostředkem používaným společností k obnově populace.“

Jak hroznou moc Deborah Grimmová poskytla společnosti! Že by společnost – která je tu, nemýlím-li se, proto, aby lidem sloužila, a ne lidé aby sloužili jí – měla právo obrátit přírodu naruby a odejmout lidem možnost milovat se a mít děti? Připadal jsem si jako ve snu: co v této perspektivě zbude ze svobody ženy? Reakční stát jí nutil k mateřství proti její vůli, a když je teď sama chce, tak by jí měl bránit?

Kdyby se program Deborah Grimmové realizoval, svět by byl hrozně moc smutný. Vztah mezi mužem a ženou by byl zrušen, z pojmu matky by se stal přežitek, děti by byly vyráběny uměle a od narození svěřovány výchovným ústavům, kde by žily ze dne na den anonymním životem… Jak pochmurná pustina, jak nelidské lidstvo! V čem by pak byl smysl života? K čemu by pak byla, jak řekla Deborah, „obnova populace“? K čemu udržovat při životě lidstvo? Co by se pak stalo, kdyby lidské bytosti byly rukodělnými výrobky, s vrozeným rozmnožovacím pudem? Pokud to dobře chápu, jednotlivci by se vyráběli jako předměty – a taky tak konzumovali! Zrůdný nesmysl! Vyráběly by se náhražkové děti a kojily by se náhražkovým mlékem…

Večer jsem v zámku mluvil se Stienem o článku Deborah Grimmové a větu, kterou jsem podtrhl tužkou, jsem mu přečetl nahlas. Měl špatnou náladu, svraštil obočí a řekl:

– Nevím, je-li oč stát v rovině lidské, ale vědecky vzato to možné je.

Rád bych s ním o tom dál diskutoval, Mutsch ale po nás vrhla utrápený pohled a já jsem se odmlčel. Mutsch si určitě myslí, že jsme oba neopatrní: Stien asi řekl příliš a já jsem o článku neměl mluvit tak otevřeně.

Nevím, mám-li to považovat za následek naší dvojí neopatrnosti, ale New York Times už nedocházejí tak pravidelně.

Už jsem se zmínil o tom, jak jsou noviny tenčí, nevýrazné a že o spoustě věcí mlčí. Při čtení New York Times nebo Washington Post by člověk řekl, že je taky vykleštil zlý duch. Dříve tisk pořádně propral každého, kdo nastoupil do Bílého domu, ať to byl kdokoliv. Ty časy jsou pryč. V těch číslech, jež s přestávkami víc a víc nepravidelně dorazí až k nám, si přečtu pouze nudnou a nechutnou chválu Sarah Bedfordové doprovázenou občas hagiografiemi, které z ní dělají vzor ctnosti pro nedělní školu.

Už se v tom nevyznám. Vždyť to není tak dávno, pět nebo šest let, co se objevila v televizi a vykračovala si po 14. ulici ve Washingtonu v čele asi dvaceti holčin a všechny mávaly standartami s heslem:

Jsme lesbičanky, a co má být?

Ne že by mne podobné plakáty šokovaly. A ne že bych znal nějaký důvod, proč by měli být homosexuálové pronásledováni, jak se to v této zemi dlouho dalo a všichni měli svědomí v pořádku. Nemám prostě rád ten devótní a strojený styl, jakým se teď píše o Sarah, jako kdyby z ní najednou byla Panenka Maria, až na to dítě.

Ne z tisku – spoustu čísel v Bluevillu zabavují – ale od Anity jsem se dozvěděl, jak se věci mají.

Když epidemie začala kosit členy Kongresu, nechala Sarah Bedfordová odhlasovat takzvaný zákon náhradnic, který stanovil, že každý poslanec nebo senátor musí mít voleného náhradníka ženského pohlaví a ten že v případě jeho smrti po něm ipso facti převezme místo ve sněmovně nebo v Senátě. Naneštěstí sami poslanci a senátoři zákon upravili dodatkem, který volbu zbavil demokratické povahy: vyhradili si právo vybrat si náhradnici a představit ji voličům. Chtěli tím udržet početní vztah mezi oběma velkými stranami, demokraté si vybírali demokratky, a republikáni zas republikánky.

Jenže došlo k horším věcem. Jako kdyby mandát, který voliči ženám svěřili, byl něco jako dědičné léno, které je třeba udržet v rodině, většina členů Kongresu si za náhradnici vybrala vlastní ženu.

Třeba si při tom mysleli, že tak přežijí svou vlastní smrt. Byl to na každý pád nešťastný kalkul, protože vdovy, které se do Kongresu jen hrnuly, byly politicky pramálo uvědomělé, nechtělo se jim vysedávat na zasedáních

a ve své funkci viděly něco jako důchod vyplácený federálním úřadem. Prezidentce aspoň zpočátku odsouhlasily, co se dalo.

Tak se také stalo, že vdovy, které v té době představovaly přes polovinu zákonodárného sboru, odhlasovaly naslepo zákon o hromadných sdělovacích prostředcích, který vyvolal zoufalý protest poslanců, co ještě byli naživu. Veškerá snaha ostřílených politiků byla však marná. Vůbec se nemýlili, když zákon o bezpečnosti, jak jej Sarah Bedfordová nazvala, odhalili coby zločinný atentát na Ústavu Spojených států a svobodu tisku. Vdovy v jejich opozici však viděly pouze šovinistickou reakci proti prezidentce coby ženě a trvaly na svém.

Zákon totiž stanovil, že každý informační prostředek, který otiskne článek či komentář, který by mohl vyvolat paniku, narušit veřejný pořádek nebo demoralizovat veřejnost – definice tak mlhavá a povšechná, že prakticky pod ni mohl spadat jakýkoliv článek – bude postižen dočasným či definitivním zastavením činnosti a pokutou od desíti do padesáti tisíc dolarů.

Tento zákon – ihned a s krajní přísností uvedený v platnosti – měl potlačit veškerou svobodu tisku. Hromadné sdělovací prostředky, které hospodářský marasmus připravil o inzerci a reklamu, už jen dožívaly. Odběratelé, převážně muži, se tenčili den ze dne a zvláště deníky si už nemohly dovolit dvojí pouštění žilou, zákaz vycházení a obrovskou pokutu: buď zašly, nebo se podřídily.

Od toho okamžiku měla Sarah Bedfordová moc, jakou neměl žádný z jejich předchůdců v Bílém domě. Málem diktátorská moc, již ústava prezidentovi přiznává, byla předtím brzděna veřejnými sdělovacími prostředky, veřejným míněním a Kongresem. Z Kongresu se stalo loutkové divadlo. Veřejné mínění, prořídlé spoustou úmrtí, vůbec nereagovalo a tisk měl náhubek. Stačily dva zákony, zákon o náhradnicích a zákon o bezpečnosti, a demokracie byla zaškrcena.

Připadalo mi velice pravděpodobné, že co se děje v Bluevillu, je pouze odraz tyranie, jež se usadila venku. Je-li tomu tak, pak je to k zoufání. Bude-li jednou epidemie potlačena nebo ustane-li sama, osvobození P.M. už venku svobodu nenajdou.

V neděli odpoledne Dave chodívá plavat do bazénu v zámku a Jespersen, Stien a já máme povolenu vyjížďku koňmo za první ohradu, na území usedlosti. Koně, na kterých jezdíme, sice patří usedlosti, ale zadarmo to není, naopak. Ale je to přece jen výsada, až se tomu divím. Hilda

Helsingforthová má podle mne prostě zájem na tom, abychom se udrželi ve formě a podávali dobrý pracovní výkon.

Vyjížďky mají jednu nevýhodu, jsme neustále v doprovodu dvou ozbrojených policistek na koni, po každé těch samých. Na jaře vyměnili stejnokroje, jen holínky mají pořád černé, od hlavy k patě petrolejová modř, puška na řemeni a pistole na opasku. Obličeje si nevyměnily. Oči mají studené a rty sevřené. Nakonec se nám podařilo dozvědět se, jak se jmenují, vlastně jak si říkají. Obě jsou světlovlasé a ta větší (velké jsou ale obě) se jmenuje Jackie a ta „menší“, oči jí ubíhají do spánku a má v sobě cosi kočičího, se jmenuje Pussy. Jespersonovi, ten je mladý a svobodný, a mně, protože Anitu vídám čím dál míň, připadají moc hezké. Ani uniforma nás neodrazuje. Nedokážeme pochopit, že mladé a pěkné ženy se mohou vůči nám stavět tak nepřátelsky, náš pohled pokaždé narazí na její odmítavé oči a zas se díváme do země.

Při výjezdu z prvního ostnatého drátu kolem Bluevillu Jackie a Pussy jedou před námi, nahlásí naše jména a předají naše osobní známky stráži u brány. Taje pokaždé jiná, pozorně si nás jednoho po druhém prohlédne, jako by si navždy chtěla zapamatovat naše nenáviděné rysy. V pořadí, v jakém projíždíme branou, ohlásí naše příjmení a registrační čísla: doktor Jespersen 235, prof. Stienemeir 226, doktor Martinelli 472.

Nezapomíná na naše tituly, ani na to, čím se od sebe lišíme. Když se v témže pořadí vracíme, oznámíme své jméno a registrační číslo a dostaneme zpátky známky. Policistka to pokaždé zařídí tak, aby se ruce nedotkly. Jakmile máme za zády strážní věž, Jackie a Pussy nejedou před námi, ohleduplně nás sledují ze vzdálenosti dvaceti až třiceti metrů, my si jedeme, kam se nám zachce. Den předtím se tom vždycky velice vážně dohadujeme, je to vlastně jediná svoboda, co nám zůstala. Nakonec to ale vyjde pokaždé nastejno: chvíli klus, chvíli cval po pláni, pak lesní cestou na sever do kopců.

Lesní cesta se vine mezi vysokými smrky. Je široká, že by po ní projel náklaďák. Můžeme jet vedle sebe a nebát se, že by se koně plašili, i když moje kobylka je uprostřed.

Jmenuje se Chouchka. Žádný kůň v Bluevillu si na ni nic nedovolí, nevím, čemu bych to přisoudil, asi její rozhodnosti, protože Chouchka je drobná, sotva půldruhého metru vysoká a určitě lehčí než velcí koně, které terorizuje.

Zpomalíme, sotva lesní cesta začne stoupat do vrchu. To je okamžik, kdy si začneme povídat. Stien vlastně poslouchá mne a Jespersena, který je

mladý, vznětlivý a trochu ztřeštěný (jinak vynikající chemik), mluví pořád o Jackie a Pussy a já mu nahrávám. Stien, shrbený na své kobyle Myrtě, na kterou se stěží vyšplhá, vraští obočí, bručí, zvedá ramena, špulí pysky a neustále si usazuje na hlavě svůj tyroláček.

Po chvíli se k němu obrátím a pokouším se zatáhnout ho do hovoru.

– Co ty na to, Stiene?

– Já takové problémy nemám, řekne Stien a zatváří se nevrle, jsem ženatý.

Jespersen se hlučně rozesměje. Je to radost slyšet bezstarostné veselí. Moc se mi líbí výraz „smát se zplna hrdla“, i když je to nesmysl, čeho by bylo hrdlo plné. Vystihuje to ale přesně velikánskou radost mladého člověka, plného sil a mízy, jako je Jespersen s těma svýma modrýma očima, průsvitnou pokožkou a světlými, skoro bílými vlasy. Jak se směje, sklání se a napřimuje v sedle, má široká ramena, úzké boky a ploché svalnaté břicho – plně se oddává své dětinské radosti. Dobře vím, co ho pobavilo. Vzpomněl si, jak Mutsch minulou neděli zaútočila na Ruth Jettisonovou a na její závěrečnou větu. Když jsme sami, opakuje si do omrzení, nechápe, že postarší manželská dvojice jako Stien a Mutsch by se mohla taky ještě pomilovat.

– Já jsem, řeknu Stienovi, taky ženatý, ale bude-li mé manželství tak sporadické, začne mi to dělat problémy.

Jespersen řekne se smíchem:

– Upozorňuji tě, že v tom případě chci Jackie!

Magie dětského způsobu myšlení je právě v tom, že disponuje nějakou bytostí nebo věcí, i když ji nevlastní. Jsem ale dobrý společník, přijmu hru, je to dětinské, ale stejně se mi to zamlouvá. Proč bych si to nepřiznal?

– Já radši Pussy, odpovím. Pussy má roztomilý obličejíček, je falešná jak kočka. Pro mě Pussy, dík tobě. V uniformě i bez ní.

– Jste duševně zaostalí, řekne Stien nevrle. Jessovi je tak dvanáct a tobě něco přes.

– Poslouchej, odpovím mu, o holčičky se člověk může zajímat i v šedesáti.

– Ne o tyhle.

– Nezamlouvají se ti? Jsou pěkné.

– Na to se jim vykašlu.

Jespersen chce asi vidět na Stiena, kterého mu zacláním, vykloní se v sedle a oběma rukama se opře o koňskou šíji.

– Co proti nim máš, Stiene?

Stien chvíli mlčí a pak řekne přes zaťaté zuby:

– Vypadají moc gojsky.

Jespersen na něho vytřeští blankytné oči:

– Co tím myslíš?

– Jsou vysoké, světlovlasé, tváří se arogantně…

Jespersen se zasměje.

– To jsem nevěděl, Stiene, že jsi rasista! Já jsem taky vysoký, blond atakdál.

– To je něco jiného, řekne Stien hrobovým hlasem a dívá přímo před sebe. Ty holky mi něco připomínají. Ty držky a ty pohledy jsem už zažil.

Jistě. Chápu, jsem při něm. Ale kvůli tomu ještě nemusí kazit Jessovi radost. Stien si ostatně odporuje: včera mi vyčítal, že dramatizuji, a dnes v dramatizování zachází dál než já. Přu se s ním, ale jen pro legraci.

– Stiene, pleteš goje do všeho. Nedávno jsem byl goj já. Abychom se dohodli: goj je naměkko, nebo natvrdo?

– Naměkko i natvrdo, odpoví Stien, aniž hnul brvou.

Jespersen se zasměje. Pak zavládne ticho a já poslouchám, jak koně dupou na kamenité cestě. Na tu chvilku nikdy nezapomenu: májová neděle, sluneční paprsky se tříští mezi větvemi smrků, u cesty se leskne zelená tráva, jaro, přitom štiplavý chlad. Stien je zachumlaný do větrovky, tyroláček vražený na oči. Blahořečím si, že jsem si vzal rolák a obdivuji se Jessovi, který má na sobě jen kostkovanou košili, sice vlněnou, ale rozepjatou na svalnaté hrudi. Pak ještě obě policistky, třicet metrů za námi, hlavně pušky jim čouhají přes rameno: naše tělesné stráž, jak ji označil Jess.

Na tu chvilku si dobře pamatuji, protože to, k čemu pak došlo, se odbylo hrozně rychle a nikdo to nečekal.

Sto metrů před námi se cesta rozdvojovala. Ta napravo, rovná, vedla k severu, ta nalevo se obloukem odkláněla k západu a dál pak k jihozápadu. Tou jsme pokaždé jeli. Vedla do Bluevillu.

– Ralphe, řekl Jespersen, pamatuješ se na Frostovu báseň Cesta, kterou jsem nešel?

– Vzpomínám. Kdysi jsem jí uměl nazpaměť.

– Já taky.

– Proč nejedeme nikdy doprava? zeptal se Jess Stiena.

– Protože je to zakázané, odsekl Stien, a slovo zakázané zaznělo definitivně, jako verboten v němčině.

– Kdo to zakázal? zeptal se Jespersen. Žádná tabulka tu není.

– Tělesná stráž, odpověděl Stien.

– Mně nikdo nic neřekl.

– Řekli to mně. Před půl rokem. A měl jsem vám to povědět, vlastně připomenout.

– To je smutné, řekl Jespersen. Cesta, kterou se nikdy nevydáme. A taky se smutně tvářil. Pak dodal:

– A co když na konci té cesty čeká děvče? Opravdové, co se usmívá?

Stien pokrčil rameny. Já jsem mlčel. Říkal jsem si, že je to opravdu škoda mít třicet let jako Jess a být za ostnatým drátem s ženami, které bůhvíproč člověka nemají rády. Odbočili jsme už doleva a Jespersen najednou obrátil koně, vrátil se a vyrazil doprava.

– Ty ses zbláznil! řekl Stien a strhl koně. Je to zakázané!

– Vyrážím cestou, kterou jsem nikdy nešel! zvolal Jespersen a pobídl koně, ten se rozběhl a Jespersenova košile s velkými červenými a modrými kostkami svítila v slunci.

Zvolal jsem:

– Jessi! Vrať se! To je pitomost!

Syknutí píšťalky proťalo vzduch. Pussy přihnala se vzteky, bledá jak stěna, o pár koňských délek před Jackie. Zapískala znova. Jess jel dál. Nevěřil jsem vlastním očím, ale Pussy zastavila koně, upustila uzdu na sedlo, přetáhla si řemen pušky přes hlavu a namířila.

Zařval jsem:

– Snad byste nestřílela!

Ztratil jsem nad sebou kontrolu. Nohy, rychlejší než hlava, postrčily Chouchku k Pussynu valachovi. Ten se vyděsil, postavil na zadní, vyšla rána, hvízdla kulka, Pussy vyklouzly nohy z třmenů a viděl jsem, jak zpomaleně, hrozně pomalu padá na zem. Zbraň jí při tom vyklouzla z ruky. Valach se rozběhl, několikrát Chouchku oběhl, aby dal najevo, že není tak zbabělý, a zastavil se asi tak o dvacet metrů dál při okraji cesty. Měl jsem co dělat z Chouchkou, abych jí zvládl, a jak jsem se s ní potýkal, něco jsem křičel, už ani nevím co. Stien křičel taky a nakonec přiklusal i Jess a osopil se na Jackie: „Vy jste po mně střílela!“ Jackie se lekla, vytrhla revolver z pouzdra, ruka se jí třásla a namířila na Jessa. Vzkřikl jsem: „To nebyla ona. Střílela Pussy!“ V tom okamžiku asi zachránilo Jessa jen to, že naše koně byli velice vyplašeni a vráželi do sebe na malém prostoru, Chouchka toho využila a kousala a kopala do všeho, co měla na dosah. Zmatek vyvrcholil, otáčeli jsme se všichni dokola a křičeli a proklínali. Byl to zázrak, že nějaké to kopnutí neschytala Pussy, která pořád ještě ležela na zemi, bledá jak stěna, držela si pravý loket levou rukou a ošklivě se tvářila.

Její úšklebek a to, jak byla skrčená, mi vrátilo rozvahu. Vžitý reflex: zas už byl ze mne lékař. Seskočil jsem z koně, přivázal Chouchku k nízké větvi, čímž skončilo její kousání a koně se uklidnili. Přiblížil jsem se k Pussy. Vystrašeně sebou škubla. Pistoli měla mimo dosah levé ruky, stejně se ale pokusila sáhnout po ní pravou rukou, vykřikla a znova se shrbila, v obličeji by se jí krve nedořezal a hryzala se do rtů. Do bezvědomí ale neupadla, řekla nezvučným hlasem:

– Nedotýkejte se mne!

– Nepovídejte hlouposti, řekl jsem a poklekl k ní. Jsem lékař. Podívám se na ten loket.

Za zády jsem uslyšel Stiena, jak Jackie (pistoli už zastrčila zpátky do pouzdra) důrazně domlouvá a Jessovi taky. Odtáhl jsem Pussy ruku od lokte a velice ohleduplně, přes rukáv, jsem ohmatal kloub. Podle všeho jde o pouhou luxaci, ale potvrdit nebo vyvrátit to musí rentgen. Vůbec se nesnažila postavit se na nohy, a tak mě napadlo, že si vymkla i nohu. V tom okamžiku jsem se na svou pacientku podíval. Pussy se na mne moc divně dívala: v tom pohledu byl úlek, odpor, hrůza, prostě všechno. Zklamalo mne to. I pes by si zasloužil víc vděčnosti. Vstal jsem a šel jsem k Jackie. Výstup se Stienem ji uklidnil. Nebo to byl Stienův věk a jeho šediny? Nebo že Pusssy byla zticha? Nebo že jsem neznásilnil Pussy, jak se to dalo čekat?

Zrovna když jsem se blížil k Jackie, řekla Jessovi se vztekem, který jen stěží ovládala:

– Neříkejte, že jste nevěděl, že ta cesta je zakázána. Prof. Stienemeier vám to řekl! Slyšela jsem to!

Podívali jsme se se Stienem na sebe. Na třicet kroků od nás to slyšela? Na vlastní uši nebo s pomocí nějakého odposlechu na dálku? K tomu tedy mezi jiným slouží „tělesná stráž“! Neklidně jsem v paměti zabloudil k předchozím vyjížďkám, na nic zlého až na pochybné vtipkování o Pussy jsem si ale nevzpomněl.

Jackie zachytila naše pohledy, došlo jí, že se prořekla a zrudla, což jí moc slušelo. Moc pěkná holka, dobře rostlá, podobá se Ingrid Bergmanové a není zas tak nelidská, jak by se zpočátku podle jejích chladných očí a mrazivého mlčení člověk domníval. Nepřítel ji zaskočil na odkrytém terénu a ona s ním mluvila a dívala se mu do očí. Stien ji zatáhl do diskuse, jsme výzkumní pracovníci, nebo váleční zajatci? Jste tu, abyste nás chránily, nebo po nás střílely? Pokoušela se nějak ospravedlnit, ztrácela rozvahu a s ní i půdu pod nohama.

Přiblížil jsem se k ní, abych s ní promluvil o Pussy, a všiml jsem si, že se na mne vůbec nedívá zle. Měl jsem hlavu v úrovni jejich kolen, a třebaže to byla myšlenka v této chvíli nepřístojná, uvědomil jsem si, že bych ji rád pohladil, bez postranních myšlenek, pokud je to vůbec možné, o čemž pochybuji. Moc té zvrácené nenávisti, o které mluvila Ruth Jettisonová ve svém kázání, asi v sobě mít nebudu.

– Musíme se vrátit, řekl jsem. Pussy si vymkla loket, potřebuje co nejdřív ošetření. Já s Jessem ji vysadíme na koně. Doufám, že se na něm udrží. Navrhuji, aby Stien a vy jste jeli vedle ní, aby náhodou nespadla. Jess a já pojedeme před vámi.

– Dobře, řekla Jackie.

Nebylo to jen tak chytit Pussyina koně a vysadit ji na něho. Když jsme to měli za sebou, Stien mne zavolal stranou a řekl mi:

– Ralphe, buďte tak hodný seberte mi klobouk, víte sám, jak těžko šplhám na tuhle mrchu, když z ní jednou slezu.

Při hledání jsem v trávě objevil Pussyinu pušku, „tělesná stráž“ ji tam v tom zmatku zapomněla. Zvedl jsem ji, vzal za hlaveň, podal Jackie a usmál se na ni. Zmateně se ji ode mne vzala. Moc se mi chtělo upozornit ji, že díky mně nepřijde před vojenský soud, ale neměl jsem to srdce. Pravou nohu má mimo třmen a pravou ruku položenou na břiše, prsty se drží za uniformu. Je hrozně bledá a nadskakovat na koni pět nebo šest kilometrů, to jí na radosti nepřidá.

– Můj klobouk, ozval se Stien.

Tu je. Roztržitě jsem mu ho podal a Stien náhle zrudl. Všichni jsme se k němu obrátili včetně Pussy, která si v sedle nemůže dovolit moc vrtochů. Stien nadzvedl svůj tyroláček. Průstřel skrz naskrz zrovna uprostřed. Zbloudilá Pussyina kulka.

Stien dojel před Pussy a mlčky, němý vztekem, jí ukázal, co provedla. Pussy na to nic neřekla, má příliš práce s tím, aby neomdlela. Vztek se vypařil tak rychle, jak vzplanul, a Stien se uklidnil a zhasl. Poloobratem se otočil, přiřadil se k Jackie a řekl jí:

– Bylo by asi nejlepší, kdybychom o nehodě pomlčeli, i když Pussyin pád nezůstal bez následků a došlo k náhodnému výstřelu (položil důraz na slovo náhodný). Já o tom zprávu nepodám. Vy dělejte, jak myslíte.

Podíval jsem se na něho. V záhybech povadlých víček mu jiskřily oči. „Tělesná stráž“ překročila svou pravomoc, to je jasné. Z naší strany se provinil Jess. Stařičký Stien nabídl nepříteli kompromis. Mlčení za mlčení.

Snaží se zachránit pro nás vyjížďky a policistky vlákat do pasti mlčenlivé spoluviny.

Děvčata mlčela. Jedna kvůli bolesti. Druhá byla vyvedená z míry, aspoň si to myslím. Za pár dnů jsem musel svůj názor na Jackie změnit.

KAPITOLA ČTVRTÁ

V zámecké ošetřovně nastal poprask. Doktor Rilke – P.M. ho přezdili na doktora Hyde, protože byl ošklivý jak opičák – nebyl přítomen a ošetřovatel taky ne. Jsou Áčka a budou asi u rodiny někde ve Spojených státech. Když jsme s Jespersenem přinesli Pussy, správce Mr. Barrow byl z toho vedle, ba přímo vyděšený.

Je to vysoký a širokoramenný chlap, ale nepůsobí dojmem siláka. Je povadlý a pupkatý. Pleť mastná, oči vypouklé, ruce měkké. Při každém kroku se podlamuje v kolenou, jako kdyby hopsal. Na hlavě ani vlas, pleš se mu leskne potem. Za svůj vzhled nevděčí příslušnosti k ablacionistům, v kanceláři má na stěně svou fotku za mlada, tiskne si k hrudi stočený univerzitní diplom a vypadá zhruba jako teď.

Oči neklamou, Mr. Barrow je bohatě vybaven nepřitažlivými vlastnostmi. Výtečný správce, horlivý ouřada. Udivuje mne, jak je servilní vůči Hildě Helsingforthové. Pokaždé když s ní mluví po telefonu, tak mám dojem, že se jí prostírá k nohám jak kobereček. Pod slizkou slupkou se ale skrývá nelidská, vlastně nadlidská tvrdost. Robot na omak měkký. Vnitřek z ocele.

Do ošetřovny jsem vešel v domnění, že celkem o nic nejde. Doktor Rilke tu není, nejbližší město dvě stě kilometrů daleko, repozice nepočká, tak že to udělám sám s asistencí Mrs. Barrowové, která taky udělá pár snímků lokte. Věděl jsem totiž, že se u doktora Rilka stará o rentgen.

To jsem si to vymyslel! Položit Pussy na operační stůl nepřicházelo v úvahu. Musela se spokojit se židlí! A bez ošetření! Mezitím se manželé Barrowovi stranou tiše a rozhořčeně domlouvali, až Mr. Barrow dohadování přerušil a bez okolků řekl Jespersenovi, že už ho tu není třeba. Jespersen zbledl vzteky, beze slova odešel a třískl za sebou dveřmi.

Já jsem se dožral taky.

– Můžu jít taky, řekl jsem příkře, a nechat tu pacientku s vykloubeným loktem. Ponesete si za to zodpovědnost.

– Doktore Martinelli, řekl Mr. Barrow, obrátil se ke mně svým měkkým pupkem a změřil si mě svýma vypouklýma očima, mohl by jste snad pochopit, že váš zákrok nás staví před choulostivé administrativní problémy vyplývající z vašeho zvláštního postavení v Bluevillu.

Mr. Barrow má moc zvláštní hlas, lepkavý, ale taky výhružný. Ocelové kuličky v olejové lázni.

– Chcete tím říct, že P.M. nesmí nikoho ošetřit.

– Přesně tak! řekl Mr. Barrow. To je přesně to, co jsem chtěl říct.

– Je mi líto, ale nechápu.

– Tak těžké to snad není, řekl Mr. Barrow. Podle smlouvy jste výzkumník a ne lékař.

– Ale vždyť jde o naléhavý případ! Mou povinností jako lékaře je pomoci nemocnému. Smlouva nesmlouva, připadá mi celkem nepřípustné, aby tu to děvče sedělo na židli a nikdo se o ni nestaral.

– Doktore Martinelli, řekl Mr. Barrow, nejde jen o vaši smlouvu. Jde taky, abych tak řekl, o vaše zvláštní postavení… Vyčkejte, prosím, pár minut, abych mohl vyřešit jeden problém.

Řekl to až moc nahlas, jeho zdvořilost byla drtivá. Slova „vaše zvláštní postavení“ opakoval měkce a vyčítavě, jako by to byla veliká hanba ponechat si pohlavní orgány ve funkčním stavu. Pak se ke mně obrátil zády a pokračoval v hovoru z Mrs. Barrowovou.

Mýlit jsem se nemohl: nestál o mne. A navíc kdo! Podíval jsem se na Pussy, byla velice bledá, rysy v obličeji ztrhané, a když viděla, že se na ni dívám, zavřela oči. Díky. A díky i vám Mrs. Barrowová. Co jsem s Pussy vešel do ordinace, ani jednou se na mne nepodívala, ani když se hádala se svým mužem. Šel jsem stranou od těch tří bláznů a postavil se k oknu. Cloumal se mnou měkký vztek a pocit, že jsem zcela bezmocný.

Při tom jsem ale nepřestal naslouchat. Polohlasně vedená diskuze mezi manželi Barrowovými pokračuje. Pokud tomu správně rozumím, Mr. Barrow by nejradši nechal odvézt Pussy do města, zatímco jeho žena je pro okamžitý zákrok, třeba i rukou nečistou. Určitě bude po jejím. Což je důkaz, žena má značný vliv i na Áčko. Mr. Barrow vezme do ruky sluchátko, a z toho, jak rozestřel svůj hlas, jsem hned pochopil, že telefonuje Hildě Helsingforthové. Vidím ho, jak leží na břiše na tom svém špeku a líže svou šéfovou mezi prsty na nohou.

– Můžete provést zákrok, doktore Martinelli, řekl Mr. Barrow panovačně a položil sluchátko.

Podobné zvraty mne vždycky udivovaly. Nechápu, jak je možno tak rychle přejít od patolízalství k hrubosti. Obrátím se a odseknu mu:

– S tou podmínkou, že mi bude asistovat Mrs. Barrowová.

– Ale to se rozumí, doktore, řekla Mrs. Barrowová, v rozhodování sice předběhla manžela, ale pořád se na mne ještě nepodívala.

Požádal jsem ji, aby Pussy svlékla. Sám ji stahuji holínky. Vykřikne, jakmile se dotknu její pravé nohy. Prohlédnu ji: malé vymknutí. Nechám ji na místě, myju si ruce, paní Barrowová páře pravý rukáv od uniformy. To bude chvíli trvat. Jak si otírám ruce a vracím se k posteli, všimnu si, že Mrs. Barrowová se opravdu vyzná. Vůbec se mi moc líbí. Blíží se šťastně ke čtyřicítce. Spíš drobná, ale dobře rostlá, nohy pevně na zemi a kulatou hlavu na silných ramenou. Černovlasá, nakrátko ostříhaná, pevná čelist, co dobře žvýká, a živé nezkrotné oči. Sálá z ní zdraví, duševní rovnováha a realismus, který ubezpečuje. Stačí se podívat a vím, že má srdce, se kterým se dožije sta let, že dobře tráví, že pravidelně jezdí na koni, že nebere prášky na spaní a vaječníky že jí nijak netrápí. Vsadil bych se, že neví, co jsou to komplexy, neurózy a úzkostné stavy, že kráčí životem přímo a jde si za svým, veselá, činorodá a nesobecká po boku obludy, kterou možná miluje.

Pod uniformou má Pussy vlněné tričko ke krku, u toho se rukávy párat nedají. Pomáhám Mrs. Barrowové při svlékání. Má ňadra, co se obejdou bez podprsenky, a jak k nám Mrs. Barrowová přisouvá rentgen, nehnutě stojím a očima přísně sklopenýma po nich pokukuji.

Uvědomím si, že za mnou někdo stojí. Obrátím se. Je to Mr. Barrow a tu zareaguji nesmyslně. Zažárlím.

– Mr. Barrowe, řeknu ne zrovna mile, dovolte, abych vás upozornil, že nemáte žádnou kvalifikaci, na to, abyste asistoval u lékařského ošetření.

– Jsem tu, protože mi to bylo nařízeno, odpoví Mr. Barrow, z mých slov si vybral pouze polohu úřední a ve stejné poloze je pak odmítl.

Pokrčil jsem rameny a řekl příkře:

– Pravda, vyjde to nastejno.

Úmysl to byl jedovatý, jed však byl promarněn, protože Mr. Barrow odpověděl mdle:

– Naopak, je to moc důležité, a zazdálo se mi, že prchavý úsměv přelétl po rtech Mrs. Barrowové.

Snímky mne zcela uklidnily. Nedošlo k fraktuře, ani k naštípnutí kosti. Prostá zadní luxace: kloub ani nevyskočil z jamky. Vrátil jsem jej na své místo. Tu se skoro na ráz odehrály tři věci: Pussy vykřikla a málem omdlela, Mr. Barrow nahonem odešel z ošetřovny, protože zvonil telefon. A Mrs. Barrowová, která stála proti mně, zvedla hlavu, podívala se mi přímo do očí a usmála se na mne.

Byl bych nerad, kdyby ten pohled a úsměv byly mylně vykládány. Nebyly vůbec vyzývavé, a přesto obsahovaly onu nezanedbatelnou erotickou jiskru, která přeskočí mezi mužem a ženou v běžném styku, skoro nevinně,

bez postranních myšlenek – vlastně aniž by postranní myšlenky se chtěly prodrat navenek a změnit se v otevřený návrh. Mrs. Barrowová se na mne zkrátka podívala a mile, s elánem a spiklenecky se na mne usmála. Překypuje vděčností za ten dárek, ve který bych nikdy nedoufal, hned jsem jí vrátil v návalu něhy pohled i úsměv a ona mi poděkovala tím, že zamrkala a odvrátila se na druhou stranu.

Netrvalo to snad ani půl vteřiny. Když Pussy znova otevřela oči, bylo to pryč. Paní Barrowová už byla zas z kamene a Pussy snad z betonu, protože mi neodpověděla, ani nepoděkovala, když jsem jí namasíroval, obvázal kotník a při odchodu popřál brzké uzdravení. Pussy si možná uvědomila, že její pád jsem zavinil já. Jak jsem sbíhal po zámeckých schodech, zamyslel jsem se nad úsměvem Mrs. Barrowové a nejradši bych si jako křesťan v cestě poutníkově „ třikrát poposkočil a vyjádřil tak svou radost“.

Samozřejmě že v Bluevillu jsem se běžně stýkal s manželkami mých kolegů P.M., stejně jsem však svůj stav, mnohem vyšší profesionálně, cítil jako mnohem nižší společensky. Dnes jsem vykročil ze svého ghetta. Jistě nic se tím nezměnilo, byl to jen kratičký záblesk. Neměl jsem nejmenší úmysl a tak nejmenší šanci překlenout propast mezi Mrs. Barrowovou a mou osobou. Její tajné poselství, to pro mne byl ale neocenitelný poklad, na který nezapomenu a který budu střežit. V rozpětí jednoho jediného pohledu jsem zas našel dávné spiklenectví mezi mužem a ženou, jež pro mne bývalo snad největším dobrodiním života.

A hlavně teď vím líp, jak se věci v Bluevillu mají. Že vůči P.M. byla stanovena „linie“. Násilím uložená zvenku, uvnitř se ještě nevžila. Není pravda, že by nás všechny ženy nenáviděly, v tom se tedy mýlí.

Má radost dlouho nevydržela. Pár minut po té mne Dave postavil před vážný problém.

Vrátil jsem se pozdě, v domku byla tma, i u Dava. Rozsvítil jsem, na jeho malém psacím stolku jsem však nenašel vzkaz, který mi obvykle nechává.

Zneklidnilo mne to a přitom dobře vím, že to je nesmysl. Útěk z tábora obehnaného ostnatým drátem, kde jediný vchod je pod dozorem, je vyloučená věc. Telefonuji do zámeckého bazénu, Tam mi řekli, že Dave před hodinou odešel. Nemám telefonické spojení s ostatními domky P.M. a tak Dava hledám od jedněch dveří ke druhým.

Nakonec ho najdu v kuchyni u Mutsch, tu jsem ale viděl u Pierceových. Dave sedí na červené židli z umělé hmoty a když vejdu, ani nezvedne hlavu.

– Co tu děláš? ptám se. Všude tě hledám.

Neuráčí se na mne ani podívat. Trojúhelníkovitý obličejík se sklání nad knihou a oči z dlouhatánskými vzhůru zahnutými řasami jsou sklopeny a stíní mu tvář.

– Jsem prostě tady, řekne chladně bezbarvým hlasem.

– Ale tady jsi u Mutsch a ta tu není.

– A co má být? odpoví. Mutsch je to fuk a mně taky.

Ten tón se mi nelíbí. To snad není Dave, ale někdo jiný. Sednu si proti němu.

– Já vím, čekal jsi dlouho, řeknu. Jedna policistka spadla z koně a vymkla si loket, Rilke tu není, a tak jsem jí to dával do pořádku.

Ani necekne. Předtím na mne nepodíval. Teď zas jako by mne neslyšel.

– Slyšíš mne, Dave?

– Slyším, řekne chladně a drze a pečlivě obrátí stránku v knize.

Určitě nepřečetl ani řádek.

– Zrovna ti tu vysvětluji, že jsem se neopozdil vlastní vinou.

– To mi došlo, odpoví týmž tónem.

Považuji za nutné objasnit své objasnění.

– Počkat to nemohlo. Luxace kloubu vyžaduje okamžitou repozici. Z projížďky jsme s Jespersenem šli rovnou na ošetřovnu.

– Já vím, odpoví. Stien mi to přišel říct k bazénu.

– Takže když to víš, tak přestaň trucovat.

– Já netrucuju, řekne s ledovou důstojností.

– Ale trucuješ. Ani se na mne nepodíváš. Snad si nemyslíš, že je to legrace mluvit jako do zdi.

– Ale já jsem zeď, řekne a neodtrhne oči od knihy.

Útočně zdůraznil „jsem“ a bezohledně prstem obrátil další stránku. Ticho. Nevím dost dobře, co si počít. Dave se už dříve ke mně choval nepřátelsky, ale nikdy to nebylo tak silné a netrvalo to tak dlouho. Podle všeho s přicházející pubertou se u něho reakce zesilují. Ke všemu jsem se jen stěží ovládal. Sevřelo se mi hrdlo a hlavou mi proběhly těžko řešitelné a dávno známé výchovné problémy: nejsem příliš shovívavý otec? Neměl bych Davemu předložit „otcovské imago“ přísnější a tím pádem taky bezpečnější? Nevím. Těm psychologickým jednoznačnostem moc nedůvěřuji.

Vstanu a snažím se tvářit mile.

– Pojď domů.

– Je mi tu fajn, řekne Dave a nehne se, oči pořád upírá do knihy.

Co teď? Mám na něj křiknout? Vlepit mu pohlavek? Odnést ho na zádech jak ranec? Jdu na to oklikou.

– Co to čteš?

Označí si stránku a podá mi knihu, aniž se na mne podívá.

– Ach tak, pokývnu. Huckelberryho Finna. To je náš starý kamarád.

Obdivuji Dava, jak si umí vybrat četbu. A taky zneklidním, protože je to příběh nemilovaného chlapce, který uteče z domova. Pravda, z Bluevillu se utéct nedá.

Vrátím mu knihu a řeknu:

– Kde jsi?

Dave se ale nenechá zatáhnout do literární diskuse.

Špitne:

– Na začátku.

A hned zas předstírá, že čte, bledý, chladný a rozhodný.

– Jdeme, Dave, ať na tebe nemusím čekat.

Žádná odpověď. Řeknu lhostejně:

– Počkám na tebe v jídelně.

Neodpoví. Zavřu za sebou dveře, ale před odchodem se zastavím v koupelně, otevřu skříňku s léky, prohlédnu, co tam je – odpusť Mutsch – a seberu všechny prášky na spaní.

Vím, kde Mutsch najdu, jdu rovnou k Pierceům. Pierce pracuje se mnou v laboratoři. Je to schopný výzkumník, ale nic víc. Zato Mrs. Pierceová je výjimečná žena. Sice bez vzdělání, ale myslí jí to, jak když bičem mrská. Velká, hubená, má špičatý nos a špičatou bradu a ty zapadají do sebe, profil dravého ptáka. Jenže zdání klame: je moc hodná a její kořistí nejsou lidi, ale události. Neustále je ve střehu a svým zobákem prošťourá každý kout a uvidí a vyslechne za den desetkrát tolik než kdokoliv jiný. Zpočátku jsme vývody a tušení Mrs. Pierceové dost odmítali, časem se ale ukázaly, tak přesné, že skepse ustala.

Mrs. Pierceová s sebou všude tahá velký černý pytel a v něm kupodivu drobné panenky, které sama vyrábí, a taky velký dalekohled. Třeba uprostřed přátelského rozhovoru se tiše odsune k oknu, přiloží dalekohled k očím a bedlivě sleduje okolí.

Mrs. Pierceová ale nepotřebuje čočky, aby viděla do budoucnosti a skrze zdi. Dar věštecký se u ní pojí s darem jasnovidectví. Na počátku mého pobytu v Bluevillu předpověděla, že Anita bude docházet stále řidčeji a jelikož se její předpověď bohužel splnila, věřím jí, když Hildu Helsingforthovou, kterou nikdo z nás nikdy neviděl, popisuje, cituji, jako

moc vysokou a moc hezkou ženu, má klasické rysy a podobá se kamenné soše. „Stejně je na ní všecko spackané, nevím ale proč.“

Jespersen řekl, že Mrs. Pierceová je čarodějnice. Ona skromněji mluví o své intuici. Ale čarodějnictví nebo intuice, to jsou jen slova. Spíše bych řekl, že její pozorování jsou tak důkladná a na nich že pak zakládá úsudky tak hbité a tak pronikavé, že ona sama si uvědomuje teprve výsledky vlastností, jimiž je obdařena. Obrovskou práci se shromažďováním faktů, analýzami a syntézami si ani neuvědomuje, protože asi jinou radost na světě nemá.

Otevřela mi dveře a její špičatý obličej se mi jako ptačí zobák zabodl do očí, pak se smíchem řekla:

– Chudáku Ralphe, vidím, že si ještě děláte starosti o Dava. Není to ale zas tak hrozné. Chcete mluvit s Mutsch? A stiskla mi paži prsty, ty má taky špičaté, a odvedla mne do místnosti, kde spává její syn Johny, postel se sklopí ke stěně a přes den je to obývák.

Mutsch sedí u stolu, před sebou učebnici. Usměvavý obličej pod hladkými světlými vlasy poskytuje dojem milého poklidu. Mutsch je v jednání i v řeči právě tak mírná jako Stien nervózní. Sednu si k ní, abych jí viděl do tváře, a povím jí o svém střetnutí s Davem. Mé povídání Joan Pierceovou zdánlivě nezajímá, po chvíli vstane, odejde k oknu, ze kterého je vidět na barák policistek, přiloží dalekohled k očím a dlouho sleduje, co se tam děje.

Mutsch má jeden zvláštní dar, umí naslouchat. Slovo po slovu sleduje, co jí člověk povídá. A když něčemu nerozumí, tak se zeptá. Když skončím, usměje se na mne a řekne s tím svým německým přízvukem, který mne bůhvíproč utěšuje:

– Hlavně už si, Ralphe, nedávejte vinu. Vy nemůžete za to, že vám zemřela žena. (Několikrát jsem si už všiml, že Mutsch a Joan nepovažují Anitu za mou skutečnou ženu.) S Davem děláte, co se dělat dá.

– Ralph má příliš měkké srdce, to je všechno, řekne Mrs. Pierceová ironicky a láskyplně. Při tom nepřestane sledovat barák policistek. Což je důkaz, že její oči a uši mohou pracovat nezávisle na sobě.

– To ne, to ne, Joan, řekne Mutsch, to neříkejte. Člověk nikdy není dost něžný. Dítě má naprosto neomezenou spotřebu citu. Vstřebává lásku. Nikdy jí nemá dost!

Vrátím jí k mému problému.

– Jak vysvětlíte, že mne odmítá, jako dnes večer?

– Ale Ralphe, to je přece normální.

– Normální?

– Jistě, Ralphe. Vmyslete se trochu do světa dítěte.

Dave přišel o matku a má hrozný strach, že přijde o vás. Proto se na vás tak upjal. Myslíte, že se v bazénu baví, když jste venku na koni? Vůbec ne: čeká na vás. A když se opozdíte, tak je celý pryč. Když jsem se dozvěděla, že jste šel přímo na zámek, abyste dal do pořádku Pussy, poslala jsem Stiena, aby mu všechno řekl (říká mu Stien jako všichni ostatní).

– Díky, Mutsch. Dave mi to řekl.

– Bohužel už to k ničemu nebylo. Byl už přehřály.

– Co tím myslíte?

– Že nebyl už schopen vymanit se z úzkostného stavu, do něhož jej vaše nepřítomnost uvrhla.

– V tom případě se mi mělo ulevit, když mne uviděl.

– Jistě, podle vaší dospělé logiky. V dítěti úzkost přetrvává. Obranný reflex je moc slabý. A tak dojde k tomu, k čemu taky došlo: Dave se od vás odvrátí. A to tím ostřeji, čím víc k vám lne. Přeruší styky.

Podívám se na ni.

– Chcete říct, že se mnou přerušil styky, protože má strach, že o mne přijde?

– Přesně tak. Východisko z nouze.

– To je neuvěřitelné, řeknu polohlasně.

– Ale kde, řekne Mrs. Pierceová a ani se neobrátí, oči přilepené k dalekohledu. Děláte si zbytečně moc starostí, Ralphe. Tak vážné to zas není. Je v tom taky hra. Dave velice dobře ví, že váš rozchod není vážný. Chce vás hlavně potrestat.

– A podrobit zkoušce vaši lásku, řekne Mutsch.

Uvažuju a čím dál více si myslím, že má pravdu. Podívám se na ni. Lépe řečeno, podívám se Mutsch na tvář a Mrs. Pierceové na záda. Jsem naplněn vděkem a při tom těžce stravuji nadměrné sousto ženské moudrosti.

– A co teď? řeknu trochu napjatě.

– Teď, řekne Mutsch, dojdu k nám pro Dava, odvedu ho do jídelny a s plným tácem si přijdeme sednout k vašemu stolu.

Vstanu.

– Díky, Mutsch. Díky za všechno. A promiňte, vzal jsem vám něco ze skříňky na léky.

Neřekl jsem co, a tak Mrs. Pierceová, puzena svou nenasytnou zvědavostí, odtrhne dalekohled od svých jestřábích očí, opustí svou pozorovatelnu a doskáče až k nám. Když uvidí tuby, dá se do smíchu.

– Nervák bude asi někdo jiný než Dave!

– Myslíte, že to s obavami přeháním?

– To určitě! odpoví mi.

Mutsch převezme štafetu.

– Onemocněl jste bluevillskou chorobou, Ralphe. Trpíte úzkostmi. Dave taky. Co si má kluk jako Dave myslet, když vidí, že Áčka ani „osamělé ženy“ se na něho ani nepodívají! Ale že by se zabil, tak to zas ne. Dave samozřejmě myslí na smrt – na svou vlastní, na vaši – ale nezabije se. V žádném případě. Nebojte se. Podobné myšlenky pusťte z hlavy.

– Myslete raději na něco příjemného, řekne Mrs. Pierceová. Například na policistky. Najdou se mezi nimi pěkné holky.

Zlomyslně se zasměje. Mutsch taky. Dívají se po sobě a hledí na mne, výsměšně i laskavě. Z toho smíchu a z pohledů se cítím jak Chaplin ve Zlaté horečce, figurka komická i dojemná.

Jsem nevděčník, odejdu nahonem. Budu asi příliš citlivý, to kvůli tomu, že jsem malý, ale nesnáším, když se mi někdo vysmívá, třeba i v dobrém. Těch dvou žen si velice vážím, ale trochu mi jdou na nervy. Jsou pořád sebejisté. Jedna s bleskovými intuicemi, které nijak nevysvětluje, a druhá zas vysvětluje až moc. A taky vím, o čem nebo spíš o kom se teď budou bavit, co si řeknou a jak mě budou litovat, že jsem opuštěný. Sám vím, co si mám myslet o stále delších přestávkách mezi Anitinými návštěvami a o tom, že mi píše stále řidčeji, nesnáším ale, když ji někdo pomlouvá a mne lituje.

Jackie a Pussy asi podle všeho přijaly, co jim naznačil Stien, a pomlčely o nehodě, nebo ji aspoň umenšily, protože nikdo, ani Jespersen, nedostal od Mr. Barrowa sdělení, že mu bude z platu stržena pokuta. A nedělní vyjížďka se odbyla jako vždy, jen Pussy vystřídala velká černovláska, nešikovná, nehezky rostlá, ale chladná jako Pussy. Pussy se na mě nikdy ani úkosem nepodívala a neusmála se na mne, a přesto mi schází. Ať byla, jaká byla, něco mi poskytovala: radost z pohledu na ni.

Když přijíždíme ke kopcům, obrátím se, zastavím Chouchku, počkám na „tělesnou stráž“, a když je Jackie u mne, naprosto samozřejmě se jí zeptám, jak se daří Pussy. Má opovážlivost ji tak vyvede z míry a je natolik nesvá kvůli tajné dohodě, kterou jsme mezi sebou uzavřeli, a zmatená z toho, že jsem ošetřil její přítelkyni, že mi dokonce odpoví.

– Pussy nastoupí službu příští týden.

Když dostihnu Jesse a Stiena, Jess začne zpívat. To jsme vymysleli, abychom znemožnili „tělesné stráži“ odposlech. Když Stienovi podám zprávu o mém rozhovoru s Jackie, pokrčí rameny, zakroutí bílou hlavou a

zachrchlá: Co je vám do té holky? Na to mu odseknu: Je to přece moje pacientka. Za to si vysloužím moc potměšilý úšklebek. Stien je tomu stejně ale rád. Teď asi přece jen budou muset dát se s námi do řeči, řekne.

Následující neděli, sotva jsme v lese, necháme „tělesnou stráž“, aby nás dojela. Stien se postaví s koněm před Pussy, podívá se jí do očí a řekne jí útočně:

– Když jste namířila na doktora Jespersena, měla jste v úmyslu zabít ho?

Pussy velice zrudne a chvěje se jí hlas:

– Já jsem na něho nenamířila! Chtěla jsem vystřelit do vzduchu! Za to, co se stalo, může doktor Martinelli, ten postrčil Chouchku k mému koni.

Řeknu suše:

– Jak jsem měl vědět, že nechcete Jespersena zabít? Chováte se vůči nám nenávistně.

V očích má zmatek, mému pohledu ale uhne.

– Nejde o to, že bychom vás nenáviděly, řekne smířlivě. Jenom se řídíme instrukcemi.

– Tak to by stačilo! okřikla ji Jackie.

Hněvivě jsem se po ní podíval a řekl:

– Vaše instrukce vám taky zakazují s námi mluvit? Co jsme pro vás? Zrůdy? Páriové? Zločinci?

Prudký útok jí vyrazil dech, využiji toho a řeknu Pusy:

– Tvrdíte, že k nám nechováte nenávist, a přitom jste ani nepoděkovala za to, že jsem vás ošetřil.

– Mám vám snad poděkovat taky za to, že jste mne shodil z koně?

– Sama dobře víte, že to nebyl úmysl. A nezapomeňte, že kdybych netrval na tom, že vás ošetřím, tak by vás Mr. Barrow poslal do města. Dvě stě kilometrů vozem! Tři hodiny cesty! To by bylo něco!

– Takže děkuju, řekne Pussy pohněvaně, ale nesklopí oči, dívá se na mne, a tak se jí na celou jednu vteřinu zahledím do očí.

– Teď už opravdu dost! rozkřikne se Jackie. Buďte tak hodní a ukončete hovor!

Obrátíme koně. Jedeme kupředu. Mám povznášející pocit vítězství, dlouho mi ale nevydrží, Stien ho zničí v zárodku. Dá Jessovi pokyn, aby začal zpívat, a já si vyslechnu vodopád výčitek pronášených tichým sykavým hlasem v angličtině, ze které se čím dál stává němčina.

– Ralphe, nebudu si brát servítek. Jsi stejný blázen, stejně lehkomyslný a nezodpovědný jak Jess, a to je co říct. Co máš s tou holkou? Děláš, že ji

okřikuješ, a přitom jí vlastně nadbíháš! A to trdlo ti ještě nahrává! Navázat s nimi dialog, prosím, kdykoliv! Ale ne tohle žvanění! Kam tě to přivede? K tomu nejhoršímu a nás taky. Když nemyslíš na nás, tak mysli na Dava! Na každý pád, bude-li se to opakovat, jestli si ještě jednou všimnu, že po té holce koukáš, tak tomu udělám konec, nechám vyjížděk a jezděte si sami!

Vztekle vybuchnu:

– Stiene, využíváš toho, že jsi starý. To ti ale nade mnou nedává žádné právo. Já nepotřebuju, aby mi někdo říkal, co mám a co nemám dělat.

Stien zmlkne, Jess přestane zpívat. Žasnu nad tím, jak prudce a náhle se dokáži navztekat. Taky zneklidním. Určitě je v tom něco nenormálního. Příznak nebo začátek neurózy. Já vím, napětí mezi mnou a Davem, pád ze společenského žebříčku, nedobrovolná pohlavní abstinence, Anitino mlčení. V pořádku. Nevěřím, aspoň co se mé osoby týče, na psychoanalýzu. Dám naopak na léčbu vlastním chováním.

Myslím, že korekcí svého chování bych mohl zmírnit i frustrace, kterými trpím.

Pokynu Jessovi rukou, což znamená, aby znova přehlušil naše slova zpěvem. Nezpívá, recituje Cestu, kterou jsem se nevydal od Roberta Prosta, což v očích, vlastně v uších „tělesné stráže“ musí znít jako věrolomná ironie.

Obrátím se ke Stienovi a řeknu úplně klidně:

– Vůbec jsem si neuvědomil, že té holce nadbíhám. Máš pravdu. Je to pitomost. A taky to přestane.

Stien otevře oči a skrz vrásky se na mne pronikavě zadívá. Neřekne ani slovo, ale já dobře vím, co si myslí: „hodný kluk“, žena ho zanedbává atd. Zvládnu svou podrážděnost, skloním se k Chouchce, poplácám ji po hřbetě, vezmu uzdu do ruky a pobídnu ji: Chouchka, cvalem! Podpatky se dotknu jejích slabin, nadskočí a já s ní a společně běžíme k příliš jasně vymezenému obzoru. S koněm pod sebou a s větrem, který mi hvízdá kolem uší, se cítím volnější.

Na druhý den jsem dostal kratičký lístek od Anity.

Přijede prý příští sobotu, tentokrát určitě. Moc jí nevěřím. Vztekle lístek zmačkám a strčím si ho do kapsy. Pak si připomenu svou terapii, hned jej pomalu vytáhnu, rozbalím, složím a rozvážně uložím do peněženky. K ničemu to není. Hrdlo mám sevřené. A potí se mi dlaně a nohy se mi třesou: Anita nepřijde, já to vím, nekonečný týden budu čekat, že odřekne.

Už půl roku se mé výzkumy nehnou z místa. Vrátím se do nedávné minulosti a vysvětlím proč. Jistě, materiálu je habaděj, encefalů nám dodají,

kolik jen chceme, máme dostatečné množství laboratorních zvířat, zařízení je přepychové. Chyba je v personálním obsazení. Ne že by moji podřízení byli neschopní, nesvědomití nebo že by jich bylo málo. Jsou odděleni ode mne a rozděleni mezi sebou kastovními problémy. V mé laboratoři jsou tři P.M.: Pierce, Smith a já. Tucet Áček a pět žen. Odborně vzato jsou na nejnižší příčce žebříčku. Zato společensky, v Bluevillu, jsou na špici – před Áčky i přede mnou.

Ve dvou případech je to nespravedlivé. Aspoň dvě by si zasloužily víc než omezené vědomosti, do nichž je uzavřela naše misogynská kultura. Na druhé straně nejsem s to akceptovat protimužský rasismus, jehož jsem terčem. Situace, která z toho vyplývá, je nesnesitelná. Připadám si jako černý důstojník, když velí oddílu bílých vojáků. Poslouchají, ale nemůžou mne ani cítit.

Laboratoř, to je především tým, a má-li tým šlapat, má-li se práce dařit, musí jeho členy poutat aspoň minimum lidského tepla. To tu schází. Za těchto podmínek nejsem a ani nemůžu být dobrým šéfem. Proč, to pochopí každý za chvíli.

Nejschopnější, nejnápaditější a taky nejtvořivější ze všech mých spolupracovníků je Grabel. Statný muž, blížící se k padesátce. Veliký, štíhlý, tělo pevné, ale pružné, plešatý, podlouhlá lebka matematika, černé, malé a pronikavé oči ustavičně ve střehu, dlouhý tenký a rovný nos, rty úzké, brada špičatá. Obličej, taky podlouhlý, připomíná čepel nože.

Za normálních podmínek by doktor Grabel, vzhledem ke své zkušenosti, inteligenci a vlohám, musel být mým nejbližším spolupracovníkem, před Piercem a před Smithem, což jsou sice dobří výzkumníci, ale nedá se o nich tvrdit, že by zrovna oplývali nápady. Hned po mém příchodu do Bluevillu jsem v měl v úmyslu Grabela na toto místo zařadit, ale rozhodnutí jsem odložil a dobře jsem udělal.

Grabel je Áčko. Mimochodem, legenda, že každý kastrát musí být tlustý, neplatí pro muže ani pro koně. A neplatí ani další legenda: že kastráti jsou pasivní. Jeho spermatogeneze sice jednou provždy vzala za své, ale Grabel zůstal agresivní. Coby Áčko taky až moc nasákl předsudky své kasty, zelený odznak se zlatým písmenem nosí i na bílém plášti a tisíci maličkostí mi dává najevo, že společensky jsem níž než on. Taky jsem si zjistil, že mne špicluje. Odsunul jsem ho na specialitu užší a podřadnější a pokusil se tak vystavět zeď mezi ním a skutečným stavem mých výzkumů. Po Pierceovi a po Smithovi jsem vyžadoval, aby tajemství dodržovali taky. Při každém odchodu z kanceláře zamknu na dva západy a klíč si strčím do kapsy. A

poslední dobou si nosím domů i notýsek, do kterého si tajnými značkami denně zapisuji pokroky v našich výzkumech, pokud k nějakým došlo.

Nedůvěra, napětí a utajování jsou pro chod laboratoře zjevně velice škodlivé. Je čeho litovat, že hlavu, jako je Grabelova, nemohu použít k tvůrčí práci. Smutné je taky, že nemohu se svými spolupracovníky otevřeně diskutovat o našich problémech. Osazenstvo rozdělené do tří kast a skandální podřízenost mého postavení ze mne udělaly špatného vedoucího: tvrdého, nespravedlivého, panovačného a tajnůskářského. Pravý opak toho, co ve skutečnosti jsem a jaký jsem na dosavadních pracovních místech taky byl.

V laboratoři se zdá být na první pohled všechno v pořádku. Chováme se zdvořile, mé příkazy jsou plněny, práce běží, jak běžet má. Z obou stran však vládne nechuť a ta jako červ naši práci nahlodává.

Grabel má pro své nadání a silnou osobnost autoritu mezi Áčky a i mezi ženami, které zapomínají na své výsady a jednají s ním jako se sobě rovným, a ten Grabel mne nenávidí. Dostali jsme se oba do nevraživého soukolí nepřátelství. Grabel mnou za prvé opovrhuje a donáší na mne. Za druhé já opovrhuji jím a držím ho na podřadném místě. Za třetí jsem si jist, že na mne píše hlášení. Za čtvrté nesnáším jeho přítomnost, co mu musím sdělit, vzkazuji před Pierce. A za páté Grabel začal mezi Áčky, ženami i u správce podkopávat mé postavení, snaží se, abych byl propuštěn.

Pierce se Smithem si už stěžují, že zanedbává jejich kultury. Já jsi myslím, že se určitě mýlí. Jejich podezření je příznačné pro ovzduší, jaké v laboratoři vládne. A já zas číhám na každý omyl a na každou chybu Áček a žen a pečlivě si je zaznamenávám.

Nemám na to povahu. Ale jinak to nejde.

Čtvrt roku po mém příchodu do Bluevillu, mám-li být přesný, tak 26. ledna, se krize vyhrotila. Ze zámku jsem dostal následující sdělení:

Doktore Martinelli,
váš vztah vůči ženám a Áčkům ve vaší laboratoři mne neuspokojuje. Prosím, abyste jej změnil.
Hilda Helsingforthová

Sdělení mne vylekalo, ospravedlnit se nijak nemůžu. Z prvního sdělení, které mi Hilda Helsingforthová poslala, vím, že jí nesmím psát nebo jí žádat o slyšení. Jdu tedy za Mr. Barrowem. Přijal mne s opovržlivou zdvořilostí. Stížnost na mne opravdu dostal. Přečetl ji a předal. Odmítl mi povědět, od

koho stížnost vyšla, rovněž mi odmítl sdělit, oč šlo. Upozornil jsem ho, že nemám-li možnost promluvit si o tom s Mrs. Helsingforthovou ani s ním, nemohu se nijak hájit nebo se aspoň dozvědět, z čeho jsem obviněn. Bezmocně rozpřáhl ruce. V tom nemůže nic dělat. Vnitřní problémy laboratoří nepatří do jeho kompetence. Po celou dobu naší schůzky byl Mr. Barrow měkký, slizký jak chobotnice a taky tak zlý.

Od toho dne jsem byl v laboratoři ještě opatrnější, s ženami a s Áčky jsem jednal s bezchybnou zdvořilostí a Grabela jsem obcházel tak, aby to nebylo na mně. A taky jsem si začal pořizovat evidenci, o které jsem se už zmínil.

15. března, když jsem se domníval, že Grabela se mi už podařilo neutralizovat, přišlo mi druhé sdělení:

Doktore Martinelli,

nevzal jste na vědomí mé upozornění z 26. ledna a vaše chování vůči ženám a Áčkům ve vaší laboratoři se změnilo jen povrchně. Podruhé vás prosím, abyste svůj postoj změnil.

Hilda Helsingforthová

Byla to pro mne rána, když ale přešlo první ohromení, uvědomil jsem si, že už nemohu zůstat pasivní. Poslal jsem Mr. Barrowovi zprávu o osazenstvu mé laboratoře. Stydím se za to, byl to pomník lidské nespravedlnosti. Samozřejmě jsem nelhal: všechna fakta, na kterých byla založena, byla pravdivá. Ale světlo, jaké na ně bylo vrženo, jak byly vytrženy z kontextu a shrnuty, to byla do očí bijící podlost. Zaměřovala se na Grabela, mého nejlepšího výzkumníka, a to velice zpovzdálí. Grabelovi mohu vlastně vytýkat právě jen to, co nemohu naplno vyslovit, že usiluje o mé místo, že je chce získat s pomocí Áček a žen a mne že se snaží za každou cenu vystrnadit.

Zprávu jsem osobně předal správci. Když kluzký Mr. Barrow pochopil, oč jde, trhl sebou a podíval se na mě s odporem, v němž byla notná dávka úleku. Řekl mi, že vlastně ani neví, může-li ji předat. Řekl jsem mu, že jeho dilema se mne nijak netýká, že mu ji tu nechám, a opustil jsem ho užaslého nad mou „drzostí“. Tak totiž později mé jednání označil.

Hilda Helsingforthová však moji zprávu obdržela, protože za týden mi od ní Mr. Barrow předal následující sdělení:

Doktore Martinelli,

stěžujete si na své spolupracovníky a spolupracovníci si stěžují na vás. Určitě je ve vaší laboratoři zlá situace, což také asi vysvětluje mizivé výsledky, jichž jste dosud ve výzkumech dosáhl.

Hilda Helsingforthová

Sdělení Hildy Helsingforthové mi předali v jídelně u večeře, ale otevřel jsem je, až když byl Dave v posteli. Měl jsem pocit, že mi veškerá krev vytekla z hlavy. Musel jsem se posadit. Ale nohy se mi stejně nepřestaly třást, styděl jsem se za to. Až po chvíli se mi podařilo vstát, došel jsem do kuchyňky a vypil tam plnou sklenici whisky. Od příjezdu do Bluevillu jsem pil pouze zdravotně a místo aby mne to povzneslo, tak jsem se položil. Seděl jsem nehnutě, zavalen pochmurnou otupělostí, a marně jsem se snažil dát si to v hlavě do pořádku. Znova na mne padl pocit naprosté nesrozumitelnosti a neúprosné krutosti, který mne v Bluevillu pronásledoval. Tentokrát to však nebyla pouze difúzní úzkost, zmocnila se mne opravdová panika. Lístek, který jsem si přečetl, mohl mít pouze jeden úmysl: připravit mne na to, že během příštích týdnů dostanu dopis s výpovědí. Takže jsem odsouzen k smrti. Dave taky, s malým odkladem.

Náhle jsem pocítil, jak ve mně narůstá ošklivost, jako bych už měl smrt na jazyku. Nestačil jsem ani doběhnout na záchod. Vyzvracel jsem whisky i večeři. Pak jsem se na sebe podíval do zrcadla. Ne že bych byl jenom bledý. Hrál jsem do modra a do zelena. V tom okamžiku jsem pochopil výraz „strachy zešedivěl“ a kupodivu jsem se rozesmál.

A hned mi bylo líp.

Před spaním jsem si vzal notnou dávku sedativ a spal jsem, jak když mne do vody hodí. Když jsem se ráno probudil, pochopil jsem, že nebudu moci žít den ze dne v hrůze, jakou jsem zakusil. Situace je šílená, a kdybych ji přijal, zešílel bych. Byla to záležitost několika vteřin. Rozhodl jsem se, že požádám o propuštění.

Sám jsem se vydával v šanc smrti, ale raději se jí vydat z vlastní vůle, než aby mě k ní někdo neustále popostrkával. Jakmile jsem se rozhodl a zničil v sobě veškerou naději, vrátila se mi kuráž.

Hned jsem sepsal žádost o propuštění a po snídani jsem ji předal Mr. Barrowovi. Bohužel ji neotevřel přede mnou. Rád bych viděl, jak se bude tvářit.

Co se pak dalo ve mně, to by mne snad bývalo, kdybych to snad tušil, od mého úmyslu odvrátilo. Běžel jsem do laboratoře a nechat si zavolat doktora Grabela. Zamkl jsem se s ním ve své pracovně a bez váhání jsem dal

průchod nejrozkošnějšímu záchvatu vzteku v mém životě. Zhruba půl hodiny jsem ho zběsile zahrnoval výčitkami a málem i invektivami. Odporoval mi a naznačoval, že mne to bude stát místo. Hned jsem ho ale usadil.

Vítězoslavně jsem mu oznámil, že jsem požádal o propuštění, a znovu se do něho pustil. Vůbec jsem ho nepustil ke slovu. Díval se na mne, byl bledý a mlčel. Překvapilo mě, bylo to naprosto nečekané, že jsem mu v očích přečetl náznak sympatie a taky respektu vůči mé osobě.

KAPITOLA PÁTÁ

Odpověď od Hildy Helsingforthové jsem dostal 3. dubna:

Doktore Martinelli,
podepsal jste smlouvu, která vás na dva roky váže ke společnosti Helsingforth. Společnosti tato smlouva poskytuje právo kdykoliv vás propustit, vám naopak nepřiznává právo požádat o propuštění – pokud ovšem nechcete společnosti přenechat veškerý plat, který jsme vám po celou dobu připisovali na váš účet.
Hilda Helsingforthová

Málem jsem radostí vykřikl, hned když jsem sdělení četl: má žádost o propuštění byla zamítnuta a Hilda Helsingforthová sestoupila ze svého piedestalu. Už přede mnou nestála všemocná sadistická bohyně, ale chamtivá šéfová, kterou zajímají smlouvy a velké peníze.

Došlo mi, že jsem ve výhodě, a hned jsem toho taky využil. 4. dubna jsem Mr. Barrowovi předal následující dopis:

Milý Mr. Barrowe,
Mrs. Helsingforthová má naprostou pravdu. Nedostatečné výsledky, jichž dosud dosáhla má laboratoř, je třeba přičíst napětí, jež vzniklo mezi mou osobou a Áčky.
Co se mne týče, trvám na výpovědi a jsem ochoten, abych byl volný, přenechat společnosti Helsingforth částku, kterou je mi dlužná.
S úctou váš
doktor Martinelli

Tím dopisem jsem, jak vidět, za sebou nespálil všechny mosty. Veškerou vinu jsem svalil na Áčka a vůbec se nezmínil o ženách, které mi v laboratoři taky působily nesnáze. Takticky jsem o tom pomlčel: chtěl jsem se potýkat s jedním nepřítelem a ne se všemi najednou.

Hilda Helsingforthová mi odpověděla 15. dubna:

Beru na vědomí, že jste dvakrát požádal o propuštění, což mne opravňuje k tomu, abych vám nevyplatila odškodné, jež vaše smlouva

předpokládá při ukončení pracovního poměru. Zatím vás žádám, abyste pokračoval v práci, ke které jste se smluvně zavázal.

Hilda Helsingforthová

Čekal jsem, stejně jako předtím, až budu sám, a teprve pak jsem rozlepil obálku. Bál jsem se, že jsem to přehnal. Oddechl jsem si a pak se dal do smíchu. Ano, dal jsem se do smíchu. Hloupá, nejistá a nepřesvědčivá mi připadala snaha pisatelky shromáždit in extremis všechny své drobné zastrašovací prostředky („při ukončení pracovního poměru“) a pomyšlení, že bych se mohl starat o odškodné, kdyby mne vyhnali z chráněné oblasti, to už se mi zdálo opravdu směšné.

Měl jsem dojem, že jsem z korespondence s Hildou Helsingforthovou vyšel vítězně. Měl jsem z toho velikánskou radost, ale dlouho mi nevydržela. Radost je rostlinka, které se v Bluevillu moc nedaří. Epištolami souboj vlastně vůbec nic nedal do pořádku. V laboratoři to neklapalo. A výzkum vázl.

Nějaké velké naděje jsem si nedělal, a proto jsem taky nikomu neřekl, že Anita se ohlásila na příští sobotu. Mrs. Pierceová to stejně ale uhádla. Že bych byl tak průhledný? Že by si svýma věšteckýma očima přečetla Anitin dopis (zmačkaný a narovnaný), který mám v peněžence a peněženku v kapse?

Je-li o návštěvě Anity zpravena Mrs. Pierceová, pak to ví ovšem celý Blueville včetně osamělých žen a Áček. Mrs. Pierceová je totiž jediná manželka P.M., která dokázala navázat styky s vyššími kastami. Hnána nenasytnou zvědavostí, nedbala na jejich mlčení, na chladné pohledy a ani strohá odmítání. Zahrnula je pozornostmi, vyvedla z míry předpověďmi a zmátla věštbami.

Její honební revír, to je jídelna. Naloží si tác a neposadí se ke stolu s P. M. nebo k svému muži. Nás může vidět, kdy se jí zachce, a nechává si nás coby nejlepší na konec až na večer. V jídelně kroutí ptačí hlavou a jestřábími zraky slídí na všechny strany, vybírá si kořist, a pak se zničehonic přižene ke stolu Áček nebo osamělých žen, kde zahlédla volné místo. Sedne si, přivlastní si sousedy a spustí svou vyřídilku. Ví všechno o všech, a proto taky všechny zajímá, baví a vzrušuje.

Udivuje svými vlohami. Je grafoložka, fyziognomistka, chiromantka. Zná všechny jménem a příjmením, ví, jak je kdo starý, co koho trápí a jaké má kdo záliby a slabůstky. S doktorem Grabelem si dokáže povídat o jeho sběratelské vášni, bůhvíjak se to dozvěděla, protože Grabel je nemluva.

Přilípla se na Mrs. Barrowovou a zvládla ji za necelý týden. Mr. Barrow jí odolával měsíc, mrskal se jí v nikách jak ryba. „Nemůžu ho pořádně uchopit, Ralphe, je moc slizký.“ Nakonec si něco našla. Chytila ho na jeho marnivost. Obrovskou, hypertrofovanou, patologickou. Sledoval jsem, jak na to šla. Pohled k nezaplacení. Poskakujíc na svých ptačích volavčích nožkách, přitočila se k Mr. Barrowovi, dělala, že je z toho celá vedle, a jak byla u něho, hned mu začala lichotit. Žral jí z ruky, neodradila ho ani ta nejhrubší sousta. Vzal jsem ji stranou a řekl jí: „Joan, množství vás neodradí, dáváte mu toho plné lžíce.“ Zasmála se, kratičce a ostře, jak má ve zvyku, podobá se to raccímu zachechtání. „Kdepak, Ralphe, naběračky! Na Mr. Barrowa vždycky jen naběračkou!“

Ve středu večer procházíme pod okny baráku, kde bydlí Pierceovi, a někdo zevnitř klepe na sklo. Zvednu hlavu, nikoho nevidím, ale protože znám zvyky Joany Pierceové, vejdu dovnitř.

Je sama doma, stojí u okna. Položí si prst na rty a pokyne mi, abych se posadil. Provedu. Dalekohled má na očích, záclona je zatažena, a tak se v duchu ptám, nač se může koukat, všimnu si ale, když poodstoupí, dvou malých dírek v zácloně. Těmi se může dívat a nikdo nevidí ji. Pak je asi zalepí kouskem lepicí pásky.

Čekám dobrých pět minut, ale vůbec se přitom nenudím. Joanu Pierceovou miluji, pokud je možno nějakou ženu milovat a přitom po ní netoužit. Protože v tom směru jednoduše neexistuje. Je bez šarmu, přitažlivosti, smyslnosti a možná i bez sexu. Ponecháme-li ale stranou tělo, pak k ní chovám silný cit a taky se těším z citu, který ona chová ke mně, z toho, jak mě bere, a hlavně že pokaždé, když mě zavolá, pro mě má nějakou novinku. Život v Bluevillu je uzavřený světu, nic – až na práci pro současnost a strach z budoucnosti – se tu neděje a každá novinka má nedozírnou cenu.

Čekám a ona to ví, jako slavná herečka, co zná své publikum a chystá pro ně svůj efekt.

Konečně. Už jsem ve střehu. A ona připravena. Odtrhne dalekohled od očí, znova si položí prst na ústa, odejde do kouta místnosti, klekne si a zápolí s něčím, nač nevidím, je ke mně zády a cloní. Dohopsá až ke mně, usmívající se jestřáb, a několikrát se uchechtne ostřeji než obvykle. Sedne si do houpacího křesla naproti mně a bujaře se rozhoupá, nemám to rád, když se na ni dlouho dívám, zvedne se mi žaludek.

– Ralphe, můžete mluvit. Odpojila jsem odposlech. V sobotu přijede Anita, měl byste najít ten váš, hlavně v pokoji. Mr. Barrow se přece nemusí těšit vaším skotačením.

A znovu raccí chechtot a zběsile se rozhoupá. Sklopím oči a rozpačitě se usměji.

– Nechte toho, Ralphe! Vzkřikne se smíchem. Netvařte se jak panic!

– A vy se zas přestaňte houpat, nesnáším to.

– Pardon, Ralphe, zapomněla jsem.

Znehybní. Pohlédnu na ni.

– Jak jste se dozvěděla, že má Anita přijet?

– V pondělí jste přece dostal dopis.

– Poznala jste její písmo na obálce?

– Ale kde. Zapomínáte, že vám pošta chodí do laboratoře. Všimla jsem si, jak se u oběda tváříte.

Odpovím trochu zlostně.

– To jsem nevěděl, že se dá ze mne všechno vyčíst.

– To zas ne, Ralphe, nebojte se. Až na mne, já ale znám kontext.

– Jaký kontext?

Zasměje se.

– Musím to opravdu asi vymezit. Tak dejme tomu… narůstající touha po přítomnosti ženy (jak to hezky pověděla) a obavy o budoucnost vašeho vztahu s Anitou.

– A co se v tom kontextu změnilo?

– Od pondělka touha nabyla polohy horečnaté (zasměje se) a procházíte střídavě fázemi naděje a beznaděje. Taky toho tolik nenapovídáte a vůbec už nemáte starosti o Dava.

– Mohl jsem myslet na nějakou jinou ženu.

Raccí chechtot se několikrát opakuje.

– Taky že jste myslel, Ralphe! Nesnažte se mne podfouknout, pokrytče jeden zatracený! Jenže ostatní ženy považujete za nedostupné, ty jste si zařadil do svých snů…

Odmlčím se. Přišla na Pussy, bůhvíjak, protože ani na vteřinku si nemyslím, že by Stien… To prostě není jeho způsob.

Matou mne její jasnovidecké schopnosti, a než si stačím uvědomit, že se ptám asi tak rozumně jako divoch kouzelníka, tak už je to venku:

– Joan, podle vás Anita přijede?

Už se nezasměje. Dobrácky se na mne zadívá pronikavýma očima.

– S velkou pravděpodobností. Nesmíte jí zazlívat, že vás párkrát podfoukla. Ani že je nucena vídat vás čím dál míň. Tak to ne, Ralphe, netvařte se tak. Anita nedělá, co by sama chtěla. Vydala se cestou, na které ji nemůžete následovat, to hlavně, stálo ji to moc dřiny a teď dělá velikánskou kariéru. Kvůli vám ji nenechá.

Řekl jsem bezbarvě:

– Čili mne opustí.

– To vůbec ne. Vy zůstanete v Bluevillu, jako žena u plotny. Ona je někdo, pořád někde v luftu, unášena víry velkých jednání. Myslí na vás. Ale je někde jinde.

– Nemyslíte, že kdyby mě měla ráda, tak by se tu objevila častěji?

Smích jako raccí zachechtání.

– Tak, Ralphe, tohle bych považovala za typicky ženské myšlení. Anita si rozdělila život. Jako mužský: dvě přihrádky. V té větší kariéra. V té druhé vy.

– To je moc fajn!

– Ale Ralphe, buďte maličko upřímnější! Vy taky nejste do Anity nějak šíleně udělaný! Vaše sny se týkají i jiných žen…

Znovu mne zavalí smíšené pocity, které chovám k Joaně. Obdivuji se jí a popuzuje mne. Všechno vidí, všechno ví a taky nic neodpustí! Nezáleží jí na tom, komu přitom šlápne na nohu, že poruší tajemství a že se hrubě dotkne něčích citů.

Posupně jsem se odmlčel, neudělalo to na ni žádný velký dojem. Je silná přátelstvím, které ke mně chová a taky ví, že jí je oplácím. A protože je silná, tak útočí. Je to prostě výbojná ženská. Dráždí mne a zneklidňuje. Půjde-li to tak dál, nezůstane mi koutek vědomí, kde bych se cítil doma.

Směje se.

– Musím vám připomenout, že Anitě se moc zamlouváte.

Krátký a ostrý smích. Vzlétá celé hejno racků.

– Což taky chápu, řekne a vrhne se na mě zobákem a pronikavýma očima. Jste pěkný mládenec, Ralphe, i když v zmenšeném formátu. Prosím vás, netvařte se tak vyděšeně. Nemám vůbec v úmyslu činit vám nějaké návrhy. Co byste si taky počal s tak velkou kostrou! A pak, vám se líbí ženy při těle. (Jak to ví?) A jak víte, nejsem ani moc smyslná. Opravdu ne! (Směje se). Chudák Reginald. (Reginald je její muž.) Ralphe, já se ze všeho nejradši jenom koukám.

Jsem zmaten nenuceností, s jakou Joan Pierceová předkládá svá tabuizovaná témata. A taky už chápu, jak dosáhla svých výjimečných

společenských úspěchů v Bluevillu. Jde na všechno přímo, všechno vyklopí, nemá zábrany. A tím jako by z ostatních snímala jejich zábrany. Například vždycky mne trápila, hlavně zamlada, má malá postava. A obdivuji se, jak Joan dokáže na to učinit narážku a přitom mě neurazit a dokonce si ze mne utáhnout („zmenšený formát“) a udělat z toho lichotku. Skoro vždycky jí to projde. Drobný šíp, který se zabodne do těla, vždycky ale zanechá jizvu, i když to zpočátku člověk ani necítí. Tentokrát to Joaně neodpustím.

A ke všemu se soužím, takže se zeptám, abych skryl rozpaky:

– Nač jste se, Joan, dívala, když jsem vešel?

– Na něco okouzlujícího, řekla a znova se uchechtla. Vy asi nevíte, Ralphe, že homosexualita našich policistek je už naprostá samozřejmost.

– Myslel jsem si to.

– A já to teď vím určitě. Chudinky policistky. Ale to mě zrovna teď nezajímá. Spíš to, že mají ve svém středu „záškodníka“.

– Záškodníka?

– Jistě! Selekce asi nebyla zas tak přísná. Dotyčné děvče používá něco, co prozrazuje touhu po mužské anatomii.

– Myslíte vibromasážní přístroj?

Opakovaný raccí pokřik.

– Ale kde! Žádný masážní přístroj! Něco mnohem většího, velikánského, kompletnějšího a vypracovanějšího. Nebudu vám to popisovat. Doufám, že jednou vám to budu moci ukázat. Je to udivující.

Směje se, až se z toho rozkašle. Přeruším ji.

– Která to je? Znám ji?

– Běda, nebohý Ralphe, není to Pussy. Nebraňte se. Vím o vaší slabosti pro holčinu, které jste napravil loket. Když jste tenkrát večer hledal Dava, byl jste najednou nějak zmámený. Bůhví co má ta holka za loket!

Ostražité jestřábí zraky se zabodnou do mých a já se taky rozesměji. Nehledě na ostatní příjemné vlastnosti, Mrs. Pierceová je i veselá. Odnímá problémům jejich potenciální závažnost. V Bluevillu je to k nezaplacení.

Řeknu jí to a hned se zachmuří.

– To ne, Ralphe, mýlíte se. Má veselost, to je jen obrana. Jsem znepokojená jako vy. A možná víc, protože cítím víc věcí dopředu. To vy mi připadáte dost bezstarostný.

– Já a bezstarostný?

– Já vím, děláte si starosti hlavně s Davem a pak taky kvůli Anitě. Věřte mi, Ralphe, měl byste se trochu odpoutat od svého soukromí a starat se taky

o budoucnost P. M. v Bluevillu. Dějí se věci, které se mi vůbec nezamlouvají. A taky věci, které mi nahánějí strach.

– Například?

– Například: zaradoval jste se, když Hilda Helsingforthová zamítla vaši žádost o propuštění! Správně. Chápu vás. V podstatě to ale znamená, že jste vězeň. Že bylo rozhodnuto fyzicky vám znemožnit odchod. Upřímně řečeno, Ralphe, kdybyste sbalil kufry sobě i Davovi a přišel zítra k bráně, myslíte, že by vás nechali odejít?

Podívám se na ni a jak se mé oči noří do jejích, vidíme oba naprosto jasně výjev, ke kterému by došlo, vidím to skrze její jasnozřivé oči a jsem si jist, že branou bych neprošel. A taky už vím, že jsem to vždycky věděl. Byl-li člověk dlouho svobodný, v poddanství se musí napřed zaučit. Joan sleduje pochod mých myšlenek. Pokračuje:

– Víte, jak Stien říká Bluevillu? Přepychový koncentrák. Tak to taky je: dobrá strava, vyhřívaný bazén, salonek, vyjížďky na koni. Jenže taky ostnatý drát kolem, kulomet na strážní věži, zavírací hodina, všude odposlechy, odposlouchávaný telefon a otvíraná pošta. Málem bych zapomněla: žádný rozhlas a žádná televize. Občas noviny, ve kterých chybějí stránky. Vy si, Ralphe, myslíte, že strkám všude nos pro vlastní potěchu? Chci být prostě informovaná. Být informovaná, to je životně důležité, jsme stranou všeho.

Mluví důrazně, vášnivě. Objevuji Joanu, jakou jsem neznal: zodpovědnou a rozvážnou. Obdivoval jsem její vlohy, ale odrazovalo mne její šaškování a drby. Ve skutečnosti to není ženská, ale skála. Má úcta k ní závratně narůstá.

– Joan, řeknu po chvíli, děkuji vám za upřímný rozhovor. Myslím si ale, že jste mi to neřekla jen tak, ale z nějakého důvodu. Sdělte mi ho.

Joan je vynikající komediantka. Když se od ní čeká řeč, tak mlčí. Vlastně dává své mlčení pociťovat ostatním. Jako kdyby začalo mrkat červené světýlko: pozor, teď sice mlčím, ale vzápětí povím něco důležitého.

– Dotáhněte to do konce, Ralphe, řekne konečně. Najděte tu vakcínu. Honem, honem! Vy ani nevíte, jak je to důležité.

– O tom pochybuji, odpovím jí dotčeně.

Nic ji nedokáže zastavit. Nedbá, že jsem dotčený, útočí, boří hradby, proniká na mé území.

– To bych neřekla! Vaše laboratoř jde od desíti k pěti! Válka kast! Tam se víc bojuje, než pracuje.

Strefila se a zuřím. Tentokrát to opravdu přepískla. Můj soukromý život, prosím! Ať nechá ale na pokoji aspoň mé povolání. Má laboratoř se jí netýká! Tam ať mi nestrká ten svůj zobák!

Vrazím si ruce do kapes, svraštím obočí a řeknu zvýšeným hlasem:

– Informace o mé laboratoři vám podal Reginald?

Udělal bych líp, kdybych mlčel, poskytl jsem jí casus beli a ona pokračuje v invazi.

– To ne, pane drahý! Vypískla vítězoslavně. Reginald mi nic neřekl! Reginald je plně oddán doktoru Martinellimu! Ten by se radši nechal zabít, než by promluvil!

Nabere dech:

– Jenže já to stejně vím. Nesejde na tom, jak jsem se dozvěděla, že vás nenávidí (ozve se německý přízvuk) ženy a Áčka. A právem! A že vy je nenávidíte taky. Výborně! To se povedlo! Vynikající podmínky pro výzkum!

Mé linie jsou proraženy, zbývá mi jen protiútok a ten bude slabý.

– Vy byste samozřejmě nastavila druhou tvář a udělala z mé laboratoře ráj na zemi.

– Přesně tak, Ralphe, řekla a byla drtivě klidná. Právě to je teď třeba udělat. Pokud chcete někam dojít. Odmítnutí žádosti o propuštění vám poskytlo výhodnou pozici. Využijte jí, Ralphe! Ale opatrně! V rámci všeobecného usmíření, nastolení spravedlnosti…

Má pravdu. Nenapadlo mě využít mého nynějšího pevného postavení a hlavně, musím přiznat, jednat tak, jak mi naznačila. Joan je geniální! Jsem zdrcen její pronikavostí a jelikož nemám slov ani myšlenek, odhrnu od sebe drť mé ješitnosti a dám se na ústup.

Maličko se na ni usměji, kysele i mile, postavím se do pozoru a zeptám se:

– Máte pro mne další příkazy, pane generále?

– Jistě, odpověděla naprosto samozřejmě. To všechno nic není. Chci vám ukázat něco senzačního.

Dějový zvrat na jevišti přichází po pečlivě připraveném začátku představení. Vzdálí se na těch svých dlouhatánských nohách, vezme ze stolu svůj černý pytel a vrátí se s ním ke mně. Vytáhne z něj tu svou panenku? Nebo králíka jako kouzelník? Vylétne z něj hejno holubů?

Nic takového. Ve své hubené ruce drží jenom noviny.

– Tohle, Ralphe, má nedozírnou cenu! Číslo New Era, které nám opomněli doručit. A taky právem! Vytáhla jsem je včera z košíku a odpadky Mr. Barrowa, a nebylo to jen tak. Naštěstí mám ostrý zrak. Ale stejně to

nebylo nijak snadné, musela jsem roztáhnout pytel, přiblížit se, sehnout se a přitom se ohánět naběračkou chvály na toho velikána, co se naparoval jako krocan, chodil křížem krážem po kanceláři a vyprávěl mi o své kariéře. Tady to je. Přečtěte si to, Ralphe. Nikomu o tom nepovídejte a zas mi to vraťte.

– Vždyť je to čtvrteční číslo!

– Sám vidíte, že čerstvé. Sotva týden staré. Pyšní se velkým úvodníkem s názvem Law and Order. Přečtěte si to a prohlédněte, jsou tam velice důležité zprávy o světě venku.

– Díky, Joan, řekl jsem, přeložil časopis a pečlivě ukryl pod sakem.

Přátelsky jsem jí pokynul, ale když jsem byl už u dveří, zavolala mne a zabodla své pichlavé oči do mých.

– Poslední věc, Ralphe. V jídelně moc nepokukujte po Mrs. Barrowové. Nebo si toho lidi ještě všimnou.

New Era, časopis, který si odnáším pod kabátem jako zloděj, byl založen brzy poté, co se dostala k moci prezidentka Bedfordová, aby tlumočil stanoviska Bílého domu. Počkal jsem, až Dave usne, zamkl na klíč vchod do baráku, zatáhl záclony v mém pokoji a s příjemný pocitem, že konám něco zakázaného, jsem se pustil do čtení Law and Order.

Článek byl dlouhatánský, ale velice zajímavý, tím spíš, že pocházel z pera Deborah Grimmové, jejíž slavnou větu o pohlavním aktu jsem už citoval. Dlouhý článek z pera tak slavné osoby pochopitelně navnadí. A nezklamal jsem se, splnil mé očekávání.

Deborah Grimmová začala tím, že sdělila veřejnosti obavy vlády Bedfordové v době, kdy v důsledku epidemie prořídly řady policie, jež byla v neustálém styku s obyvatelstvem a tudíž vystavena nákaze, a na pořad dne přišel problém udržení veřejného pořádku. Byly pochopitelně ihned ustaveny ženské policejní oddíly, bylo jich ale málo a byly nezkušené. Takže se očekávalo, že bude narůstat kriminalita a zvláště přepadení se zbraní v ruce, kvůli nimž americká velkoměsta byla bezpečná asi jako některé londýnské čtvrti ve středověku.

Jenže k tomu nedošlo. Neslýchanou ironií osudu se přepadení, znásilnění a vraždy redukovaly úměrně se zakládáním policejních oddílů. „Ve svých předpovědích – cituji Deborah Grimmovou – vláda zapomněla na důležitý faktor, a sice že neřesti, z nichž žije podsvětí, hazardní hry, drogy a prostituce, jsou skoro výlučně neřestmi mužskými.“

Epidemie zasadila rozhodující úder bandám, které ji šířily, postupně zredukovala mužské zákazníky a zároveň s nimi i pasáky, překupníky s

narkotiky a majitele heren. Organizovaná neřest hynula na úbytě ze dvou stran. V New Yorku se tisíce prostitutek, jimiž se hemžilo město i přístav, ocitly málem ze dne na den „bez zaměstnavatelů i bez zákazníků“.

Ale na „tomto obraze se vyskytly i stíny“. Ty prostitutky, které nebyly oběťmi, ale spoluvinicemi mužské neřesti, se pokoušely zakládat jiné bandy a do určité míry se jim to povedlo. Mezi ženami „svedenými svým druhem“ poptávka po narkotikách byla pořád ještě velice silná a překupnice se snažily vybudovat sítě, skrze něž narkotika putovala z Dálného východu do Spojených států.

Ženská policie se ihned pustila do boje proti těmto dodavatelkám omamných jedů. Třebaže nebyla dostatečně vyškolena, dosáhla významných úspěchů v boji s ženským podsvětím, které taky ještě nebylo zaběhnuté. Na úspěších se významnou měrou podílela vlastnost, jakou vždy muži u policie nemívali: neúplatnost[3]. Nešlo jen o narkotika. Důmyslná neřest si i v jiných oblátech našla způsob, jak se realizovat. Vláda Bedfordové, jak známo, zavřela pod přísnými tresty vězení sex-shopy, zakázala výrobu a prodej erotických předmětů, zvláště pokud byly určeny ženám. Dotyčný zákon měl nepochybně blahodárný vliv na veřejnou morálku, ale zároveň způsobil velice silnou poptávku, hlavně po předmětech v podobě pohlavního údu, „a to navzdory tomu, jak je vědecky dokázáno[4], že rozkoš u žen vzniká třením klitorisu a ne zavedením pohlavního údu do pochvy“ (sic).

Je tu určitě třeba počítat – cituji – „se zakořeněnými návyky a staletými předsudky u ženského pohlaví, které nakonec přiřklo magickou hodnotu symbolu svého vlastního útlaku“.

Ať je tomu jakkoli, ženské podsvětí vbrzku mělo velký zisk z tajné výroby falických nástrojů. Některé byly velice důmyslné a brzy dosáhly na černém trhu vysokých cen.

Policie, pokračovala Deborah Grimmová, při nedávné prohlídce objevila ve sklepě továrničky na gumové zboží výrobek složený v tenkém obalu a uložený v krabici. Nálepka jej nevinně označovala za superdoll. Jenže když byl superdoll nafouknut nožní pumpou jako gumový člun, nabyl tvaru a snad i jadrnosti dobře urostlého muže, vybaveného přirozením v minimální erekci. Na zádech, mezi lopatkami, na dosah ruky uživatelky,

[3] Podle Anity, se kterou jsem o tom článku později mluvil, byla tato poznámka příliš optimistická. Ve styku s organizovanou zločinností už i ženská policie ztrácela svou mravní bezúhonnost.

[4] Tento „fakt“ bych nepovažoval za "vědecky dokázaný" (dr. Martinelli).

která pochopitelně dotyčný předmět objala, se nacházela sada knoflíků, které regulovaly tvrdost a případné připumpování pohlavního údu a jeho uvedení do chodu. Byl zhruba jako masážní vibrátor vybaven dvěma rychlostmi a stříkal teplou vazkou tekutinu.

Výrobní cena superdollu byla osm set dolarů a prodával se i na dobírku a na splátky. Vyšetřování odhalilo síť tajných překupnic napojenou na normální síť obchodní. Superdoll prodávaly překupnice podomně, tisíc dolarů za kus. Díky masovému nákupu na dobírku si opatřily zásoby, protože výroba byla sice zastavena, ale superdolly se znova objevily na trhu a podomně se prodávaly za dva tisíce dolarů bez náhradních dílů.

Postihován byl výrobce a taky překupnice této „odporné napodobeniny“ (sic), ne však uživatelky, jejichž jména a adresy, aspoň těch, které si superdoll zakoupily na dobírku, byly známy. Hlavní prokurátorka se vyjádřila v tom smyslu, že u nich nejde o zločin, ale nemravnost, vzhledem k tomu, že „jejich jednání nemá nežádoucí následky v rovině společenské“.

Naproti tomu hlavní prokurátorka zaujala mnohem přísnější stanovisko vůči aktům, na nichž je „přítomen a účasten muž jako takový“. Z nich je třeba vyloučit P.M., kteří se díky své vědecké či ekonomické důležitosti nacházejí v chráněných oblastech, jsou pod neustálým dohledem a mohou být považováni za neškodné. Ani S.P.M. (self-protected men) nepředstavují žádný problém. Většinou jde o milionáře, kteří se v prvních návalech epidemie uchýlili na své usedlosti a zřídili si tam svou vlastní ochranu tak, že své mužské spolupracovníky buď propustili, neboje přinutili, aby se stali ablacionisty.

Zbývala ještě jedna kategorie, a ta brzy začala dělat policii těžkou hlavu. Byli to osamělí muži, v policejním žargonu, který se brzy všeobecně ujal, nazývaní stagové.

Toho večera jsem už článek Deborah Grimmové dál nedočetl, protože světlo v místnosti zhaslo. V té chvíli jsem si kupodivu připadal jako kluk v pubertě, když ho přistihnou při čtení zakázané knihy. Trvalo to pár vteřin, než jsem si uvědomil, že to nebyl trest, ale že je deset hodin a zaskočila mne večerka. Poslepu jsem se svlékl, záclony byly husté, ale v pravidelných přestávkách jimi probleskovalo světlo ze strážní věže. Navlékl jsem si pyžamo, strčil časopis pod polštář a na okamžik rozsvítil baterku (byla to poslední baterie a šetřil jsem si ji) a nařídil budík na půl šestou ráno.

Spal jsem špatně. Článek Deborah Grimmové jsem četl s hlubokou nechutí. Vyděsila mne fanatická a represivní povaha společnosti, kterou

líčila. Potvrdil mi nejen to, že P. M. jsou opravdu vězňové „zneškodnění" přísným dozorem. Musel jsem taky uznat, že tam venku je muž něco zcela záporného a styk muže se ženou do té míry odsouzen, že za zločin je považována i jeho nápodoba. Četba na mě sice dobře nezapůsobila, ale přesto jsem si neodpustil pár otázek, kdo je vlastně policistka, kterou Joan Pierceová označila za „záškodníka" a která podle všeho používala nástroj, který se moc nelišil od superdollu. Joana sice tvrdila, že Pussy to nebyla, ale nevěděl jsem, mám-li jí věřit a nechtěla-li mě svým tvrzením odradit od snění. Na každý pád se jí to nepovedlo, aspoň co se týče snů nočních. Ty mne pronásledovaly až do rána, situace strašidelné (Ruth Jettisonová mne nutila vypít caladium seguinum) se v nich střídaly se situacemi erotickými, měl jsem za partnerku Anitu a pak zase ženu, která se podobala jak Pussy, tak Jackie i Mrs. Barrowové.

Škubl jsem sebou, když budík zazvonil, a posadil jsem se na posteli zpocený jako myš. Šel jsem se osprchovat, navlékl si silný župan, roztáhl záclony a posadil se ke stolu. Než vstane Dave, mám dobrou hodinku na dočtení dlouhatánského článku Deborah Grimmové.

Noc byla neklidná, podle všeho jsem si ale stejně odpočal, protože ráno jsem byl mnohem optimističtější: uvědomoval jsem si, že článek Deborah Grimmové je vlastně přiznáním neúspěchu a že nová tabu budou jen těžko respektována. Povzbudilo mě to, do čtení jsem se pustil s lehčím srdcem a při čtení některých pasáží jsem se i zasmál. Deborah Grimmová neměla ani špetku smyslu pro humor, legračně působil kontrast mezi jejím zdrženlivým a vysoce morálním tónem a nehoráznostmi, které předkládala jako zcela samozřejmé. Ta legrace ale nebyla ryzí. Bylo v ní i rozhořčení a znechucení.

Podám tu znova jen souhrn článku Deborah Grimmové a in extenso odcituji v uvozovkách jen ty největší pamětihodnosti.

Stagové, pokračovala Deborah Grimmová, jsou mladí muži, kteří odešli ze zaměstnání a z města ze strachu před šířící se epidemií, toulají se po venkově a živí se loupežemi. Zpočátku měli sklon vytvářet bandy, ty však přibíraly členy neopatrně a postiženy encefalitidou 16 se rozutekly. Kdo přežil, poučen touto zkušeností, žije osaměle a stýká se pouze se ženami a s muži, co nosí zelenou placku. „Hlavně proto, aby je okrádali[5]."

[5] Později jsem se dozvěděl, že to je vlastně svévolná pomluva.

A právě mezi stagy, které velice pronásleduje ženská policie a kteří se těžko protloukají na venkově, ženské podsvětí rekrutuje prostituty a dodává je bohatým zákaznicím a jejich choutkám. Stíhat je bylo zpočátku velice těžké, byli roztroušeni po venkově v soukromých domech, kde měli vyhrazeno pár místností a ty pronajímali na noc turistkám. Místnosti byly často přepychové a byly požadovány závratné částky, jaké by si normální osoba nemohla dovolit.

Maskují se tak dokonale, že by zmátli každého. Stag v bílém kabátku se zelenou plackou pracuje třeba jako barman nebo etážový číšník a odmítá spropitné za jakoukoliv službu. Prostituci nejde dokázat, taky protože stagové jsou velice vycvičení a nikdy se nechovají vyzývavě. Jenom se nebrání iniciativě zákaznic.

Aby majitelka takového domu mohla být stíhána, musí zákaznice dosvědčit, že měla se stagem styk, a z toho důvodu bylo rozhodnuto zaručit jim určitou beztrestnost. Ve většině případů ostatně jde o majetné vdovy středního věku.

Protože tyto vdovy navykla dlouhotrvající zkušenost na zakořeněné heterosexuální styky a taky protože už neměly věk na to, aby své pudy mohly normálně ukojit, byly opojené novou svobodou a mocí nad muži, kterou jim poskytovaly peníze. V mládí pohlavně vykořisťovány, později, když zestárly, muži opuštěny, měly nyní příležitost využívat mužů, kteří jim dříve vládli, a zmocnila se jich „opravdová pohlavní toxikomanie“. Některým stačí měsíc a projdou všemi doupaty nějakého státu, každou noc spí v jiném bytě. Stačí je tedy sledovat a nezatknout a dotyčné domy jsou zjištěny. Projeví-li tyto ženy při zatčení ochotu ke spolupráci a učiní-li doznání, jež umožní uvalit žalobu na podsvětí a na stagy, je možné zacházet s nimi shovívavě. Po zaplacení značné pokuty bývají tyto nešťastnice hospitalizovány na vlastní náklady na klinice, „kde svěží a urostlé ošetřovatelky pomocí náležitých úkonů vbrzku jejich pudy převychovají“ (sic).

Kuplířky, které stagy dodávaly na trh, byly naopak odsuzovány do vězení na dva až pět roků a se stagy, na rozdíl od bývalých prostitutek z doby, kdy společnost ovládali muži, bylo zacházeno přísně a nemilosrdně. Kvůli tomu, že jsou nepochybně vykořisťováni ekonomicky, „nesmí být zapomenuto na pocit převahy, který je jim vlastní, nebo který pociťují při pohlavním aktu“. Z toho důvodu jsou odsuzováni zhruba na deset let do vězení. Trest může být snížen na rok, stanou-li se ablacionisty. Ti zvrhlíci

jsou však zatvrzelí a „jejich nevyléčitelná sexistická pýcha“ je tak veliká, že zatím ani jeden takto podmíněnou svobodu nepřijal.

Vdovy nebo osamělé ženy středního věku, o nichž jsme se zmínili, mívaly manžely a milence. Omlouvají je tedy návyky z těchto vztahů. Co však říct o tom, že úchylnost byla zjištěna i u dospívajících děvčat? V High Schools, v kolejích, na univerzitách běží den co den kurzy sexuální výchovy, kde je demonstrován staletý historický útlak ženy mužem, poměr pána k otrokyni, který tento vztah nezbytně obsahuje, sadistická a brutální povaha obcování s mužem, riziko těhotenství a pohlavních chorob, které muži na svou partnerku přenášejí, a nakonec i to, že muži nejsou nezbytní pro ženskou slast, která sídlí v klitorisu. Přes to všechno a přes dohled, který je nad dospívajícími děvčaty vykonáván, třebaže se vůbec nestýkají se stejně starými mladíky, kteří žijí ukryti a pronásledováni na venkově, hodně jich vyhledává a popřípadě si i násilím vynucuje právě ty styky, od kterých jsou odvraceny.

Nejde o stagy ani o tajné veřejné domy, ukryté někde venku, tarify by pro dívenky taky nebyly dosažitelné. K těmto přečinům dochází v městech den co den a „takřka před našima očima“.

Deborah Grimmová uvádí příklad, který prý bohužel není ojedinělý, odcituji jej šířeji z důvodů sociologických. Jde v něm o jistého Mr. B., protestantského kněze v důchodu, sedmdesát pět let starého, bytem v Dallasu. Porouchal se mu vůz a jak šel pěšky domů, přepadla ho dvě dospívající děvčata, sestry. Pod hrozbou pistole ho odvedly do prázdného domu na předměstí, patřil jejich tetě, která někam odjela. B. při soudním přelíčení odpovídá na otázky svého obhájce a líčí, k čemu tam došlo.

Obhajoba B. – Maggie a Betsie vás odvedly do zmíněného domu. Řekl byste nám, k čemu tam došlo?

B. – Musím opravdu na tuto otázku odpovědět?

Soudkyně – Musíte. Nezapomínejte, že jste tu jako spoluviník a ne jako svědek. Ve vlastním zájmu byste měl spravedlnosti pomáhat při objasnění této smutné záležitosti.

B. – Pokusím se o to, Vaše ctihodnosti. (Odmlka.) Maggie a Betsie mne odvedly do jedné místnosti a pod hrozbou zbraně mi přikázaly, abych se svlékl.

Soudkyně – Poslechl jste?

B. – Neměl jsem na vybranou.

Soudkyně – Odpovězte ano nebo ne.

B. – Ano.

Obhajoba B. – Co se stalo potom?

B. – Položily mne na postel.

Obhájce B. – Na břicho, nebo na záda?

B. – Na záda.

Obhajoba B. – Ruce a nohy jste měl spoutané?

B. – Ano.

Obhájce. – K čemu došlo potom?

B. – Zneužily mne.

Soudkyně – Mluvte hlasitěji.

B. – Zneužily mne.

Obhajoba B. – A jak?

B. – Maggie mi rukou přivodila erekci a pak si na mne sedla, tváří ke mně.

Obhajoba. – A potom?

B. – Betsie mi vlepila facku a nadávala mi.

Soudkyně – Proč?

B. – Nemohla pochopit, proč nemohu mít hned zase erekci.

Obhajoba B. – Co jste udělal?

B. – Snažil jsem se jí vysvětlit, že v mém věku to už nejde.

Obhajoba B. – Přijala vaše vysvětlení?

B. – Ne. Byly obě velice naivní.

Soudkyně – Co tím myslíte?

B. – Betsie se domnívala, že u muže je erekce otázkou vůle.

Obhajoba B. – K čemu došlo potom?

B. – Betsie šla ven koupit něco k jídlu. Krvácel jsem z nosu a Maggie mne ošetřila a utěšovala mne. Taky mi povolila pouta. Betsie se vrátila, přinesla jídlo a obojek na psa.

Soudkyně – Myslíte obojek kněžský[6]?

B. – To ne. Byl to opravdu obojek na psa, s dlouhým koženým vodítkem.

Obhajoba – Co se stalo potom?

B. – Navlékla mi obojek na krk, rozvázala pouta, vodítko vzala do jedné a pistoli do druhé ruky a odvedla mne do kuchyně. Tam mne přinutila, abych si po čtyřech vlezl pod stůl.

Obhajoba B. – A potom?

[6] V angličtině Dog's collar označuje obojí.

B. – Pak jedly.

Obhajoba B. – Byly oblečené?

B. – Ne. Byly obě nahé.

Obhajoba – Daly vám taky něco?

B. – Nedaly. Betsie byla proti tomu. V jistém okamžiku mně Betsie pod stolem uštědřila kopanec a výhružně se zeptala, zdali jsem teď ochoten mít erekci. Znovu jsem jí vysvětlil, že to není možné, protože mne bijí a urážejí a protože mám hlad.

Obhajoba B. – K čemu došlo potom?

B. – Děvčata se pohádala. Betsie mne „chtěla tlouct hlava nehlava, dokud mi to nedojde“. Maggie se proti tomu ale postavila. Chtěla dosáhnout lepších výsledků spíš po dobrém. Naštěstí její názor převládl.

Obhajoba B. – K čemu došlo potom?

B. – Posadily mě ke stolu, ale nechaly mi psí obojek, a daly mi najíst a napít.

Obhajoba B. – Napil jste se hodně?

B. – Obávám se, že příliš. Měl jsem nervy nadranc.

Soudkyně – Kolik?

B. – Půl láhve.

Obhajoba – K čemu došlo potom?

B. – Když jsem se napil, Betsie mne požádala, abych ji laskal.

Soudkyně – Kde se to odehrálo?

B. – Už jsem řekl, v kuchyni. Betsie si mě přitáhla za řemen mezi nohy. Hrozila mi pistolí.

Obhajoba B. – Co jste dělal?

B. – Poslechl jsem.

Obhajoba – A potom?

B. – Po chvíli si Betsie všimla, že mám erekci. Přikázala mi, abych se posadil, a sedla si na mě.

Soudkyně – Byla panna?

B. – To nevím. Byl jsem opilý.

Obhajoba Betsie – Chtěla bych upozornit, že ta erekce byla naprosto spontánní.

Obhajoba – Vznáším námitku, Vaše ctihodnosti. B. byl na řemínku, ohrožovaly ho pistolí, bily a nutily pít.

Soudkyně – Námitka se zamítá.

Obhajoba Betsie – Chtěla bych porotě připomenout, že podle vlastního doznání obžalovaného Betsie neprováděla žádnou manipulaci a že erekce B.

se dostavila jako následek hanebného laskání prováděného na nezletilé osobě.

Obhajoba B. – Na příkaz a pod pohrůžkou zbraně.

Obhajoba Betsie – Myslel snad B. na pohrůžku, když měl erekci? Tvrdím, že ne.

Obhajoba B. – A já zas tvrdím, že ano. Všeobecná atmosféra, to je teror a vyhrožování po únose. Bylo to technické znásilnění.

Obhajoba Betsie – Popírám, že může jít o technické znásilnění v případě potentního muže. Už erekce sama je projevem agrese.

Obhajoba B. – Nezapomínejte, že dotyčný potentní muž je přivázaný na židli v kuchyni řemenem a ohrožován pistolí.

Obhajoba Betsie – Jde tu samozřejmě o erotický výjev. Obžalovanému se asi musel zamlouvat, když mu nezabránil v lokální agresi pohlavním údem. Navíc B. zůstal v domě čtrnáct dní, takzvaně unesen oběma sestrami. Jak to, že si statný muž jako B. nepomohl k útěku?

Obhajoba B. – Byl stále spoután.

Obhajoba Betsie – Ale jděte! Kdyby erekce ustaly, Betsie a Maggie by ho určitě propustily.

To by stačilo, pokračuje Deborah Grimmová, jako ukázka tohoto skandálního procesu. Poznamenám jenom, že porota zprostila obě děvčata žaloby z únosu, znásilnění a násilného omezování svobody. Přesto byly za nemravné chování odsouzeny na rok do ústavu pro mravně narušenou mládež. Mr. B. dostal pět let vězení.

Vůbec nepochybuji o tom, pokračuje Deborah Grimmová, že rozsudek je spravedlivý v případě toho nebožáka. Neúměrně vysoký je však trest uložený oběma děvčatům. Je neúměrný jejich provinění. Únosy a znásilnění starců v džungli velkoměst narůstají. „Nejčastěji končí zmrzačením oběti.“ Dotyčné násilnosti jsou odsouzeníhodné v rovině společenské. Dokazují však zároveň, že u dívčí mládeže zapustilo kořeny určení, které jim vštěpujeme. „Projevy zdravými v jádru, i když maličko divokými“ přenášejí vinu na své partnery a svou lítost vyjadřují tak, že ničí, kvůli čemu upadly v pokušení. Nejsou tedy tak docela špatná a zasloužila by si spíše převýchovu než nápravnou vazbu. Tvrdím zde, že by jejich poklesky měly být nyní trestány takto: Muži v „třetím věku“, na nichž je stále častěji pácháno násilí, nás stavějí před docela jiný problém. Vyžadovali, aby z důvodů osobní bezpečnosti mohli na veřejnosti nosit zelený odznak se zlatým Áčkem, aniž by se stali ablacionisty. Ablacionisté se proti tomu však důrazně postavili. Generální tajemník federálního sdružení (AFA) zdůraznil, že starci sice díky

zpomalené spermatogenezi epidemii lépe odolávají, nejsou ale naprosto imunní jako Áčka a představují tudíž zdroj nákazy, na který je třeba ostatní muže upozorňovat. Generální tajemník AFA prohlásil, že řešení je na dosah ruky: AFA je otevřena každému jednotlivci v jakémkoliv věku, který se chce podrobit ablacionistickému zasvěcení a těšit se společenským, morálním i profylaktickým výhodám, jež z toho vyplývají.

Výzva ale neměla velký ohlas. Zhruba pouhých deset procent amerických mužů přes sedmdesát pět let přistoupilo na to, že budou nosit na klopě Áčko. Z šetření jedné psycholožky z harvardské univerzity vyšlo najevo, že ve starých falokratech je hluboce zakořeněna samčí pýcha a že se chlubí tím, že si mnohdy udrželi schopnost, jíž se řada o mnoho mladších mužů ž vlastní vůle vzdala. Umřít člověk musí stejně, řekl jeden černoch, který měl devadesát osm let, a když už, tak radši potentní! – Jistě víte, řekla mu žena provádějící šetření, že bez zeleného odznaku Áček se ve velkoměstě, kde žijete, vystavujete riziku únosu, znásilnění a zabití. – Líp umřít tak než jinak, odpověděl starý černoch a necudně se ušklíbl.

Jedná se bezpochyby o muže velice primitivního, ale ženy anketou zjistily, že stejné, i když nevyslovené motivace se objevily i u bílých starců s vyšším vzděláním: ve všech případech šlo „o sexistickou pýchu a skrytou vůli po agresi a nadvládě nad osobami našeho pohlaví“.

Starci, uzavírá Deborah Grimmová, představují ve skutečnosti větší nebezpečí než stagové, kteří žijí bůhvíjak v zapadlých koutech na venkově a jsou dostupní pouze hrstce privilegovaných žen. Vzniká tak problém, zda „ve jménu zastaralého pojmu individuální svobody má být ponechána starcům možnost dál zhoubně působit na městskou dorůstající mládež, nebo mají-li být v obecném zájmu vládním výnosem přinuceni stát se ablacionisty“.

Dočetl jsem a všiml si, že mám ještě spoustu času, než vstane Dave. Přečetl jsem si článek znova, od začátku do konce. Ani to mi ale nestačilo: k některým pasážím, zvláště k výslechu B. a „přiměřenému“ trestu pěti let vězení, jsem se vrátil potřetí. Pak jsem si znova vyhledal pasáž, v níž Deborah Grimmová popisuje denní školení mladých děvčat ve školních ústavech. A nakonec jsem se vrátil k poslednímu odstavci a zvážil všechny výroky, zvláště ty, jež se týkaly „zastaralého pojmu osobní svobody“.

Joan Pierceová měla v podstatě pravdu. Byl jsem příliš bezstarostný, věnoval jsem se jenom svým drobným osobním starostem. Žil jsem v Bluevillu jako krátkozraký sobec, neviděl jsem za ostnaté dráty. Joan Pierceová podotkla, že článek Deborah Grimmové mi osvětlí spoustu věcí.

Spíš mi otevřel oči dokořán. Co jsem neviděl, to bylo ještě hroznější než to, co jsem přece jen zahlédl.

Když si pomyslím, že ještě před týdnem mi zamítnutí výpovědi málem dodalo pocit bezpečí! Lehkovážně jsem se oddal nadějím. Příliš snadno jsem se smířil s tím, že jsem bez novin a bez informací, že nás jako děti ponechávají v nevědomosti, že nemohu rozhodovat sám o sobě, že se slepě upínám na Dava a na Anitu, na malý okruh přátel v Bluevillu, na své sny a na své frustrace.

Probudil jsem se a mé probuzení bylo dost ošklivé. Ve srovnání s temnotou venku byl Blueville hotová oáza. Pravda, bylo tu dusno, ale žili jsme. Od rána do večera nás sledovali, ale nikdo neriskoval, že bude přepaden, vyjde-li z domu. Člověk nemohl být uvězněn za to, že ho nějaké holky unesou. Výraz „muž pod ochranou“ už nezněl tak ironicky, věděl-li člověk, co se děje za ostnatým drátem, který ho chrání. Peklo není uvnitř, jak jsem si to říkával a jak si to myslel i Stien. Peklo je venku.

KAPITOLA ŠESTÁ

S Joan Pierceovou jsem mluvil ve středu večer. Ve čtvrtek, na druhý den, jsem se rozhodl, že si popovídám s ženami z mé laboratoře. Všeobecné vyjasnění bude předpokladem k tomu, abych vyřízl vřed, ale nechtěl jsem se všemi najednou, bylo by to příliš mnoho různých problémů. Takže jsem si všechno časově rozdělil: napřed ženy, pak doktor Grabel a nakonec ostatní Áčka. Znamenalo to, že mě čekají tři zkoušky a že dopadne-li dobře prvá, druhé dvě už nebudou tak náročné. Domníval jsem se totiž, že získám-li si ženy, přeberu doktoru Grabelovi nejvlivnější stoupence.

Nesvolal jsem je do malého šálku v laboratoři, kde jsme si obvykle promítali filmy a pořádali kratší schůze. Chtěl jsem mít důvěrnější prostředí. Dal jsem přinést šest židlí do mé pracovny a nepostavil jsem je do řady, ale rozestavil do kruhu, abych se vzdal nadřazenosti, kterou mi poskytoval můj stůl, a posadil se mezi ně jako jeden z nich. Pak jsem je svolal domácím telefonem.

Přicházely jedna po druhé, zdálo se mi, že jsou zmatené, tázavě a znepokojeně se po sobě dívaly, i když se vzhledem k svému vyššímu společenskému postavení vlastně neměly čeho obávat. V jejich neklidu jsem viděl zbytky „zakořeněných návyků“, na které si ve svém článku stěžovala Deborah Grimmová. Navzdory Školení, jehož se jim dostalo, pořád ještě ve mně viděly šéfa a muže, osobu vládnoucí nadvakrát.

Chtěl jsem je sice přetáhnout na svou stranu, ale zpočátku jsem v tom směru nic nepodnikl. Tvářil jsem se naopak nepřístupně a přivítal je s chladnou zdvořilostí, kterou nerad pociťuji na vlastní kůži, člověk totiž nikdy neví, co se za ní skrývá. Choval jsem se k nim tak od prvního dopisu Hildy Helsingforthové, v němž podrobila kritice mé vztahy k nim. A teď v tom pokračuji. Chtěl bych, aby si napřed prožily zlou chvilku, a pak si vážily toho, že jsem milý.

Mé laborantky se usadí v kruhu a já si sednu mezi ně. Překvapilo je to. Následuje chvilka ostýchavosti a rozpaků. Už nás od sebe neodděluje můj stůl. Navázal jsem s nimi kontakt. A pro ně to je nějaký kontakt! S pohlavním nepřítelem číslo jedna! Se sexistou! S falokratem! S ďábelskou bytostí nižšího řádu! Ale taky si říkám, že možná i trochu přitažlivou, když se musí stýkat pouze s Áčky…

Hned na počátku hry vyrazím do útoku. Vytáhnu z kapsy odpověď na zprávu, kterou jsem poslal Mr. Barrowovi po stížnosti na mne, a přečtu jim výtky, které se jich týkají. Jak jsem už řekl, v té zprávě jsem je šetřil, chtěl jsem se zaměřit hlavně na doktora Grabela. Ale přece jen jsem uvedl jistý počet odborných prohřešků, popravdě řečeno nevelkých, ale zato šikovně sestavených, s upřesněním jména, dne i hodiny.

Skončil jsem – měl jsem dojem, že jim to nic neříká – významně se odmlčel a pak řekl:

– Nesouhlasí někdo s tím, co jsem tu uvedl?

Ticho. Lia Burageová prohlásí klidně:

– Co se mé osoby týče, tak fakta nepopírám.

Její tón ale dost dobře naznačil,– že popírá něco jiného. Než jí dám slovo, musím mít ovšem krytá záda.

– Má k tomu někdo další nějakou připomínku?

Dívám se na ženy kolem sebe, beru je jednu po druhé. Kroutí hlavou a nic neříkají. Dávám si na čas. Rád bych něco vyčetl z jejich neproniknutelných tváří.

Je jich pět, věk se pohybuje mezi třiceti a čtyřiceti. Ani jedna není ošklivá, žádná není hloupá. Líné taky nejsou. Ty dvě, co vlastní nejchytřejší mozek, jsou taky – vůči ostatním je to moc nespravedlivé, ale nedá se nic dělat – na tom nejlíp s tělem, myslím Mrs. Liu Burageovou a Mrs. Elizabeth Crawfordovou. Jsem pochopitelně zatracený falokrat, a tak často používám dřívějších oslovení. Dnes se už nepoužívají, zakázal je nepsaný zákon, výrazy Mr., Miss a Mrs. jsou prý sexualizující. Hned na začátku moderní éry bylo zavedeno a sluší se říkat Crawfordová, Burageová nebo Martinelli.

Po pravdě řečeno Miss nebo Mrs. nepoužívám vždycky. Odlišuji odstíny. Crawfordové říkám vždycky jen Crawfordová. Je vdova a stáhla si z prstu snubní prsten. Zato Lia Burageová buď není konvenční, nebo víc lne ke vzpomínce na manžela, protože si jej nechala na prstu. Vědomě porušuji nepsaný zákon a říkám jí Mrs. Burageová. Nikdy se proti tomu, co Mr. Barrow u mě označil za „nevkus“, neozvala. Proč si ale sakra Barrow nechává teda říkat Mr. Barrow? Proč nemístně klást důraz na pohlaví v tomto případě potlačené dokonce nadvakrát?

– Mrs. Burageová, řeknu a obrátím se k ní, chtěla jste, myslím, něco povědět.

– Chtěla, doktore.

Pohled i tón hlasu jsou korektní a chladné. Vrací mi mou chladnou zdvořilost i s úroky. Čekám. K Lie Burageové chovám tajné sympatie,

hlavně že měla odvahu nechat si snubní prsten a pak že má havraní vlasy, co mi připomínají Anitu. Obě mají bílou pleť a vpravdě ženské tvary. Jen oči má Burageová modré a ne zelené. Modř, která k upřímnosti nepotřebuje být průzračná a taky se nemusí ukrývat za sklopenými řasami. Právě naopak. Hledá pohled protivníka, jako by to byl jeho meč, pak zaútočí.

– Nepopírám chyby, řekne odměřeně, ale jejich závažnost.

Dobře. Taky už musím začít hrát otevřenou hru. Tenkrát v noci jsem si umínil, že neupadnu do nedůvěřivého tónu mé zprávy.

– To je pravda, řeknu mírně. Nejsou nijak závažné. Za jiných okolností bych se o nich ani nezmínil. V kruhu, v němž jsme seděli, se oči otevřely dokořán a největší měla Lia Burageová. Ve chvíli, kdy se chystala krutě za útočit, viděla, že k ní kráčím se sklopenou zbraní a rozhalenou hrudí.

Zachovala se čestně: nesekla.

Crawfordová na ni navázala:

– V tom případě to ale nechápu.

– Co na tom nechápete? zeptal jsem se klidně.

– Proč jste musel podávat písemnou zprávu o takových maličkostech.

Elizabeth Crawfordová je drobná černovláska, ohnivá, vzdorná a ne tak rozvážná jako Lia Burageová. Zato odborně se jí žádná nevyrovná. Osobně má veškeré právo mluvit o maličkostech. O to se přít nebudu.

Klidně a nevzrušeně vysvětlím, že jsem nečekaně obdržel dva přípisy od Hildy Helsingforthové, v nichž je kriticky hodnocen můj vztah k ženám a Áčkům v laboratoři, a že jsem se od Mr. Barrowa dozvěděl, že předtím dostal písemnou stížnost na mou osobu. Že jsem se ale od něho nedozvěděl, ani kdo ji psal, ani co obsahovala.

Nemluvil jsem nijak trpce. Nikoho jsem neobviňoval. Konstatoval jsem jenom fakta. A nic než fakta: v pracovně mám zcela určitě odposlech.

Pak jsem zmlkl a rozhlédl se po kruhu. Mé mlčení přimělo Liu Burageovou znova k řeči. Ale nedělala to s lehkým srdcem, viděl jsem jí to na modrých očích.

– Napsal jste tedy tu zprávu ze msty?

– Výraz neodpovídá skutečnosti. Tady přece každý ví, že jsem zcela napadnutelný. Spíš jsem zprávu napsal na vlastní obranu.

Mlčení.

– Doktore, pokračovala Mrs. Burageová, nebylo by bývalo jednodušší říct nám do očí, co proti nám máte, než psát Mr. Barrowovi?

– Máte pravdu, Mrs. Burageová, bylo by to jednodušší, normálnější, přátelštější a řekl bych že i poctivější. Ale pak je možno divit se, proč pisatel zprávy o mně ji předložil Mr. Barrowovi a neřekl mi všechno do očí.

Lia Burageová zrudla až po uši. Její pleť stejně jako oči nedokáží skrýt city. A v kruhu pohledů, které se na mne upíraly, jsem cítil jakési rozpaky.

Crawfordová si taky přisadila, ale neudělala to brutálně, spíš zdrženlivě a abych to nezakřikl, se sympatií.

– Doktore, promiňte, že to tak říkám, ale nebudil jste dojem člověka přístupného.

„Nebudil jste“: minulý čas mi udělal velkou radost. Třeba už přišel okamžik, kdy bych měl použít mého pověstného latinského šarmu. Nemám to moc rád, je to trochu jako od kurvy, copak ale „dělat ze sebe kurvu“ není zbraň slabých?

Usmál jsem se na Crawfordovou co možná nejlíbezněji.

– Chcete tím říct, že jsem unáhlený, arogantní a panovačný?

– Od všeho kousek, řekla Crawfordová.

Zasmál jsem se a Crawfordová, žena vznětlivá, se zasmála taky. Všechny kolem se usmály, až na Liu Burageovou. Atmosféra se uvolnila: socha spadla ze soklu. Vražda otce… Samozřejmě jen metaforicky. Ničím se však duše tak ráda nesytí jako představou.

Až na Liu Burageovou. Její modré oči se na mne dál upírají. Řekne, aniž hnula brvou:

– Dovolte, doktore, abych vám řekla, že jste se dopustil i očividné nespravedlnosti.

Úsměvy byly v tu ránu pryč a mně došly tři věci: za prvé, že Lia Burageová učinila narážku na postavení doktora Grabela. Za druhé, že Lia Burageová je v podstatě čestné a odvážné děvče. A za třetí, že právě proto ženám v laboratoři kraluje a že ji poslouchají. Získám-li si Liu Burageovou, pak bude stejně čestně a odvážně hájit i mne.

– Chcete tím říct, že jsem nespravedlivý vůči doktoru Grabelovi?

– Mám dojem, že nechcete uznat jeho schopnosti.

Ticho.

– Nemylte se. Uznávám je. Doktor Grabel je velice inteligentní muž a vynikající odborník. Právem nastoupí na mé místo, až odejdu.

Údiv. Ticho. Jen se po sobě naléhavě dívají.

– V tomto případě, ozve se konečně Lia Burageová a nedořekne větu.

Ale není už třeba, aby byla do konce vyřčena. Řeknu smířlivě:

– Vmyslete se do mé situace, Mrs. Burageová. Nejsem pámbu. Jak bych mohl povýšit někoho, kdo si to sice zasluhuje, ale píše na mne udání?

A tu právě zazněla věta, lidé od divadla jí říkají „dramatické zvolání“, která nečekaně všechno vyjevila.

– Ale doktor Grabel tu zprávu nenapsal! řekla Lia Burageová. Ramena se jí chvějí, ňadra se dmou, odhodila si vlasy z čela. Nádherný pohled. Dívám se na ni a slibuji si, že později se tím obrázkem v duchu potěším.

Odpovím jí ale chladně:

– Jak to víte?

– Protože jsem ji napsala já!

Nečekal jsem zvolání první, natož druhé. Jsem zmaten. A rázem si uvědomím, jak jsem byl zaslepený. Jak mě mohlo napadnout, že obyčejné Áčko jako doktor Grabel by si dovolilo psát Mr. Barrowovi zprávu pro Hildu Helsingforthovou! Pouze žena, vědomá si výsady svého kastovního postavení, mohla mít odvahu obrátit se na druhou ženu přes nějakého kastráta. Pouze žena mohla vrchnosti oznámit nedostatky někoho, kdo je šéfem jen v rovině technické a jinak pouhý P. M. Mlčím. Kladu si několik otázek. Zřejmý vliv Liy Burageové na své kolegyně, který jsem si dosud vysvětloval „pohotovostí“ a vlastnostmi morálními, nejde zdůvodnit jinak, než že má pověření z vyšších míst. Není náhodou okem a uchem Hildy Helsingforthové v mé laboratoři, nebo aspoň nejnebezpečnější strážkyní spolehlivosti a pravověrnosti?

Podíval jsem se na ni a řekl nevýrazně:

– Mohl bych se vás na něco zeptat? Byla jste seznámena se zprávou, kterou jsem poslal Mr. Barrowovi?

– Jistě, řekla Lia Burageová, jako by se to rozumělo samo sebou.

– Jenom vy sama, nebo všechny, jak tu jste?

– Všechny.

– Áčka taky?

Naivní otázka vyvolá jen pobavené úsměvy.

– Jistěže ne! řekla Burageová.

Prosím. Musím si to zapamatovat. Rozevírají se přede mnou brány nové éry. Áčka nejsou v hierarchii tak blízko ženám, jak jsem si myslel.

– Měla jste tedy víc štěstí než já, řekl jsem suše. Já jsem s vaší zprávou seznámen nebyl.

– To je zcela přirozené, řekla a klidně se na mne dívala svýma modrýma očima.

Málem jsem vybuchl, pak jsem si vzpomněl na odposlech a ovládl se.

– Tak docela přirozené to zas není, řekl jsem a v hlase mi stejně zazněla příkrost. Jak mám své chyby napravit, když nevím, co mi vytýkáte?

– Stačí zeptat se, řekla Lia Burageová.

– Ptám se, řekl jsem odvážně.

A to jsem si ze začátku myslel, že jim připravím ošklivou chvilku! Stačilo deset minut a jsem přivázaný ke sloupu a strefují se do mne šípy! V životě jsem neměl převahu nad nějakou ženou, aspoň pokud jsem ji miloval. Chystám se na nejhorší.

Ticho. Konzultace očima. Lia Burageová mi zasadí první ránu tomahawkem.

– Máme dojem, že se vůči nám nechováte slušně.

– Slušně! řeknu rozhořčeně. Jsem přece zdvořilý.

– Zdvořilý falešně a povrchně, řekne Crawfordová. Ve skutečnosti nepřátelský, až na ten dnešek.

– Nafoukaný, ozve se Morrissonová (bývalá Mrs).

– A hlavně, ozve se Jonesová (bývalá Miss), se neustále pohybujete na hranici neslušnosti.

– Já a na hranici neslušnosti!

– A ani si to neuvědomujete! zvolá Masonova (bývalá Miss). Chováte se ve skutečnosti jako zatvrzelý falokrat. Jste nadřazený samec. Sex je pro vás všechno.

Budu jako Orfeus roztrhán Menadami.

– Například? řeknu přidušeným hlasem.

– Ne jenom jeden, třeba několik, řekne Lia Burageová a podívá se na mne svýma modrýma očima. Provádíte diskriminaci, která nás má rozdělit, Crawfordové říkáte Crawfordová, Morrissonové Morrissonová. A mně Mrs. Burageová. Proč to?

Na to budu mít odpověď. Řeknu klidně:

– Všiml jsem si, že Crawfordová a Morrissonová si stáhly z prstu snubní prsteny a vy ho nosíte. Říkal jsem si, že jste třeba v tomto směru staromilská, a jelikož jsem taky staromilec, oslovoval jsem vás postaru.

Vysvětlení má nečekaný a urážlivý výsledek: rozveselí je. Smějí se všechny, jen Lia Burageová ne. Dívají se na mne pobaveně a shovívavě. A Crawfordová, jako vždy uštěpačná, řekne posměšně, ne však zlomyslně:

– Vůbec nic nechápe!

Legrace se nezamlouvá Mrs. Burageové. Vlastně Burageové. Okřikne je, podívá se na Crawfordovou a pokračuje naprosto vážně:

– Sundat si nebo nesundat prsten, to nemá význam, který tomu přikládáte, doktore. Já jsem si jej nechala, protože mi zesílil prst.

Zase se smějí. Burageová je však znova okřikne. Nastane klid a já se pokusím o obhajobu.

– To má být ta neslušnost!

– Kdepak, řekne Burageová. Nevkusnost. Mr. Barrow vám to řekl, ale nevzal jste si to k srdci.

– A proč *mister* Barrow? Není to staromilské?

– Mr. Barrow je správce. A pak to vůbec není důležité: Mr. Barrow je přece Áčko.

Z té logiky jsem vedle. Ale vzpamatuji se a pokračuji:

– Pusťme se do mé předpokládané neslušnosti.

– Vůbec ne předpokládané, řekne Burageová. Opravdové. Pátého ledna jste vzal za ruku Jonesovou, když jste jí ukazoval, jak má dělat preparát.

Při vzpomínce na to blonďatá Jonesová (bývalá Miss) cudně sklopí oči, sbíhají se k ní útrpné pohledy.

– A to jsem neměl? řeknu udiveně.

– Neměl.

– Ukázat jsem jí to přece musel.

– To ano. Slovy. Neměl jste se jí dotýkat.

– Vždyť v tom nebyl žádný úmysl!

Burageová se na mne podívá průzračnýma očima.

– Doktore, dejme tomu, že to nebyl vědomý záměr. Jonesová si ale právem stěžovala. A já jsem to právem uvedla ve své stížnosti.

Snažím se dodat obličeji výraz co nejvíc neutrální a co nejmíň mužný a pak se podívám na tu pannu, na kterou dotek mé ruky tolik zapůsobil. Najednou mám dojem, že nová éra je návrat do viktoriánství. Aspoň v počáteční fázi vztahu mezi mužem a ženou. O dalších se mluvit nedá.

Řeknu pokorně:

– Odpusťte mi to, Jonesová.

– Ale to nic, řekne Jonesová a zrudne až po uši. Jako by se nic nestalo, doktore.

Má pokora na ně moc dobře působí, na všechny, jen na Burageovou ne. Asi pochopila, že nejsem zdaleka tak kajícný, jak vypadám. Pokračuje přísně jako soudce:

– Doktore, já jsem u vás objevila neslušnost mnohem rafinovanější. Když si myslíte, že by to šlo, začnete svádět hlasem, očima i úsměvem.

– Myslel jsem si, že mne považujete spíš za arogantního.

Triumfuje.

– To taky jste! Někdy arogantní, výbojný a panovačný, a to je hrubá podoba sexismu. A jindy zas ze sebe děláte roztomilého, což je podoba zastřená.

– Máte příklad na tu roztomilost?

– Před chviličkou s Crawfordovou. Když jste se jí ptal, zdali vás pokládá za „panovačného a prchlivého“.

Zbývá mi už jen jedno: dělat nevinného.

– Crawfordová, vyložila jste si mé jednání stejně jako Burageová?

Zasměje se:

– Jistě, doktore. A měla jsem z toho velkou legraci.

– A něco navíc, řekne Burageová a zdrtí ji pohledem.

A Crawfordová zmlkne, znejistí, hryže se do rtů. Modrým očím Burageové nic neujde.

– I vůči mé osobě se snažíte být roztomilý, pokračuje Burageová jako u soudu. Když jsem řekla, že tu zprávu nenapsal doktor Grabel, změřil jste si mě necudně, jako bych byla pouhý sexuální objekt.

Dochází mi trpělivost, začínám mít vztek. Nejradši bych na Burageovou vyrazil s nějakou hrubostí, řekl jí hroznou oplzlost. Ale přece jen nezapomenu na to, oč jde. Dosáhnout smíru s těmi novopuritánkami za každou cenu.

– Mýlíte se, Burageová, řeknu hlasem, z něhož jsem odstranil všechno, co by připomínalo popuzenost a pohoršení. Byla jste rozhorlená a slušelo vám to.

– Mého vzhledu si vůbec nemáte všímat.

– Copak to jde? Vždyť vás vidím. Nejste přízrak.

– Můžete mne vidět a přitom po mně tak nekoukat. Doktor Grabel se na mne nikdy tak nekoukal.

Nejradši bych zaskřípal zuby, ale místo toho se na ni chladně podívám.

– Doktor Grabel asi nemá tak vyvinuté estetické cítění jako já.

– Chcete tím říct, že se mi obdivujete? řekla jako žalobce u soudu a její inkvizitorské modré oči se tvrdě zadívaly do mých.

Jsem v rozpacích z toho, jakým směrem se diskuse ubírá.

– Než vám odpovím, řeknu, rád bych něco poznamenal. Jsem velice citlivý na lidskou krásu. Například obdivuji Jespersena. Ale kvůli tomu ještě nejsem homosexuál.

– Buďte upřímný, doktore. Na Jespersena se nedíváte, jako jste se podíval na mne.

Znovu uhnu.

– Jak jsem se na vás podíval?

– Abych z toho pochopila, že se vám líbím.

– Vůbec ne, řeknu. Díval jsem se na vás a obdivoval vás, to je pravda, ale byl to obdiv globální. Bral jsem v úvahu spíš vaše kvality morální než tělesný vzhled.

– Tady máte, řekla Burageová nanejvýš pohrdavě a obrátila se ke svým družkám, jako by chtěla uzavřít demonstraci, pokryteckou a lživou poklonu, jakou muži dřív skládali ženám. Předstírali, že se zajímají o jejich osobnost, a přitom jim šlo jen o jejich tělo.

– Co jste to řekla? Ozvu se důrazně. Má žena Anita je snad pro mne pouhým sexuálním objektem? Oženil jsem se snad s trdlem jen proto, že mělo hezké tělo? S nějakou loutkou, jen pro její tvářičku? S manekýnou pro její eleganci? Nebo se ženou velice inteligentní a vzdělanou, která, jak dobře víte, si daleko ode mne zde jde za svou vysokou kariérou?

Ten výpad ode mne Burageová nečekala. Je příliš poctivá, než aby si to neuvědomila. Odmlčela se. Podívala se na mne. V očích jsem jí zahlédl rozpaky.

Pokračuji:

– Stejně bych rád objasnil, jako lékař i jako muž, že veškeré stopy sexuality z profesionálních vztahů mezi muži a ženami není možné odstranit. Pokud jde o mne, snažil jsem se je zredukovat na minimum. Nikdy jsem nenadbíhal ošetřovatelkám nebo laborantkám. Nikdy jsem je nikam nelákal. Nikdy jsem je nezval na večeři.

Burageová se zatvrdila.

– Doktore, před chvilkou jste po mně vrhl pohled, který neobsahoval jen tu minimální dávku sexuality. A nevím ani, co by v oblasti sexistické agresivity mohla být minimální dávka.

– Neměla by se tahle diskuse už nějak ukončit? ozvala se Crawfordová. Je příliš osobní.

Crawfordová měla na Burageovou pifku a chtěla se nějak revanšovat. V podstatě měla ale pravdu. Pokoušel jsem se přesvědčit Burageovou, že obdivuji-li ji, pak to neznamená, že po ní toužím, a ona se mě snaží přesvědčit o opaku, bude v tom asi nějaké nedorozumění…

Burageová to vycítila a odmlčela se. Ale řekl bych, že z pozice síly, důstojně, neodvolala, co řekla, a neučinila žádný ústupek.

Pracně pokračuji a předložím falešný závěr, abych si napravil reputaci.

– Na každý pád děkuji za diskusi, byla moc užitečná. Řekl jsem vám, co podle mne neklape. Vy jste zas řekly, co neklape podle vás. Měli bychom z toho všichni vyvodit důsledky.

– Zbývá ještě doktor Grabel, ozvala se Burageová příkře.

Myslím, že pokud by šlo o to, aby mi připomínala, nač nesmím zapomenout, tak by na ni byl spoleh.

– Co se doktora Grabela týče, řekl jsem klidně, byl to můj omyl. Považoval jsem ho za autora zprávy, kterou sepsala Burageová. Nedorozumění je objasněno, nemám nic proti doktoru Grabelovi. A pámbuví, že ani proti Burageové. Jenže všichni, jak tu jsme, to považujeme za samozřejmé…

Burageová přijme svou naprostou nevinu s královskou povýšeností. Ale ne že by mě jen tak propustila, jde za mnou a mečem mě šťouchá do boku.

– Co chcete dělat s doktorem Grabelem?

– Svěřím mu funkci na úrovni doktora Pierceho.

Přikývla, a pokud tomu rozumím, bylo to pro ni zadostiučinění. Poslední šíp vystřelí Crawfordová:

– Doktore, řekne a zlomyslně se usmívá, mohu se vás na něco zeptat? Vaše zpráva je měsíc stará, proč jste se odhodlal promluvit až dnes?

Taky se usměju, kratičce, doufám, že bez zjevného sexismu, a řeknu:

Hned vám to povím. Před nedávnem jsem dostal od Hildy Helsingforthové sdělení, že hubené výsledky, jichž jsme dosud dosáhli, jsou podle jejího názoru zaviněny mými neshodami s ženami a Áčky v laboratoři. Vyvodil jsem z toho důsledky a požádal jsem o propuštění.

Dívám se na ně, hlavně na Burageovou. Je jasné, že o tom nevěděla[7].

– Ve skutečnosti, dodal jsem, jsem požádal o propuštění dvakrát. A Hilda Helsingforthová dvakrát mou žádost odmítla. Vyvodil jsem z toho, že Hilda Helsingforthová se domnívá, že se mi povede zlepšit mé vztahy s ženami a s Áčky. Právě se o to pokouším.

Dopřeji si odmlku a dodám:

– Budoucnost nám poví, zda se mi to podařilo.

Tato slova jsou s ohledem na odposlech nenapadnutelná a udělala na ně dojem. Všiml jsem si toho. Vlastně je to, aniž bych o to usiloval, docela obratné: po celou dobu schůze jsem se držel v pozici slabšího a až v závěru

[7] Věděla to od doktora Grabela. To jsem se ale dozvěděl až mnohem později. (Dr. Martinelli.)

jsem jejich vítězství zmírnil tím, že jsem se vytasil s něčím, v čem jsem silný.

Stejně jsem si ale své rádoby nevědomé obratnosti vědom, protože vstanu a chci tím všechno uzavřít. Loučíme se. Slabé pohlaví odchází. Sbohem, bývalé objekty, jsou z vás subjekty. Musíte opravdu své svobody dosáhnout za cenu mého pokoření? V čem je pravá rovnost?

Posadím se ke stolu. V Bluevillu mívám často pocit neskutečna, přepadl mne i teď. Vlastně se nedivím, že mne mé spolupracovnice dohnaly k sebekritice. V tom to není. Znám hodně velkých šéfů v medicíně, kteří takový postup používali, aby jejich zařízení dobře pracovalo.

V tom to není. Hluboce mne pobuřuje právě druh výtek: úsměv, pohled, dotek ruky, jeden zločin za druhým. Na fanatickou zaujatost proti sexu si nikdy nezvyknu.

A hlavně žasnu. Jak jsou lidi poddajní! Jak se nechají rychle předělat! Hitler přesvědčil miliony Němců, že židé jsou zlí. Miliony Američanů schvalovaly bombardování Hanoje! A ted1 zase ženy… Je to k nevíře. Stačilo půl roku a mé inteligentní laborantky přijaly současnou frazeologii i s idejemi, které ji uvádějí do pohybu.

Říkal jsem si, že s doktorem Grabelem bude těžký rozhovor. Mýlil jsem se. Veškerou jeho nevraživost vůči mně rázem rozehnala radost nad povýšením. Tím jsem se smířil i se všemi příslušníky jeho kasty.

Mezi Áčky vládne hluboké souručenství. Urazit jednoho znamená urazit všechny. Áčka z laboratoře na mě nevrazili. Teď ale jako by se znovu narodili a s novou chutí se dali do práce. Spokojené Áčko je tažné zvíře. Jediným zájmem, radostí i neřestí je mu práce. Dostane-li práci, která se mu zamlouvá, možnost postupu, dobrý plat, opře se do chomoutu opravdu jako tažné zvíře. Nešlápne vedle brázdy a neustále, houževnatě a s příkladnou poslušností táhne.

Při té příležitosti jsem rozšířil i pravomoc Mrs. Burageové a výsledek byl rovněž dobrý. Její vědecká výzbroj není nijak velká, má ale obrovský vliv na všechny tři kasty. Burageová nás všechny stmeluje.

Na rozdíl od toho, k čemu došlo mezi mnou a Grabelem, moje osobní vztahy s Burageovou se změnit nesmějí. Nemám právo podívat se na ni, usmát se na ni a vůbec už ne se jí dotknout, a tak si to všechno vynahrazuji sněním. Jakým, to není těžké uhádnout. Ano, jsem v tom až po uši! Jako malý kluk! V noci, v mých tajných zahradách, se Lia Burageová pokaždé přidá k Pussy, Jackie a Mrs. Barrowové. Ale ve dne, když jsem s ní, jen se

ke mně přiblíží a jsem dokonale odměřený, pohled vyhaslý, oči přimhouřené, shrbím se, ztlumím hlas, tělo jako bych neměl a pohybuji se skromně a pomalu, jak jsem to odkoukal od Áček. Vrchol přetvářky. Ze všech sil ze sebe vyháním sexualitu a přitom se chvějícím se chřípím nadechuji její příjemné vůně. Jak ode mne odejde, narovnám se a řičel bych jak kůň.

Burageová podrobuje mé nervy tvrdé zkoušce. Zaznamenávám s trochou úleku, že je-li se mnou, nekontroluje se tolik a neovládá tak docela své chování. Během dne změní i čtyřikrát chování vůči mé osobě. Mám na mysli setkání ve dvou v mé pracovně, na veřejnosti je pochopitelně pořád stejně chladná. Tak například za dnešek jsem tu měl čtyři Burageové. Ráno (napjaté rysy, unavená tvář, kruhy pod světle modrýma očima) nazlobenou a jednoslabičnou. V jedenáct zaujatou pracovními problémy, zaneprázdněnou, činorodou a vůči mé osobě přímou a málem přátelskou. Ve čtyři bůhvíproč jako kus ledu. A ke konci pracovního dne hádka v mé pracovně. Odposlech z mé pracovny vede asi k ní, protože nebere na nic ohled.

Spor o úřední věci končí manželskou scénou. Zas jsem se dopustil zločinu! Ve tři jsem potkal Crawfordovou na chodbě a usmál se na ni. Abych zbytečně nezapíral: viděla mne! Odpověď: usmál jsem se na doktora Grabela, tak proč ne taky na Crawfordovou? Sexistka jste vy, Burageová, a ne já. Ve všem vidíte úmysl.

Můj fyzický postoj je nenapadnutelný, a tak si dovolím pár legrácek. Pronesu drtivou chválu odborných schopností Crawfordové a spojím ji s naléhavou chválou její duševní rovnováhy. Crawfordová má velkou zásluhu na tom, že jsem pichlavý jak ježek.

Je dvojnásob útočná a málem už provokuje. Modré oči jiskří, hruď se zvedá, pohazuje svou havraní hřívou (co mi připomíná Anitu), napadá mne a zahrnuje výtkami. Jsem hrozný pokrytec! Jestli si myslím, že ji oklamu mými škleby, tak se moc mýlím! Vidí mi do karet! V podstatě jsem se nijak nezměnil: pořád jsem stejný nezdvořák! Starý falokrat! Jenom jsem změnil taktiku: dělám ze sebe svatouška, abych mohl líp svádět.

Svádět koho (směju se)? Vás? Crawfordovou? Tu chudinku Jonesovou? To je přece nesmysl. Jste špicl, pište si udání, mně je to fuk. Na shledanou, ježku! Už se mi s vámi nechce diskutovat. Prásknu za sebou dveřmi.

Zlobím se, samozřejmě jen naoko, ale v našem vztahu je všechno falešné. Paradox: na základě vládnoucí antisexuality se mezi námi všechno sexualizovalo. Nic není nevinné, jediný postoj, jediné gesto nebo pohled. Uhnout očima je podezřelé taky. A při našich hádkách nemluvíme už o

ničem jiném než o sexu a pokaždé začne ona, připomene mi falus a pochopitelně ho odsoudí. Copak na světě je jenom tohle? Proč bych se měl zredukovat na jedinou funkci? Nejsem definován jen mým rozplozovacím aparátem, ale jsem taky neurolog, výzkumník, laskavý otec – a zklamaný manžel.

V sobotu se nenaplnila poloviční věštba Mrs. Pierceové. V poledne, zrovna si říkám, že za pár hodin tu bude, Anita zatelefonuje. Ihned se mi sevře hrdlo. Že je jí to moc líto, ale je vyloučeno, aby přijela večer, jak psala. Naopak je zcela jisté (zaznamenal jsem obě příslovce), že přijede ve středu. Odmlka. Ve středu? Zeptám se nevěřícně. Uprostřed týdne? Ano, ve středu. Žádné bližší vysvětlení tohoto nezvyklého data z ní nedostanu a na smrt smutný zavěsím. Téhož dne večer jsem hledal útěchu u Joan Pierceové, ale vůbec to nekomentuje. Ve středu? Řekne jenom. A pak dva pohledy: prvý ostrý jak blesk, druhý soucitný a vážný.

Víkend neproběhne dobře. Při vyjížďce koňmo si sotva povšimnu Pussy a nenahrávám Stienovi, ten má tyroláček, proděravělý zrovna tam, kde má své dlouhé bílé šišky, naražený na oči a nutí obě policistky, aby si s ním povídaly. Sedím na Chouchce a držím se stranou, zachmuřený a zamlklý. Neprobudí mě k životu ani Jackie, když se na mne nečekaně podívá a trochu se usměje. Nepochopitelného ženského pohlaví mám po krk.

Když se vrátím, Dave má znova záchvat – slabší – hostility vůči mně. Nezamlouvají se mu mé nedělní vyjížďky. Asi se obává, že jedné policistce rozseknu hlavu, druhou si hodím přes sedlo, odklušu do blízké Kanady a svého synka nechám v Bluevillu. Tentokrát jsem však znechucen vším, i jím, a s jeho trucováním zacházím lhostejně, vůbec to nepředstírám a vede to k dobrému výsledku. Hned toho nechá. A ve dvě hodiny ho neprobudí noční můra a nekřičí ze sna. Byla to dobrá lekce. Stojí za zapamatování.

V pondělí naštěstí nemám moc času zabývat se sám sebou. V ranní poště je novinka a každá novinka zvenku na nás velice zapůsobí.

Byl to dopis tohoto znění:

Drahý doktore Martinelli,

vzhledem k velkým ztrátám na mužském obyvatelstvu způsobených epidemií ve Spojených státech a k nutnosti zabezpečit v naší zemi obnovu populace, sdělila nám Federální banka pro sperma, založená ve Washingtonu D. C. druhého května, vaše jméno a adresu coby významné osobnosti žijící v chráněné oblasti ve Vermontu a ochotné poskytnout nám sperma.

Souhlasíte-li, dostaví se naše odběratelská osádka do Bluevillu 3. června v 19 hodin.

Dopis podepsal dr. F. B. Mulberry, montpelierský[8] zástupce Federální banky pro sperma. Byl nacyklostylovaný a jenom jméno bylo naklepané na stroji.

Usoudil jsem, že nejsem sám, že v Bluevillu dostali podobné psaníčko i další, a opatrně jsem se o tom zmínil Stienovi a Jespersenovi. Dostali jste dopis od nějakého Mulberryho? Stejně jsem to provedl i s Piercem a Smithem, ale jejich odpověď byla záporná, zatímco Stien a Jespersen (Stien velice utrápeně) přikývli a souhlasili s tím, že se ještě večer sejdeme u mne. Proč zrovna u mne? V očekávání Anitiny návštěvy jsem hledal a taky našel odposlech v mém pokoji a jako Joan Pierceová jsem se ho naučil vypínat podle libosti.

Stien se posadil na mou postel, klobouk si nechal na hlavě (má spoustu bílých vlasů a nebyla žádná zima) a Jess se usadil na druhé židli. Dlouho bylo ticho. Stien si něco mumlal, chvíli v jidiš, pak zas německy a taky anglicky, a když jsem ho upozornil, že mu není moc rozumět, vrhl po mně zpod svého bojovně naježeného obočí a skrze hojné vrásky kolem šedomodrých očí neveselý pohled, jako bych za Mulberryho dopis mohl já.

– Už je to tady, vybuchl nakonec angličtinou prošpikovanou germanismy. Zas už vězíme až po krk v tom starém eugenickém svinstvu! Jak za nacistů! Mohlo mne to napadnout, když jsem po příjezdu dostal ten odporný dotazník o mých předcích. Ralphe, nevěř lidem, co se zajímají o tvého dědečka a babičku! Jsou to buď rasisti, nebo eugenisti! Patří do jednoho pytle.

– Přeháníš, řekl Jespersen. Eugenismus není zas tak špatná věc. Sterilizovat zatížené osoby, to mi připadá rozumné.

– Vůbec se v tom nevyznáš, ty chemiku! zavrčel Stien. Za prvé sterilizace není dost účinná, zatížení se objeví v mutacích. A skryté zatížení mohou přenášet i zdravé osoby. Sterilizace, dobře mě poslouchej, je hlavně cesta k jakémukoliv zneužití. Víš třeba, že v Kalifornii, kde byla uzákoněna kastrace lidí odsouzených za sexuální delikty dávno před Bedfordovou, dva soudci o své vůli přikázali vykastrovat vždy jednoho odsouzeného ze sta? Šlo o homoseuxuály a exhibicionisty.

[8] Montpelier (s jedním l) je hlavní město Vermontu

– Jak to, že to všechno víš, Stiene? zeptal se Jess, jako by bylo něco divného, že biolog zná kalifornské zákony.

– Protože jsem špinavý židák s křivým nosem a dlouhýma ušima, na dálku čichám nepravosti…

A pootočil se k Jessovi zády, jako by ho už nechtěl vidět. Podíval jsem se na něho. Obličej samá vráska, oči málem utonuly ve váčcích a kolem pokleslých a trpce stažených úst má dvě trpké rýhy až na bradu.

– Koukni se, Stiene, řekl jsem mu, neplašme se dopředu. Zatím nás nechtějí vykastrovat, jenom odebrat sperma. Čili opak.

To jsem si dal! Stien za mne upřel zrak plný opovržení.

– Ralphe, pronesl hluše, jsi lehkomyslný. To není opak, ale totéž. Kastrace a selekce jsou rub a líc eugenismu. Co dělá chovatel, když si chce vylepšit rasu? Vykleští většinu samců a vybere si jednoho nebo dva na chov. Selekce předpokládá kastraci.

– Dovol, řekl Jess, selekce ale přece má docela dobré výsledky, zvláště u koní.

Stien rozpřáhl ruce tak prudce, že ho to zvedlo z mé postele.

– Aber Mensch! Nejsme přece koně! Jsme lidi! Svobodné bytosti! Nikdo nemá právo zacházet s námi jako s dobytkem! Nikdo nemá právo říct: z toho uděláme vola. A z toho si odebereme sperma a budeme s ním inseminovat naše krávy. Donnerwetter, Mensch! Já nejsem býk! Jsem člověk! A nedám jim ani centilitr svého semena, aby s ním oplodnili nějaké trdlo dvacet let po mé smrti!

– Dvacet let po tvé smrti? zeptal se Jess užasle, a protože Stien pořád ještě odmítal podívat se na něho, obrátil se ke mně.

– Třeba ne dvacet let po jeho smrti, řekl jsem, ale v každém případě deset nebo patnáct let po odběru. Není v tom žádný problém, velice dobře se to konzervuje.

– Už se to tedy někdy provádělo? zeptal se Jess.

Podívám se na něho. Je na něho fajn pohled. Samé pastelové odstíny, převládají světlé vlasy, červená líčka a modré oči. Příliš ale omezený na svou specializaci.

– Dnes tu máme, řekl jsem, jak se zdá Federální banku pro sperma. Předtím to byly banky soukromé. Konzervovaly sperma v tekutém dusíku za dvacet dolarů ročně.

– K čemu to? zeptal se Jespersen a vyhrnul tázavě obočí.

– Když si dejme tomu necháš udělat vasektomii, a přesto si chceš zachovat schopnost plodit.

– Proč si ale tedy nechat dělat vasektomii? zeptal se Jess se smíchem.

– Třeba z důvodů morálních, někteří muži se domnívají, že sterilita je na nich a ne na ženách, s nimiž mají styk. A nechají si konzervovat v bance sperma pro případ, že by si jejich ženy přály být oplodněny.

– Blbci! vzkřikl Stien. Nenapravitelní blbci!

Vstal, skřípal zuby, a když ze samého vzteku nevěděl, co si počít, tak si znova sedl a zažbrblal:

– Moc chytré! Sperma uložené na jednom místě, sterilovaná varlata někde jinde.

Jess se na něho podívá, ale když ho Stien nevyzve k řeči, obrátí se na mne.

– Podle mne je to od těch mužů docela velkodušné. Proč nutit ženu polykat pilulky? Proč by následkům styku neměl zamezit muž?

– Ale to je něco jiného, řekl jsem. Žena může vždycky přestat pilulky brát. Vasektomie je vratná jen v pětadvaceti procentech případů. Je to zmrzačení a není tak docela jisté, že neobnáší další nebezpečí.

– Šílenství! Šílenství! řekl Stien. Jděte mi někam s těmi americkými pitomostmi. Teď už stejně nejde o vasektomii. Teď vykleští chlapa, ať řekne ano nebo ne, to je fuk. (Z toho jsem pochopil, že Joan Pierceová mu dala přečíst článek Deborah Grimmové a že má na mysli její výrok o starcích.) V tom problém není. Ten je následující: přijmeme roli plemenného hřebce, kterou nám nabízejí, nebo ne?

Mlčení.

– Než odpovím, řekl jsem, dej mi, prosím tě, chvilku na rozmyšlenou, taky proto, abys už o mně neříkal, že jsem lehkomyslný.

Stien zareagoval nečekaně. Usmál se, že to schvaluje, a jako by ocenil sarkasmus člověka, který ví, jak to na světě chodí.

Vstal jsem a šel k oknu. Poodhrnul jsem dvojitou záclonu. Byla už noc.

Není tu nic k vidění, jen velice málo osvětlený barák osamělých žen, stojí dvacet metrů od mého. Tam spí Burageová. Vím dokonce, které je její okno.

Ve skutečnosti si vůbec nic nerozmýšlím. To už mám za sebou. Chci si jenom dopřát chvilku oddechu, do ničeho se nehrnout. Stien je z nás tří nejlíp informovaný, leccos si už taky prožil a je moudrý. Nechci ale, aby mě do něčeho strkal. Nedělá to vědomě, ale výsledek je stejný: z dialogu s ním se stává monolog a ze samomluvy obžaloba. Stien rád obviňuje, rád činí rozhořčená prohlášení a umí naléhavě vyčítat. Ne že by myslel nás, ale koho má po ruce, na toho to spadne.

Trochu jsem si odpočal, posadím se a řeknu:

– Podle mě před námi leží následující otázka: máme opravdu možnost volby? Můžeme si dovolit odmítnout? Zdánlivě máme, Mulberry píše „pokud souhlasíte“. Ale hned k nám posílá odběrovou osádku, jako by nepochyboval, že návrh přijmeme.

– Velice správně, řekl Stien.

– Díky za schválení, Stiene, řekl jsem trochu výsměšně. Jediná možnost, jak si zjistit, zda volit mohu či nemohu, je odmítnout. Odmítnutí by mohlo být považováno za vlastizradu, takže je zdůvodním morálně. Odpovím, že se mi oškliví samohana a taky že odmítám, aby mi to udělal nějaký ošetřovatel. Že bych to považoval za nechtěnou, ale faktickou homosexualitu.

– To by šlo, řekne Stien a jeho obličej starého slona se ještě víc zvrásní, pokývne hlavou zleva doprava a řekne, v koutcích úst má úsměv: To by šlo, ale já mám něco lepšího. Řeknu, že hodlám zůstat věrný židovské víře a manipulaci že považuji za hřích Onanův. Genesis, kapitola XXXVIII.

Podíval jsem se na něho a zakroutil hlavou.

– Neřekl bych, že je to lepší. Namítnou, že tvé semeno taky nebude vylito na zem, ale naopak pečlivě uchováno pro budoucí oplodnění.

– Nic takového, Ralphe. Náboženství je pevnost, na kterou se neodváží zaútočit.

Ticho. Podíváme se oba na Jessa a Jess zrudne. Prohlásí dost odvážně:

– Já bych to přijal.

Velice mě udivilo, že Stien ani nezavrčel a dokonce ho ani nepožádal o vysvětlení. Já ostatně taky ne, žádaly je ale mé oči. Jess se na mne zadíval svýma světlýma očima.

– Nechci vypadat, jako že vás soudím nebo zavrhuji, ale, jak to řekl Ralph, odmítnout mi připadá málo vlastenecké.

– To není můj názor, odpověděl jsem živě. To je podle mne názor úřadů.

– To mi došlo, řekl Jess, že s ním nesouhlasíš. Já ale souhlasím.

Mlčel jsem a Stien taky.

Nechtělo se mi vysvětlovat Jessovi, že má pravdu v zásadě, ale ne ve faktech. Protože naše vláda není hodná důvěry, hlavně ne naší. Protože nám vládne tyranie a zvůle, a když z nás dnes udělají ploditele, tak zítra z nás klidně mohou udělat naopak Áčka. Nic z toho nejsem neřekl. Nevím, zdali Joan Pierceová půjčila Jessovi článek Deborah Grimmové. Asi ne. Asi stejně jako my nedůvěřovala jeho naivitě. A třeba i jeho konformismu.

– Je načase dát špionáži, co jí náleží, řekl Stien.

V tom, jak naši debatu ukončil, byly i ohledy k Jessovi, kterého by ještě před chvilkou nejradši viděl pod zemí. „Dát špionáži, co jí náleží“, ta věta nepochází od Stiena a znamená, že po důvěrném rozhovoru zapojím odposlech a poskytneme mu půlhodinku zábavy zalévanou hojně whisky, aspoň co se jich dvou týče, pro případ, že by si někdo všiml, že Jess a Stien u mne byli a přitom nezanechali slyšitelnou stopu své návštěvy. Pravda, v odposlechu by v tom případě stejně byl časový posun a mohli by si ho všimnout. Jenže jak žít a neriskovat?

Jess a Stien odešli, navleču si pyžamo a chodím sem a tam po pokoji. Po chvíli zas už stojím u okna a jako předtím poodhrnu růžek záclony. Tam v pokoji jako mám já spí nebo taky nespí Burageová. Dělí nás sotva dvacet metrů a pořádné tabu: sblížení s ní by bylo, aspoň pro mne, sebevražda.

Stejně jsem si jist, že mé odmítnutí nevezmou na vědomí a třetího června že si odběratelská osádka přijede pro mé semeno. Za rok nebo taky za deset semeno oplodní v Ohiu nebo v Alabamě ženy vybrané počítačem tak, aby se naše vlastnosti doplňovaly. Z inseminace se narodí děti na dvojí dálku, v prostoru i v čase. Budou vychovány ve státních ústavech, nepoznají otce ani matku, budou mít jiné úkoly. To zas bude jednou krásná rasa! A v nezávadných podmínkách! Takový je poslední výdobytek naší kultury: pohlavní pud jednou provždy zkorigovaný.

Dave se hýbá ve svém pokoji. Zastavím se, zadržím dech a poslouchám. Nic. Chudák Dave. Je mu dvanáct. Netuší, jak už vyšel z módy.

KAPITOLA SEDMÁ

Anita přijela ve středu večer, zrovna jsme se s Davem chystali do jídelny. Bledá, unavená, napjatá. Letmo mne políbila, zdálky pokynula rukou Davoví, jen tak mimochodem řekla, že má hlad jako vlk, ale že by se napřed ráda vykoupala a převlékla. Pak se i s kufrem odebrala do koupelny. Přivítání netrvalo snad ani tři minuty. Na to, že jsme se půldruhého měsíce neviděli, nic moc. Zatelefonuji Mr. Barrowovi, zdali mohu vzít Anitu do jídelny. Ale s radostí, doktore, řekl tím svým vlezlým a přitom tvrdým hlasem, Kate i já moc rádi přivítáme u našeho stolu (odmlka) i vás, pochopitelně (to řekl rychle a nedal si záležet). Dave si asi raději posadí ke svým malým kamarádům (to bych řek, šeptne Dave, který má u ucha druhé sluchátko).

Zavěsím a čekám, čeká i Dave, sedíme a mlčíme. Tu a tam se naše pohledy setkají a Dave hned uhne očima. Vím přesně, co se v něm děje. Vycítil, jak mne první chvilka zklamala, kvůli mně se trápí a kvůli sobě je rád.

Anita se asi zrodila z vody jako Venuše. Na prahu se na okamžik zastaví, aby ji všichni mohli obdivovat. Nádherné havraní vlasy se kadeří na rozkošném a pevném krku, náznak rtěnky a nepatrně podmalované zelené oči, jediný šperk, zato ale kvalitní: zlatý náhrdelník zdůrazňuje mléčnou pleť a střídmý celek zase zdůrazňují prosté černé šaty, jsou na ní upnuté a musely přijít na pěkné peníze. Je tu před námi, sebejistá, držení hlavy, to ještě neznám, jako by k vědomí vlastní krásy přidávalo i důležitost funkce, kterou zastává.

Složil jsem poklonu, moc vřelá nebyla. A Dave neřekl vůbec nic. Chladnější uvítání přešla mlčky, mám hlad, řekla důležitě, jako by ten její byl jiný než náš, a majestátně nás vedla do jídelny, kráčela tak rychle, že nás oba brzy předběhla.

V přeplněné zámecké jídelně, kam dorazila o jednu koňskou délku před námi, pochopitelně vyvolala velký rozruch. Všichni znají jméno Martinelli (ve spojení s ní, ne se mnou), vědí o jejím vysokém postavení a že se tu málokdy objeví a jaké ohledy vůči ní Mr. Barrow projevuje. Ten už je tu taky. Vstane, jde jí vstříc, hrne před sebou svůj pupek, sklání pleš a ve tváři

nemá nic než respekt. Je vysoký a Anita prostřední, nahne se nad ní, zakulatí se, stočí se do spirály a zahrne ji slizkými pozornostmi.

Anita tyto pocty prostě přijímá, nic víc. Demokraticky si vezme podnos a nechá si na něj od servírky naložit jídlo, vleču se za ní, dojde k vyhrazenému stolu, usměje se napravo nalevo s dokonalým půvabem politické osobnosti. Dave nás opustil a já sedím mezi Anitou a Kate Barrowovou. Vůbec se nemusím namáhat s nějakým povídáním. Mr. Barrow má oči a jazyk jen pro mou ženu. Mrs. Barrowová se na mne neodváží promluvit ani podívat. Středem pozornosti je Anita. Já jsem jen přívěsek, nic tu neznamenám.

Stejně by mne ale potěšilo, kdyby se Anita tu a tam uráčila ze slušnosti na mne promluvit a usmát se na mne. Nic takového. Třeba se cítí nesvá právě proto, že jsem s ní, třeba proto, že ji Mr. Barrow zatáhl do oficiální a jalové konverzace. Snažím se tedy nějak zabavit a třeba i pobavit a rozhlížím se po jídelně, přitom si všimnu, že Dave se se „svými malými kamarády“ vůbec nebaví.

Mrs. Pierceová sedí u stolu s Áčky, nic jí neujde, klove do Anity zobákem a probodává ji očima, letmo se na mne se sympatií usměje a přitom nepřestane zahrnovat tokem slov dr. Grabela po své pravici. Nalevo a kousek ode mne sedí u svého stolu Crawfordová a Burageová. Předstírají, že jsou zabrány do hovoru a že se vůbec na nás nedívají, ve skutečnosti z nás ale nespouštějí oči. Jednu chvíli zachytím postranní pohled Burageové na Martinelliho ženu a nepřipadá mi nijak milý.

Uprostřed večeře dojde, k mému velkému překvapení, u Anity k prudké změně, okolí ji nepostřehne, já Anitu znám, a tak ji postřehnu. Rysy se jí zkřiví a horní ret nervózně rozklepe: nadále se sice tváří sebejistě a zdánlivě bedlivě sleduje jalové žvanění Barrowovo, je to ale známka velkého vnitřního napětí. Určitě jsme pohoršlivý pár. O moc víc než jiní ženatí P. M., na ty jsou tu všichni zvyklí a nepřístojnost jejich vztahu nepřekračuje, abych tak řekl, ohradu kolem Bluevillu. Anita sem ale přišla zvenčí. Je tak blízká prezidentce a musí urazit takový kus cesty z Washingtonu do Bluevillu za nějakým P. M. a do jeho náruče, že to k údivu přidává i nesouhlas, údiv cítím v pohledech osamělých žen a Áček nebo zas v tom, jak se nám vyhýbají. Proto taky Mr. Barrow na mne nepromluví a dokonce předstírá, že mne nevidí. V naší dvojici jsem já ten sexualizovanější, ten, co způsobil pohoršení: jako kdyby si dříve státní tajemník s sebou vodil na veřejnost call-girl. Má přítomnost u jeho stolu po Anitině boku je pro Mr. Barrowa, Áčka a pro osamělé ženy něco jako prohřešek proti dobrému vkusu, sice jej

trpí, ale odsuzují. Kate Barrowová je jako na jehlách, tím spíš, že ví stejně dobře jako já, co si asi její muž myslí. Stůl je úzký, když se pohnu, dotknu se jí loktem, když si natáhnu nohy, dotknu se jejích nohou, takže celá jen hoří. Zmítají jí protichůdné pocity, je přitahována i odpuzována, jako smyslná puritánka, kterou náhoda svedla s nemravnou ženou. Všichni ji mají na očích, i ten její pupkatý manžílek, takže ji děsí pouhé pomyšlení, že by nějak mohla třeba jen naznačit zájem o mne. Nešťastně se kouká do talíře, a pokud vůbec zvedne oči, podívá se jen na manžela. Ta pípa na čepování úředních žvástů si nikdy předtím nevysloužila větší pozornost.

Hrozně se mi ulevilo, když jsem byl sám v pokoji s Anitou a Dave už spal. Neřekli jsme si ani slovo a zatímco se Anita svléká, zatnu zuby a klepu na stroji sdělení, ve kterém ji žádám, aby se, dokud nevypnu odposlech, omezila na nevinné počínání, které skončí tím, že si popřejeme dobrou noc. Podám jí lejstro, přečte si je, svraští obočí a vidím, že má špatnou náladu a že budou potíže i s tím nejbanálnějším povídáním.

Přesto se k němu dostaneme, oba neradi, z její strany je to ale zřejmá nechuť. Neustále upadá do odmlk, ze kterých ji jen s potížemi dostávám. Uhýbá mému pohledu. Pořád je ke mně zády. Navlékne si pyžamo, a to se mnou vždycky spávala nahá. Pak odpojím odposlech a v posteli najdu kus ledu, ani se mi nepovede svléci ji. Nepoddá se mému laskání a je tak tuhá, křečovitá a chladná, že za pár minut je ze mne impotent. Půldruhého měsíce jsem čekal na žalostný neúspěch.

Lomcuje mnou vztek. Nahatý pobíhám po pokoji, jsem zklamaný a hluše zuřím, nakonec řeknu a hlas se mi vzteky třese:

– Ten odposlech jsem ani nemusel vypínat. Mr. Barrow by se divil. Výborně. Teď už jsi v linii. Všechna tabu jsi odvrhla.

– Nic jsem neodvrhla, řekne Anita bezbarvě, ruce pod hlavou, dívá se do stropu. Ovšem, nepovedlo se ti to a vina bude na mně.

– Zkrátka odporný falokrat!

– To jsem neřekla, odpoví přehnaně klidně, oči jí bloudí po místnosti a ani jednou se nestřetnou s mým pohledem.

– Ale myslela sis to.

– Takové myšlenky já nemívám, řekne, a zas ten neúprosný chlad. Opakuju, není to moje vina, že po mně už netoužíš.

Jdu k posteli, celý bez sebe, a tiše, kvůli Davoví, ji řeknu:

– Jak bych mohl toužit po ženě, která si ani nesundá pyžamo, když se chce pomilovat?

– Stačilo požádat, řekne tak nevrle a bezohledně, že zůstanu s otevřenou pusou. Prosím, dodá, rozepne si kabátek a vojensky rázně ho ze sebe shodí. Pak si lehne na záda s rukama podél těla, jako v pozoru.

Řekne:

– Poslechla jsem. Je to ono?

– Kašlu na tvou poslušnost, řeknu, seberu kabátek od pyžama a hodím jí ho do tváře.

– Dík za pozornost.

– Jistě! Co se dá taky čekat od sexisty? Od arogantního a brutálního pána tvorstva!

– To jsem neřekla! Nevkládej mi do úst něco, co jsem nevyslovila.

– A nemyslíš si to, náhodou? Tak řekni že ne. To z tebe za půl roku udělala každodenní propaganda. Frigidní ženskou.

– Nejsem vůbec frigidní, řekne rozzlobeně. Já za to nemůžu, že nedokážeš mít erekci.

– Erekci! Když mám pod sebou kus dřeva!

Podívá se na mne, oči se jí zalesknou:

– Nejsem žádný kus dřeva, aby bylo jasno. V tomto směru můžeš být klidný.

– Ve Washingtonu ti to jde líp, viď? Se starci ve třetím věku! Nebo s holkama? Nebo se superdollem?

– Ralphe, řekne a je zas už naprosto chladnokrevná a ledově si mne změří, teď ses opravdu vybarvil.

Napřed naschvál a nádavkem opovržení.

– Chceš tím říct, že jsem přesně takový sexista, jak ti je líčí?

– Tenhle výstup je opravdu výmluvný.

– Proč taky ne. Konečně ti spadly šupiny z očí. Konečně vidíš Ralpha Martinelliho, jaký opravdu je! Deset let jsi s ním byla a nevšimla sis, co je zač!

Na to mi neodpoví a já cítím, jak se na nás snáší veliké, konečné ticho, jaké se dá krájet nožem.

Navleču si zas pyžamo, dala se do mne zima, a přes ně župan. Snažím se uvažovat, ale v hlavě se mi převaluje ohnivá koule a dělá mi tam zmatek. V tom okamžiku Anitu nenávidím a ta nenávist mne na pár vteřin úplně strhne.

Jenže dokážu pokaždé najít z podobné šlamastyky východisko. Sednu si na pelest postele, podívám se na ni a vezmu ji za ruku. Čekám, že ji odtáhne, ale kde, tak by mi přece zas nemohla ublížit. Ponechá mi ji – jenže je

netečná. Mé prsty svírají něco mrtvého, co nikomu nepatří. Třeba je to ale zas naschvál. Došlo k vyslovenému násilí: kabátek od pyžama hozený do obličeje. A dochází k zákeřné odplatě: ruka se neodtahuje a přitom odmítá. Ruka je vlastně symbol. Když jsem si k ní v posteli lehl, Anita předstírala, že se mi dává, a přitom mne odmítala. Kabátek od pyžama, netečnost, hluchá nechuť, potměšilé drobné naschvály.

To nic. Já zas ruku, která nechce mou, násilím neodstrčím. Něžně ji položím na pokrývku. Buď použiji svou terapii teď nebo nikdy. Vstanu a znova přecházím po místnosti, ale už klidně, bez hněvivého vznětu, bez pěstí vražených do kapes županu. Nechci nenávidět Anitu. A nechci, aby ze mne byl misogyn. Pokud jsem se v životě něčemu naučil, pak tomu, že člověk si musí zjistit, kdo je vlastně nepřítel. Nepřítelem není Anita, ani ženy jako takové, v tom víru a momentálním zmatku se objeví záchrana a chytím se jí: láska k Anitě. Říkám si, to není pravda, Anita se nemohla změnit. A taky jí to řeknu: v tom, koho milujeme, nemůžeme zničehonic najít někoho jiného.

Promítnu si znova film dnešního večera, od Anitina příchodu až po okamžik, který právě žiji. A konečně zahlédnu, co všechno spojuje. A svitne mi.

Sednu si k ní na postel, nevezmu ji už za ruku a něžně se zeptám:

– Anito, ty mě chceš opustit?

Dlouhé ticho.

– Ano.

– Proto jsi přijela ve středu?

– Ano.

– Nechtělas mi to psát? Chtělas mi to radši povědět do očí?

– Ano.

Nevzpamatuju se hned. Chce to čas, musím zvládnout hlas.

– Tím sis to ale nijak neulehčila.

– Chtěla jsem ti vysvětlit…

Málem tomu nevěřím. Nedokážu uvěřit, že ode mne odchází kus mého života. A položím jí nejpodstatnější a nejúzkostnější ze všech otázek?

– Opouštíš mne nadobro?

– To nevím.

Ticho. Pak řeknu bezbarvě:

– Rozhodla ses tak sama?

– To víš že ne.

Pokračuje stále vášnivěji:

– Ralphe, poslouchej. Šest týdnů jsem tě neviděla a řeknu ti proč. V pondělí jsem pokaždé šla za Bedfordovou a zeptala se jí, mohu-li víkend strávit v Bluevillu. Odpovídala mi s laskavým úsměvem: Samozřejmě, Anito, a pokaždé dodala nemastnou neslanou větu jako třeba: Pro vás je to jako droga, nemůžete bez toho být.

– To není možné!

– Je. Pak přijde pátek večer a volá mi sekretářka Bedfordové. Martinelliová, řekne, naléhavý vzkaz, prezidentka vás o víkendu čeká v Camp Davidu, budete pracovat.

– Ale to je odporné. Proč to dělá? Ze žárlivosti?

– Díky bohu ne, tento cit jsem v ní nevyvolala. Bedfordová jedná z přesvědčení.

– A ty její přesvědčení sdílíš?

– Vůbec ne, co se mužů týče.

Řeknu a trochu násilně se usměji:

– Změnila ses.

– Nezměnila, řekne zaníceně. Vůbec ne. Osvobození ženy je věc jedna. A nenávist vůči mužům druhá. Nenávidět muže, to je šílenství. Šílenec jsem nikdy nebyla.

– Až teď.

Uklouzlo mi to a hned toho lituji. Anita se na mne podívá a řekne mi:

– Promiň, Ralphe. Byla jsem jako kus ledu. Nevěděla jsem, jak ti povědět, že tě opouštím.

Položím svou ruku na její.

– Zapomeň na tu hloupou větu. Pokračuj. Povídalas o tom, jak ti vždycky překazili víkend. Třikrát jsi mi odřekla, takže se ta naléhavá práce třikrát opakovala.

Stiskne rty.

– S obměnami a s tím, že Bedfordová mi čím dál tím nepokrytěji dávala najevo nepřátelství. Můj vliv upadal a těžila z toho Deborah Grimmová. Asi jsem už nebyla „v linii“. Cítila jsem, že se ze mne stává „zrádce“.

– A co poslední víkend?

– Poslední víkend byl rozhodující. V pátek si mne Bedfordová zavolala do své pracovny. Medovým hlasem mi sdělila, že mne právě jmenovala vyslankyní USA ve Francii.

– To je velké povýšení, Anito.

– Je a není. Pravda, je to důležité místo, ale jsem vlastně odsunutá stranou.

– Čili kapka jedu?

– Hned dvě, jedna za druhou. Cituji Bedfordovou: Anito, z Paříže budete do Washingtonu zajíždět jen nakrátko (odmlka). A žádný Blueville. S tím je třeba skoncovat.

– Já z toho omdlím. Zeptala ses jí proč?

– Jistě. Její odpověď zněla: Domnívám se, že vdaná a manželovi oddaná žena v diplomatických službách není zárukou bezpečnosti.

– Není to tak dlouho, co se to říkalo o homosexuálech.

– To jsem jí nepřipomněla. Vyžádala jsem si čtyřiadvacet hodin na rozmyšlenou a v sobotu jsem jí oznámila, že přijímám. S podmínkou, že ti své rozhodnutí sama oznámím. Dělala všechno možné, aby mi v té poslední cestě zabránila, ale neustoupila jsem. A tak sama určila středu. Nazítří odjíždím do Paříže.

Řekl jsem a hlas se mi chvěl:

– To je ale vydírání, Anito, mělas odmítnout.

Anita se na mne podívá, odvrátí pohled a řekne mi tiše a unaveně:

– Ralphe, ty si žiješ v Bluevillu a netušíš, v jakém režimu žijeme my.

A jako bych neodpojil odposlech, ještě víc ztiší hlas. Pak pokračuje:

– Kdybych odmítla, dostala bych se na černou listinu a těžko bych si hledala práci.

– Ty!

Přikývne.

– Ano, já.

– V tom případě, řeknu prudce, bys mohla přijít za mnou a žít v Bluevillu. Jsou tu přece ženatí P. M.

– Bedfordová zvážila i tuto možnost: dala mi na srozuměnou, že bys pak musel odejít z Bluevillu.

Zvednu ruce ke stropu.

– Jak by mohla něco takového udělat! Blueville, to je soukromý podnik. A já tu konám užitečnou práci.

– Tvá práce vůbec Bedfordovou nezajímá.

Podívám se na ni. Jsem z toho vedle.

– Jak to víš?

– Když jsem sem přijela, tak mě tu pokaždé požádali, abych v Bílém domě odevzdala důvěrnou zprávu o postupu práce Stienemeiera a Jespersena, předával mi ji Mr. Barrow. O tobě nikdy nic. Poslouchej, Ralphe, přijdeš na to sám: proč by se Bedfordová měla starat, aby muži zůstávali naživu?

Ticho. Tato věta je příliš důležitá: zítra si to promyslím. Teď se vrátím k tomu nejnaléhavějšímu:

– Nemohu uvěřit, že by se Helsingforthová nezajímala o mou práci. Nabídl jsem jí, že odejdu, a nepřijala to.

– Já vím, já vím, řekne Anita a povzdychne si. O odmítnutí tvé žádosti o propuštění se rokovalo po dva víkendy za sebou.

– Tím chceš říct, že Bedfordová nařídila Helsingforthové, aby mou žádost odmítla?

– Ano, mým prostřednictvím a těmito slovy: Anito, chcete-li, aby Helsingforthová odmítla žádost o propuštění doktora Martinelliho, zatelefonujte jí mým jménem. Ale nejezděte tam. To bylo před čtrnácti dny.

Dlouhé ticho, pak pokračuji, ztěžka dýchám:

– Nemohu uvěřit, že by Helsingforthová k tomu neměla co říct. Objevím-li sérum proti encefalitidě 16, firma Helsingforth vydělá prodejem obrovské peníze.

Anita pokrčí rameny.

– Není vůbec jisté, zda by je mohla dát do prodeje. Probíhá hospodářská krize. Mohlo by to být horší, ale zkrachovalé podniky jsou na denním pořádku. Helsingforthová je skoro na dně, z toho farmaceutického impéria, které její muž založil, už nezůstalo skoro nic. Bez subvencí, které jí Bedfordová vyplácí, by Helsingforthová musela Blueville zavřít.

– Tvrdíš, že Bedfordová drží Helsingforthovou svými subvencemi nad vodou?

– V jistém smyslu tomu tak je. Ale není to zas tak jednoduché. Váže je k sobě silné pouto. Helsingforthová štědře financovala Shermanovu volební kampaň. Třeba taky na Bedfordovou něco ví, hlavně ve vztahu k Shermanovi.

Ticho. Podívám se na ni. Pokouším se pochopit něco nepochopitelného.

– Pokud jsem tomu dobře rozuměl, tak tím, že odjedeš do Paříže, mne ochráníš proti Bedfordové, ale ne proti Helsingforthové. Helsingforthová o něčem tedy přece jen rozhoduje.

– Ano, řekla Anita, zhruba je to tak.

Když si to rozvážím, tak mě udiví, jak přirozeně jsem při řeči s Anitou použil výraz „chráníš mě“. Před dvěma týdny, při žádosti o propuštění, jsem byl pyšný na svou odvahu a na to, že jsem Helsingforthovou „přinutil“ zamítnout ji… Dětinská domýšlivost! Ve skutečnosti jsem byl drzý kluk, a nenařezali mi jen proto, že jsem byl pod ochranou. Uvědomil jsem si to během jediné vteřiny: svobodné rozhodnutí, to byla pouhá iluze. Udělali ze

mne kašpárka a za dráty tahaly tři ženy: Bedfordová, Helsingforthová a Anita. Z těchto tří žen jen jedna je mi nakloněná, a ta odjíždí, aby mne „ochránila“.

V té chvíli vůbec nepociťuji smutek nad tím, že Anita odjíždí. Prožil jsem jiný šok, a horší: byl jsem ponížen. Z podpaždí, po zádech, z vlasů a odevšad se mi řine pot. Je tu málo místa, cítím to a vadí mi to. Bojím se, aby to Anitě nevadilo. Vstanu, shodím župan, odejdu do koupelny a osprchuji se. Postříkám se kolínskou. Mechanicky pohybuji lahvičkou a třesou se mi ruce.

Když jsem se vrátil z koupelny, Anita mi poradila, abych zapojil odposlech a abychom zopakovali vysvětlení, bez kterého se neobejde. Přikývnu. Je třeba, jak říká Stien, „dát špionáži, co jí náleží“.

Ve „výjevu“, na jehož průběhu jsme se předem domluvili, přetrvávala dvojznačnost, a ta mne zarážela. Chvílemi mi Anita připadala dokonce upřímnější než v předcházející důvěrné scéně, zvláště když mi říkala:

– Nebudu ti, Ralphe připomínat, kdo jsem. Především career woman, což obnáší: žádný rodinný krb, žádný manžel, žádné děti.

– Jak to žádný manžel? zeptal jsem se v domnění, že jí nahrávám.

– Ne, řekla Anita s nepředstíranou drsností. Žádný manžel v tradičním smyslu. Zapomněl jsi na naši dohodu, Ralphe? Prakticky vzato jsme zlikvidovali naše spolužití a navenek zachovali právní podobu manželství.

Jindy se mi zas zdálo, že Anita mluví o své budoucí funkci se zápalem, jaký scénář ani nevyžaduje.

– Dorazila jsem na vrchol, Ralphe. Je to vyčerpávající, ale taky závratné patřit mezi tři nebo čtyři osoby, na které prezidentka dá. Naučila jsem se něčemu. Naučila jsem se ohromné spoustě věcí. A není to pýcha, řeknu-li že zvládnu úkol, který mi byl svěřen…

Vlastně jsem už nevěděl, co jí mám odpovídat, něco asi v tom smyslu, že obětuje svého muže kariéře. Což byla ostatně poznámka dost hloupá: kolik mužů obětovalo své ženy kariéře, ne snad tím, že by je opustili, ale že je prakticky vyloučili ze svého života! Jakž takž hraji svou roli v předstíraném vysvětlování, dívám se na Anitu a v duchu si říkám: v tom není jen diktát a vydírání Bedfordové. A nutnost chránit mne. Hodila na misku vah něco, co váží víc než já, své celoživotní ambice.

Konečně můžeme spustit oponu nad naší komedií. Jak jsme se dohodli, nabídku Anitě rozvod. Odmítne jej. Podle ní je to „ještě víc z módy než manželství“. Dohodneme se, že si navzájem zachováme city bratrské a

sesterské. Tělesné pouto je však jednou provždy zrušeno, Anita za mnou do Bluevillu už nepřijede. Budeme si psát.

Odpojím odposlech a sotva jsem v posteli, Anita se mi vrhne do náruče, je horká a chvěje se. Jako by si chtěla všechno vynahradit. Já ale ne. Ponížila mne má závislost a lži, ke kterým jsme byli donuceni. Mé tělo odvede, co se po něm žádá: jako by se rozhodovalo za mne.

Bouře se přežene, nepocítil jsem stejně ale žádné uspokojení. Ležím potmě na zádech, oči dokořán. Zlobím se na Anitu nadvakrát: že mne napřed odmítla a pak že se mi dala. Našemu smutnému sbohemdání milování neprospělo.

Začne-li hlodat pochybnost, všecko se zhroutí: v duchu se ptám, byla-li to vůbec od Anity ohleduplnost, že mi chtěla sama oznámit naši rozluku. Vlastním hlasem, nebo vlastním tělem…? Všechno se odehrálo tak, jako by poslední dalekou cestu nechtěla podniknout jen tak pro nic za nic. Obdivuji se tomu, jak umí poručit vlastnímu tělu: kus ledu a pak zas žár. Pokaždé ale ovládá sebe i situaci.

Skončilo napětí a nervozita. Mám vedle sebe docela jinou ženu: uvolněný duch v ukojeném těle. Ukojeném za mé účasti. Proč si nechat ujít něco z toho, co život přináší, co na tom, že ten druhý ráno odejde z našeho života…

Na pár minut jsem si asi zdříml. Probudil jsem se a byl jsem v posteli sám. Slyšel jsem z kuchyně hřmot, vstal jsem, Anita, na sobě jen kabátek od pyžama, seděla u bílého stolku a lačně hltala velký kus tuňáka, kterého našla v ledničce.

– Posad se, Ralphe, pozvala mne ke svým hodům. Dovolila jsem si otevřít konzervu. Chceš taky? dodala jakoby nerada.

– Ne, nemám hlad.

– Já mám, řekla a ulevilo se jí, že se se mnou nemusí dělit. Kdes vzal toho tuňáka?

– V prodejně. Asi nás pomalu chtějí navyknout na to, že si budeme přikupovat jídlo, i když nám strhují za stravu velkou částku z měsíčního platu.

Co se děje v Bluevillu, to se už Anity vůbec netýká. Má jediný zájem, a to je Paříž. Aby mi osvětlila velkou roli, již se chystá hrát, pustí se s plnou pusou do mezinárodní situace.

Moc mě to nezajímá. Z novin, které v Bluevillu dostáváme, se člověk nedozví vůbec nic o tom, co se děje v zahraničí. Jako by vedoucí rubrik ze

zahraničí ve velkých novinách vymřeli, stejně jako zvláštní dopisovatelé a velké tiskové agentury. Naprostá tma.

A tma záměrná, řekla mi Anita, protože tak těžká situace v zemi, jako je teď, ještě nikdy nebyla. Námořní pěchota, piloti a vojáci, které Pentagon měl ve velkém množství na stovkách základen všude po světě, vymírali v takovém množství a tak rychle, že nakonec bylo třeba repatriovat všechny, aby veškerý vojenský materiál, který měli k dispozici, nepadl do rukou místních vlád. Stejně ale byla na místě zanechána letadla, děla, tanky a naneštěstí třeba taky atomové bomby, moc chytře umístěné v Thajsku, a je docela dobře možné, že je naši bývalí spojenci prodali Číňanům.

Politické následky tohoto ústupu jsou nepředvídatelné. Všechny vlády aktivně podporované státním departementem, zvláště v jihovýchodní Asii a v Latinské Americe, padly hned v následujících týdnech. Vystřídaly je vlády národní. Nejsou všude komunistické. Ale jednu věc mají společnou: nevrazí na Spojené státy a nevěří jim.

Bedfordové režim je navíc v cizině, sousední Kanadou počínaje, přijímán se znepokojením a nepříznivě, často je mu vytýkán diktátorský charakter. Kanadský tisk si zachoval svobodu a protimužský sexismus Bedfordové je v něm otevřeně přirovnáván k nacistickému rasismu. V USA je kanadský tisk zakázán, ale velký počet výtisků novin, které Bedfordovou nejvíc kritizují, bývá propašován přes mnoho hraničních přechodů a ve Spojených státech jde z ruky do ruky.

Ještě větší starosti dělá Bílému domu situace v Evropě. Epidemie tam dorazila později a dříve proti ní zakročili. Evropa se od USA rychle izolovala sanitárním kordonem. V téže době musely Spojené státy odvolat svá vojska z Německa. Evropské státy se rázem ocitly v dramatickém střetu se Sovětským svazem. Napřed se vyděsily, pak se pomalu ubezpečily a ustavil se modus vivendi výhodný pro Evropu, kde panuje jakási francouzsko-německá vláda, která dobyla veškerý trh Sovětského svazu a socialistických zemí.

Co se Francie týče, Anita zdůraznila jednu důležitou věc. Je to jediná evropská země, kde je prezidentem muž. Jmenuje se Emmanuel Defromont. Příští měsíc mu bude osmdesát osm let. Američankám už připadá pochopitelně trochu starý… Jenže Francie v krizových dobách si vždycky postavila do čela starce. Když se v roce 1917 ujal moci Clemenceau, měl sedmdesát šest let, a de Gaulle se vzdal své funkce v sedmdesáti devíti letech. Anita zdůraznila, že gerontofilie patří k politickým tradicím Francie.

Ve Francii se epidemie začala šířit právě v době prezidentských voleb a Defromont byl zvolen díky svým politickým zkušenostem a vysokému věku. Ihned po zvolení rozpustil poslaneckou sněmovnu a vypsal nové volby. Nedovolil však poslancům vybrat si náhradnice. Ponechal to na voličích toho kterého obvodu. Takže v každém volebním obvodu byli dva poslanci, na sobě nezávislí, muž a žena, která obvykle bývala konzervativnější. Chytrák Defromont s tím počítal. Moc dobře věděl, že v parlamentě má jen velice malou většinu, a doufal, že díky úmrtím mužů jeho většina bude stále víc ženská a že bude narůstat. Věděl, do jaké míry se po de Gaullovi ve Francii zakořenil kult otce.

Všechno proběhlo, jak předvídal. Defromont vládl v prezidentském režimu, podporovala ho většina, která mu byla bezpodmínečně oddaná, a tak se koneckonců těšil neomezené moci stejně jako Bedfordová. Používal jí ale jinak. Nedotkl se osobních svobod a respektoval hlavně svobodu tisku. Tisk po něm ale jen házel blátem a zcela bezohledně kritizoval všechno, co podnikl, včetně tvrdých opatření, jimiž se snažil zamezit epidemii, která se ve Francii šířila.

Defromont byl vysoký, širokoramenný, majestátní, měl kučeravé bílé vlasy a sněhobílý plnovous. Připomínal opravdu Pána Boha, nebo aspoň odpovídal představě, jakou o něm lid chová. Byl ale taky velice francouzský, rád dobře jedl, pil vynikající vína, měl zálibu v ženách, rád citoval klasické autory a rád řečnil. To všechno ale dělal střídmě a střídmost učinil i kritériem svých soudů. Proto mu byla Bedfordová tak protivná.

Pro Defromonta představovala americká prezidentka vrchol přehánění a výstřednosti. Soukromě rád mluvil o tom období v kariéře Bedfordové, kdy se špacírovala po Čtrnácté ulici ve Washingtonu a hlásala, že je lesbička. Defromont byl duch helénský a neměl nic proti homosexuálům: naopak, nechal zrušit paragraf z roku 1945, který ve Francii umožňoval pronásledovat je. Připadalo mu ale vrcholně nevkusné vyhlašovat na ulici své sexuální záliby. Představ si, Constance, říkával své ženě, že by se Napoleon procházel po Ajacciu s nápisem: Mám to rád do pusinky! To by ho ani Korsičani nebrali vážně! Tuto podrobnost víme od pokojské madame Defromontové. Je to naše agentka a jmenuje se Agnes. Zprvu pro nás konala dobré služby, pak si ale starce oblíbila, ke všemu se mu přiznala, přešla do jeho tábora a mátla nás falešnými informacemi.

Jakmile bylo statisticky zjištěno, že Francie má od počátku encefalitidy 16 poměrně méně ztrát na mužských životech než Spojené státy a než ostatní evropské státy, Defromont ani nepočkal, až epidemie skončí, a začal o sobě

tvrdit, že zachránil Francii. Už mu nestačilo, že se Pánu Bohu podobá, začal se za něho považovat – přičemž neztratil humor a smysl pro historii. Šel na to moc šikovně, řekla mi Anita. Defromont „prodal“ francouzskou koncepci všem svým sousedům a povedlo se mu přesvědčit je, že jeho vlast nad nimi ve všech směrech vyniká. Přesvědčil o tom dokonce i Němce, a ti se po něm opičí. Prostě, co je dobré pro Francii, to je dobré i pro Evropu! A bude-li to pokračovat dál, tak Defromont – díky pouze svému stylu – dokáže pod francouzským patronátem poevropštit Evropu, což je perspektiva, která nás vůbec netěší.

Taky jsme se už dostali s Defromontem do latentního konfliktu. Kupodivu kvůli Kubě.

Když epidemie začala hubit americkou armádu, Bedfordová stáhla oddíly i z Guantánama, kubánské základny, kterou si USA na počátku století, po čtyřech letech vojenské okupace ostrova, nechaly postoupit. Bedfordová zdůrazňovala, že stažení vojsk je dočasné, že USA se nevzdaly svých práv. Fidel Castro měl na věc samozřejmě jiný názor. Od roku 1959 vyžadoval, aby mu tato část kubánského území byla vrácena, a když došlo k vyklizení základny, jeho revoluční armáda ji obsadila. Bedfordová protestovala proti porušení smlouvy z roku 1903 a tvrdila, že základna měla zůstat přinejmenším bez vojska.

Fidel Castro odpověděl proslovem na Plaza de La Révolución v Havaně, před pomníkem José Martího. Prý dobře zná „obludu“ (Spojené státy), třebaže jako José Martí nežil v „jejích útrobách“, i její žravost. Mohou si klidně měnit každé čtyři roky prezidenta, „demokrata“ místo „republikána“, „blonďáka“ místo „bruneta“, velkého místo malého, mohou si měnit i jejich pohlaví (smích), co ale změnit nemohou, to je „l’imperialismo yankee“! (Obrovský potlesk.)

Fidel Castro se tenkrát cítil velice unavený, zrovna se dostal z chřipky, a tak mluvil jen čtyři hodiny. Jeho závěry byly jasné a chytré: zabráním Guantánama pouze obnovil suverenitu Kuby na kubánské půdě. Současně však slavnostně prohlásil, že Guantánamo nebude pronajato ani zapůjčeno žádné cizí mocnosti, i kdyby šlo o přátele Kuby.

Prohlášení přesně vystihlo naše obavy, týkalo se SSSR a mělo ubezpečit Pentagon, jenže Pentagon nevěří ani sobě. Vyvíjel nátlak na Bedfordovou, aby proti kubánskému vůdci podnikla represivní opatření. Bedfordová by je možná ani nepodnikla, ale naneštěstí pro holubice z jejího štábu jeden z našich agentů v Havaně poslal magnetofonovou pásku s projevem Fidela Castra.

Bedfordová si záznam vyslechla současně se simultánním překladem. Kuba je ostrov, a tak se ubránila epidemii lépe než zbytek Latinské Ameriky, podle toho, jakou dělali vřavu, byla v Havaně určitě spousta chlapů. Řev rozzuřených samců měl na Bedfordovou hrozný účinek. Zdrtil ji Castrův hlas, prýštila z něho nadměrná mužnost, a ke všemu ji pohoršil žert na její pohlaví i jadrný smích, s nímž jej shromáždění falokratů přijalo. Takže dala Pentagonu zelenou k bombardování Kuby, aby ji přiměla k serióznějšímu jednání.

Marně jsem poukazovala na to, řekla mi Anita, jak je ten postup hloupý. Gunatánamo je koneckonců kubánské a nehnuli jsme prstem, když si Čína zabrala Tchajwan. Nakonec budeme nařčeni, že na velké země bereme ohledy a napadáme země malé. Jenže Bedfordové se při poslechu Castra a Kubánců zmocnila protimužská hysterie a už se nedokázala ovládnout. Nedbala mých připomínek, následky bylo možno předvídat. Letectvo USA přišlo o polovinu svých pilotů, z Havany se stalo mučednické město, z Castra hrdina a celý svět protestoval, až na Anglii, která se obávala, že by se Guantánamem mohlo inspirovat Španělsko a vzít si nazpět Gibraltar, což taky zakrátko učinilo, dokonce bez boje.

Nejdůrazněji proti bombardování Havany protestoval právě Defromont. Byl sice zapřísáhlý antikomunista, ale Castro mu byl sympatický: pod marxistickou slupkou to byl prostě latinský bratr pronásledovaný Anglosasy, jako Johanku z Arku pronásledovali Angličané a de Gaulla zas Američané. Defromont si navíc uchoval citovou svěžest, rád se ke všemu vyslovoval a uměl to. Na rozdíl od prezidentů amerických, kteří si projevy obvykle nechávají psát svými mozkovými trusty, prezidenti francouzští jsou v tomto ohledu dovednější, kulturnější a velice výmluvní. Defromont si své projevy psal sám, učil se je nazpaměť a pronášel je s drtivou majestátností, blesky z něho sršely jak z Mojžíše na hoře Sinaj.

Pokročilý věk mu nic neubral na kousavosti, pronesl na Bedfordovou drtivý hanopis, citovaly jej in extenso noviny na celém světě, včetně těch, co Bedfordovou jako by litovaly. Dostane-li americký prezident ťafku na mezinárodní scéně, těší se z toho v skrytu duše právě nejbližší spojenci.

Řeči jsou nakonec jenom řeči a všechno by se bývalo vyřešilo několika nepříjemnými diplomatickými nótami, jenže v Pentagonu někdo vyvinul udivující iniciativu. Na omluvu dotyčného je třeba říct, že co začala epidemie, generálové v Pentagonu žili v beznaději a frustraci. Měli k dispozici nejdokonalejší válečný materiál a nikoho, kdo by jej obsluhoval. Početní stavy tří armád klesaly ze dne na den a generálové vymírali dokonce

dvakrát rychleji než civilové – Anita nadhodila, že asi neměli tolik práce a jejich spermatogeneze se tím pádem uchovala.

Jedna věc je ovšem mimo jakoukoli pochybnost: bez dohody s prezidentkou a bez jejího vědomí, bez vědomí tajemníka pro obranu a tří šéfů pentagonského štábu nějaký generál letectva zorganizoval mininálet tří letadel na Havanu a francouzské vyslanectví bylo zasaženo laserovou bombou a zahynul francouzský velvyslanec.

Defromont z Francie metal hromy a blesky. Pronesl druhou řeč proti USA, mluvil v ní o „barbarském atentátu“, „válečném zločinu“, „úkladné vraždě“. Jako vždy šikovný – nebo taky dobře informovaný – nesvaloval bombardování na Bedfordovou a žádal jen omluvu, náhradu škod a potrestání viníků.

Podle mého názoru, řekla Anita, by bylo dobře poskytnout tomu strašlivému starci zadostiučinění. Ti, co nálet provedli, byli už mrtvi, kubánská protiletecká obrana letadla sestřelila, a ti, co za něj zodpovídali, se už taky brzy na onen svět odeberou, Pentagon ze dne na den vymírá.

Bedfordová nedala na mé rady. Obávala se, že by se coby žena zesměšnila, kdyby přiznala, že nějaký vojenský činitel se bez jejího vědomí na vlastní pěst pustil do války s Francií. Marně jsem namítala, že po Trumanovi už žádný americký prezident nedokázal přimět své generály, aby ho poslouchali, a že všem kancléřstvím na celém světě je tato slabůstka naší výkonné moci známa. Bedfordová raději kryla Pentagon a zapletla se do dětinských lží: druhé bombardování prý byla „ochranná reakce“, která měla zamezit náletu Castrova letectva na Miami. A francouzské vyslanectví prý asi náhodou zasáhla raketa typu Sam, která se minula cíle. Se zaťatými zuby pak vyslovila své „politování“.

Defromont pronesl třetí projev, ostřejší než oba předešlé, a pohrdavě odhalil teze Bílého domu jako nepravděpodobné. Neomezil se však jen na proslov. Odvolal svého vyslance, vyslanci USA v Paříži dal na srozuměnou, že jeho přítomnost v hlavním městě není vhodná, nařídil, že američtí občané cestující do Francie musí být vybaveni vstupním vízem, dal zavřít americká střediska na francouzském území a znárodnil velké francouzské společnosti, jejichž kapitál byl v amerických rukou. Už jen z toho, jak rychle byla poslední dvě opatření provedena, je jasné, že Defromont je chystal už dlouho předtím, první kvůli hospodářské nezávislosti, druhé proto, že dotyčná kulturní střediska šířila zcela bezohledně ideologii Deborah Grimmové. Ze zprávy naší agentky Agnes jsme se dozvěděli, že starci se z té filozofie zvedá žaludek.

Jiná naše agentka, z Ottawy, nám pak opatřila fotokopie dopisů, které si psali Defromont s kanadskou předsedkyní vlády. Byli jsme z nich vedle.

Kanadská předsedkyně vlády byla francouzsko-kanadského původu a jmenovala se Colette Lagrafeuillová. V prvním dopise se jí Defromont svěřil, že kdysi dávno znával mladou Francouzku, co se jmenovala jako ona, naneštěstí ji ztratil z dohledu a marně se snažil znova najít, že na ni chová ty nejněžnější vzpomínky a už jen proto je mu kanadská předsedkyně vlády velice drahá – nehledě samozřejmě na dávné historické svazky spojující Francii s quebeckou provincií, odkud předsedkyně pochází. Tato chvála od státníka tak slavného a ctěného na předsedkyni vlády velice zapůsobila a přes velikánský věkový rozdíl, nebo snad právě proto, se mezi nimi rozvinula velice přátelská korespondence, v níž Defromont pochopitelně přešel od důvěry k poklonám, od poklon k narážkám a od narážek k radám.

Tento vřelý styk přinášel své ovoce: když došlo k bombardování francouzského vyslanectví v Havaně, Lagrafeuillová se bez váhání postavila mezi ty, co protestovali, stála při Defromontovi i v jeho dalším sporu s Bedfordovou a odmítla vypovědět ze země americké stagy, kteří se v hojném počtu uchylovali na kanadské území. Při té příležitosti jsem se od Anity dozvěděl, že na rozdíl od tendenčních tvrzení Deborah Grimmové nejsou stagové tak docela a vesměs zkažení, ale že jsou to prostě mládenci, co odešli na venkov, aby unikli epidemii pustošící města.

Zkrátka, shrnula Anita, zahraniční situace je povážlivá. V Latinské Americe a v Asii jsme přišli o základny, o vlády, které jsme drželi u moci, o suroviny a trhy. Čína si zabrala Tchajwan, Japonsko se sblížilo s Čínou a ta zase urovnala své problémy s SSSR. Evropa je pod Defromontovým vlivem, izoluje se od nás a její pouto s námi se uvolňuje. A sousední Kanada dává čím dál víc najevo svou nezávislost a dává nám vyloženě najevo nepřízeň.

V této situaci, uzavřela Anita, mám nastoupit v Paříži u Defromonta. Bedfordová konečně nabrala kurs, který jsem jí doporučovala, uznala, co jsem jí vždycky tvrdila, že Defromont je klíčem ke všemu, a pověřila mě uzavřít s ním příměří…

Uprostřed věty Anita nečekaně zavře oči a usne. Na něco se jí ptám, neodpoví. Světlo jí vůbec nevadí, její tvář ozářená lampou je uvolněná, dech klidný. Byla to její poslední slova a vidím ji naposledy. Upozornila mne, že ráno v šest odjíždí, snídat že nebude a už si nestačíme o ničem popovídat.

Mám z toho smíšené pocity. Hlavně se mi moc ulevilo. Teď už chápu, proč zprávy ze zahraničí z našich novin zmizely. Kolektivní hysterie, v jaké žijeme, je jev lokální, hon na čarodějnice, který postihuje jedno pohlaví,

přídavek k obecnému manicheismu. Co trvá naše historie, museli jsme vždycky mít něco, co by ztělesňovalo princip zla, a z toho si udělat obětního beránka a pronásledovat ho. Pod vládou Bedfordové a její kliky je ďáblem muž. Šílenství ale neproniklo za naše hranice. Bedfordová není s to dělat mu propagandu.

Dost nerad se vracím k mé osobě a k mému údělu. Byl bych radši, kdyby mne Anita opustila jinak než na základě výkladu vysoké politiky, do které se zapletla. Radši bych se s ní býval rozešel prostě, stačilo pár slov a všechno by bylo lepší. Nejsem třeba tak docela její manžel, ale byl jsem jí přítelem. Šest let soužití mohlo vzít trochu lidštější konec.

Viděl jsem, že je dojatá, jistě, chvěla se, ale to byla jen netrpělivost, aby se už mohla pustit do své velké role, která ji čeká u Defromonta. Není tak těžké si představit, jak se už nemůže dočkat, až začne dělat čáry na starého čaroděje a nahrávat mu v jeho fintách. Spí vedle mne, ale už tu vlastně není. Odvedla ji někam jinam skvělá budoucnost a nikam by nevedlo, kdybych si zastíral, že už mne odhodila mezi odpadky své biografie.

Vzal jsem si slušnou dávku prášků na spaní. Až moc. Když mě na druhý den probudilo první zahoukání sirény, po Anitě už nebylo ani stopy. Odešla, ani se se mnou nerozloučila. Jistě, uznávám, bylo to tak snazší. Naposled se mohu obdivovat, jak si umí ulehčit život.

Mám těžkou hlavu, hořko v ústech a nechuť k životu ze mne studená sprcha nevyžene. Oholím se a vrátím se do svého pokoje, abych se tam oblékl, a rozhlížím se kolem, jako bych tam v životě nebyl. Je prázdný jako nikdy předtím.

Jsem hotový o moc dřív než jindy, kupodivu i Dave. Jdeme společně do jídelny, mezi baráky. Vedle sebe, ale na metr od sebe, a jako obvykle mlčky. Je teplo, obloha visí nízko a je plná mraků, slunce nesvítí.

Když jsme tak sto metrů od zámku – teprve později mi došlo, že ten čas potřeboval k tomu, aby se odhodlal – Dave řekne:

– Odjela?

– Odjela. Brzy ráno.

Ticho. Zadívám se do jeho jemné tvářičky, dlouhé černé řasy má sklopené až na líce.

– Vrátí se? zeptá se chraplavě.

Udivila mě jeho otázka i intuice, jakou předpokládala. Ten neklid v hlase, to nebyl výraz jeho citu vůči Anitě, neměl ji rád. Podívám se po něm

koutkem oka, ale nezvedne hlavu. Jde dál, nehybný profil, metr ode mne, a přidává do kroku, aby nezůstal pozadu.

– Nevrátí, řeknu po chvíli.

Žádná reakce. Nepodívá se na mne. Ani nemrkne. Sotva jsem to vyslovil, všechno mi začalo připadat ještě horší, i ta duchna dusivých mraků, co nad námi tak těžce visela.

Jsme dvacet metrů od zámku. Vůbec jsem si nevšiml, že mne Dave dohnal. A najednou do pravé ruky, co mi visela podél těla, mi vklouzla jeho malá a vlhká dlaň. Sevřel jsem ji. Na Dava jsem se nepodíval. Bylo by to zbytečné, nic by mi neřekl. Srovnám si krok podle něho. Jdeme spolu.

KAPITOLA OSMÁ

Anita mne opustila, když jsem spal, ve čtvrtek v šest hodin ráno. Za dvě hodiny, při druhém zahoukání sirény, jsem v laboratoři. A tam se něco stalo, vycítil jsem sice, že to je důležité, ale veškerý dopad mi hned nedošel.

Na psacím stole leží vzkaz:

Pozor. Dnes ráno mezi 7.25 a 7.30 vyměnili nebo opravili odposlech ve vašem pokoji. Lístek spalte.

Ježek.

Vzkaz je napsán velkými tiskacími písmeny, hned mi ale dojde, kdo jej psal. Ježek, to je přezdívka Burageové při našich hádkách. Burageová má v baráku osamělých žen pokoj zrovna naproti. Ráno jsem byl dřív hotový, odešel jsem v sedm dvacet. Dřív než jindy, proto jsem taky zaznamenal čas. Můj odchod musel někdo oznámit technikovi nebo techničce z odposlechové služby. Burageová ze svého okna viděla dotyčnou osobu přicházet, zahlédla ji v mém pokoji a věděla, jak dlouho tam zůstala, což je důležité pro zjištění, jakou práci tam technik vykonal. Podle všeho nic moc, trvalo mu to všeho všudy pět minut. Ale budu se muset o tom opatrně ubezpečit, budou mne asi hlídat. Dostat se do mého bytu, to nebyl žádný problém: uklízeči služba má náhradní klíč.

Uvažoval jsem sice, je-li vzkaz opravdu od Burageové, ale nakonec jsem si řekl, že se vlastně nemám čemu divit. Burageová má klíč od mé pracovny v laboratoři. Do jídelny přišla pár minut přede mnou, podle všeho odešla o něco dřív, napsala vzkaz, položila mi ho na stůl a zas za sebou pracovnu zamkla.

Udivuje mě jen jedno, proč mi psala, mohla mi to přece říct rovnou. Třeba kvůli odposlechu v mé pracovně. Nikdy si s tím ale nedělá starosti.

Při hádkách se mnou vůbec neskrývá osobní tón, který do našich vztahů pronikl. Pokud Burageová – byla-li to ona – riskovala, tak ne zas tolik. Mezi jejím a mým příchodem do laboratoře uběhlo nejvýš pár minut a ze své pracovny klidně mohla dávat pozor na mé dveře a zjistit, má-li klíč někdo třetí, což je dost nepravděpodobné.

Zbývá zjistit pohnutku: proč zrovna Burageová, v laboratoři se chová jako důvěrnice bluevillských mocipánů a přitom je zrazuje, jen aby mě upozornila?

Nejsnazší, nejromantičtější a taky nejbanálnější odpověď je, že mne miluje. Nejsem zas tak marnivý, abych si to namlouval. Ze o mne má zájem, to vím. Ale vím určitě, že ten zájem není tak silný, aby kvůli němu zradila vlastní tábor. To na ni nevypadá. Kdepak. Nemám sice nic, čím bych své tušení zdůvodnil, ale řekl bych, že Burageová bude naprosto oddaná tomu, co si jednou zvolila.

Ze by upozornění bylo tedy vlastně past? Ale proč by mi ji měla nastražit zrovna Burageová? Po zásadním objasnění situace a v podstatě díky jí se poměry zlepšily, v laboratoři to klape, výzkum se hnul kupředu. A mezi mnou a Burageovou vzniklo nejen jakési fyzické pouto, o kterém jsem se už zmínil, ale i společný zájem pracovní.

V první chvíli bych ji nejradši zavolal, vzkaz ji ukázal a požádal o vysvětlení. Ale rozmyslím si to. Napřed si musím ověřit dvě věci.

V poledne si z laboratoře zajdu k sobě domů, zamknu se v pokoji, zatáhnu záclony, kleknu si k posteli a aniž bych se něčeho dotýkal, prohlédnu si pečlivě látku, kterou vždycky při vypínání odposlechu odsunu. Odposlech je upevněn nylonovou nití, jednak k volně položené destičce, jednak k látce. Past bych mohl zneškodnit tím, že bych destičku odsunul a nit znova upevnil. Ale co když pod první pastí je další? Navíc si teď určitě budou zaznamenávat příchod a odchod návštěv a musím si dávat velký pozor, aby se podezření Mr. Barrowa nezměnilo v jistotu.

Na každý pád první kolo jsem získal pro sebe: vzkaz byl pravdivý, odposlechová služba tu opravdu byla.

Nikdy mi odpoledne nepřipadalo tak dlouhé, jako když jsem v jídelně čekal, až bude čas jít na schůzku, o kterou jsem požádal Joan Pierceovou. Ale už jsem tu.

Joan jen září. Vrhne se na mne, jako bych byl kořist. Pustí se do mě drápy i zobákem, tahá ze mne všechny informace o Anitě a o světě, které třeba nosím v hlavě a ani o tom nevím. Pohybem ruky ji zadržím. A beze slova jí ukážu vzkaz, který jsem ráno dostal. Pro ni je zcela anonymní, o Ježkovi jsem se jí nikdy nezmínil. Když dočte, podám jí, pořád ještě mlčky, služební zprávu Burageové, schválně jsem si ji vzal z laboratoře. Joan Pierceová mezi své četné vlohy, směřující k horlivému poznávání svých bližních, počítá i grafologii. Dychtivě se na obě lejstra vrhne.

– Jak by ne, jedna a táž osoba, vyhrkne. Ani se nesnažila měnit písmo. Použila jenom velká tiskací písmena. Při psaní ale používá rovněž velkých tiskacích písmen, nesnažila se nic zamaskovat. Koukněte se na P ve slově Pozor ve vzkazu a na začáteční P ve služební zprávě ve větě Pro doktora Martinelliho. Stejné A, a dost výrazné. Příčná linka je u obou dost dlouhá: znamená to energii a dynamičnost.

Pak řekne:

– Posaďte se, Ralphe. Proč Ježek?

Povím jí to. Dá se do smíchu, pohrozí mi prstem a zatváří se potměšile, nic k tomu ale neřekne. Povím jí o pasti v mém odposlechu a zeptám se, mohu-li Burageové důvěřovat.

– Zcela a naprosto, odpoví. A provrtá mě svýma pichlavýma očima: děláte pokroky, Ralphe. Konečně vylézáte ze své ulity a začínáte být opatrný.

Nechám poznámku i s tím, co naznačuje, bez odpovědi. Pokračuji:

– Proč bych měl Burageové zas tak důvěřovat? Tvrdíte to pouze na základě rozboru písma?

– Ne.

Řekne to rychle a rozhodně. Ale nic víc. A hned se mě začne vyptávat. Vynechám osobní noční zážitky, zato jí ale povím všechno o mezinárodní situaci, jak mi ji Anita vylíčila. Joan Pierceová mě poslouchá a jen stěží ovládá své vzrušení. Oči jí jiskří, dýchá prudce, ruce na kolenou se svírají a rozvírají. Když se odmlčím, začne se vyptávat sama. Hlas má úsečný, napjatý, mluví rychle. A neustále přitom mechanicky pohybuje prsty, jako kdyby si hltavě, jednu po druhé, ukládala do paměti všechny moje informace.

Vstane, když skončím, velice vzrušená, pobíhá po místnosti, je hrozně dlouhá, a pak se zadržovaným vznětem řekne:

– To je ale výborné! Potvrzuje to všechny útržkovité zprávy, které se nám podařilo shromáždit.

Udivil mě ten plurál. Pierceová na mne, jak pobíhá, mrkne koutkem oka a všimne si mého překvapení. Pokračuje: ano, potvrzuje to, co si o tom s Reginaldem myslíme, všimne si znova, že tomu moc nevěřím, dobře vím, že „chudáka Reginalda“, jak mu říká, ponechává zcela mimo záležitosti, které ji vášnivě zajímají. Plurál se netýká manželů Pierceových, tím jsem si jist. Odmlčí se a podívá se na mne:

– Ralphe, už jen jednu otázku.

– Kolik chcete, prosím vás, přestaňte už ale běhat sem a tam, a taky se nehoupejte v křesle.

Pierceová si sedne na židli a uchechtne se.

– Pořád žaludek, Ralphe? Ale chtěla jsem se zeptat: jak se cítíte po Anitině odjezdu?

– Docela dobře.

– Jak to docela dobře:

– Přiznám se, že v první chvíli jsem byl otřesen. Potom jsem se ale cítil volnější. A řeknu vám, že dnes cítím hroznou úlevu, že už na ni nemusím čekat.

Ticho. Oči jí jiskří, pátravě se na mne dívá.

– Ještě jednu otázku, Ralphe. Anita vás opustila nadobro?

– Z mé strany je to nadobro.

– Chcete tím říct, že kdyby se k vám vrátila za rok nebo za dva…

– To ne. Zpátky bych ji už nevzal. Joan, dnes ráno mi něco došlo: už si Anity nevážím.

Ticho. Joan zabodne své pronikavé oči do mých a řekne:

– Zazlíváte jí, že vás opustila kvůli kariéře?

– Ale to ne! To bych ještě pochopil. Ne, Anitu odsuzuji za to, že zůstává ve službách tyranie a přitom ani neschvaluje její ideologii. Dobře vím, čím se omlouvá. Zůstane-li u Bedfordové, pokusí se zamezit škodám. Jenže tak se omlouvá každý oportunista. Anita je ve skutečnosti cynik. Zřekla se své životní filozofie. A kvůli čemu? Že bude vyslankyní!

Pierceová se napřímí, obě ruce na kolenou, a podívá se na mne:

– Konečně, řekne, konečně!

Zvedne ruce nad hlavu.

– Konečně, Ralphe! Šupiny vám spadly z očí! Konečně vidíte, jak se věci mají!

Svraštím obočí.

– Ale vždyť vy sama, Joan, jste při našich diskusích vždycky Anitu hájila!

– A jak by ne! Přece se s vámi nerozkmotřím! Musel jste tu pravdu objevit sám. Ale už to máte za sebou! Dosáhl jste cíle. Shodil jste ze sebe Anitu. Byla to skvrna na vašem štítě, dovolte, abych vám to řekla. Teď jste se očistil.

Pokračuje vítězoslavně:

– Já jsem vám vždycky věřila, Ralphe! Vždycky jsem říkala, že jednoho krásného dne prohlédnete. Konečně budeme moci s vámi spolupracovat.

Zase jsem si všiml toho plurálu. A taky že Pierceová se jej už nesnaží utajit.

Nakloní se ke mně a vyhrkne:

– Poslouchejte, Ralphe, jste tu už dvacet minut. Je třeba zapojit odposlech, a to bychom si měli ještě tak dvacet minut co povídat. Ale to by bylo moc. Ke všemu riskuju, že vás někdo viděl jít ke mně a oznámil to odposlouchávací službě. V tom případě si určitě všimnou, že páska běžela naprázdno, a pak by odposlech dali do pořádku i mně.

Pokračuje:

– Ralphe, máme málo času. Chci vás požádat o dvě věci: ode dneška nepodnikejte nic, co byste se mnou předem nepřebral.

– Něco podnikat? co tím myslíte?

– Například odepsat Federální bance pro sperma, že nepřijímáte jejich návrh.

– Cože? Vy to víte?

– Jistě.

– Neřekl jsem vám o tom.

– Není to zas tak divné, abyste věděl. Vím to od Mutsch a ta to má od Stiena.

Odmlka.

– Mutsch patří mezi ty, kterým se dá věřit?

Pierceová zakroutí hlavou.

– Mutsch si zaslouží veškerou důvěru, Ralphe. Bohužel se ale zkompromitovala a sledují ji.

– Zkompromitovala?

Pierceová se zasměje, známé raccí zachechtání.

– Ralphe, vy prostě nejste stvořený pro život v diktatuře! Vzpomínáte si, jak jsem vám zabránila odmlouvat Ruth Jettisonové? Mutsch to udělala.

– Ovšem! Už si vzpomínám. Byla výborná!

– Mutsch byla výborná, ale chytla se do pasti. Jettisonová nekázala, ale provokovala. Měla bluevillské opozičníky dohnat k tomu, aby se odhalili.

Jsem z toho paf. Úplně mě to vyvedlo z míry. Pochopil jsem vůbec něco z Bluevillu? Podle všeho jsem se jen dopouštěl souvislé řady chyb svými soudy, výklady, chováním… Například ta žádost o propuštění, na kterou jsem byl tak pyšný! Za jak odvážnou jsem ji měl!

Pokračuji:

– V čem jsem udělal chybu, když jsem odmítl návrh Federální banky pro sperma?

Pierceová se kratičce uchechtne.

– Neudělal jste chybu. Jenom jste si počínal neopatrně.

Řeknu trochu dotčeně:

– Jak vás tak poslouchám, tak neopatrnost bude základním rysem mé povahy, že?

– Vůbec ne. Jste dokonce i dost rozvážný.

– Díky. Kapka medu do moře octa.

– Jenže?

– Jenže jste trochu zbrklý.

– To je chyba?

– V tomto případě ano.

– Moje odmítnutí, to byla taky chyba?

– Sama o sobě ne, Ralphe. Ale takticky ano. Nezapomínejte, že kdo jde do útoku, ten se taky odkryje. Proč bojovat o podružnosti, když ani nemůžete zvítězit.

Jsem „dost rozvážný“, a tak začnu uvažovat. A uvědomím si, že to bije do očí. Má pravdu. V podstatě jsem nevěřil, že by Mulberry mé námitky přijal. Stien tomu nevěřil o nic víc, na to bych přísahal. Byli jsme jako děti, oba dva. Byla to otázka cti. A to je opravdu zbytečné! Hloupé!

Podívám se na ni.

– Jespersen byl tedy z nás tří jediný realista?

Pohled Pierceové potemní, sevře rty, zatne ruce do sebe.

– Ach, Jespersen!

Víc neřekne, ale taky to není třeba. Udiveně přijmu další upozornění. Pak vstane.

– Promiňte, Ralphe. Je už málo času.

– Chtěla jste mi ale povědět dvě věci. A řekla jste mi jen jednu.

Podívá se na mne, maličko se usměje a já si říkám: to je neuvěřitelné, jako bych od ní vyžadoval příkazy. Nepatřím náhodou taky už mezi „naše“?

– Budete-li mi chtít sdělit něco dalšího, Ralphe, tak nechoďte sem. Vzkažte mi po Ježkovi.

Nevěřím vlastním uším a řeknu:

– Po Burageové?

– Neprozraďte její přezdívku, známe ji jen my tři.

– Poslouchejte, Joan, je tu taky problém s odposlechem v mé pracovně.

Usměje se.

– Dovolte, abych vám sdělila, že takový problém nikdy neexistoval.

V pátek v osm ráno jsem našel v pracovně odpověď doktora Mulberryho. Přesně takovou jsem čekal. Obsahovala však i překvapující upřesnění, které by mne šokovalo, kdybych si v Bluevillu neuchoval poslední zbytky smyslu pro humor.

Milý doktore Martinelli,

velice snadno vás mohu zbavit morálních ohledů, které jste uvedl: osádka, kterou posíláme do Bluevillu, se skládá ze šoféra a z odběratelky. Vy budete mít co činit pouze s ní. Nedojde k manipulaci ani k homosexualitě.

Doufám, že nevznesete nové námitky vůči tomu, co by každý občan měl pokládat za svou nejpřednější vlasteneckou povinnost. Očekávám od vás vyjádření vašeho souhlasu.

Upřímně vám oddaný atd.

Řekl jsem si, že udělám nejlíp, když se tomu zasměju a nebudu se cítit ponížený. A co ta „odběratelka“, co se mnou vejde ve velice intimní a přitom tak krátký styk? Je to ošetřovatelka? Vyškolená? Dobrovolnice na specializovanou práci? Nebo ji taky naverbovali ve jménu „nejpřednější vlastenecké povinnosti“?

Zavolám si do pracovny Burageovou, předem ale vím, co mi poradí. Rozhovoru využiju k tomu, že ji položím pár otázek.

Na mou výzvu domácím rozhlasem v tu ránu přiběhne, třebaže je mi vlastně nadvakrát nadřízená: podle statutu nové éry a podle vztahů mezi „našimi“.

Pochopitelně se tváří, že o ničem neví. Vejde roztomile, drobná, kulaťoučká a skromná, tiše za sebou zavře dveře, kdo by to do ní řekl, pro jistotu má pod paží fascikl a čeká na mé „instrukce“.

Podám jí Mulberryho dopis, čte a kadeř, jíž bych se rád dotkl, jí spadne na oko, dívám se na ni, jako bych ji viděl poprvé. Všimnu si, že má náušnice a ty že připomínají kyj, předtím jsem si jich nikdy nevšiml. Má sice také havraní vlasy a je kulaťoučká jako Anita, mé bývalé ženě se ale vůbec nepodobá. Oči nemá zelené, ale modré. Nos má špičatý, ale dokulata. Bradu má taky kulatou, a přitom pevnou. Asi jsem se dosud dost nevěnoval kráse její tváře a jejímu výrazu. Dnes poprvé, ve světle, které na ni vrhají „naši“, se snažím Burageovou „vidět“ bez ohledu na její fyzickou přitažlivost. Co přímo bije v její tváři do očí, to je především inteligence. V čele, ve tvaru lícních kostí, v linii brady, ve výrazu očí, ve tvaru úst – plných a přitažlivých

– se zračí neuvěřitelná síla. V pořádku. Musím se už jednou zbavit předsudků naší kultury a spojit si pojem ženskosti s pojmem síly.

Burageová mi dopis vrátí a řekne, ani by hnula brvou:

– Že sem posílají odběratelku, to znamená, že se už u P. M. setkali s námitkami, jako byla vaše.

– Znáte námitky Stienovy?

– Jistě. A vím taky, co mu odepsal Mulberry. Stien obdržel odpověď včera. Shrnu vám ji: Milý Dr. Stienemeiere, poradili jsme se s rabíny a podle jejich názoru se držíte pouze litery třicáté sedmé kapitoly Geneze a nedbáte jejího ducha. Hřích Onanův, to je záměrná sterilita. Úkon prováděný naší službou vaši plodnost naopak zaručuje. Jelikož jste ženatý, manipulaci může provést vaše žena. Odběratelka pouze vyzvedne semeno ve zkumavkách…

Ticho. To všechno mohlo být řečeno jinak, třeba i s úsměvem. Absurdnost nemusí být za každou cenu kafkovská, ale třeba i legrační.

Stejně, radit se s rabíny… Ale kde, Burageová, fascikl v podpaždí, ruce složené na hrudi, se na mne dívá, aniž by mne viděla, a v tváři se jí nehne sval. Postupně na mne přejde její chlad, tázavě zvednu obočí:

– A co teď?

– Teď na zavolání vlasti odpovíte kladně. A přitom ani nemrkne, jako by necítila ironii toho, co řekla.

– A Stien?

– Rita mu poradí, aby přijal.

– Jaká Rita?

– To je jméno naší společné přítelkyně.

Podívám se na ni: „Naši“ mě tedy definitivně přijali mezi sebe. A proto mám teď před sebou kus ledu? Chce mi dát jednou provždy na srozuměnou, že komanduje ona a ne já?

Po chvíli pokračuji:

– Burageová, chtěl bych vám položit několik otázek.

Podívá se na hodinky a řekne stroze:

– Máme pět minut. Potom budeme muset mluvit o těchto lejstrech.

– Budu stručný: kam vede odposlech z mé kanceláře?

– Ke mně.

Odmlčím se, abych se z toho vzpamatoval.

– Můžete tedy magnetofonový pásek vymazat?

– Kdy chci a jak chci.

– Druhá otázka. Jak to, že máte důvěru Barrowa a spol.?

– Už dlouho pracuji v LIBu.

Trhnu sebou.

– Vy jste libistka?

– Copak jste to nevěděl?

– Nevěděl, abych pravdu řekl.

Po odmlce pokračuji:

– Budu asi hlupák, ale ničemu nerozumím.

– Je to jednoduché jsem sice libistka, ale odmítám protimužský sexismus, válku mezi pohlavími a zákaz souložení.

– Stejný názor má ale Anita!

Burageová svraští obočí, modré oči se jí zablesknou a řekne neuvěřitelně pohrdavě:

– V tom je moc velký rozdíl. Já proti Bedfordové bojuji a vaše žena jí slouží.

– Ano, to vím. Uvědomil jsem si to, řeknu po chvíli.

– Trochu pozdě.

Burageová je opravdu řízná.

– Pravda. Jak říká Rita, dlouho mi trvá, než vylezu ze své ulity.

Dovolím si kratičké zasmání. Burageová je neopětuje. Pak pokračuje:

– Aby bylo jasno, doktore, ráda bych upřesnila, že jsem libistka, ale proti LIBu, jak jej usměrňuje Bedfordová, a proti Bedfordové, protože je diktátorka.

– Dobře, souhlasím s vámi, to asi víte.

– Moc mne těší, řekne chladně. Tím pádem bude všechno snazší.

Po chvíli se zeptám:

– Neřekla byste mi něco o „našich?“

– Proč? Víte přece, oč usilujeme.

– Chtěl bych něco vědět o osobách.

Řekne úsečně:

– V Bluevillu budete ve styku jen s Ritou a se mnou.

Podívám se na ni. Naznačila tím, že jednotlivé buňky tajného hnutí jsou od sebe přísně odděleny, aby nedošlo k jejich hromadnému ničení v případě prozrazení.

Pokračuji:

– Z nás tří jste v čele vy?

– Ano. Máte ale právo vyslovit svůj názor.

Právo pouze teoretické, to je mi jasné.

– Poslední otázka, Burageová: dejme tomu, že Bedfordová bude odstraněna. Jaký je vlastně cíl hnutí?

– Status quo ante, až na postavení žen.

– Proč tak skromný cíl?

– Abychom měli co nejširší bázi.

– Je široká už teď?

– Roste každým dnem. I v Kongresu.

To by mi mělo poskytnout špetku naděje. Poslušnost kongresových „vdov“ už tedy není tak naprostá jako dřív. Zmůže ale Kongres něco? Obžalovat prezidentku? Jistě, to se už stalo. Je ale možné, že by se prezident, který je zároveň diktátor, nechal jen tak soudit a nepoužil proti svým soudcům násilí?

– Už jen minutku, řekne Burageová.

Burageová mě diriguje, jak když bičem práská. Fascikl pořád ještě v podpaždí, chladná, neosobní. Dokonalá úřednice, co mi diktuje své příkazy.

– Poslední otázka, Burageová: budete se ke mně i v budoucnu chovat jako dnes?

– Ano.

Pohled průzračný, tón neutrální, výraz nijaký.

– Takže už žádné hádky?

– Ne.

Usměju se.

– Budou mi scházet.

Na úsměv žádná odpověď. Řeknu trochu nešikovně:

– Takže bez hádek? Proč to?

Její pohled se změní, ale nedokázal bych říct v čem.

– Hádky už nejsou třeba, doktore, protože vám už věřím a mohu své city k vám dát otevřeně najevo.

– Vaše city ke mně! řeknu a tázavě zvednu obočí.

– Pěkně prosím, řekne stroze. Bez pokrytectví. Nedělejte, že o nich nevíte.

Vyrazilo mi to dech.

– Potřebujete to upřesnit? zeptá se útočně.

O tom se mi zrovna mluvit nechce, ale nemám čas ozvat se.

– Jak chcete. Toužím po vás, řekne zcela chladně.

Ruce mi klesly. Snad jsem nezradí, moc ale nechybělo. A čestné slovo, mně samému to připadá neuvěřitelné, ale sklopil jsem oči!

Reakce Burageové byla nečekaná. Zasmála se.

– Doktore, řekla, jste ale legrační! Vylezl jste možná ze své ulity osobní, ale určitě ne z ulity falokratické. Připadá vám šokující, když žena

řekne muži, že po něm touží. Chtěl byste si uchovat aspoň některé mužské výsady.

– Po pravdě řečeno ani ne, spíš mě to udivilo. Chápejte, je to poprvé. Je to moc milé, slyšet něco takového. Hlavně když je to oboustranné.

Oči Burageové potemní hněvem a řekne s drtivou ironií:

– Takže po mně toužíte taky!

– Vždyť to moc dobře víte!

Znova smích. Spíš ale zlomyslný.

– Jenže pro vás, doktore, je to něco jiného! Vy jste jako hřebec v ohradě. Chcete všechny kobylky, které vám tam nahnali! Mrs. Barrowovou! Crawfordovou! Pussy! Mne!

Že by dnešek byl ke mně ohleduplný, to se opravdu říct nedá. Pro doktora Mulberryho jsem býk v inseminačním středisku, pro Burageovou zas hřebec na louce. Zkrátka den zvířecích podobenství.

Taky to nepopírám. Každý můj pohled byl v Bluevillu sledován, prověřován a „Rita“ a „Ježek“ všechno řádně probraly. A to je právě daň, kterou platí každá puritánská společnost: nejde v ní o nic jiného než o sex.

– Sama víte, řekl jsem, že ten, kdo hřeší myšlenkami, může si vybrat, koho chce. Chtěl bych ale ještě něco poznamenat.

Tentokrát se výsměšně nezasměje. Zvážní, podívá se na mne, napohled je klidná. Lehounce se jí chvějí náušnice, a podle toho se domnívám, že tuší, co jí chci povědět.

– Burageová, řeknu, kdyby ten hřebec mohl ven z ohrady, tak by věděl, koho si má vybrat.

Ani nemrkne a chladně odpoví:

– Plané řeči, vypůjčené ze zbrojnice sexistického svádění!

– Vůbec ne.

Ticho. Rozvažuje nade mnou, její průzračné oči mi ale nic neříkají. Pak se jí pohled změní. Vycítím, že mi uvěřila a že ji zaplavila vlna citu. Ale trvá to jen vteřinu, obličej jí znova ztvrdne a když pak promluví, slova jí padají z úst jedno za druhým hnána silou, jakou bych nečekal:

– Poslouchejte, doktore, a dobře si to zapamatujte. Pokud zůstaneme v bluevillské zahrádce, tak z toho nic nebude. Slyšíte dobře, nic. Ani polibek, ani dotyk ruky, pohlazení nebo pohled.

Pak dodá:

– Máme tu co na práci a tím to končí.

Třetího června zrána si Burageová našla volnou chvilku a sdělila mi své instrukce. Vyslechla si zprávu o našich výzkumech za poslední dva měsíce, natočil jsem ji na magnetofonový pásek a ten jsem jí předal. Připadala jí příliš optimistická, ne jako taková, ale z hlediska taktiky. Měl jsem raději uvést jen opravdu dosažené výsledky, jak to dělám ve zprávách pro Mr. Barrowa. Namítnu, že nejsem jediný, kdo může naše výsledky shrnout. Doktor Grabel by taky mohl…

Burageová mi vpadne do řeči.

– Odtud nebezpečí nehrozí. Doktor Grabel bude mlčet.

Podívám se na ni. Doktor Grabel patří mezi „naše“? Je přece Áčko. To je k nevíře. Pokračuji:

– Mám-li zprávu celou přeorat, chci aspoň znát ty vaše taktické důvody.

– Jak chcete, nevíme, jak bude Helsingforthová reagovat, až bude vakcína k použití. Bude s tím mít problémy. Hlavně se neví, jestli se jí vůbec bude hodit do krámu. Chtěli bychom si před ní uchovat předstih, aby nás pak nezaskočila.

Vzpomenu si na něco, s čím se mi svěřila Anita: že z Bluevillu vždycky vozila od Barrowa důvěrnou zprávu o práci Stiena a Jespersena. O mé práci ani jednou.

Řeknu to Burageové. Podle všeho ji to ohromilo. Ani ne tak nezájem Bílého domu o mé výzkumy – to se dalo předpokládat – jako spíš „živý“ zájem o práci mých druhů.

Burageové svitlo.

– Doktore, musíte se nějak dozvědět, co Stien vyrábí.

Dotkla jste se choulostivého problému. Stien i já jsme se zavázali, že to uchováme v tajnosti.

– Komu?

– Helsingforthové.

– Ten slib vás zavazuje? řekla Burageová pohrdavě.

– Co patřím mezi „naše“, tak už ne. Ale Stien vaše cíle nezná. Bude mu divné, proč se vyptávám. Třeba mu to bude připadat i podezřelé.

– Kdyby vám to odmítl povědět, mohl by pak na vás podat hlášení?

– To ne! Něco takového by nikdy neudělal.

– Tak se do toho pusťte, doktore, nesmíme zbytečnými ohledy ztrácet čas.

Burageová podle všeho umí držet slovo. Při řeči si mě drží co nejdál od těla. Vypomáhá si dvěma svými kvalitami: je vzorná pracovnice a politický vůdce. Jako bych si povídal s manekýnem přes sklo výkladní skříně na dva

prsty silné. Až na to, že se málokdy vidí, aby manekýn dýchal. A Burageová dýchá, je to dobře vidět na její plné hrudi. Další známý příznak, to je lehounké chvění náušnic. Burageová, tvé náušnice přešly do mého tábora. Zrazují tě v můj prospěch. Konečně taky něco v můj prospěch. To už je co říct. Stejně je to ale milé cítit žár pod ztuhlou lávou.

Se Stienem jsem si smluvil na týž den schůzku u Pierceových, tvářil se velice nedůvěřivě. Slunko svítí, a i když moc nehřeje, i v Johnnyho místnosti, kam nás Pierceová zavedla, si na sobě nechal ošuntělý a staromódní svrchník (hrozně dlouhý, určitě ještě z druhé světové války), nazelenalý prostřelený tyroláček, zpod kterého mu trčí dlouhé šediny, a tlustou vlněnou červenou šálu, kterou mu upletla Mutsch. Tak ho tam najdu, sedí, nebo spíše se zachumlaný rozvaluje v houpacím křesle Joan Pierceové, zuřivě se houpe a stěžuje si na chřipku, které se nemůže zbavit, a na to, že mu má léčba nepomáhá. Jak má klobouk na očích a šálu až k uším, vypadá jako velká želva, co vystrkuje vrásčitou hlavu a podezřívavá očka z krunýře, aby ji při sebemenším poplachu zatáhla zpátky.

Pochopitelně se snažím být co nejopatrnější. Výslechu předešlu předem připravené captatio benevolentiae. Z mé strany nejde o nemístnou zvědavost. A vůbec už ne osobní (Pierceová se po mně neklidně ohlédne, abych neřekl, co nemám), ale v podmínkách, v jakých tu žijeme (sám je označil za koncentráčnické), bez možnosti něco se dozvědět, je hrozně důležitá každá informace, kterou někdo z nás má a může předat ostatním…

Stien mě nechá mluvit a ani necekne, modrá očka, zapadlá ve vráskách, nevrle pokukují po Joan Pierceové, po mně a znova po Joan. Zběsile se houpe, vadí mi to a on to dobře ví, zná mou idiosynkrasii. Čím víc mluvím, tím víc se noří hloub do svého šálu a pod svůj klobouk, zatahuje krk mezi ramena, kroutí se jak paragraf. Živá očka se vynořují a mizí ve vráskách víček, sledují mě a ani jednou se v nich nezableskne sympatie. Čím dál pokračuji, tím jsem blíž porážce.

– Skončils?

– Ano.

– Tak poslouchej.

Kýchne, vytáhne kapesník a mezi dvěma kýchnutími stačí zatratit všechny lékaře: ti nevzdělaní náfukové se opovažují transplantovat nějakému nešťastníkovi srdce a přitom neumějí zabránit chřipce, natož ji vyléčit.

Ještě jednou se nápadně vysmrká, nadává a chrchle, pak si utře ústa a spustí řeč, ve které mě prostě odsoudí: moji morálku, povahu, chování, neuvážlivost, cituji: „hrubé a nenasytné libido“, vrozenou neopatrnost, neschopnost dodržet slib nebo uchovat tajemství, kterou tu právě předvádím, zkrátka mou „nenapravitelnou nezodpovědnost“.

Už jsem si na jeho řečnění zvykl, pokaždé schytám Stienovu chronickou podrážděnost a komediantství, tentokrát jsem ale měl dojem, že přehání, hlavně před Joan, která z toho byla tak vedle, že mlčela, a snažil jsem se zrovna najít co nejpřiléhavější odpověď, když vstal z křesla tak svižně, že by to nikdo od shrbeného starce nečekal, a zavrčel:

– Má odpověď je zkrátka ne! Ne. Prostě ne!

Po gestu přerůstajícím do závěrečného odmítnutí se na mne náhle usmál, velice nápadně přimhouřil jedno oko, rychle odešel k malému psacímu stroji, na kterém Joan Pierceová právě přepisovala manželovy poznámky, posadil se k němu, pozorně naklepal pár písmen, vstal, na nikoho se nepodíval, slovem se neomluvil Joaně, že ji pokazil stránku, obrátil se k nám zády a odešel. Práskl za sebou dveřmi a vidíme ho jít pod oknem, klobouk vražený do čela a šálu vyhrnutou k očím.

Joan odskáče na dlouhých nohách k psacímu stroji a já za ní.

– Joan, řeknu, pokud máte nůžky, tak byste mohla…

Naznačím jí, aby vystřihla řádku, kterou Stien naklepal. Beze slova to udělá. Je to pro ni zcela nesrozumitelné – velice zkrácený odkaz najedno číslo biologického měsíčníku – ale nic jí nevysvětluji, respektuji Stienovu obezřetnost, i když mi připadá přehnaná. Třeba si uvědomil, jak tvrdí Joan Pierceová, že kvůli hádce Mutsch s Ruth Jettisonovou je pod větším dozorem než kdokoliv jiný, a nespoléhal se ani na to, že Pierceová má odpojený odposlech.

Věděl jsem, že měsíčník najdu v odborné knihovně na zámku, a poprvé jsem se nemohl dočkat, až bude odpoledne, abych se tam hned po práci zastavil.

Na časopisy se nemusí vyplňovat žádanka, je možno konzultovat je buď na místě, nebo si je odnést domů s tím, že se v regálu nechá místo výtisku zelená karta se jménem a datem výpůjčky. Zvolil jsem samozřejmě první možnost, článek jsem hned našel a přečetl ve stoje za pultem a nedělal si poznámky. Tušil jsem, že půjde o Stienův článek napsaný před dvěma roky. Nebyl dlouhý, všeho všudy tucet stránek, ale pro mne a vlastně pro nás – v Bluevillu a v celé zemi – v dané situaci velice zajímavý. Přečetl jsem ho

rychle, pak ještě jednou pomaleji a důkladně, abych na nic nezapomněl, až budu zítra Burageové podávat hlášení.

Když jsem vycházel z knihovny, chytil se mne Mr. Barrow. Výraz chytit se není výstižný, předpokládá pevný chápavý orgán, ruku, dráp, kleště. Nic takového Mr. Barrow nemá. Ruce mu nebyly k ničemu: nikdy se člověka nedotkl. Byl ochablý a nabobtnalý a přisál se jak pijavice. Zalit slizkým pohledem, tlustými měkkými pysky, nosem, co mu visel jak chobot. Jeho kluzký a přitom kovově znějící hlas se lepil na kůži jak melasa. Úplně plešatá hlava se leskla jako navoskovaná. Postavil se přece mne v chodbě do jídelny jako nepřekonatelná překážka z huspeniny. Mohl bych snad skrze tu medúzu projít, ale jak bych vypadal na druhé straně? Zastavil jsem se jako člověk, který narazí v garáži na velikánskou kaluž rozlitého oleje. Mr. Barrow mi určitě chce něco povědět. Sotva znehybním, bez okolků mi taky začne stydlivě šuškat do ucha:

– Doktore Martinelli, doufám, že jste nezapomněl, že osádka doktora Mulberryho přijde do Bluevillu dnes večer. Napadlo mě, že bude lepší, požádám-li je, aby přišli o hodinu později, než původně měli, odbude se to diskrétněji. Z téhož důvodu jsem rozhodl, aby se to odbylo u každého v bytě a vy že budete „ošetřen“ poslední (to mám tak rád, tyhle eufemismy), v devět hodin. To už, pokud mě paměť neklame (spíš záznam z odposlechu, sám jsem mu o tom nikdy nic neřekl), Dave spí. Moc mi záleží na tom, řekl a zatvářil se usouženě, aby to všechno proběhlo nenápadně. Spoléhám se na vás (už zas rozkazovačně), že osádka doktora Mulberryho bude náležitě přivítána (zvýšil hlas), plní velice choulostivý vlastenecký úkol a zaslouží si veškerou naši úctu.

– Jistěže, Mr. Barrowe, řekl jsem vzorně bluevillsky.

Mr. Barrow už nic nedodal. Řekl všechno a použil všech byrokratických odstínů, jaké situace vyžadovala. Ani se se mnou nerozloučil, jen mi uvolnil cestu v úzké chodbě, zatáhl pupek, abych se ho nedotkl. Taky jsem se mu vyhnul. Nerad bych do něho nechtě vrazil a viděl, jak se jako sliz rozleje po zemi. Protože sliz to je v každém případě. Obešel jsem ho. A s úlevou odcházím. Divná věc. Stačí ho poslouchat a člověk se cítí špinavý.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Devět hodin. Dave už spí. A já, abych tak řekl, se připravuji na věc a přecházím sem tam po místnosti, jsem zmatený a taky zvědavý. Už se ani tak nehrozím aktu samotného – v nejhorším to mohu považovat za lékařský zákrok – jako spíš společenského styku s odběratelkou před ním, a taky toho, co to bude za osobu. Ošetřovatelka, co se dala na něco takového, třeba i z vlastenecké povinnosti a citu, mne určitě nepřivede do varu, spíš naopak.

Zbytečné starosti. V devět hodin a deset minut zastaví před domkem malá dodávka. Běžím otevřít, aby klepání neprobudilo Dava, ve dveřích stojí urostlá holka kolem třicítky a řekne mi chraplavým hlasem?

– Doktor Martinelli? Fajn, vidím, že už nemůžeš vydržet. Čekals za dveřmi?

Obrátí se k někomu, koho nevidím, a zavolá:

Ricardo, hoď mi sem kabelu. Zákazník má naspěch!

– Ne tak hlasitě, řeknu jí, vedle spí můj syn.

– Neboj, dám si bacha. Kolikpak let má mládenec?

– Jedenáct, řeknu, vezmu ji za paži a odvedu k sobě.

– Zatím moc mladý, řekne a uchechtne se.

Předejde mne a přitom mne pohladí po poklopci, jako by to bylo to nejpřirozenější na světě, čistě zdvořilostní akt, co patří k návštěvě.

– Ricardo! rozkřikne se svým chraplavým hlasem do dveří, kterými právě prošla.

– Tiše. Kluk spí.

– To je fakt. Hele, Ricardo, sníží o poznání hlas, přineseš mi tu kabelu? Bez té by to nešlo, řekne, zamrká na mne a zasměje se.

Při pohledu zblízka ani zpovzdálí nebudí dojem, že by měla něco společného s vědou lékařskou. Je nalíčená, až se z toho hlava točí, na černých očích falešné řasy husté jak křoví, pleť v okrovém odstínu, plné rty. Nedá se říct, že by byla krásná. Rysy má hrubé, nos masitý, lícní kosti široké, čelo nízké. Celek však zachraňuje před banalitou obrovská pusa od ucha k uchu, ostře ohraničené a plné rty, nádherný chrup a růžový jazyk; předvádí jej při řeči a zdá se být neobvykle čilý a veliký.

– Tak Ricardo, bude to? rozkřikne se znova chraplavým hlasem, vrací se ke dveřím a pohupuje boky.

V tom okamžiku se objeví Ricardo. Mládenec odněkud z Jižní Ameriky, drobný, jemné rysy, hustý černý knír, na hlavě bílou čepičku, na bílém plášti zelený odznak se zlatým Áčkem, na očích tmavé brýle a ve tváři smutek. Položí kabelu na můj stůl a tázavě se na ženu podívá.

– To je Ricardo, řekne žena, obrátí se ke mně a významně se na mne zadívá, na její pohled už nestačím odpovědět, ústa se jí hned roztáhnou v úsměvu. Ústa vskutku uchvacují tím, jak jsou velikánská a jak má krásné rty, zuby a jazyk. Oči i přes falešné řasy a podmalování jsou nijaké, zatímco ústa mají výraz a pohyb, kmitá se v nich jazyk, rozvírají se a zavírají a zuby se objevují a zas mizí.

– Já, řekne a ukáže si palcem na levé ňadro, se jmenuju Bess.

– Ahoj, Bess. Ahoj, Ricardo.

– Buenas noches, seňor, odpoví Ricardo a podívá se na mne nevýslovně smutně. Promluvil španělsky, jako kdysi mluvívali černoši svým žargonem: trochu folklóru, aby měl gringo radost.

– Ahoj, doktore, řekne Bess a připojí se opožděně k výměně pozdravů.

Ricardo se na Bess podruhé pokorně a tázavě zadívá a Bess se obrátí ke mně:

– Miláčku, řekne, nechceš, aby u toho byl taky Ricardo?

Podívám se na ni zaraženě, ale z očí se jí nedá nic vyčíst. Naštěstí se usměje, a tak mi to dojde.

– To ne, to ne, vyhrknu.

– Každý podle svého gusta, řekne Bess nestranně. Za zeptání člověk nic nedá. Ricardo, počkej ve voze.

Ricardo se shrbí, obličej se mu protáhne, ale ani se nehne a jen se po Bess dívá jak pes, kterého vyhánějí ven, protože má umazané packy.

– Slyšels, Ricardo? řekne Bess o poznání tvrději, ale stále s tím kyprým úsměvem, který mne přesvědčil, že k Ricardovi chová jakousi náklonnost.

Ricardo to dobře ví, ani se nehne a zdá se, že se v tu ránu rozbrečí, nebo že to předstírá. Ozvu se:

– Ricardo přece nemusí sedět sám za volantem. Může si nalít sklenku bourbonu a počkat v kuchyňce.

– Bourbonu? Ty máš bourbon? řekne Bess a hltavě nasaje vzduch obrovskou pusou.

– Chceš taky?

– Nepiju před pracovním výkonem! řekne a cudně našpulí pusu.

Vzal jsem Ricarda za paži a odvedl ho do kuchyně. Byl asi příjemně překvapen jak mou malou postavou, tak mým příjemným chováním. Obličej

se mu trochu uvolnil, když viděl, jak whisky teče do skleničky. Sundal si tmavé brýle, jako by mu při pití překážely. Zahlédl jsem jeho oči. Utopené v modrých kruzích, ani whisky z nich nevyhnala pohřební výraz. Nechal jsem ho tam. V pokoji se Bess docela jako lékař hrabala v kabele a přitom zbytečně kroutila zadkem a boky a houpala ňadry.

– Jsi fajn kluk, doktore, řekla a rozesmála se na plná ústa, bylo jí vidět až do hrdla, jako by mne chtěla spolknout.

– Ricardo nevypadá moc vesele, řekl jsem, vraceje se k ní, mírně uchvácen tou krásnou pusou dokořán.

– Taky nemá proč, řekla Bess. Ty špinavé feny ho pěkně podfoukly. Ricardo je Portorikánec. Přivážejí jich sem tisíce, jak víš (nevím), na práci. Ty svině mu napovídaly, že caladium je fajn věc a účinek je jen dočasný. Sežral jim to i s chlupama. A když mu to teď došlo, že to je navěky, tak bulí nad svým nebožátkem.

Naznačím jí pohybem ruky, že v místnosti je odposlech.

– Na to kašlu, odpověděla. Chudák Ricardo. Má doma ženu a hejno děcek. Posílá jim všecko, co vydělá. Píšu mu složenky, neumí psát. Prý už nikdy neuvidí svou ženu, protože by se před ní znectil, kdyby přišla na to, že už nemůže.

Miláčku, pokračovala, můžeš si vzít pyžamo. Budeš se cítit líp.

– Ale bude to déle trvat, řekl jsem.

Bess se zasměje a já nespouštím oči z její pusy. Tak krásnou a velkou pusu jsem v životě neviděl. Znova se zasměje.

– Jsi moc fajn. Qué delicadeza, říkává Ricardo. Jen klid, pokračovala a znova se dala do smíchu. Mám času, kolik chci, jsem ve službách vědy (zasmála se). Tři za večer, co to je na mne? Kdepak tři: jen dva! Nemohu říct, že bych byla přepracovaná!

Začnu se svlékat. Z Bess vyzařuje obhroublost, která je přirozená, a proto docela příjemná.

– Přepracovaná, pokračuje Bess a svraští obočí, to není ten výraz, co jsem měla na mysli. Existuje ještě jiný. Moment. Na začátku je sex.

– Sexploatovaná? zeptal jsem se.

– Tak ty to znáš taky! řekla Bess a pohlédla na mne s respektem. Sociolożka, co mě přeškolovala, mně pořád dokola opakovala: „Bess, vás muži sexploatovali.“

„To znamená, že vás muži sexuálně vykořisťovali.“ Ach doktore, nevěřila jsem vlastním uším! Mne že muži sexploatovali? „Ovšem, Bess,“ odpověděla mi. Pardon, povídám, to je ale omyl! Omyl! Já jsem

sexploatovala muže! Co jsem z těch kluků vymáčkla za pár minut něčeho, čemu se ani nedá říkat práce!

Směje se a třebaže v rovině ideové dávám za pravdu sociologze, v rovině konkrétní se ta velká pusa směje tak nakažlivě, že se nakonec rozesmějeme oba jako staří kamarádi.

Pak následovalo těch „pár minut“, které asi odposlechu bohatě daly, co mu náleží, a v kuchyňce jsem pak nalil Bess bourbon, pro sebe jen trochu, a další sklenku pro Ricarda, který se na mne zachmuřeně a vyčítavě díval.

– Hele, řekla Bess a položila dlaň na sklenku, napřed odnes zkumavky do lednice a pak se můžeš napít!

Ricardo poslechne a Bess zvolá:

– Moje placka! Kam jsem ji strčila?

– Jaká placka?

– Placka, kterou mi ta trdla v bráně dala za mou legitimaci! Když ji prý nebudu mít, tak se ven nedostanu. Ricardo, zavolá, když ho vidí vracet se, máš mou placku?

– Já mám svou, řekl Ricardo, kterého smutek neopouštěl.

– Kde je teda moje? Dala jsem ti ji!

– To není pravda, řekl Ricardo, smutný knír, každou křivdu přijímá předem.

Pravda to taky není, Bess ji najde. Vypadla jí z kapsy na mou postel, když se nade mnou skláněla.

– Tak příští týden, řekla Bess a obrátila bourbon do svého širokého hrdla.

– Vrátíš se? zeptal jsem se udiveně.

– To víš že jo! řekla Bess. Tos nevěděl? Se mnou si ještě užiješ! A proč by ne, když to umím!

Na druhý den jsem se probudil, jak se mi to často stává, v půl sedmé: dobrou půlhodinku před prvním zahoukáním sirény. Zůstanu v posteli, nechám si honit hlavou myšlenky. Někdy dostanu dobrý nápad pro práci v laboratoři. Jindy zas upadnu do erotických fantazií. Nebudu je tu popisovat, každý ví, zač stojí, všecko je v nich snadné.

Toho rána jsem myslel na Ricarda a na to, jak bezohledně se za vlády Bedfordové provádí nábor pracovních sil. Od Ricarda přejdu k Bess, k jejímu udivujícímu vzhledu a k potěšení, jež mi setkání s ní přineslo. Myslím tím potěšení ryze společenské. V Bluevillu je tak dusno, že bytost

zcela spontánní jako Bess sem vnese závan čistého vzduchu. Přesně tak, čistého vzduchu.

Pak jsem přešel k Anitě, ale s mnohem větším odstupem, ne jako k epizodě mého soukromého života, ale k případu jako takovému. Prošel jsem si v duchu cestu, kterou urazila za deset let. Změnila ji. Určitě dorazila daleko, ale do jiného státu, než ze kterého vyšla. A najednou chápu, proč v našich filmech vztahy mezi muži bývají přesvědčivé, zatímco ženské postavy naopak nevýrazné a slabé. To proto, že jsou ozřejmovány právě z hlediska svého pohlaví. Nepřesahují své funkce koitální, mateřské nebo dekorativní. Existují pouze jako samice. Nemají žádnou možnost vyvíjet se a stát se tudíž zajímavými. Anita, ta se vyvinula. Potýkala se s reálnými situacemi a učinila jistý počet rozhodnutí, která ji změnila a do jisté míry zkorumpovala. Nenávratně pryč je Anita, jak jsem ji poznal před desíti lety, stala se z ní obratná a cynická politická osobnost. Ne že bych to schvaloval. Jenom konstatuji, že jí nechybí výraznost ani důležitost.

Dnes mám spoustu věcí pro Burageovou. Abychom nebudili pozornost dlouhatánskými rozhovory, dohodli jsme se, že jí nebudu říkat všechno najednou, ale po částech. Burageová má dojem, že náš vztah zajímá Crawfordovou a že nás možná sleduje.

Rozhodl jsem se pro chronologický postup, a tak jí napřed povídám o Stienovi a jeho lstivosti, ale ví to už od Rity a netrpělivě mi vpadne do řeči:

– Co vlastně vyrábí?

– Vyrábět je správný výraz. Klony.

– Jak se to píše?

– Tak, jak se to vyslovuje.

– A co to je?

– Živočichové vznikající ryze technickou cestou mimo sexuální spojení.

– Jak je daleko?

– Asi u oviparů. Vezmete neoplodněné žabí vejce a odejmete mu jádro s ženskými chromozómy. Jádro nahradíte intestinální buňkou odebranou pulci. Povede-li se to, získáte dalšího pulce, který bude přesnou kopií prvého, jeho dvojníkem, chcete-li.

– Proč dvojníkem?

– My dva, Burageová, jsme směsí chromozómů otce a chromozómů matky. Jenže ten druhý pulec bude mít chromozómy mužské i ženské přesně jako první pulec, jemuž byla odebrána intestinální buňka. Pochopitelně i stejné pohlaví. Nezapomínejte, že žabí vejce bylo zbaveno jádra a bylo bez chromozómů.

– Jaký má smysl pulec, co je dvojníkem jiného pulce?

– Smysl praktický?

– Ano.

– Žádný. Zajímavější to je, přejdeme-li od oviparů k viviparům. Například: z vola, který vyniká množstvím a kvalitou masa, by mohlo být užitečné získat identické dvojníky, bez rizika křížení s krávou.

Burageová se na mne podívá. Odhodí dozadu havraní vlas, náušnice (obyčejné plíšky ve tvaru kyje) se chvějí a hrud se jí zvedá. Připadá mi velice rozohněná. Vycítila, co znamenají Stienovy výzkumy. Řekla:

– Druhý vůl, úplně stejný jako prvý, získaný bez páření, je to tak?

– Je.

– Místo krávy, pokračovala Burageová a hlas se jí chvěl zadržovaným sarkasmem, vezměme v úvahu ženu.

Nahrál jsem jí:

– Třeba Bedfordovou.

– Ano, řekla Burageová a oči se jí zajiskřily, třeba Bedfordovou. K čemu pak dojde?

– Prosím. Napřed najdeme nějakou uklízečku z Bílého domu, samozřejmě černošku. Mladou, zdravou a silnou. Odebereme jí vajíčko a zbavíme je jádra. Do jádra nasadíme intestinální buňku Bedfordové a jakmile buňka začne proliferovat, zavedeme ji zpátky černošce do dělohy.

– Ale to je dokonalé! řekla Burageová a zaťala pěsti, až jí zbělely klouby. Jak to, že nás to ještě nenapadlo? Černoška pochopitelně není matka. Pouhá nositelka. Jenom prenatální chůva. Poskytne plodu své teplo a svou krev, bude jej v sobě nosit devět měsíců a bude mít to „potěšení“, že jej porodí! Dítě ale nebude její! Geneticky to bude Bedfordová.

– Přesně tak, Burageová. A co víc, dítě bude dvojník Bedfordové, samozřejmě ženského pohlaví, a zrodí se výlučně z ní, bez těhotenství a bez porodu.

– A bez účasti muže! doktore, pokračovala Burageová hněvivě, vaše pohlaví může klidně vymřít! I bez vás budeme mít partenózní děti, místo nás je donosí černošky!

Viděl jsem, že je celá bez sebe. Krev se jí nahrnula do tváří, rty se jí chvěly, pěsti měla zaťaté. Přistoupila ke mně blíž, oči jí jiskřily a řekla mi úsečným hlasem nepřipouštějícím odpor:

– Doktore, podejte mi ruku.

Udiveně jsem to udělal. Sevřela ji, přitiskla k ústům a zahryzla se mi do druhého článku na ukazováku.

– A je to, řekla tiše a sípavě, aspoň tohle jsem musela udělat.

Ruku mi pustila, otočila se na podpatcích a podívala se na mne přes rameno: Vrátím se ve tři čtvrti na dvanáct, řekla, vlasy jí zavlály jak koňská hříva a vyřítila se z mé kanceláře.

Zůstal jsem sám. Podíval jsem se na ruku. Ta stopa bohužel dlouho nevydrží, sliny už oschly a jsou znát jen okraje kousnutí: řezáky byly špičatější a pronikly hlouběji. Dvě okrouhlé, maličko zarudlé jamky mi zůstanou o něco déle.

Ve tři čtvrtě na dvanáct se vrátí, vnitřní žár vyhasl, přešla do fáze ledové. Vyřeší nějaký administrativní problém, který jí podle všeho leží na srdci, a pak se začne vyptávat na návštěvu odběratelské osádky. Mé odpovědi v ní zpočátku budí nepatrný zájem, dokud neřeknu, že odběr se bude každý týden opakovat. Z vyptávání je v tu ránu výslech. Chce vědět o Bess a o Ricardovi všechno, původ, vzhled, chování, slabost pro bourbon. Musím všechno zopakovat od začátku, zkoumá každou podrobnost, váží každé slovo, žalobně mi vyčítá, že vynechávám (tak vidíte, o té známce jste mi neřekl!), potřetí se vrátí k našemu rozhovoru, stěžuje si, že neříkám všechno, že to pletu, že špatně opakuji, že nemám ten správný tón. Doktore, máte přece komediantské vlohy! Teď máte možnost použít je. Pobízen, sekýrován a ždímán jako mokrý hadr, se podvolím. Výjev už nevypravuji, ale hraji, napodobuji Ricarda, jeho pochmurný vzhled a španělský přízvuk, napodobuji Bess, její dobráckou vitalitu, obhroublý přízvuk, a tak se vžiju do hry, že si vzpomenu i na další podrobnosti a s vervou a s potěšením je zahraji.

Skončil jsem. Ticho. Zjevná změna. Burageová svraští obočí, oči jí ještě víc zmodrají, náušnice se chvějí.

– Zkrátka, řekla, moc jste se pobavil.

– Cože? řekl jsem užasle. Ale vy…

– Výborně, pokračovala skrze zaťaté zuby. To jste si udělal moc příjemnou chvilku! A s jakým zalíbením ji líčíte…

– Podrobnosti jste si přece vyžádala vy!

– Tolik jsem zas po vás nechtěla! Na každý pád ale přiznávám, že toho bylo víc, než jsem chtěla! Co se kurev týče, doktore, tak to jste básník! To líčení! Obrovská ústa! „Přirozené“ způsoby! Taky nevýslovný půvab obhroublosti!

– Burageová, vždyť jste mě sama požádala, abych popis trochu okořenil!

– Vůbec jste ho kořenit nemusel! Máte toho plnou hlavu i srdce! O jiných orgánech nemluvě! Výborně, doktore! Teď už víte, co dělat ve středu večer!

– Bess mi ale neřekla, že přijde zrovna ve středu.

– V tom případě je to přímo vynikající! Přijde každý týden, ale neví se kdy. Ve středu? Ve čtvrtek? V pátek? Nejistota v jistotě! Sladký návyk a trocha napětí k tomu! Co byste si lepšího už mohl přát?

– Ale vždyť vy jste sama…

– A říkáte jí Bess!

– Jiné jméno mi neřekla!

– To nic. Má dost času, řekne vám všechno, vylíčí vám celý svůj život! V hrubosti děláte mílové kroky.

– Burageová, zapomínáte, že jste mi sama poradila…

– Litujete toho? Pomyslete, doktore, taky jste nemusel tu pamětihodnost poznat: největší ústa ve Spojených státech!

– Ale to ne, to jsem přece neřekl! ozval jsem se a mimoděk se jí zadíval na ústa.

– Pardon, doktore! Řekl jste to. A sice v tomto pořadí: napřed ústa, pak obhroublost.

– Burageová, vždyť to je nesmysl…

– Ale prosím vás, řekla a zlostné slzy jí vyhrkly z očí, netvařte se ke všemu ještě tak hloupě!

Obrátí se ke mně zády a odchází, vlasy jí vlají, a jsem si jist, že dnes už podruhé odolala nutkání prásknout za sebou dveřmi.

Podle všeho dělám pokroky. Defalokratizuji se. Důkazem budiž, že už na ten výjev nepohlížím s pobavenou nadřazeností, jak bych to dělal dřív. Moc dobře si uvědomuji, že to, čemu muži říkají ženská nelogičnost, je pouze logika odlišná od jejich. V Burageové se docela vyznám: tvrdý objektivní výslech, to byli „naši“. Co následuje, to jsme byli my dva. Na rovinu: potěšilo by mě, kdybych se dozvěděl, že za ní co týden někdo chodí a provádí s ní to, co se provádí se mnou? Chválu obhroublosti a pusy jsem si měl radši nechat pro sebe. „Ženská“ na tom všem je možná právě ta unáhlenost, prudkost a slovní vtip. Vyřídila mne, než jsem si vůbec uvědomil, co se se mnou děje.

Chystám se odejít do jídelny, když se Burageová objeví znova. Tvář má hladkou a klidnou. Asi si opláchla oči a přečesala vlasy. Obezřetně ji sleduji: přišla mne ještě jednou roztomile hryznout do ukazováku, nebo do mě znova zatne drápky?

Nic takového. Držíme se věcného tónu.

– Doktore, ještě pár slov o klonech. Výzkumy už přešly od oviparů k viviparům?

– Pravděpodobně ano. Stien teď používá krysy.

– Jak to víte?

Znova tedy výslech.

– Znáte ho, jak je roztržitý. Nedávno sáhl do kapsy svého převlečníku, asi pro kapesník, a vytáhl myš. Samozřejmě netvrdím, že ta myš byla klon.

– Vyjmout vajíčko, zbavit je jádra, zavést do něho intestinální buňku a transplantovat je ve správný okamžik zpátky do dělohy, to asi stejně bude choulostivé, zdlouhavé a velice složité.

Pokrčím rameny: nemám v úmyslu ujišťovat ji o opaku. Sám to totiž nevím.

– Experimentální fáze je vždycky složitá. Až začne výroba, tak se přijde na různá zjednodušení.

– Výroba?!

Podívám se na ni. Že by se mě přece jenom dotkla její nedůtklivost? Zachce se mi ji trochu popíchnout.

– Koukněte se, Burageová, a co jiného? Kdo financuje Stienovu práci? Myslíte si, že při výzkumu nejde o zisk?

– Průmyslově vyrobené partenické dítě? To snad, doktore, nemyslíte vážně!

Mlčím. Dívá se na mne svýma modrýma očima, co dokáží tak prudce změnit výraz. Teď jsou zrovna zamyšlené a soustředěné.

– Jespersen! řekne konečně. Musíme se za každou cenu dozvědět, co dělá Jespersen!

Nevím, jak si to vyložit, a protože mlčí, tak nadhodím:

– Chcete, abych zkusil zeptat se ho na to?

– To ne, odpoví, vy ne, hlavně ne vy! Bylo by to příliš nebezpečné!

Obědváme s Davem v jídelně, když se z ampliónu ozve hlas telefonistky z centrály: Doktor Martinelli… Doktor Martinelli… Hovor kolem ustane a všechny oči se více či méně otevřeně upřou na mne.

Když nás centrála volá k telefonu, teď se to už stává málokdy, opakuje neosobním a jednotvárným hlasem, co jde na nervy, pořád dokola dotyčné jméno. Vstal jsem, zachytil Davův neklidný pohled, usmál se na něho, aby si nedělal starosti, poplácal ho po zátylku, opustil hubený hovězí plátek a prokličkoval mezi stoly ke dveřím z jídelny. Doktor Martinelli… Doktor

Martinelli… Doktor Martinelli… Tlampač hlas zesiluje a jak jdu dlouhou liduprázdnou chodbou, předbíhá mne od jednoho tlampače k druhému jako naléhavý a pochmurný žalozpěv, jako kdyby mě pámbu volal před svou stolici, abych se zodpovídal ze svých hříchů. Doktor Martinelli… Doktor Martinelli, doktor Martinelli… Zvučný, nehmotný hlas se snáší shora a rozléhá se po celém zámku, pronásledoval by mne všude, kamkoliv bych se ukryl, do knihovny, do salonu, do bazénu i do tělocvičny v podzemí.

V Bluevillu je teď velice těžké navázat spojení s vnějším světem: napřed je třeba podat písemnou žádost Mr. Barrowovi a na druhý den člověk obvykle dostane odpověď, že na žádaném čísle telefon nikdo nebere. Je-li tomu tak, to si už člověk ověřit nemůže. Až na Anitu, když se omlouvala, že nepřijde, nejmíň čtyři měsíce sem nikdo nikomu netelefonoval.

Doktor Martinelli… doktor Martinelli… doktor Martinelli… Pořád dokola. Mé jméno bude zvučet obrovskou budovou, dokud se jí nepřihlásím. Jako bych měl někoho v patách, nepříjemný dojem.

Dva veřejné telefony – teď už vlastně zbytečné – jsou v předsíňce před záchody. Nejsou to kabiny, jen dvě spojené mušle. Do první strčím hlavu a zvednu sluchátko.

– Tady doktor Martinelli.

– Doktore Martinelli, ozve se telefonistka, mohl byste se okamžitě odebrat do pracovny Mr. Barrowa?

Proč okamžitě? A proč si mne Barrow volá, zrovna když obědvám? Nemohlo to, co mně chce povědět, chvíli počkat?

U Mr. Barrowa na dveře klepat nemusím. Jsou otevřené. A Mr. Barrow čeká ve stoje, což se nestává, na prahu, třebaže moc rád přijímá usazen v celé své velikosti a slávě za svým mohutným psacím stolem. To je pravda, stojí, ale zacouval dovnitř a do chodby mu trčí jen pupek, ten musím obejít a ten taky hned uvidím. Zrychlím krok. Už vidím i jeho obličej. Je vyjevený, pokud se hrouda sádla může vyjevit. Jedno ale vidím moc dobře: třesou se mu líčka. Mlčky, jako by se nezmohl na slovo, uhne, abych mohl projít, neuhne se ale, jak to obvykle dělává, tak by se vrátil do své kanceláře, vyjde z ní ven, takže sotva jsem uvnitř, obrátím se v domnění, že jde za mnou. Nejde.

– Doktore Martinelli, řekne a je ho sotva slyšet.

Podívám se na něho. Vodnaté oči se mu převalují v očních důlcích jako vyděšená zvířátka a pot mu stéká po lesklé lebce.

– Doktore Martinelli, řekne udýchaně a nezřetelně, zastřeným hlasem. Sluchátko je na mém psacím stole. Důvěrné. Nechám vás samotného.

A zavře za sebou dveře. Jsem sám! V kanceláři Mr. Barrowa! Ve svatyni nejposvátnější. Při odchodu ji vždycky zamyká na dva zámky jako nedobytnou pokladnu. Škoda že nejsem Joan Pierceová: nemám její nervy. Jen se stačím mrknout do koše na papír: je prázdný. Že jsem to udělal, vzpomenu si vlastně až později. V té chvíli jsem si to vůbec neuvědomil. Nakazil mne Mr. Barrow svým úlekem. Srdce mi bilo do žeber. Fascinuje mě pohled na sluchátko, leží vyvěšené na obrovském mahagonovém psacím stole. Jdu blíž, vezmu je do ruky, je ještě zpocené od Mr. Barrowa, a padne na mne taková ošklivost, že nedbám na čas, otřu je kapesníkem a teprve pak přiložím k uchu.

– U telefonu doktor Martinelli.

– Okamžik, doktore, ozvala se telefonistka z centrály. Hned vás přepojím.

Nic víc. Nikdo se neozývá. Telefon je hluchý. Čekám hrozně dlouho. Podlamují se mi nohy. Nesednu si do velikánského křesla z černé koženky, ale na psací stůl Mr. Barrowa, teprve později si uvědomím, že to bylo v jistém ohledu dost neuctivé. Teď mám prázdnou hlavu, ve spáncích mi buší krev a všimnu si, že ruka, ve které držím sluchátko, se mi potí taky.

Za těch pár vteřin jsem si už asi zvykl na ticho, protože sebou trhnu, když je přeruší hlas. Vybuchne ve sluchátku, je silný, tvrdý, panovačný. Nevím ani, zdali mužský nebo ženský. Zarážel mě hlavně svou mohutností. Duněl mi v hlavě, jako kdyby nebyla moje.

– Doktor Martinelli?

– Ano.

– Jste v kanceláři Mr. Barrowa?

– Ano.

– Jste sám?

– Ano.

Odmlka.

– U telefonu Hilda Helsingforthová. Chouchka bude pro vás osedlaná v posadě přesně ve čtrnáct hodin. Odjedete k bráně. Stráž o všem ví, bude vás doprovázet policistka.

Zavěsila. Nestačil jsem pronést jediné slovo. Taky bych ani nebyl v stavu otevřít pusu. Rty se mi slepily. Vyschlo mi v tu ránu v ústech. Vstal jsem. Pár vteřin jsem zůstal oběma rukama opřený o stůl. Venku po Mr. Barrowovi ani vidu, ani slechu. Šel jsem k záchodům. Naštěstí tam nikdo nebyl. Pustil jsem si studenou vodu a mokrýma rukama se několikrát pleskl přes tváře. Utřel jsem se, udělal pár kroků sem a tam a zhluboka dýchal. Jak

jsem procházel kolem zrcadla, vrhl jsem pokaždé na sebe kratičký pohled. Připadal jsem si ale pořád tak bledý, že jsem se nedovážil vrátit se do jídelny.

KAPITOLA DESÁTÁ

Když jsem se s Chouchkou hlásil u brány, hlídka pod dohledem dozorčí služby, která mne okénkem nepřestala pozorovat, mi podala dvěma prsty známku. Deset kroků ode mne, v přiléhavé modrozelené uniformě, pušku na zádech a pistoli u pasu, čekala Jackie. Seděla na grošovaném valachovi, který jako všichni kleštěnci vzbuzoval v Chouchce odpor. Složila uši dozadu a já jsem jí hned přitáhl uzdu, abych předešel jejím vrtochům. Vůbec se nedivím, že tu je zrovna Jackie. Včera jsem se od „našich“ dozvěděl, že Pussy byla odvelena z Bluevillu. Čekal jsem, že to za všechny ty zakázané řeči se Stienem, Jessem a se mnou postihne i její přítelkyni. Ale je tu, pevné tělo a v něm silné kosti, pověřena posláním, jehož důležitosti si je, podle toho, jak se nepřístupně tváří, jistě vědoma. Jsem si taky jist, že jediná Jackie taky ví, kam mne odvede. Všiml jsem si, jak jsem procházel branou, že i stráž na věži považuje mou vyjížďku za něco neobvyklého.

– Obvyklou cestou, doktore, řekla Jackie, když jsem si strčil známku do kapsy. Pojedu za vámi.

Řekla to nahlas, panovačně a ani se na mě nepodívala.

Domyslel jsem si, že obvyklá cesta je ta, kterou jezdíme v neděli. Vyrazím s nepříjemným vědomím, že jsem vězeň doprovázený ozbrojenou eskortou. Jistě, neměl bych z toho dělat drama: všichni mne viděli odcházet z jídelny, nemám dojem, že by má osobní bezpečnost byla právě teď nějak ohrožena. Ozbrojenou Jackie mám ale za zády. Nemám ani kapesní nožík na obranu, jsme sami dva a noříme se stále hlouběji do lesa, kde jsme při vyjížďkách nepotkali živou duši.

Navíc je pošmourný červnový den. Dva dny bez ustání pršelo, v poledne sice přestalo, ale nevyjasnilo se. Obloha je až po obzor plná velkých břichatých černých mračen, která se dotýkají vrcholů smrků a hrozí co chvíli deštěm. Cesta je díky bohu písčitá a štěrkovitá, kopytům Chouchky odolává, síť potůčků ji však neustále po svahu křižuje a brázdí a místy se přes ni valí voda a odtéká dolů po srázu. Chouchka nemá vodu ráda, pokaždé odskočí stranou a naruší plynulost poklusu. Radši ji přinutím, aby šla krokem. Jackie za mnou na to nereaguje. Cesta teď ostatně stoupá zalesněnou strání.

Jízda krokem má i tu výhodu, že si mohu shrnout můj vztah k Jackie. Moc toho k shrnutí není. Když došlo k incidentu s Jespersenem, jak jsem

seskočil z koně a šel k ní a měl hlavu v úrovni jejích holínek, měl jsem dojem, že se na ni ze mě přenesl náhlý a prudký zášleh touhy. Při další vycházce prudce a drsně přerušila moje dvojaké vysvětlování s Pussy. A v neděli, po zavolání Anity, kdy se naposled omluvila, že nepřijede, se Jackie na mne při vyjížďce potají podívala a maličko se usmála. Úsměv i pohled byly přívětivé a šikovně je před ostatními utajila.

Mohu jí tedy důvěřovat? Pussy propustili, co člověka může napadnout jiného, než že právě Jackie podala Mr. Barrowovi správnou verzi incidentu s Jespersenem? Udáním si nepochybně vysloužila důvěru a ta jí byla právě dnes poskytnuta. Úsměv a mrknutí z předminulé neděle byly tedy léčka? Nechce se mi tomu věřit. Jackie nemá průhledné oči lhářky. Naopak, tají se v nich spousta věcí. A má-li navíc ve tváři ten energický výraz, tak sama od sebe falešná nebude. Aspoň si to myslím. Nebo si to chci myslet, což vyjde nastejno.

Dorazíme k zatáčce, za ní už nebudeme z Bluevillu vidět. Je načase vyzkoušet obranyschopnost mého doprovodu. Zastavím Chouchku a čekám, až ke mně Jackie dojede. Je to otázka několika vteřin, víc ale taky nepotřebuju, abych si ji, jak se ke mně blíží, pořádně prohlédl a zařadil. Hezká zdravá holka, plná ramena, plné poprsí, kulatý obličej, nakrátko ostříhané blond vlasy, oči jsem považoval za modré, zatímco dnes jsou šedé, překvapí mě to, ale třeba to dělá tmavá obloha a bouřkové světlo.

Zeptám se jí, a snažím se, aby to znělo přirozeně:

– Kam mne vedete?

– Pokračujte, doktore, odpoví odměřeně. Nesmíte se mne na nic ptát.

Podívám se na ni. Její tvář, to je maska. Nic se z ní nedá vyčíst. V tom okamžiku Chouchka, která už necítí uzdu, se prudce otočí a s připlácnutýma ušima vyrazí proti grošákovi, na poslední chvíli tomu zabráním.

Grošák se ale prudce otočí a vyrazí po svahu, Jackie ho jen stěží zvládne. Čekám. Jackie se vrátí, udýchaná, blond kadeř za uchem, zrudlá, oči jí jiskří. Zlostně si na mne vyjede:

– Jestli Chouchka ještě něco takového provede, tak střílím po nohách!

– Po čích nohách? zeptám se opovážlivě. Odnese to Chouchka, nebo já?

– Doktore, rozkřikne se celá bez sebe, nesmíte se vyptávat.

Rozkřiknu se taky:

– Na něco se vás zeptám stejně! Proč jste si vzala toho valacha? Víte, že Chouchka je nesnáší.

– Já jsem si ho nevybrala, řekne Jackie o poznání klidněji. Přivedli mi ho už osedlaného.

Přitom si přehodí uzdu do pravé ruky, skloní hlavu a prsty pravé ruky si zastrčí za ucho kadeř, co jí vyklouzla zpod čapky. Zpočátku to sleduji nezúčastněně, najednou mne to ale dojme, je to něco hrozně ženského v něčem, co je pravý opak.

Jackie si všimla mého pohledu a asi i mého dojetí, protože sklopila oči a na celou vteřinu zavládlo ticho, vůbec ne nepřátelské.

– Pokračujte, doktore, řekne a viditelně jí dělá potíže nasadit policejní tón. Máme před sebou dlouhou cestu.

„Dlouhá cesta“, to je indiskrétnost, narušila předpisy, řekl bych, že indiskrétnost vypočítaná na to, abych se uklidnil. Obrátím Chouchku a vyrazím znova po přímé cestě, i když nevím, kam vede a je-li tedy opravdu přímá. Člověka pochopitelně napadne, že ten výpočet by mohl být dvojaký a že Jackie mi chce poskytnout pocit bezpečí, abych byl povolnější. Nemám v tom jasno, a tak se spolehnu na instinkt, ten mi ale jako vždy předkládá nápady, které si za minutku odporují.

Dosud jsme jeli „obvyklou cestou“ našich skupinových projížděk, dnes ji brázdí potůčky a každý závan větru nám z velikánských smrků střásá kapky na hlavu. Jsem rád, že jsem si vzal plášť, jak hledám po kapsách rukavice, najdu tam dávno zapomenutou, zmačkanou golfovou čepici. Narazím si ji na hlavu. Chrání před sprškami a s potěšením v ní nacházím i kus své minulosti. Potěšení dlouho nevydrží: dobrá nálada opadne a morálka upadne.

Dokáži se dnes odpoledne postavit proti příkazům Hildy Helsingforthové? Určitě ne. Nebezpečí, že přijdu o všechno, je příliš značné. Jako rukojmí či zajatec mám policistku za zády a ta mne odvádí na neznámé místo. Ani má bezprostřední budoucnost mi nepatří.

Cesta už nestoupá tak prudce a pobídnu Chouchku do klusu taky proto, abych od sebe odehnal tu černou chmuru. Hodná Chouchka. Jediná přátelská bytost v této nehostinné krajině. Mimo písčitou, rozmoklou cestu, vinoucí se do nedohledna mezi smrky, je tu jen olověná obloha a přísvit, který přichází bůhví odkud. Jakmile ustane vítr, je slyšet pouze měkký dupot kopyt mé kobylky a jako tlumená ozvěna za mnou kopyta valacha, který, jak jsem si všiml, ani jednou nenarušil soulad. Hlupák, kluše podle nás, po vojensku.

Na křižovatce proslavené nedovoleným útěkem Jespersenovým se pochopitelně vydám doleva. Za zády se mi ozve rozkaz:

– Doprava, doktore!

Doprava! Zakázanou cestou! Jespersenův „útěk“! Pussyin výstřel! Zastavím Chouchku a obrátím se.

– Slyšel jsem dobře? Doprava?

Jackie se přiblíží, je krásná a přísná, zdá se větší než ve skutečnosti, hlaveň pušky jí čouhá za ramenem. Zastaví valacha co nejdál od Chouchky a řekne suše:

– Slyšel jste dobře!

Změřím si ji.

– Ta cesta je zakázaná, procedím skrze zuby.

– Dneska ne.

– Kdo to řekl?

– Já.

Chvíli uvažuju, pak se rozhodnu a hned se mi uleví. Neposlechnu.

– Dík. Tam nejedu.

Jackie se na mne podívá. Má neukázněnost ji tak udiví, že se zapomene rozzlobit.

– Cože? řekne jenom. Co to povídáte?

– Že tou cestou nepojedu.

– A proč to?

– Je to zakázané.

Teď si mne zas změří ona.

– Doktore, vždyť jsem vám už řekla, že dnes výjimečně…

Větu nedořekne, ale je trpělivá, jako by mluvila s trucovitým dítětem. V očích má spíš neklid než zlobu. Už tě mám, ty má vojando! Zásilka se vzepřela: nechce být doručena. Co si počne? Bude mi vyhrožovat? Před chvílí se jí to moc nedařilo.

Z jejího mlčení cítím, v jakých je rozpacích. Už se mne nepokouší upokojit. Všechno je rázem jasné: Jackie má rozkaz doručit zásilku do vlastních rukou. Nedostala rozkaz zničit ji během cesty.

Přesto však chci – aspoň trochu – využít své výhody.

– Díky, řeknu. Nemám chuť nechat po sobě střílet.

– Střílela jsem po vás někdy? zeptá se nevěřícně.

– Pussy střílela po Jespersenovi.

– Pussy se vyplašila a vůbec, teď je to něco úplně jiného: Jespersen porušil předpisy. Vy jenom uposlechnete rozkazu.

– Ten rozkaz ale může být taky past.

– Past?

– Vyjedu na cestu a vy mne zastřelíte s tím, že jsem se pokusil o útěk.

Přitom jsem si ji žalobně změřil. Dělám to schválně a jsem si toho vědom. Podezřívám ji, ale v hloubi duše už o ní nepochybuji.

– Doktore! řekne rozhořčeně.

Zrudla. Tentokrát ne ze vzteku, ale pokořením. Má průsvitnou kůži, krev je hned znát, červeň se jí hrne na líce a odtamtud na kulaté hrdlo v uniformě.

– Doktore, pokračuje naléhavě. Nejsem esesačka!

Tím mne dost překvapila. Nikdy bych nevěřil, že mladičká policistka může mít takové perfektní historické znalosti.

– Dobře, řeknu, chcete-li mne ubezpečit, tak jeďte přede mnou. Já pojedu za vámi.

– To nemohu, řekne ihned. Byla by to chyba.

Když nic neříkám a tvářím se netečně, dodá:

– Prosím vás o to, doktore.

Podívám se jí do očí. Jsou hezky šedé, hluboké a zdůrazněné černými hustými řasami, třebaže je plavovláska. To „prosím vás o to“ byla opravdu prosba a ne prázdná věta. Pronesla ji tiše. Pokračuji:

– Zaručujete se za mou osobní bezpečnost?

Nepodívala se stranou, opětovala můj pohled a neuhnula očima:

– Pokud budete se mnou, tak ano.

Odpověď dvojznačná, ale musím se s ní spokojit. Chouchka se maličko vypouklýma očima dívá na valacha, po celý náš rozhovor byla neklidná a musím se s ní několikrát otočit dokola, abych jí vyhnal z hlavy výbojné úmysly.

– Dobře, řeknu, důvěřuji vám.

„Zakázaná cesta“ vede přímo po rovině, vjedu na ni a pobídnu koně do cvalu. Chouchka je tomu ráda. Bujaře buší podkovami do půdy, až voda stříká a písek lítá. Valach ji následuje.

Za pět minut už zase jedu krokem: sjíždíme po strmém svahu a dole nás čeká překážka. Přes cestu se hrne kalná bystřina, vytéká z nedalekého úvozu. Přeskočit nejde. Je příliš široká. Budeme ji muset přebrodit, pokud to proud a hloubka dovolí, jiné řešení není.

Jackie mne dostihne.

– Musíme na druhou stranu, řekne rozhodně.

Zakroutím hlavou.

– Napřed změřím hloubku.

Seskočím z koně, přivážu Chouchku k smrkové větvi a hledám a nakonec taky najdu ulomenou větev, olámu ji, aby byla lehčí, vlezu do půli lýtek do vody a ponořím větev, jak mohu hluboko. Snad to půjde. Proud je

sice silný, ale po odpoledním vyjasnění už ne tak prudký a nemusíme se obávat, že nás strhne.

Obrátím se: Jackie pustila otěže a dělá něco, co bych nečekal, píše do malého zápisníku. Když se na ni podívám, zvedne oči a beze slova kývne, abych šel blíž. Když mám hlavu u jejích kolen, nastrčí zápisník, ale z ruky jej nedá. Čtu:

H. H. ví všechno o incidentu s Jespersenem.

Přikývnu, rovněž mlčky, dojdu pro Chouchku, odvážu ji a vyskočím do sedla. Velice se divím. Jackie mi sama od sebe poskytla tři nanejvýš důležité informace. Za prvé, psala a nepromluvila, domnívá se tudíž, že bychom mohli být elektronicky odposlouchávání na dálku. V duchu se ptám: jak se taky H. H. „dozvěděla všechno“ o incidentu s Jespersenem? Za druhé, potvrdila mi něco, co jsem si už myslel, ale pořád tomu nechtěl věřit: že mne vede k Hildě Helsingforthové. Za třetí mi poskytla výstrahu v případě, že by se H. H. na záležitost s Jespersenem vyptávala.

Už nemám důvod pochybovat, že v Jackie mám spojence.

Jak jsem očekával, Chouchka začne hrozně vyvádět. Otáčí se a vzpíná, jen aby nemusela do vody a nenamočila si kopyta. Nakonec Jackie popožene svého valacha napřed. Povede se to. Chouchka jde taky. Jak se brodíme za sebou, vodu až do pasu, vidím, jak Jackie hází do vody na drobné kousky roztrhaný papír s výstrahou. Dívám se na její rovná záda a silný zátylek se světlými vlasy. Zaplaví mne pocit vděčnosti.

Když jsme z proudu venku, Jackie počká, abych se znova dostal do čela. Má sklopené oči a chováním mi naznačuje, abych mlčel. Respektuji tu němou výzvu. Urazíme tak sto metrů, Chouchka šplhá do strmého svahu, pootočím se v sedle a podívám se na ni. Rozhodné šedé oči neuhnou mému pohledu. V té výměně pohledů nebylo nic sexuálního, a když tak jen rozptýleně a prchavě. Byla v něm nabídka paktu. Jsem dojatý a zjihlý. Vidím Jackie jinýma očima než dřív. Ani ty zbraně, které má s sebou, už nejsou jak dřív. Vůbec poprvé, co jsem v Bluevillu, iniciály mého označení nacházejí ironické ospravedlnění: jsem opravdu „muž pod ochranou“.

Znovu se na koni obrátím a Jackie na mne souhlasně pokývne hlavou. Na velké mýtině, na mírném svahu, stojí srubový bungalov. Padesát metrů od něj dřevník. O něco dál stáj, tam odsedláme koně, každý ve své posadě.

– Pojďte, řekne Jackie.

Jak jde vedle mne, vrhnu na ni pohled ze strany. Zas už nepřístupná, ale taky neklidná. Něco ji souží, vidím jí to na očích. A jak se svou nervozitu snaží potlačit, znervózňuje i mne.

Bungalov není tak skromný, jak vypadá. Jak jdu po louce – Jackie za mnou – vidím dlouhatánský přístavek, podle oken to bude krytý bazén. Všecko z tropického dřeva. Zkrátka legrácka, co přišla na pěkné peníze.

Malá předsíň je plná holínek a kabátů, pověsím si tam plášť. Jackie strčí do zasklených dveří, projdeme kolem kratší strany bazénu, na konci jsou další dveře a ty Jackie přede mnou otevře.

– Počkejte tady, řekne velice nahlas, jako by mluvila k někomu jinému. Helsingforthová tu bude za chvíli.

Pak se otočí na podpatcích. S lítostí vidím, jak se vzdaluje její zátylek se světlými vlasy, její pevná ramena i její teď už méně přátelsky nakloněné zbraně.

Vejdu. Není vidět na krok, i když široké obdélníkovité okno rámuje horskou krajinu zamlženou deštěm, padá šikmo a v proudech, s chuchvalci mlhy. Měděná lampa moc světla nenadělá, ale naproti oknu je krb, žádný plamen, jen pár řeřavých uhlíků v popeli. Strop i stěny jsou obloženy dřevem – narůžovělým, pokud to vůbec mohu rozeznat. Vedle krbu spatřím velikánský divan, ztrácí se v tmavém koutě.

Zavřu za sebou a váhavě popojdu k oknu. Nad lesem velké černé mraky, v průrvách bílá mlha, podle světla slunko už zapadá. Kopce nevypadají moc přívětivě. Tady uvnitř to ale není o moc lepší. V místnosti není chladno, ale z atmosféry se do mne dala zima. Mám dojem, že věci za mými zády si mě zlomyslně prohlížejí. Samozřejmě je to jen dojem. Opakuji si to, dojem se ale nevytrácí. Rozhlédnu se kolem. S tím dřevěným obložením, měděným dýmníkem (nic jiného pořádně nevidím) je to docela útulný obývák. Jenže ne pro mne. Zmáhá mě podivný, úzkostný a ochromující dojem, že mne sledují něčí nepřátelské oči. Otřesu se, napřímím, strčím si ruce do kapes a projdu se po místnosti. Světla je tu opravdu málo. Ale stačí, abych si připomněl tón a obsah dopisů Helsingforthové a neodvážím se hledat vypínač a rozsvítit. Jako by místnost byla plná ostnů nevraživosti a zákazů. Cítím se v neprávu už jen proto, že tu vůbec jsem.

Chvilka se protahuje, má mě to asi zbavit odvahy. Starý trik, ale tady vychází, uvědomím si to podle toho, jak začínám být horečnatý. To nic, ten trik musím překazit, něco udělat. Prohrábnu oheň. Aspoň líp uvidím. Přisunu k sobě dvě ohořelá polena, která od sebe odpadla, přisednu na bobek a foukám do uhlíků.

Vyskočí plamen a za zády mi někdo řekne ostře:

– Nechte ten oheň na pokoji! Nikdo vám neřekl, abyste ho rozdělával.

Napřímím se, zasáhne mne oslepující světlo lampy. Zamrkám. V nejvzdálenějším koutě obrovského divanu je asi tak dvacetileté děvče zahalené do velkého šálu v barvě spadaného listí, z něhož jí trčí bosé nohy, a tiskne se k dřevěnému obložení. Vyjadřovala-li někdy nějaká tvář pojem „slabého“ pohlaví, pak je to tahle. Dlouhý křehký krk, jemné rysy, bledé oči a svatozář světlých vlasů jemných jak chmýří, ztělesnění ženské křehkosti. Výraz ve tváři však není andělský. Tělesný vzhled ubezpečuje, tvář vůbec ne.

– Promiňte, že jsem vešel jen tak, řeknu. Bylo tu přítmí a nevšiml jsem si vás.

Urážlivé zasmání.

– Zato jsem si vás všimla já. Pozorovat vás bylo moc poučné. Myslel jste si, že jste tu sám, a naparoval jste se, jako by vám to tu patřilo. Jak když se kohoutek vypíná na nožičkách. Arogance, egoismus a hrubost samce v každém pohybu. Bylo to směšné a přitom odporné.

Ohromila mě brutalita, s jakou jsem byl napaden. Když se mi vrátí hlas, řeknu stroze:

– Když vám moje přítomnost vadí, tak nechápu, proč jste si mne nechala zavolat.

– Já jsem si vás zavolat nenechala.

– Nejste snad Hilda Helsingforthová?

– Jistěže ne, řekne navýsost pohrdavě. Nevím, k čemu by mi byl nějaký P. M. Dělala jsem všechno možné, abych vaší návštěvě zabránila, jste tady proti mé vůli.

Vyprskla to na mne jako kočka, třásla se zlostí. Opírala se zády o dřevěnou stěnu, nenávist jí koukala z očí. Obrátil jsem se k ní zády a odcházel k zaskleným dveřím.

– Kam jdete? sykla mi za zády.

– Počkám na Helsingforthovou u bazénu.

– Udělal byste líp, kdybyste vůbec odešel! vypískla. Radím vám to! Nevíte, co vás čeká!

Neodpovím jí, zavřu za sebou dveře. Co mne čeká, to opravdu nevím, ale zato vím, že s tou bláznivou holkou už nemohu ani vteřinku zůstat v jedné místnosti. Skutečně mne to vzalo. Obcházím bazén, abych se uklidnil. Několikrát se zhluboka nadechnu, vytáhnu ruce z kapes a stěží dokážu otevřít zaťaté pěsti.

Odcházím a přitom „se naparuju“, jak to řekla ta holka v šálu, k velkému oknu, když na druhé straně vrznou dveře a dlouhými rozhodnými

kroky vtrhne dovnitř jako vítr žena tak mohutná, že mi to vyrazí dech. V ruce má bičík, na sobě rajtky, holínky a rolák. Když mne spatří, rázem se zastaví, vyzývavě se rozkročí a kupodivu mlčí. Stojí čelem ke mně, ale obličej má odvrácený doleva, nastavuje mi profil a dívá se na mne jedním okem jako pták.

– Co tu děláte? řekne tónem vyšetřovatele.

Už mám toho zastrašování dost. Nedám se:

– To byste měla vědět. Sama jste si mne sem dala zavolat.

Probodne mne skrz naskrz, ale pořád jen jedním okem.

– Nepředstírejte, že nerozumíte, nač se vás ptám. Co děláte u mého bazénu?

Tón napovídá, že nejsem hoden přiblížit se k němu.

– Osoba v obývacím pokoji nesnášela mou přítomnost.

– Jaká osoba? řekne zvysoka. Tady je jen jedna osoba, a sice já.

Nepatří-li holka v šálu mezi lidské bytosti, kam asi budu zařazen já?

– Pojďte, řekla. Objasním to.

A dlouhými kroky, pohazujíc bičíkem, jde do obývacího pokoje. Já za ní.

Nečekaná podívaná. Holka s chmýřím místo vlasů leží nahá na břiše, obličej zabořený do kožešiny na pohovce. A vzlyká.

– Co vám je, Audrey? zeptá se Helsingforthová.

– Tohle individuum, řekne Audrey, vztyčí se a napřáhne na mne žalobný ukazováček, se mne pokusilo znásilnit.

Zvolám rozhořčeně:

– Vždyť je to lež!

Lživý byl i tón, jímž Audrey promluvila. Oči, vzlykání, póza, nahota. Jako herečka třetího řádu, kterou se režisér marně snaží dostat do role. V roli „znásilněné“ by neuspěla.

– Audrey, řekne Helsingforthová flegmaticky, přestaňte fňukat a řekněte mi to popořádku.

Helsingforthová ale hraje taky špatně. Přehání svou netečnost.

– Tenhle prasák, řekne Audrey…

Nejradši bych skřípal zuby. Všechno je nevěrohodné, slova, intonace…

– Tenhle prasák, pokračuje Audrey, se na mne vrhl, sotva vešel do místnosti. (To určitě.) Naštěstí se mi podařilo vytrhnout se mu, chytila jsem revolver a vydala mu rozkaz, aby opustil místnost.

„Vydala rozkaz“! Opravdu noblesní styl! Ozvu se:

– Není na tom zbla pravdy.

Bohužel jsem to jen konstatoval, nevykřikl. Nezní to moc přesvědčivě. Taky už začínám hrát špatně. Nakazila mne špatná hra mých partnerek. Helsingforthová se ke mně obrátí pravou stranou tváře, ožene se bičíkem, jako by chtěla pohrozit dovádivému pejskovi, že mu dá co proto, a řekne, aniž by zvýšila hlas:

– To je všechno?

– Koukněte se, řekne Audrey a pořád ještě vzlyká, roztrhal mi kalhotky a podprsenku!

Prstem ukáže na kožešinu, kde jsou poházené kusy jejího prádla a mezi tím revolver, kterým mě zahnala na útěk. S úlevou vidím, že Helsingforthová zbraň vzala a zavřela ji do zásuvky nočního stolku, klíč strčila do kapsy a znova se postavila před Audrey. Její vysoká postava a široká záda mi zaclánějí mou „oběť“, udělám krok stranou, ale pořád se držím v povzdálí. Jsem si skoro jist, že Helsingforthová by mne neváhala udeřit, kdybych otevřel ústa.

– Proč podle vás, řekne Helsingforthová s drtivým klidem, vám Martinelli utrhl ramínka u podprsenky?

– Chtěl asi vidět má ňadra, odpoví Audrey se sklopenýma očima.

Helsingforthová se zasměje a velikánským prstem ukáže na Audreyina ochablá ňadýrka.

– To si namlouváte, miláčku: tam není nic na koukání.

Rozesměje se. Aspoň v tom je přirozená. Malichernost jí sedne líp než flegma. Pak provede něco nečekaného: sebere podprsenku z divanu a čichne k ní.

– To jsem si mohla myslet, že lžete, řekne výhružně.

– Hildo!

– Lžete, sviňko malá. Ta podprsenka ani nepáchne potem. Pokud to nevíte, tak ženská se potí, když ji znásilňují. Protože má strach. A protože se brání. Lžete a lžete mně! Opovážila jste se bránit Martinelliho návštěvě, a když jsem na to nedbala, tak se ji snažíte překazit. Já vás naučím dělat rebela. A hned taky využiju toho, že nemáte nic na sobě.

– To ne! To ne! řekla Audrey, vykulila oči strachy a zkroutila se do klubíčka.

Helsingforthová se sehnula, hbitě a neuvěřitelně brutálně ji uchopila za nohu, obrátila ji na břicho a stáhla po kožišině dolů, až jí nohy visely z postele. Pak je sevřela mezi holínkami a třikrát vší silou a naprosto klidně ji švihla bičíkem přes stehna. Audrey vykřikla, jenom jednou, kupodivu přestala vzlykat a teď jen tiše skučí, jako by se bála dělat rámus.

Helsingforthová ji vzala za paži, shodila z divanu, posadila se a roztáhla nohy. Řekla jenom:

– Holínky!

Audrey, jak byla nahá a posmrkávala, vstala a začala jí je stahovat. Nešlo to snadno. Neměla na to dost sil a třásla se po celém těle. Zároveň ale překypovala ochotou a ponížeností, jako by se jí ta nízká služba velice zamlouvala.

– Martinelli, řekla Helsingforthová, obrátila ke mně svůj profil Jupitera a zadívala se na mne upřeně jedním černým okem, jste v pěkném průseru.

– Já?

– Slyšel jste Audrey. Nařkla vás ze znásilnění.

Přinutil jsem se ke klidu a řekl:

– Sama dobře víte, že to není pravda.

– Není to pravda, co se týče mých vztahů k Audrey. Ale nemusí to zas být lež, co se týče mých vztahů k vám.

– Nechápu.

– Svetr! řekla Helsingforthová Audrey a dodala výhružně: A nechte toho skučení. Vadí mi to.

Audrey zmlkla.

– Martinelli, pokračovala Helsingforthová, když vystrčila hlavu ze svetru, vám asi ještě nedošlo, v jaké situaci se nacházíte. Tady je pravda to, co řeknu já. Uvažujte. Potvrdím-li to, co řekla Audrey, najde se soud, co by vás zprostil viny?

– To byste ale křivě svědčila!

– No a co? řekla a zvedla tázavě obočí.

Odmlčím se. Mám tu pohrůžku brát vážně? Nebo jen jako sadistický šprým?

Audrey ožila při pomyšlení, že mne uvidí odsouzeného, a pípla jako ptáče, sklonila se a něžně políbila Helsingforthové předloktí. Ta se zas naklonila dopředu, opřela svou velikánskou nohu o dívčinu nahou hrud a prudce ji odstrčila. Audrey se rozplácla na zemi, hned se ale zvedla, ve tváři neměla sebemenší náznak hněvu nebo výčitky.

– Jste blázen, řekla Helsingforthová pohrdavě. Nechte toho olizování a něhu si šetřte pro sebe. Já o ni nestojím. Už jsem vám to řekla.

A dodala krátce, jak si rozpínala podprsenku:

– Kalhoty.

Odvrátím se a dívám se do ohně v krbu. Audrey asi nějak zaváhala, protože Helsingforthová rozkaz netrpělivě zopakovala. A od kalhot asi přešla ke kalhotkám, protože Helsingforthová jízlivě řekla:

– Jemně. Abyste je zbytečně neroztrhla. Nikdo by nevěřil, že šlo o znásilnění.

Ticho. Zaskřípe podlaha. Helsingforthová asi vstala.

– Jdu si zaplavat, řekne trochu moc nadneseně, jako by šlo o něco tak důležitého, že by o tom měli všichni vědět. Audrey, dejte Martinellimu stopky. A oblečte se a udělejte mi čaj.

Audrey mi stopky ani nepodá do ruky. Položí je na stůl a pomstychtivě se po mně podívá.

Vejdu do haly s bazénem, Helsingforthová, nahá a monumentální, stojí na okraji bazénu a kyne mi, abych se postavil napravo od ní. Přiznám se, že mě napadlo, že je třeba najedno oko slepá, pravé má totiž věčně zakryté záplavou černých vlasů, češe si je právě na tu stranu. V témže okamžiku si ale všimnu, že levé oko je taky černé a lesklé a že nekouká o nic něžněji než pravé.

Na mé znamení skočí do vody, spustím stopky a dívám se na ni. Nádherná sportovkyně. Plave tak rychle, že se před ní dělá vlna, takže nemusí odklánět hlavu. Hlavně jsem však okouzlen jejími heroickými rozměry (určitě nemá pod metr devadesát) – a muskulaturou, která je správně rozmístěna a naznačuje sílu. Jak sleduji její otáčky, napadne mne, že bude-li žena i nadále v naší společnosti převládat, pak třeba sport, který bude provozovat, během několika generací natolik změní její morfologii, že se i postavou, váhou i svalstvem stane důležitější složkou lidského páru – pokud bude pár ještě existovat.

Helsingforthová mi řekla, že uplave osm bazénů. Zmáčknu stopky, jakmile se prsty dotkne dlaždic. Není spokojená se svým časem, nařkne mne, že jsem špatně měřil, a se svraštěným obočím vyleze z vody, která z ní kape, sebere dva ručníky, jeden mi hodí a aniž by se na mne podívala, řekne suše:

– Utřete mi záda.

Na vteřinku zaváhám a pak se podřídím. Budu-li se s ní muset pohádat, tak radši kvůli něčemu ne tak zanedbatelnému. Určitě si myslí, že je jí všechno dovoleno. Protože je milionářka? Nebo pro svou fyzickou statnost, které se nyní přímo dotýkám (oči mám asi tak ve výši jejích lopatek) a která mě zastrašuje, protože vím, že by ani na vteřinku nezaváhala, kdyby jí měla použít proti mně. Hlavně nesmím dát najevo strach, který mi nahání. Později

si uvědomím, že k tomu závěru jsem nedospěl úvahou. Byl to pud, který má ženy k tomu, aby nikdy nedaly najevo strach z muže, s nímž jsou ve styku, a neprobudily v něm tak právě tu brutálnost, které se bojí.

Osuška klouže sem a tam a užasle si uvědomuji, že se mi to docela zamlouvá. Kůže je hladká, tvary krásné a přes svou mohutnost tak nepopiratelně ženské, že to protahuji víc, než je zdrávo. Ani zběsilost Helsingforthové a její mohutnost mne v této oblasti kupodivu nedokáží zastrašit…

– To by stačilo, řekne Helsingforthová, neobrátí se, jen natáhne ruku pro osušku a hodí si ji na ramena. Nakloní se a druhou osuškou si utírá vlasy.

Já se k ní taky obrátím zády a poodejdu stranou.

– Martinelli, řekne, jak vám připadám?

Obrátím se k ní. Stojí přede mnou v divném postoji, kterého jsem si už u ní všiml, tělo čelně a hlavu z profilu, přesně vzato z profilu tříčtvrtečního, dívá se na mne šejdrem oběma očima.

– Myslíte fyzicky?

– Ano.

Už se ničemu nedivím. Jsem ten, kdo jí utírá záda. A teď i její zrcadlo. Podívám se – shora dolů a zleva doprava – na toho obrovského Narcise a řeknu:

– Něco výjimečného.

– Výjimečného v jakém směru?

– Postavou, krásou a proporcemi.

Podezřívavě se na mne zahledí.

– Co máte proti mým proporcím?

– Nic.

– A v čem jsou výjimečné?

– Obvod pánve máte menší než obvod lopatek.

– Doktore, mluvte, jak vám zobák narostl.

– Máte širší ramena než boky.

– A to je výjimka?

– U ženy jistě.

Svraští obočí. Změřit si mě zvysoka, to jí nečiní vůbec žádné potíže, řekne bohorovně:

– Opožďujete se, doktore. Tradiční znaky mužnosti a ženskosti jsou dnes už zcela překonány.

Ale, podívejme se! Jak to, že to nevím! Když mi to tak dlouho vtloukají do hlavy! Jak jsem mohl zapomenout na nové evangelium? Není to ostatně zřejmé? Už žádné heterochromozómy XX! Žádné vaječníky, žádná vajíčka. Žádná sekrece estrogenů! A samozřejmě žádné vejcovody, děloha a pochva! Je konec s vnějšími rodidly, pryč je klitoris! Skončila doba menstruací! Zmizela ňadra, nekojí se a nepřichází se do jiného stavu! A taky už žádné diference v rytmu srdečním! Kdybych si vůbec dovolil nejbanálnější poznámku, a sice že ochlupení této krásné atletky je velice klasické, do trojúhelníku, a ne do kosočtverce jako u mne, neobvinila by mne snad ihned ze zlomyslnosti nebo z úchylky?

Uchýlím se ke zbrani slabých, mlčím. Přenechám Helsingforthové „ženskou“ výsadu posledního slova.

V životě lidí nastanou chvíle, kdy jediná věta dokáže změnit fakta, kdy si člověk s úžasem uvědomuje, že žvanění nahradí vědecky podloženou pravdu. Právě jsem prožíval jeden z takových okamžiků a uvědomil jsem si, že by bylo zbytečné chtít jít proti proudu. Obluzení je příliš silné, je třeba čekat, až se magie formulek sama rozpadne. Zatím je třeba uznat, že superžena s obrovskými ňadry, kterou mám před sebou, je stavěna stejně jako já a podléhá stejným fyziologickým zákonům. Dobře, uznejme to! Uznejme i to, že se jí sice podobám, ale jako muž jsem hluboko pod ní. Znamená snad něco ten nepatrný protimluv? Přece se nebudu trápit logikou.

– Martinelli, řekne Helsingforthová, počkejte na mne v obývacím pokoji. Přijdu tam za vámi.

Konečně se dozvím, co ode mne chce. Otočím se a jak jdu k obýváku, vidím, že vchází do koupelny.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Dodnes mě na scéně, která následovala, zaráží, jak vyumělkovaně a nepřesvědčivě ji Helsingforthová zinscenovala.

I její řeč vyznívala falešně. Mluvila rychle a strojeně, jako kdyby si ji příliš důkladně připravila. Její chování bylo skrz naskrz prosáklé předem vypočítaným sadismem, jsem si jist, že jí neposkytoval ani trochu té slasti, již si od toho slibovala. Samozřejmě, je to paranoická a sadistka. Její krutost však nemá podobu spontánní vášně. Spíš je to metoda, a to dost pracná.

Hlavně přeháněla, jak jsem už poznamenal. Všechny její efekty byly neúměrně přehnané. Tak třeba jsem vešel do obývacího pokoje a na nízkém stolku byla čajová konvice, toasty, máslo, džem a jeden jediný šálek! Nepozvala mne!

Záměrná nezdvořilost, jako když na konci dopisu vynechala zdvořilostní větičku. Bylo to tak násilné, že se to míjelo cílem.

Další příklad: Helsingforthová konečně přišla z kuchyně do obývacího pokoje. Nevešla, vstoupila. Naparovala se v okázalém lesklém županu, pod ním byla pochopitelně nahá. Nepodívala se na mne, posadila se ke stolu, do jediného křesla, a řekla mi asi tak, jako když se nohou shovívavě odstrčí dotěrný psík:

– Sednout!

Bylo to neomalené. A dětinské. V tom okamžiku jsem se necítil ponížený, zmocnila se mne jakási pobavená pohrdavost. Při troše ohleduplnosti by se mohla věnovat chovu dobytka. Musel jsem si dokonce důrazně připomenout, že můj protějšek je osoba nebezpečná a že jsem velice zranitelný.

To nic. Sednu si na stoličku, dívám se na topinky – uvědomím si, že mám hlad – a čekám.

Ticho. Pije čaj. Podle všeho chce budit dojem, že všechno, co dělá, je posvátný obřad, že svět se zastavil a kouká na ni. Upřímně řečeno, bylo to dost hloupé a žádný dojem to na mě neudělalo.

V Bluevillu jsem měl co dělat s podivíny: Pierceová, Burageová, Stien, Grabel. V jistém ohledu je podivín i Mr. Barrow: věří v byrokracii. A pak strážní věž, ostnatý drát a složitý společenský život v táboře, se všemi kastami, odposlechy a ilegalitou, ale to všechno bylo hmatatelné a skutečné.

Tady je naopak všechno neskutečné. Bungalovem počínaje. Zdálky vypadal jako srub, jakých je ve Vermontu spousta. Zato uvnitř je bazén s mramorovým rantlem. A v této filmové dekoraci, kdo vlastně je Helsingforthová? Antická hrdinka? Nedotknutelná bytost? Ale kde, dojem dělá jen tím, jak je mohutná. Co zbude, odmyslíme-li si postavu a svalstvo? Nelítostná kšeftmanka, nevychovaná milionářka a nesnesitelný kaprál.

Sedím na taburetu, pokorně se dívám do země, ale to jen na pohled. V duchu se šklebím. Jednám s ní zvysoka. Kašlu na ni. Šlapu po ní. Praštěná ženská. Paranoická sadistka, banální, považuje se za Nerona, bičuje svou milenku. Vespod, pod vznešeností, je obyčejná hrubost. Nemá styl. Jemnost.

Neopatrně zajdu tak daleko, že zapomenu, že má v rukou můj život, a kdyby jen můj. Když jsem s ní, stává se ze mne falokrat. A vyžívám se – už i já? – v nevkusných sadistických představách. Třeba, že vstanu, vezmu taburet, praštím ji do hlavy, a když omdlí, tak ji znásilním…

Znásilněná právě v tom okamžiku odloží šálek na tác a podívá se na mne: ten pohled bych u ní kvalifikoval jako shovívavý. Hlas lhostejný. Sametová tlapka. Panebože, jak špatně hraje! Jak přehrává! Jako při tom telefonování. Jako bych nevěděl, že kapku medu smete vodopád zuřivosti!

– Jak to klape ve vaší laboratoři?

– Moc dobře.

Hned mi odsekne:

– Až moc.

Pokračuje:

– Dostala jsem zprávu, že mezi vámi a Burageovou se vyvinul příliš intimní vztah.

Odpovím lhostejně:

– Burageová má důležité administrativní poslání, často se s ní vídám a naše vztahy se o moc zlepšily.

Odmlka. Znova strčí nos do šálku, vytáhne ho a řekne mi velice úsečně:

– Dostala jsem o vás i jiné zprávy. Choval jste se obojetně vůči Friedmanové a Mrs. Barrowové.

– Friedmanové?

– Policistce, které říkáte Pussy.

Po chvíli řeknu:

– Obojetně, to není ten správný výraz. Chovám se korektně, ale nepopírám, že osoby, které jste uvedla, mě proti mé vůli přitahují.

Helsingforthová si mě chladně změří. V duchu si hned vyčtu, proč jsem jí to tak pitomě vyklopil. Asi proto, že jsem zapřel Burageovou a abych pak

odvedl pozornost k těm dvěma. Ne, tak to není. Pravý důvod je v tom, že šmíráctví Helsingforthové mě dohání k nepříčetnosti, a proto hraju svou roli ledabyle. Ve stylu, co není můj. Už jsem si toho všiml několikrát: s tím, kdo hraje falešně, se hrát nedá.

– Doufám, doktore, řekne Helsingforthová drtivě, že si uvědomujete závažnost toho, co jste tu uvedl.

Jenže ten její rádoby morální důraz je velice nepřesvědčivý. Řeknu:

– Uvědomuji. Na druhé straně předpokládám, že ode mne očekáváte upřímnost.

Vyvázl jsem z toho, jak se dalo. Spíš nedobře.

Udělá dramatickou přestávku a řekne, aniž zvýšila hlas:

– Dobře, doktore, co uděláme s vaší druhou výpovědí?

A jsme u toho! Bez servítků. A dokonce se tváří, jako by chtěla znát můj názor. Ta sadistická pozornost je hloupá a hrubá. Ale neminula se cílem. Vyschne mi v ústech, ztěžka odlepuju rty od sebe, když promluvím, hlas zní hluše:

– Objevilo se snad něco nového, co vás má k tomu, abyste znovu uvážila, zda si mne máte ponechat?

– Objevilo, řekne s flegmatičností tak špatně předstíranou, že jsem hned pochopil, že mi chystá zasadit další ránu.

Pak pokračuje:

– Vláda Bedfordové mi od října zastaví subvence na váš výzkum.

Jenže se strefila maličko vedle. Za prvé se to dalo předvídat. Za druhé mé výzkumy budou v říjnu ukončeny. Možná i dřív.

Řekl jsem jí to.

Napřed mlčela a pak sehrála scénu, která mi připadala jako nešikovný trik. Velice pomalu si nalila druhý šálek čaje, hodila do něj dvě kostky cukru a míchala lžičkou. Trvalo to nejmíň minutu. Aby mě řádně napjala. Trpělivě se dívám do plamenů.

Když mě podle svého názoru dost potrápila, řekla s předstíranou netečností:

– Je to fuk, zda výzkum dokončíte nebo ne, stejně je málo pravděpodobné, že začnu vaši vakcínu vyrábět.

Jenže to vím taky! Helsingforthová mi neřekla žádnou novinku. Potvrdila, co jsem věděl. Nedám najevo překvapení, ani rozhořčení. Bomba nevybuchla. Mlčím.

Škoda že jsem neměl víc kuráže a nepodíval se na ni, stejně bych ale řekl, že má nevšímavost ji přece jen vykolejila. Po chvíli pokračuje tónem, který mne udiví tím, jak je přirozený:

– Věřte mi, sama nejsem moc ráda, že přijdu o velké peníze. Co se mne týče, moc ráda bych vaši vakcínu dala do prodeje. Za současného stavu věcí mi to ale připadá vyloučené.

O svých peněžních nesnázích dokázala mluvit málem lidsky.

Mlčím, dívám se do země a v duchu si kladu pár otázek. Je-li přesvědčena, že mou vakcínu nebude moci vyrábět a prodávat, co jí brání na místě mě propustit? A má-li to v úmyslu, proč to neudělala písemně? K čemu tohle setkání?

Naježím se, jsem ve střehu. Čekám, co přijde. Taky že přijde, a něco nečekaného.

– Martinelli, přiznal jste se mi, že Friedmanová a Mrs. Barrowová vás „proti vaší vůli přitahují“.

– Není v tom nic nedovoleného, pohledy ani dotyky.

– K pohledům došlo.

– Došlo, ale už to přestalo.

– To vím.

Měří si mne svým pravým a možná i levým okem, ukrytým pod záplavou vlasů.

– Já vás taky „proti vaší vůli přitahuji“?

Tak v tom to tedy je! Nevycházím z úžasu! Blahopřeji si k tomu, že jsem se hned od začátku hry rozhodl dělat cudného panice a klopil oči k zemi. Tentokrát prach nezvlhl. Petarda vybuchla. A jsem z toho opravdu vedle. Připadám si jako písařka, kterou obtěžuje otravný šéf.

Vůbec nevím, co mám odpovědět, a řeknu, co mne napadne.

– Trochu jsem vyhládl. Mohl bych si vzít topinku?

Nakonec jsem to nevymyslel tak špatně. Chce-li se se mnou vyspat, tak ať mi dá aspoň najíst.

– Můžete, odpoví nevrle.

Spokojím se s jednou, namažu si ji máslem. Pomalu, beze spěchu se do ní zakousnu.

– Dlužíte mi odpověď, řekne netrpělivě.

– Váhám s ní.

– Proč to?

– Mohla by mne inkriminovat. Přišila jste mi jako zločin pár pohledů na Pussy nebo Mrs. Barrowovou.

– Od toho jsem tu já, abych to posoudila, odpoví Helsingforthová.

Kdyby nebyla ve hře má osoba a taky osud mé vakcíny, byl bych jí docela vděčný za její cynismus. Aspoň je všechno jasné. Nemyslí si, že by nějak zrazovala vládnoucí názory.

Cítím na sobě její pohled a vím, že déle už okolkovat nesmím. Odložím nakousnutou topinku na stůl a řeknu:

– Přitažlivost, o které jste se zmínila, opravdu existuje, ale brzdí ji strach.

– Vysvětlete mi to, řekne stroze.

– Na začátku našeho setkání jste mi dala na srozuměnou, že mne můžete kdykoliv propustit. Byl bych rád, kdybychom se k tomu ještě vrátili.

– Proč?

– Abyste si nemyslela, že mne k mému rozhodnutí vede strach.

Podívá se na mne. Nedochází jí to. Zvedne tázavě obočí. Mlčí. Příliš násilný výraz pohrdavé nevěřícnosti. Pak se dá do smíchu. Naplno, hrdlo dokořán. Výsměšně. Urážlivě a provokativně. Z plna hrdla, ha ha ha, a velice opovržlivě. A samozřejmě naprázdno. Spletla si adresu a tím smíchem se prozrazuje. Zní falešně, je v naprostém nesouladu s hlasem. Neuráží mou osobu, jen můj sluch.

Nehledě na to, že jej příliš protahuje. Dlouho se směje ten, kdo se směje vesele. Výsměšný smích vždycky trvá jen krátce. Její smích je falešný nadvakrát: polohou i trváním.

– Martinelli, upře na mne ten nejdrtivější pohled, na jaký se zmohla, jste naivka. Jestli si myslíte, že vám zaručím pobyt v Bluevillu výměnou za vaši službičku, tak jste na omylu. Nemáte na to, abyste mohl s něčím kupčit. Podlehnete-li, nedostanete ode mne nic, dokonce ani slib, že si vás podržím.

„Podlehnete-li!“ Řekla to a ani se nezasmála. A mně – přes veškeré nebezpečí, v jakém se nacházím – začíná připadat docela legrační to velké nasazení veškerých sil jen k tomu, aby se se mnou vyspala. Třeba na tom nic nevydělám. Ale určitě taky nic neprodělám.

Rozhodnu se pro protiútok:

– Dovolíte mi, abych se na něco zeptal? řeknu zdvořile.

– Ano.

– Když jsem vám u bazénu utíral záda, cítila jste snad…

Nedořeknu větu a usměju se na ni – trochu podle – což bych si vyčítal, kdybych na tom nebyl tak špatně.

– Ale jistě, řekla, jako by se to rozumělo samosebou.

– Nemyslíte tedy, že čachr s výpovědí je v tom případě trochu zbytečný?

– Jistě, řekla, kdybych se spokojila s tím, že vás budu mít. Ale to mi nestačí. Já si vás chci podrobit.

Panebože, „podrobit si mne!“ Jako Julius Caesar Galii! Takové přehánění! To všechno kvůli jednomu vyspání!

Snažím se trochu podvést tu velikánskou vosu, co na mne doráží.

– Podrobit si mne, řeknu a roztomile se usměju, nevím, jak by to bylo možné. Fakt, že po vás toužím, činí celou situaci dvojznačnou. Rozhodnu-li se vyspat se s vámi, nedozvíte se nikdy, bylo-li to z touhy nebo ze strachu.

Vidím na ní, že být zatažena do nástrahy složitějších úvah se jí vůbec nezamlouvá. Vyleze z toho, jak to jde, a odvrhne všechno najednou:

– Koukněte se, Martinelli, řekne brutálně, jestli na něco kašlu, tak hlavně na tu vaši italskou přejemnělost!

Už jí nestačím odpovědět. Blesk dvakrát osvětlí místnost doběla, až to oslepuje, nedaleko uhodí, velice silně a prudce, a v kuchyni někdo vykřikne.

– Audrey? vzkřikne Helsingforthová.

Hbitě a přitom těžce vyskočí z křesla, prudce otevře dveře do kuchyně a hned se v nich zas objeví s Audrey v náručí.

– Doktore, zvolá úzkostně. Uhodilo do ní?

Položí ji na kožešinu na obrovský divan. Jdu blíž a skloním se nad ní.

– Nesahejte na mne! vzkřikne Audrey, otevře dokořán své nebesky modré oči a s odporem je na mne upře.

– Nic jí není, řeknu a zasměju se. To by takhle nereagovala.

Helsingforthová se nesměje. Posadí se na divan, opře se širokými zády o cedrové obložení, neuvěřitelně něžně zvedne Audrey, položí si její hlavu a hrud na kolena a drží jí hlavu zezadu v dlani a hladí ji širokou dlaní po vlasech. Zaplaví ji vodopádem něžných slov, není jim rozumět a zní jako vrčení i tlumený nářek.

Nevěřím svým očím. Ani uším. Měl jsem o paranoicích mylné představy. Myslel jsem si vždycky, že hypetrofované já zacházející až k perzekučnímu sadismu jim brání někoho milovat. Byl to omyl. Teď to vidím na vlastní oči: šlehnutí bičíkem nevylučuje něžný cit.

Přiznám se, neodhadl jsem tenkrát, jaké city k sobě chovají ta dvě děvčata. A začalo mi trochu vadit, že jsem u toho. Sadistické hříčky, to by ještě ušlo. Ale nikdo není rád při cizích něžnůstkách.

Rozhodnu se, že vezmu roha.

Už jsem u dveří, když Helsingforthová zvedne hlavu a jako by se divila, že mne tu vidí.

– Zítra odjíždím do Washingtonu, řekne nepřítomně. Vrátím se za týden.

Tím to končí. Exeo. Vyškrtla mne ze svého okolí. Řekla mi tím se svou obvyklou zdvořilostí „na shledanou“. Vyložím si tu větu jako sbohem teď a na shledanou příště.

Sotva se za mnou zavřely dveře přepychové chaty, zhluboka jsem se nadechl vzduchu a spolkl pár kapek deště. Prší jen se leje, ale obloha je kupodivu jasnější než při mé schůzce s Helsingforthovou. Běžím v dešti až ke stáji. Valach je už osedlaný a v posadě, kde jsem nechal Chouchku, najdu samo lidství v podobě Jackie.

– Můžete klidně mluvit, řekla Jackie a upřímně, přirozeně se na mne usmála. Po tom všem, co jsem zakusil, to pro mne bylo jako sluneční paprsek.

A dodá:

– Představte si, bouřka vyřadila z provozu odposlech. A Helsingforthová má teď jiné starosti. Začala jsem sedlat Chouchku hned, jak se poprvé zablesklo: věděla jsem, k čemu dojde. Audrey má panický strach z hromů a z blesků, mateřský cit jak gejzír vytryskne z Helsingforthové a začne velikánské mazleni.

– To je tak dobře znáte?

Jackie se zasměje.

– Vozím tomu blaženému páru dvakrát za týden potraviny. V džípu, a když to nejde, tak na koni.

Vytáhla ze sedlové kabely průhledný modrý pršák. Navlékla si jej přes uniformu, zapjala na všechny knoflíky a přetáhla kapuci přes vojenskou čapku. Moc jí to slušelo a taky to tu mou policistku úplně změnilo. Přitahuje podpínku pod břichem svého valacha a v jejích jiskřivých očích, živých pohybech a vřelých úsměvech objevuji jakési radostné očekávání.

– Do sedla! řekla a radostně se zasmála. Dokud na nás bude vidět z domu, pojedete přede mnou, doktore. Pak už to bude jedno.

Narazím si svou golfovou čepici na uši a zapnu si až po bradu plášť, ale nedělám si iluze, že by mi to moc pomohlo. Cítím už předem, jak mi teče voda za krk. Mnohem důmyslnější je ženská kapuce mé vojandy, provázkem si ji stáhne pod bradou, venku zůstane jen růžový ovál obličeje s šedýma

očima, v nichž jiskří nepochopitelná radost. S nohou ve třmenu na mne vrhne poslední zářivý úsměv a pak vyskočí do sedla.

Sotva jsme byli za ohradou, doklusala ke mně, nemluvila, jen ke mně neustále obracela tvář v kapuci, v dešti jsem ji neviděl jasně, jen neurčitou červeň tváří, sed očí a běl zubů. Jackie jezdila zvláštním stylem, nadzvedla zadek v sedle, aby se přizpůsobila plavnému pohybu koně, vystrčila pánev, prohnula se v zádech a sevřela stehna, což při energickém a opakovaném provádění připomínalo milování.

Dorazili jsme na písčitou cestu. Je prostornější než stezka vinoucí se mezi cedry. Před námi je rovná a přímá cesta. Leje jak z konve, blesky doslova oslepují, hluché burácení hromů se donekonečna převaluje mezi kopci v jakémsi třeštění, které mě utěšuje i vzrušuje. Jackie se ke mně obrátí, prší jí do pusy, a vesele na mne zavolá:

– Cvalem, doktore?

– Cvalem!

Přímá cesta skončila a přejdeme do klusu, je tu zákrut a na jeho konci nás čeká srázný svah, po kterém stéká voda, musíme jet krokem.

Jackiin růžový obličej v modré kapuci, ošlehaný deštěm a jízdou, se neustále ke mně obrací a jásá, je mi to milé, i když sám nejásám, leží na mně má problematická budoucnost v Bluevillu. Dávám si pozor na Chouchku, déšť nadělal v písčité půdě strouhy a Chouchka odskakuje stranou, buď k valachovi, který se plaší, nebo ke srázu, nad nímž jedeme.

Ulevilo se mi, když jsme dorazili k údolí. Ve skutečnosti je vůbec nevidím. Nahromaděná mlha je přede mnou skryla a uvidím je, teprve když je před námi.

Žasneme. Potok, který jsme cestou sem přebrodili, se neuvěřitelně rozvodnil, valí se jako kalná řeka, určitě by nás strhla i s koňmi, kdybychom byli tak šílení a odvážili se do ní.

Podívám se na Jackie.

– Tak a co teď?

– To nevím, odpoví Jackie v dobré náladě. Budeme muset počkat.

Usmívá se a pomrkává, jak jí déšť šlehá do očí, pohled mezi přivřenými víčky je pořád stejně veselý.

– Počkat! řeknu. Počkat v lijáku, který nemíní přestat!

– A co byste navrhl? zeptá se, pořád stejně veselá a zlomyslná. Doktore, dodá se smíchem, neberte to tak tragicky.

– Vám se to tedy zamlouvá!

Směje se.

– Zamlouvá se mi na tom to, že jste to neodhadl. Já ano! pokračuje a pořád jako by nechtěla dát volný průchod své radosti.

– Je to jediné místo, kde se dá přejít?

– Jediné, jediné, odpoví vítězoslavně. V lese se moc dobře vyznám. Často jsem tu byla na hlídce.

– Co si pak ale, řeknu netrpělivě, počneme?

Podívá se na mne s předstíranou vážností.

– Dobře, doktore, po pravdě řečeno máme dvě možnosti: buď strávíme noc v dešti, nebo se vrátíme k Helsingforthové.

– Radši v dešti, řeknu zachmuřeně.

– Výborně, doktore! Co to je noc venku v dešti? Máte teplé šatstvo, dobrý pršák, golfovou čepici…

– Mně ale nejde o mou osobu, řeknu podrážděně, že bere všechno na lehkou váhu. Jde mi o Dava. Bude z toho neklidný.

– Doktore, řekne a rozesměje se naplno, vidím, že pověst kvočny vám patří plným právem. Dave je na tom líp než vy. Je v suchu! A nebude bez večeře!

– To neznáte Dava. Když nepřijdu, zmocní se ho panika. Je přecitlivělý.

– Vy taky, řekne docela jiným tónem a úplně jinak se na mne podívá. Díky bohu nejste surovec.

Obrátí se i s koněm a řekne mi přes rameno:

– Pojďte, tady nemůžeme zůstat. Koně nám vychladnou.

Kluše vzhůru do svahu, kudy jsme sjeli dolů, a já na Chouchce za ní. Voda mi teče za krk proudem, ruce mi zmodraly a zebou mne nohy. Obloha je tmavá, bouřka je sice daleko od nás, pršet ale nepřestává, ba naopak. Déšť neustal náhle, ani se nerozpoutal naplno, zato je tak zoufale jednotvárný, že může vydržet celé hodiny a dny.

Ke všemu mám hrozný hlad. Pořád myslím – a s opravdovou lítostí – na topinku, kterou jsem na Helsingforthové vyloudil a ze které jsem si jen ukousl.

Svah je teď prudký. Chouchka trpí, zvolnil jsem a jedu krokem. Jackie rovněž, koutkem oka se na mne pobaveně podívala.

– Tak jak jsme na tom?

– Špatně.

– Zkrátka, doktore, nejste žádný hrdina.

– To nejsem.

– Zapomínáte na své povinnosti, doktore. Měl byste seskočit z koně a vystavět z větví přístřešek podle příručky „Udělej si sám“, abyste aspoň mou bílou kůži uchránil před nečasem.

– Nepočítejte s tím.

– Ale jděte, doktore, s chutí do díla. Dvě hodiny práce a jsem v suchu.

Znova se zasměje.

– Zabočíme doleva, doktore.

– Znáte aspoň tu cestu?

– Vůbec ne.

Viditelně si ze mne utahuje, předtím mi řekla, že zná les jak své boty, že sem často jezdila na patrolu. Radši mlčím. Stejně bych se nedostal ke slovu. Jackie nejde zastavit. Sama asi neví, co povídá. Dobírá si mne teorií o nehrdinství, nedivím se ani tak tomu, že je jí do řeči, jako že je tak veselá. Přímo z ní vyzařuje živočišná radost. Krev jí určitě proudí rychleji ve statném těle, déšť a chlad nemají sílu proniknout do ní, pod šatem má horkou a pružnou kůži.

Vyjedeme na rozlehlou paseku a Jackie bičíkem ukáže na hnědou skvrnu na druhém konci, v dešti a mlze je ji sotva vidět.

– Vidíte? zeptá se.

– Ne moc dobře. Co to je?

Zasměje se.

– Chata, doktore. Už ji stavět nemusíte.

– Věděla jste o ní?

– Naše středisko, když hlídkujeme v lese. Půjčila nám ji Helsingforthová. Původně to byla první verze jejího Waldena[9]. Tam se budete moci najíst, vyspat a hlavně, dodá a přátelsky na mě mrkne, zatelefonovat odtamtud vašemu synkovi.

Dojme mne, že myslí na Dava, a vrátím jí úsměv i s nádavkem. Pustí se do klusu, já za ní a za minutku jsme u chaty. Objede ji dokola, jedu za ní, až spatřím přístřešek pro koně.

– Doktore, nechte koně osedlaného, postarám se o něj sama. Ohřebelcuji ho a mého taky. Vy zatím rozdělejte v krbu pořádný oheň a koukněte se, co je v ledničce. S telefonováním počkejte na mne.

[9] Thoreauův román; popisuje v něm svůj osamělý život na břehu jezera v chatě, kterou si sám vystavěl.

Když se nad tím zamyslím, připadá mi to jako nesmysl, ale stejně jsem rád, že mi vyhradila domácí práce. Jsem prochladlý a už jen pomyšlení, že budu rozdělávat oheň, mě zahřeje.

Z krbu vyšlehne jasný plamen, prozkoumám ledničku, najdu tam máslo, vejce a šunku, už od pohledu se mi sbíhají sliny, a na polici čaj, slané sušenky a ananasovou konzervu. To by mohlo stačit. Když má vojanda přijde, prostírám stůl, v pánvi se to smaží a kolem se šíří vůně pečené šunky, až mi z toho kručí v břiše.

Jackie si jen opláchne ruce a už sedíme u stolu proti sobě, plameny nás z jedné strany hřejí do tváře, cpeme se mlčky, ale v pohodě a v souladu, jen po sobě spokojeně pokukujeme, jako dva volci, co se snášejí, co žerou z jednoho žlabu a dělí se o podestýlku. V botách už mám teplo, v břiše taky a jde na mě únava, když se člověk pořádně a s chutí nají, tak je to ta největší slast.

– A co Dave, doktore, řekne Jackie potutelně a odloží šálek s čajem. Zapomněl jste?

– Řekla jste, abych s telefonováním počkal na vás, odpovím nevrle a provinile.

Vstane, na malém stolku je telefon, zvedne sluchátko a vestoje vytočí číslo.

– U telefonu, řekne, poručík Davidsonová. Dala byste mi Mr. Barrowa?

Mluví strohým hlasem, připomnělo mi to bývalou Jackii.

Dost dlouho nedostala spojení. Zatímco soustředěně čekala se sluchátkem u ucha, těšil jsem se pohledem na ni. Světlé vlasy přistřižené v zátylku a sčesané dozadu, ani dlouhé, ani krátké, prostě praktický účes. Pleť ošlehaná dorůžova, oči šedé, vrásky v koutcích, jaké mívají sportovci, široké lícní kosti, pevná čelist, z upřímné tváře vyzařuje zdravý rozum a rovnováha, přitažlivá zvláště po setkání s těmi dvěma bláznivými holkami.

Konečně. K telefonu se dostavil Mr. Barrow a vysvětlila mu, k čemu došlo. Nemluvila s ním jako s nadřízeným, ale sobě rovným v nižším postavení. Pravda, Barrow je Áčko, a jak se právě dovídám – ve vojenských hodnostech se vůbec nevyznám – Jackie je poručík.

Ozval jsem se, když žádala Mr. Barrowa, aby všechno řekl Davovi.

– Mohla byste mu říct, aby Davovi řekl, ať přespí u Pierceových? Postel tam pro něho mají.

Řekla to Barrowovi jako rozkaz a hned zavěsila.

– A teď, řekl jsem, zavoláte Helsingforthové?

Zasmála se.

– Nikdo nemá právo volat Helsingforthovou.

– Ani Barrow?

– Ani Barrow.

Podívala se na mne usměvavýma očima a dodala:

– Buďte klidný, doktore, Helsingforthová na nás v noci nepřijde.

Řekla „nás“ naprosto bez ostychu. Spíš se ostýchám já.

– K čemu vás opravňuje vaše hodnost? zeptal jsem se. Posadil jsem se na postel a opřel se o dřevěnou stěnu. Velíte policistkám v Bluevillu.

– Ano. Od nedávná.

– Jak to, že se při tom staráte o zásobování Helsingforthové?

– Dělala jsem to ještě jako řadová policistka. Když mne povýšili na poručíka, dostala jsem rozkaz, abych se dobrovolně nabídla, že v tom chci pokračovat.

– Rozkaz od koho? Od Helsingforthové?

Usmála se.

– Policie nepodléhá Helsingforthové. Oddíl, kterému velím, detašovala do Bluevillu správa vermontského státu. Mí velitelé jsou v Montpelieru.

– Ti vám dali rozkaz dál zásobovat Helsingforthovou?

– Ne, řekla a dívala se mi do očí. Ten mi dali „naši“.

Jsem z toho paf. Dívám se na ni upřeně, stejně jako ona na mne a mlčím. Je to chyba, uvědomil jsem si to pozdě. Měl jsem se jí zeptat, kdo jsou „naši“. Mlčení mne prozradilo.

Zasměje se, vezme židli, obkročmo se na ni posadí přede mne, s lokty na opěradlech.

– Poslouchejte, doktore, než se začnete naivně tvářit a ptát, kdo jsou „naši“, tak vám povím, jak mě „naši“ získali. A taky kdo jsem, pokud o to stojíte. Chystala jsem se k promoci ze sociologie, když vypukla epidemie. Že sociology už nikdo nepotřeboval, to si umíte představit. A byla jsem nakonec moc ráda, když mě vzali k policii. Bylo by zbytečné, abych vám říkala, že diplom mi už nebyl k ničemu. Hodně jsem ale sportovala, dobře střílím a byla jsem libistka.

– Vy jste libistka?

– A pořád ještě jsem, doktore. Přesněji řečeno souhlasím s LIBem na devadesát procent. A nesouhlasím se zbytkem.

– A co představuje těch zbývajících deset procent?

– Ale, doktore, řekne se smíchem, přece byste po mně nechtěl přednášku!

Vrátím jí úsměv.

– Nejste snad socioložka?

– Tak dobře. V podstatě uznávám, že si člověk musí vybrat správného nepřítele. Nepřítelem není muž – i když často vůči ženě hraje zápornou roli. Člověk si nesmí plést herce, který hraje roli, s tím, kdo napsal hru.

– A kdo napsal hru?

– Misogynská kultura, kterou jsme podědili.

– Bedfordová by vám na to řekla, že tuto kulturu založil muž.

– Ach, poslouchejte, doktore, to už je tak dávno! Nebudeme přece muže tlouct za to, že se podruhé dopustili prvotního hříchu. Navíc, muži se mi zamlouvají.

Přitom se na mne zadívá svýma šedýma očima tak přímo a tak jasně, že mi z toho přeběhne mráz po zádech.

– Nejste tak docela ortodoxní, řeknu, abych zakryl své vzrušení.

– Asi vás udivím, řekne. Někdy si říkám, jestli se vůbec žena může osvobodit prací.

– Asi to tak bude.

– Hlavně pro ideoložky z LIBu. Jsou to samé advokátky, lékařky, novinářky. Prostě elita. Ale myslíte si, že pro dělnici ve fabrice je „osvobozující“ pracovat u běžícího pásu a mít nad sebou mistrovou? Nebo třeba pro policistku?

– Nejste zamilovaná do svého povolání?

– Zvedá se mi z něho žaludek. Předevčírem jsem v New Era četla, že služba ve zbrani je tím nejušlechtilejším a nejdůležitějším výdobytkem ženy! Popravdě řečeno bych ten výdobytek velice ráda přenechala mužům! Být policistkou, to je na zhloupnutí. Je to samý dril! Nehledě na nebezpečí.

– Nebezpečí?

Odsekne suše:

– Přepadají nás.

– A kdy?

– Při patrolování. Zatím ne v táboře.

– A kdo vás přepadá?

– Máme dva nepřátele, lupičské bandy a partyzány, co bojující proti Bedfordové.

Vytřeštím oči.

– Existují partyzáni, co bojují proti Bedfordové?

– Je jich hodně a jsou dobře vyzbrojení, zvláště tady. Kanada je jejich útočiště.

– Muži?

– Většinou ženy a pár mužů.

– Ale to je nádherné!

– Taky mám ten dojem. Sem ale nepřijdou. Blueville nikdy nepřepadnou.

– A proč?

– Protože jste tam vy.

Užasle se na ni podívám.

– Doktore, řekne, a vážně, velice vážně se na mne podívá, vy si asi vůbec neuvědomujete, že vaše výzkumy znamenají naději pro miliony lidí.

Hrdlo se mi sevře a nejsem schopen otevřít ústa.

– Jackie, řeknu po chvíli, měla byste mi povědět, jak vás „naši“ získali.

Zasměje se, vstane, zapálí si cigaretu a projde se po místnosti. Dívám se na ni. Postava není v souladu s vystupováním. Uniforma, jezdecké holínky, jak sráží podpatky a jak nese ramena, to všechno je mužské a vojenské. Vlní se jí ale boky a pod uniformou jsou znát ňadra, tím spíš, že se drží vzpřímá. Dvojakou má i tvář: mohla by patřit muži, ale kůže je hladká a jemná, zorničky hbité a muž by nemohl tak rychle měnit výraz.

– Doktore, pokračuje vesele, potměšile a spiklenecky, což mne má k tomu, abych nastražil uši, zhruba před měsícem mě Rita, bydlí naproti mně, upozornila, že v deset dopoledne bude barák policistek podroben důkladné prohlídce specialisty z Montpelieru. Naznačila, že jí mohu svěřit „zakázané předměty“, pokud nějaké vlastním. Udělala jsem to a dobře to dopadlo. Hodinu nato mi řádně pročesali místnost. Vy víte, doktore, co to bylo za předměty?

– Tuším.

Dá se do smíchu, beze studu jde k ohni a nastavuje mu střídavě podrážky svých jezdeckých bot.

– Máte další otázky, doktore?

– Mám. Víte, proč vám „naši“ dali rozkaz, abyste i nadále vozila Helsingforthové zásoby?

Ticho. Všiml jsem si, že s odpovědí zaváhala a pak odpověděla jen krátce:

– „Naši“ se domnívají, že po odjezdu Anity do Paříže váš osud závisí pouze na Helsingforthové.

Pak následuje ticho. Nic víc neřekne a zavede řeč jinam.

– Být ve styku s Helsingforthovou a s Audrey je moc poučné. Poučné je i to, co se děje s oficiálním souhlasem v barácích policistek.

– Víte, doktore, pokračuje, nesedne si a znova se přede mne postaví, v duchu se ptám, stojí-li za to odstranit muže. Všimla jsem si, že mezi ženami vzniká třetí pohlaví a že se vytvářejí páry se všemi náležitými problémy včetně toho, kdo bude umývat nádobí a kdo bude mít navrch, zda „slabá“ nebo „silná“.

– Nádobí asi umývá Audrey, ne?

– O tom není pochyb. Audrey je otrokyně v domácnosti, ale je-li ovládaná, nebo sama ovládá, to už není tak jisté.

Znova ticho. Jackie odhodí rozhodně nedopalek do ohně, vyjde z místnosti, vrátí se s puškou a postaví ji do kouta, k nočnímu stolku. Pečlivě zkontroluje, zda jsou zamčené dveře, okna a okenice. Déšť nepřestává zběsile bušit na střechu chaty. Sleduji Jackie pohledem.

– Udělal byste mi místo vedle sebe, doktore? zeptá se Jackie a sedne si vedle mne na postel. Dívá se na mne a oči jí jiskří radostí.

– Doktore, řekne, nemáte jistě pochybnosti o povaze zakázaného předmětu, který mi Rita u sebe schovala.

– Vůbec ne.

– Jenže nevíte, že jsem jej zařadila mezi civily. Ach, ovšem, pokračuje vesele, taková už je síla představivosti: Učinila jsem si z něj konkrétní osobu. Nezeptáte se mne, doktore, co jsem mu dala za jméno?

– Nezeptám, protože mám dojem, že mi to chcete povědět sama.

Zasměje se.

– Taky že chci!

Pokračuje:

– Mám vám to povědět?

– Když chcete.

Změří si mne moc potměšile, našpulí rty, jak zmáhá smích, a mladé oči se jí lesknou radostí.

– Dobře, doktore. Říkala jsem mu Ralph.

Načež se pokochá tím, jak se tvářím, a dlouho se směje. Jak se naklání dozadu, rozhýbá postel, je samá radost a nespustí ze mne oči. Jakmile se přestane smát, docela přirozeně mi položí ruku na stehno, nechá ji tam a nepřestane se na mne dívat. Pak jí pomalu obličej zvážní, oči změní výraz a moje asi taky.

– Dobře, řekne, jako by se konečně odhodlala. Opře se špicí jedné boty o druhou, zuje a odkopne jednu po druhé na opačný konec místnosti. Pak si hbitě rozepne řemen, stočí kolem pistole a odloží za sebe na postel.

Její žádostivost mě sice strhla, stejně jsem si ale uvědomil, jak je celá situace naruby. Stačilo vidět ji, jak ze sebe s mužskou netrpělivostí shazuje vojenskou výstroj a pohazuje po místnosti: odpočinek válečníka však patřil mně.

KAPITOLA DVANÁCTÁ

Hned jak jsme přijeli do Bluevillu, zašel jsem k Pierceovým pro Dava. Ještě spal a Rita, třebaže byla se mnou sama – Pierce a John si šli před snídaní zaplavat – se vůbec nepokusila odpojit odposlech a na něco se mne zeptat. I když bylo vidět, že ji sžírá zvědavost. Jestřábí oko mi pronikalo až do ledví a jak jsem ohleduplně budil Dava, točila se kolem mne a očichávala mne jako lovecký pes a při loučení se na mě usmála a významně zamrkala. Znepokojilo mne to. Stačí-li čich na to, aby každý uhádl, jakou noc mám za sebou, měl bych se aspoň osprchovat.

Učinil jsem víc, vykoupal se, a málem usnul ve stydnoucí vodě. Dave mi připomněl, že snídani v jídelně podávají do devíti, ale jako obvykle diskrétně a ohleduplně, holím se, měním si spodní prádlo a oblékám se a na nic se mne neptá. Teď už snad mohu lidem na oči – prostopášnou noc jsem po anglicku zlikvidoval vodou a mýdlem – a na cestě k zámku si s Davem, velice pozorným, povídám jako muž s mužem, sotto voce, řekla mu, že mu nic říct nemohu – až na epizodu s rozvodněným potokem, kterou jsem ještě víc zdramatizoval, a útulek v lese, který jsem mu popsal. Bál jsem se, že se zas nafoukne, ale kdepak, dlouhé černé řasy, stínící bledé líce, se při mém vyprávění chvějí zájmem.

V jídelně se vyhnu stolu Stienových – když jsem vešel, Stien po mně vrhl ne zrovna milý pohled – a posadil jsem se k Ritě s Piercem a s Johnem.

Není mi moc do řeči, spoléhám se, že Rita bude udržovat rozhovor, což taky šikovně dělá a přitom bystrýma očima sleduje, co se kde děje, a odvádí pohledy, které se dnes příliš soustřeďují na mou osobu. Koukám se do hrníčku a jen jednou se krátce mrknu ke stolu, kde sedí Burageová s Crawfordovou. Ke stolu, ne na Burageovou, mám v příliš čerstvé paměti znepokojivou otázku Helsingforthové po našich vztazích. Zrovna teď bych byl rád ženou a viděl a přitom se nedíval, jak to ženy umějí.

Při odchodu z jídelny narazím na chodbě na Mr. Barrowa. Lesklá plešatá lebka se přede mnou sklonila a kupodivu mi sám popřál dobrý den, dokonce s jakýmsi mazlavým spiklenectvím, vypouklé oči mne ohmatávaly jako chapadla, aby ze mne vysály veškeré informace. Snažil jsem se, abych jich načerpal co nejmíň, lhostejně, věcně a svědomitě jsem mu oznámil, že na vyjížďku se Stienem a Jespersenem nepojedu, protože mám v laboratoři

něco rozdělaného a musím na to dohlédnout. Jak si přejete, doktore Martinelli, řekl a vyloudil dlouhatánský úlisný úsměv, třásla se mu při něm povislá lička a bůhví proč mne tím ponížil. Dodal pak vlezle a tvrdým hlasem: Nemusím vám snad říkat, že nedělní vyjížďky na koni nejsou povinné. Každý má přece právo být taky trochu unavený. Po těch dvojsmyslných slovech se vzdálil, pohupoval širokými boky, ale kupodivu svižně, tlusté nohy se mu od podlahy odrážely jako na pérách.

Dave zaržál radostí jako hříbě, když jsem mu řekl, že si zaskočím na pár hodin do laboratoře, odpočinu si a pak s ním strávím celý den v bazénu nebo na kurtu. Vyber si. Obojí! řekl nadšeně.

Doufám, že na kurtu obstojím; tři hodiny na koni mi polámaly stehna a noc zas podlomila nohy.

Do laboratoře jdu hned po snídani a ve dveřích potkám doktora Grabela – vůbec se nedivím, že tu je i v neděli, nynější pokusy jsou důležité. V obličeji dlouhém jako čepel nože, pod podlouhlou plešatou lebkou, se mu černé, drobné a pronikavé oči lesknou vzrušením, nahne se ke mně vysokým hubeným tělem a řekne mi rozechvěle:

– Myslím, že to máme v suchu!

Vím, oč běží, i když to jen naznačil – musíme počítat s odposlechem. Mlčky ho předběhnu a vejdu do místnosti, kde pod dvojitým zámkem držíme naše pokusná zvířata.

Stačil jeden pohled. Inokulovaný, ale neočkovaný pokusný pes chcípl. Tři očkovaní a inokulovaní psi se zato mají k světu. Sotva k nim přijdeme, ze samé vděčnosti vzrušeně poštěkávají a zběsile vrtí ocasem. Jdu ke klecím a každého pohladím. V krásných hnědých očích našich obětí, naivních, upřímných a tolik odlišných od očí lidských, vidím zoufalou něhu a nevýslovnou lásku.

– Žrali? zeptám se Grabela a otočím se k němu.

– Žrali a také pili. Trochu jsem je provedl na vodítku. Žádná ztráta rovnováhy. Bez potíží. Jsou v naprostém pořádku.

Výsledek jsem očekával a mám z něj radost, lépe řečeno měl bych, kdyby se mi při pomyšlení, co bude následovat, nesevřelo hrdlo. Ztiším hlas, i když od Burageové vím, že v místnosti se psy není odposlech:

– Doktore Grabele, myslím, že vám nemusím připomínat, že jedině Smith, Pierce a Burageová o tom mohou být zpraveni. Ostatní se o tom dozvědět nesmějí.

– Učinil jsem veškerá potřebná opatření, odpověděl Grabel. Jak sám vidíte, klece s očkovanými psy nejsou nijak označeny.

Mlčím a mám taky proč. Vždycky jsem věděl, že přijde den, kdy se budu muset nechat očkovat a pak si inokulovat virus encefalitidy 16. Vím taky, že po tom všem, zač naši nebozí psi zaplatili životem, mám velké šance vyváznout, pokud se nevloudí nějaká chyba do dávkování a pokud reakce člověka na vakcínu je stejná jako u psa – což je sice pravděpodobné, ale zatím nedokázané. V této perspektivě jsem všechno i s jistou dávkou nebezpečí už dávno zvážil. O poslední zkušenosti, při které budu muset chtě nechtě pro úspěch našich pokusů nasadit život, jsem však měl zatím pouze abstraktní představu. Teď už abstraktní není. Obávaná chvíle je tu, mohu se jí dotknout, vidím ji.

– Uděláme ještě jeden pokus se psy? řekne Grabel, jako by pochopil, proč mlčím.

Odpovím bezbarvým hlasem.

– Už ne. Není na to dost času. Přejdeme k další fázi.

Tu došlo k něčemu neočekávanému: Grabel se usmál. Překvapil mě tím nadvakrát: do této situace se úsměv nehodil a Grabel se usmívá zřídkakdy. V mém duševním rozpoložení mě úplně šokoval. „Další fáze“, to jsem přece já. A po mně P. N. z laboratoře, Pierce a Smith. Určitě ne doktor Grabel, na něm vakcína být vyzkoušena nemůže, coby Áčko je imunní. Grabel může klidně spát. Neexistuje pro něho ani nebezpečí nákazy při každodenní manipulaci s pokusnými kulturami. Nechápu tedy, nad čím a proč se usmívá, jako by něco věděl dopředu.

Nic neřeknu. Už se v tom nevyznám, hlavně co se Grabela týče, mé vztahy s ním jsou teď právě tak dobré, jako byly předtím špatné.

A pak je tu ještě další důvod, proč je s ním třeba zacházet ohleduplně. Burageová už několikrát naznačila, aniž to řekla naplno, že doktor Grabel má nějaké pletky s „našimi“ a „naši“ že mu v každém případě naprosto důvěřují. Je to pro mne neproniknutelná záhada. Že Áčko sympatizuje s hnutím proti Bedfordové, to přesahuje meze mého chápání. Nezničila by snad porážka bedfordismu výsady jejich kasty a přitom jim nevrátila, oč přišli?

Podívám se na Grabela a řeknu neslaně nemastně:

– To víte, tahle perspektiva mě zrovna netěší. Následující fáze, to nebude žádná legrace.

Grabel přijme můj zastřeně odmítavý tón celkem klidně, dokonce snad vesele.

– O tom nepochybuji, řekne a zahihňá se.

A dodá už zcela netaktně:

– To nic. Čím dřív, tím líp.

V pondělí ráno na mne Burageová čekala v mé pracovně, tvářila se vážně a významně se na mne zadívala.

– Mám pro vás novinky, řekla bez okolků.

– Dobré?

– Dobré i špatné. Za prvé, odposlech u Rity předělali jako ten váš. Odteďka budete mít jediné spojení, a sice přeze mne (v hlase se jí ozvalo uspokojení). Za druhé, Ritě se podařilo sejít se Stienem…

– A kde? Když jí předělali odposlech…

– Na blíže neurčeném místě, řekla Burageová krátce a panovačně pohodila svou havraní hřívou, její modré oči, co tak rychle mění výraz, mi však naznačily, že v tom nemám vidět nedůvěru, jen opatrnost. Věřte mi, pokračovala, nebylo to ani pro Ritu snadné dostat se tomu starému krokodýlovi na kůži. Ale stálo to za to. Rita zjistila, že Stien si je velice dobře vědom, jaké nebezpečí znamenají jeho výzkumy pro vaše pohlaví. Přinejmenším nebude pospíchat.

Moc se mi ulevilo.

– Moc zas nepospíchejte, řekla Burageová a náušnice se jí roztřásly. To další už není tak růžové. Všechno jsme zvážili a rozhodli se nevcházet ve styk s Jespersenem. Podle všeho už zapadl do bedfordistického bahna. Udivuje vás to?

– Tak moc zas ne. Zaujal velice pravověrný postoj, už když nás žádali o sperma.

– Na to se pamatuji. Tenkrát jste ho posuzovali příliš shovívavě. Já ale ne. Jespersen patří k těm, co si pletou servilnost vůči vládě se smyslem pro povinnost.

Chvilička ticha.

– Naproti tomu, pokračovala, se nám povedlo navázat velice cenný styk s jednou osobou z jeho laboratoře.

– Osobou?

– Na pohlaví nezáleží, dodala honem. Doktore, ochutnal jste někdy ablacionistickou drogu?

– Caladium seguinum? Jistěže ne. Ani v nejmenší dávce. Je to slizká, nazelenalá tekutina a nepáchne nijak povzbudivě.

– A nechutná prý o nic líp. To má Jespersen napravit.

Zvednu tázavě obočí.

– Napravit co?

– Zápach a chuť.

– Chcete tím říct, že Jespersen pracuje na tom, aby bylo přijatelnější?

– Kdyby jen přijatelnější. Cílem Jespersenovy práce je roztok bez barvy a bez zápachu, jako voda. A nijaký na chuť.

Potřeboval jsem pár vteřin, aby mi došlo, co s tím souvisí. A když jsem pochopil, tak jsem oněměl.

– Tak co tomu říkáte, doktore? řekla Burageová skrz zuby. Je vám to jasné? Vláda Bedfordové chce dosáhnout toho, oč usilovali nacisti: kastrovat muže bez jejich vědomí.

Vzpomenu si na chudáka Ricarda a povím jí to.

– Samozřejmě, řekne trpce, jenže v budoucnu už by ani dělníkům z Latinské Ameriky nebylo třeba nic namlouvat. A myslíte, že by Bedfordová a její klika zůstaly u cizích dělníků?

Zasměju se tak falešně, že to sám cítím, a řeknu:

– Už se neodvážím vypít ani sklenici vody.

– Sklenici vody! odpověděla Burageová. Caladium seguinum bude průzračná tekutina bez chuti a bez zápachu a budou ji moci přimísit do jakékoliv potraviny.

Dívám se na své sepjaté ruce, jak leží na stole. Čím víc nad tím uvažuji, tím víc mě to ohromuje. Připadalo mi nepřípustné, že v trestním zákoníku státu Kalifornie je kastrace zařazena mezi tresty za sexuální přečiny. A to rozsudek vynáší porota po veřejné diskusi! Co si myslet o sterilizaci jako zákeřném prostředku, který umožní vládě Bedfordové, a proč by ne, i vládám jednotlivých států, bez vědomí těch, jichž se to týká, tajně a bez odvolání likvidovat mužskou potenci? Dovolí-li si šéf vlády, který se stal diktátorem, zacházet se svými spoluobčany jako se stádem dobytka a vyrábět podle vlastní vůle z některých hřebce a z velké většiny zase valachy, je to závažný zásah do osobní svobody. Mé obavy se znovu potvrzují. Protimužský sexismus Bedfordové je prostě rasismus a jako všechny rasismy ústí chtě nechtě do zločinné manipulace s lidmi jako takovými.

– Kdo by to řekl, prohlásím a zatnu do sebe zaklesnuté ruce, vždyť je to vědec, známý chemik, a propůjčí se k něčemu takovému! Jak je daleko? Víte to? Má v úmyslu dotáhnout to do konce?

Burageová si dovolí usmát se a v modrých očích se jí zableskne.

– Jespersen se opozdil vinou řady nešťastných náhod.

Snese se ticho a já pak řeknu:

– To je trochu nebezpečná hra.

– Velice. Odvaha ale není výsadou vašeho pohlaví.

Takže už to vím. Kontaktem v Jerpersenově laboratoři je žena. Burageová se mrkne na hodinky.

– Mluvíme už moc dlouho. Přijdu za vámi hned po poledni. Ještě něco, doktore, přijdete o laborantku.

– O kterou?

– O Crawfordovou.

Vytřeštím oči a řeknu rozzlobeně:

– Co provedla, že ji Helsingforthová odvolává?

Modré oči Burageové ještě víc zmodrají.

– Neodvolává ji Helsingforthová: Likvidujeme ji my.

Udiveně se na ni podívám.

– To myslíte fyzicky?

– Doktore, zač nás máte? Podstrčíme jí jenom do pokoje před prohlídkou kompromitující předmět.

– A jak víte, kdy dojde k prohlídce?

Burageová mlčí.

– Jaký předmět?

– Však vy víte.

Moc na tom ostatně nezáleží. Nevadí mi prostředek, ale cíl. Crawfordová je vynikající laborantka a proč si to nepřiznat, moc rád ji vidím chodit po laboratoři. Ne že bych se na ni usmíval! Na to se příliš obávám hněvu Burageové. Bude mi ale scházet.

Neměl jsem se podobným myšlenkám oddávat v přítomnosti Burageové. Přečetla si je jednu po druhé z mé tváře a už jen podle toho, jak potřásá havraními vlasy, čekám to nejhorší.

– Máte snad námitky, doktore?

– Kdepak, odpověděl jsem zbaběle. Stejně bych ale chtěl vědět, co Crawfordová vlastně provedla.

– Vůbec nic! řekla Burageová s drtivou ironií. Poslala jenom, však víte komu, udáníčko na mne a na vás.

Podívám se na ni překvapeně. Ví tedy už všechno o mém setkání s Helsingforthovou. Vylíčil jsem je tenkrát v noci Jackie a ta neztrácela čas a kontaktovala Burageovou. Burageová pokračuje:

– Pochybujete o tom? To vám nestačí, že se vás Helsingforthová ptala na naše vztahy? To jste si nikdy nevšiml, že Crawfordová nás špízuje?

Lhal bych, kdybych to popřel. Proto radši mlčím. Neujdu však stejně tomu, co následuje, právě naopak. Burageová se na mne vyřítí jako lítice.

– Doktore, řekne, ňadra se jí dmou a z očí srší blesky (mé oči jako by ji fotografovaly, je nádherná jako nespoutaný živel, touha si nevybrala vhodnou chvilku a ozve se, sotva ji poslouchám, hrozně rád bych ji držel v náručí). Doktore, řekne Burageová tiše a hlas se jí chvěje, vy umíte mlčet jako pravý pokrytec! Jen abyste nemusel uznat, že ta potvora se provinila! Dokonce se mě ptáte, co udělala! Vy jste v tom holt nevinně, vy nic, vy muzikant. Vy se prostě jen tu a tam svůdně usmějete.

– Křivdíte mi, Burageová, řeknu ne moc přesvědčivě, usmívat jsem se už přestal.

– Joseph Surface! zasykne Burageová a vykročí, jako by se na mne chtěla vrhnout. Vy opravdu máte snad všechny nedostatky, včetně, abych odcitovala vašeho přítele, „hrubého a nenasytného libida“.

– Dík za citát, odpovím dotčeně. Dík Stienovi. A dík Ritě, že vám to vyslepičila.

– A dík Crawfordové za to, že vám poskytla milé chvilky, když jste v její díře kontroloval preparáty. To je pravda, už jste se na ni neusmíval a neházel po ní očima (to znamená, že mne sledovala)! Ale co vřelý hlas, doktore, co rozmáchlá gesta, latinský šarm naplno! A ta potvora jedna se kroutila, vystrkovala prsa a házela si kadeř svých nemytých vlasů na oko, aby byla jak z obrazovky!

– Tak dost, řeknu a zvednu ruce. Je to tak! Crawfordová se mi líbila! A vůbec neměla nemyté vlasy.

– Cože? řekne Burageová a své rozhořčení nepředstírá. Vy se to opovážíte přiznat! Váš cynismus je odpuzující.

– Hleďte, Burageová, musíte si vybrat. Když zapírám, tak jsem pokrytec, když nezapírám, tak jsem cynik.

– Jste obojí! řekne a stěží ovládá svůj hněv. Tentokrát jí však vpadnu do řeči.

– Dovolte mi jednu otázku, Burageová, než mne na kusy roztrháte. Crawfordové jsem se líbil, protože je na chlapy. Proč jste ji tedy nenaverbovali k „našim“?

– Myslela jsem na to, řekne Burageová klidněji a s trochou lítosti. Crawfordová bohužel patří k těm nedůsledným osobám, u kterých tělo je věc jedna a hlava druhá. Crawfordová je bigotní libistka; omezená bedfordistka. Kdyby se s vámi vyspala, tak by se jí to líbilo, a pak by vás udala.

Domněnku nelze ověřit, ale po úvaze mi připadá správná.

– A co s ní teď bude? zeptám se.

– Myslíte, až jí najdou v kufru superdoll? Nebojte se, doktore, nic hrozného. Mrs. Barrowová ji pošle na převýchovu. Tam se dozví, že pochva je málo inervovaná, ženský orgasmus tudíž stoprocentně klitoridní a mužský úd tím pádem pro rozkoš něco zcela zbytečného.

Tu písničku znám. Z nečistého pera Deborah Grimmové. Žasnu spíš nad tím, jak se Burageová změnila. Jako kdyby připomenutím odchodu Crawfordové se uklidnila a najednou mám před sebou úplně jinou osobu: veselou, rozjařenou a mile potměšilou.

– A co si o tom myslíte vy, doktore?

– Copak já! Nejsem gynekolog a je to velice sporná otázka.

– Máte tedy na věc svůj názor?

– Kdepak názor! Kolik výzkumníků, tolik názorů. Věřte mi, Burageová, tvrdí-li někdo, že ví, co je ženský orgasmus, pak je určitě notorický šarlatán.

– Ale, doktore, nebuďte tak skromný, řekne Burageová, potřese havraními vlasy a upře na mne své jiskřivé, rozjitřené a ironické oči, určitě na to máte svůj názor! Počkejte, třeba jej uhádnu. Jakožto falokrat přisuzujete velký význam orgasmu vaginálnímu.

– To dělá Kegel, řeknu ústupně.

– Kdo je Kegel?

– Jeden gynekolog.

– A co vlastně „dělá“?

– Řekl si, že pacientky trpící nezadržitelným pomočováním bude léčit cviky, které by posílily svalstvo kolem vagíny.

– A povedlo se mu to?

– Nade všechno očekávání. Jeho pacientky se nejenom vyléčily, ale brzy si všimly, že dosahují orgasmu mnohem dřív než předtím. Pokud byly frigidní, tak jej dosáhly vůbec poprvé.

– Co z toho vyvozujete?

– Že svalstvo kolem vagíny hraje důležitou roli v ženském orgasmu a že je silně stimulováno tlakem a třením penisu ve vagíně.

– Tlak a tření penisu! Moc pěkně jste to řekl! Vy jste básník, doktore! řekla výsměšně.

Přitom se ale bůhvíproč zapýří až po uši, hbitě se ke mně obrátí zády – vlasy jí přitom odlétly dozadu – a řekne mi stroze a panovačně přes rameno:

– Přijdu za vámi po poledni. Musím vás seznámit se dvěma rozhodnutími, která se týkají vaší osoby.

Při obědě si všimnu, že Stien se na mne pořád ještě mračí. Neuráčí se poctít mne jediným pohledem. Víc mě však mrzí, že i Mutsch dělá, že mne nevidí. Bůhví, co si myslí o mé sobotní nepřítomnosti a o tom, že jsem odmítl vyjížďku na koni. Zato Dave vedle mě je velice šťastný. Chápavě, spiklenecky a obdivně po mně pokukuje. Je očividně rád, že má otce, kterému se povedlo dostat se za ostnatý drát a strávit noc za tajuplných okolností v lese.

Projde Burageová, vidím z ní jen boky, a sedne si s tácem k prázdnému stolu, dlouho není sama, zpod přimhouřených víček vidím, jak se k ní šine bříško utažené v modrých kalhotách, patří asi Crawfordové. Rozhlédnu se kratičce v kruhu kolem sebe jako reflektor na majáku: je to tak. Ke všemu se ten Jidáš v sukních mile usmívá na kolegyni, kterou udal i se mnou.

Dave odejde za svými přáteli na tenis, hlavně proto, že je tam Joan Smithová, je jí jedenáct a půl roku, dává jí přednost, jak mi řekl, protože je to holka a protože je „správná“. Dívám se za tím budoucím falokratem.

Spolkl jsem poslední hubené sousto a odešel taky z jídelny, u dveří jsem se přemohl a přátelsky pokynul Jespersenovi, který právě vcházel, svižný a hezký, jenže teď už vím, co ta roztomilá slupka skrývá. Za vteřinku jsem přesně totéž zopakoval – zdání opravdu klame – na adresu Rity, usmívala se na mne svýma jiskřivýma očima a poskakovala s tácem v ruce vedle hubené tmavovlásky. Hned mne napadlo, že to bude kontakt „našich“ v Jespersenově laboratoři.

V dlouhé chodbě, jež vede k východu z budovy, potkám dvě osoby: Mr. Barrow ke mně poskakuje na těch svých tlustých gumových nohách. Pár kroků ode mne se zastaví, nakloní ke mně mastnou lebku a důvěrně mi zašeptá, že odběrový oddíl přijede večer v šest hodin a že doufá, že jej patřičně uvítám. Ubezpečím ho a přiznám se, že jsem se za ním otočil a sledoval ho očima, udivila mě jeho chůze, které jsem si dosud nevšiml. Dveře do jídelny konečně pohltily jeho obrovská stehna a jdu dál. Nejsem dlouho sám. Na druhé straně chodby se objeví Mrs. Barrowová. Hned skromně sklopím oči, jak se sluší na P. M., který si je vědom své podřadnosti coby člověka a coby muže ve světě, kde mu všechno včetně nedostatečné inervace vagíny připomíná, že je páté kolo u vozu. Jak jsem ale ponížen přivřel oči, podržel jsem si v zorném poli dolní polovinu Mrs. Barrowové, roztomile se mi kroutí v ústrety, takže se musím napřímit, narovnat záda a vypnout se, zkrátka „naparovat se“, jak řekla ta protivná Audrey. Co se dá dělat, mé tělo lhát nedokáže! A když, tak moc špatně. Mrs. Barrowová prochází kolem mne, zvednu oči a prohlédnu si ji a dostane se mi

odměny v podobě přímého pohledu a úsměvu, které jsou samy o sobě natolik výmluvné, že dotek ruky v okamžiku, kdy mě míjí, je už docela zbytečný.

Díky, Mrs. Barrowová. Pravděpodobně nic nebude ze signálů, které si navzájem vyslaly dvě lodě v bluevillských temnotách, tu hru znám, nejsem na cizoložství a jsem si skoro jist, že z vaší strany to byla jenom hravá útěcha bez vážnějšího úmyslu. Než jste se na mne podívala a usmála, šibalsky jste se ohlédla a ujistila se, že vás nikdo nevidí. Legrácka, nic víc. Na vteřinku jste nadzvedla poklop na dusivé pravověrnosti. Cítíte se líp, a já taky. A začínám se ptát, kam asi až vedou větve ženského spiknutí „našich“ a nejste-li to zrovna vy, tak výhodně umístěná, kdo informuje Ježka o datech prohlídek…

Zaskočím svou přítomností i hlasem povzbudit na chvilku Dava na tenise a pak se vrátím do laboratoře. Tam mě čeká nepříjemné překvapení. Dal jsem Grabelovi připravit tři dávky vakcíny, pro Smithe, Pierce a pro mne na dnešní odpoledne, a teď jsou tu jen dvě. Zavolám Burageovou. Je tu tak rychle, že na mé zavolání určitě čekala.

– Burageová, řeknu jí, když za sebou zavřela dveře, jen my dva máme klíče od mé pracovny. Právě jsem si všiml, že zmizela jedna dávka vakcíny.

– Prosím vás pěkně, řekne Burageová a snaží se vypadat vesele, netvařte se jako četník. Vůbec vám to nesluší. Není v tom žádná záhada. Předisponovala jsem ji.

Nevěřím vlastním uším.

– Předisponovala?

– Ale ovšem.

– Bez mého svolení? Aniž byste se zeptala, zda souhlasím? Ale to přece nejde! Rád bych věděl, jestli tu vůbec ještě šéfuju!

– Ale jděte, doktore, ne tak zhurta. Nikdo vám šéfování nebere.

– Burageová, okamžitě mi vraťte vakcínu.

– To není možné, řekne a najednou je úplně klidná. Byla už použita.

– Použita! řeknu a zvednu ruce ke stropu. A kdo ji použil?

– Řeknu vám to za pár minut.

– Ale vždyť víte, jak je to nebezpečné! Že se ještě nedá zaručit bezpečnost vakcíny!

– Osoba, která ji použila, je si toho naprosto vědoma. Dobrovolně se na pokus přihlásila.

– Burageová, chci slyšet jméno! Vyžaduji okamžitě jméno! Tohle je velice vážná věc! Za mými zády se v laboratoři dějí věci, které považuji za zcela nepřístojné.

Výraz v očích Burageové se změní, zvážní:

– Doktore, posaďte se. Chtěla jsem, řekne napjatě, vám to povědět v každém případě. Lituji, že se to tak nepěkně zamotalo a že jste si všiml, že vakcína zmizela, ještě než jsem o tom s vámi mohla promluvit. Patří to do řady rozhodnutí „našich“ o vaší osobě.

Zvednu tázavě obočí a řeknu suše:

– Moc bych je chtěl znát.

– Týkají se laboratoře a taky – (nedostala to ze sebe bez námahy) – vašeho soukromého života.

– To je mi pěkné! řeknu, položím obě ruce na stůl a narovnám se, „naši“ dirigují můj odborný i soukromý život! O mně beze mě, nejsem ani přizván k diskusím!

– Na porady „našich“ muži nemají přístup, řekne Burageová klidně.

– Čím dál tím líp! řeknu sarkasticky. Kdo se to odvolával na demokracii a rovnost mezi pohlavími? Myslel jsem si, že cílem „našich“ je ustavit status quo ante až na postavení žen.

– To ne, doktore, řekne Burageová a zadívá se na mne vážně a upřeně. To jsem vám řekla, když jsem si ještě vámi nebyla tak docela jista. Věci se mají jinak. „Naši“ chtějí odstranit bedfordismus, ale nevzdat se coby ženy moci.

Vytřeštím oči.

– Chcete tím říct, že jakmile bude Bedfordová odstraněna a „naši“ převezmou moc, nebudou muži připuštěni do vládnoucích orgánů?

– Zpočátku ne.

Pokračuje naléhavě:

– Poslouchejte, doktore, moc vás prosím, nebuďte tak pohoršený. Snažte se nás pochopit. Bedfordová zdiskreditovala LIB svými výstřelky a protimužským terorem. Historicky vzato teror vždycky vyvolá opak. Po Bedfordové by se kyvadlo prudce vychýlilo na opačnou stranu. Tomu bychom chtěly zabránit. Chtěly bychom, aby nedošlo k misogynské reakci, která by ženu vrátila tam, kde byla před sto lety. A proto se už teď organizujeme, abychom ženy udržely u moci i po Bedfordové.

Podívám se na ni.

– To ale nic nemění na tom, řeknu a hrdlo se mi sevře, že jste mi lhala.

Burageová zareaguje nečekaně. Usměje se, jde blíž ke stolu a položí svou ruku na mou, pak ji odtáhne a láskyplně se na mne zadívá:

– To je pravda, řekne a její úsměv je skoro něžný. Ta lež v sobě ale neměla nic osobního, Ralphe, netýkala se vůbec našeho vztahu. Vyplynula z obecných zásad „našich“. Novým kontaktům musí připadat ubezpečující a velice konzervativní.

Rozvažuji: k misogynské reakci by po pádu Bedfordové asi opravdu došlo. A velice pochybuji, že by ženská moc byla schopna toto nebezpečí zažehnat. Jsem v podstatě pro to, aby se budoucnost vyjasnila sama od sebe. Nejsem maximalista, nejsem unáhlený. Že v LIBu jsou ženy, které odmítají nenávist vůči lidské dvojici, vůči mužům a vůči dětem, a že ze všech sil bojují, aby byl zničen bedfordovský fanatismus, to mi docela stačí.

– Takže, doktore, co si o tom myslíte?

Podívám se na Burageovou. Nechci před ní tajit své myšlenky a taky je nechci formulovat unáhleně. „Našim“ vděčím za mnoho, i za naději, že zůstanu naživu.

– Dobře, řeknu, myslím si, že „naši“ jdou budoucnosti vstříc se stanoviskem, které není dost vyvážené, ale nedělám z toho tragédii. Všechno se dá časem napravit. Podstatné je, že nebudete chovat v nenávisti mužského partnera.

Burageová se zasměje.

– Ralphe, vaše odpověď to je ukázka italské ohleduplnosti.

– A vaše poznámka je zas založená na rasismu, odseknu suše.

Nestydím se vůbec za své italské předky, ale nemám rád, když je někdo vytahuje na světlo, jen aby mi složil poklonu, ať už za mé nedostatky či za mé přednosti.

Domácí telefon se rozsvítí, zmáčknu knoflík. Volá Grabel. Prý jsem se chtěl podívat na psy. Burageová z opatrnosti ráda kouskuje naše rozhovory, a tak se hned zvednu s tím, že se sejdeme za půl hodiny.

Grabela najdu v místnosti s pokusnými zvířaty, provádí na vodítku jednoho z inokulovaných psů a sleduje, jak chodí. Od včerejška jsem ho neviděl, a tak se ho zeptám, jak se mu daří, a velice mne překvapí, když mi na bezvýznamnou otázku začne podrobně odpovídat.

– Není to nejhorší. Velice mne bolí hlava, občas maličká závrať, ale nic vážného, a dvakrát jsem se přeřekl.

Že má potřebu sdělit mi, že se přeřekl, to mne opravdu udiví. Podívám se na něho. Obličej úzký jak čepel nože není jiný než obvykle: žádné vrásky

a taky žádná barva. Jen napětí v očích a nervózně stažené koutky úst. Že by byl přepracovaný? Asi to tak bude. V laboratoři pracuje za dva.

– Co kdybyste si šel odpočinout?

– To ne! odpoví. Zahálka by jen zvětšila trochu úzkostí, které teď mám. Budu radši ještě pracovat.

Při slovech „trochu úzkostí“ se zasměje, jako kdyby se to rozumělo samo sebou, v duchu se ptám, co to asi bude za úzkosti a proč o nich mluví, jako by neměly mít žádné následky. Může Áčko trpět úzkostmi? Nebo Grabel žije v částečné depresi, přizpůsobil se jí a najednou mu připadá nesnesitelná? Překvapuje mě to, Grabel byl vždy činorodější a dynamičtější než ostatní Áčka, co s námi v laboratoři pracovali.

Když jsem zjistil, že všem třem psům se i nadále dobře daří, opustím Grabela, odejdu do pracovny a nemusím vůbec volat Burageovou, sedí tam a neklidně si mě měří.

– Zlobíte se, doktore?

– Kvůli tomu, že jste přede mnou tajila konečné cíle „našich“?

– To ne. Kvůli těm zlomyslnůstkám, co jsem vám, řekla.

– Kterým?

– Všem.

– Nedalo by se tvrdit, že šetříte mou přecitlivělost.

– Uznáváte tedy, že jste přecitlivělý!

– Uznávám. Můžete to připsat do seznamu mých nedostatků.

– Odpusťte, doktore. Nechtěla jsem se k tomu vracet. Nebývám vždycky tak uštěpačná.

Sedne si ke stolu naproti mně, odhodí z čela havraní vlasy, náušnice se jí chvějí na mléčném krku, a řekne:

– To víte, je to těžké být si tak vzdálení a přitom tak blízko…

Nedořekne větu.

– Pro mně to taky není zrovna pohodlné.

Napřímí se na židli, nebezpečný modrý přísvit se jí zažehne v očích.

– U vás je to něco jiného! Na něco si přece jen občas přijdete! Například v chatičce v lese.

– Odkud to víte?

– Potvrzujete to? řekne a zorničky se jí rozšíří.

– Potvrzuji.

– Řekla mi to Rita. Ale byla to jenom domněnka. „Mám dojem,“ řekla Rita, „že náš malinkatý hřebeček strávil v chatě bouřlivou noc.“

– Dík za malinkatého hřebečka. Zvláště za toho malinkatého. Umíte opravdu vybrat zraňující citát.

– Potvrzujete tu „bouřlivou noc“?

– A dík taky za past, kterou jste mi nastražila. Myslel jsem, že se kajete.

– Zkrátka, doktore, řekne sykavě, vy jste manžel všech žen…

– Tak to vůbec není, řeknu. Nejsem žádný donchuán. Nikdy jsem nepodvedl Eileen…

O Anitě nemohu říct totéž, a tak se radši odmlčím. Burageová ihned mou neochotu mluvit dál postřehne, přečtu si to v jejích rozbouřených zracích. Rázem si uvědomuji, co vlastně dělám? že ospravedlňuji svůj soukromý život před ženou, co není mou snoubenkou, ani manželkou! Zase jsem se nechal do něčeho vmanévrovat. Burageová odmítla mé obvinění, podařilo se jí vnutit mi svoje a zahnala mne do obrany. Rozladěně vstanu, obrátím se k ní zády a dívám se ven z okna.

Není tam nic, co by člověka potěšilo. Baráky, ostnatý drát, strážní věž, a mezi baráky to, co kdysi bývalo louka, ale z čeho sníh, neustálé deště a neustálé chození sem a tam učinilo blátivou cestu. Šedé nebe, nízké mraky, vlhko. Jako by člověk žil v chumáči šedé vaty.

Otočím se a řeknu jí:

– Moc vás prosím, mluvme o něčem jiném.

Palčivý pohled.

– Vám se to mluví! Hlavně když večer budete mít návštěvu.

– Jakou návštěvu?

– Největší ústa Spojených států!

Trhnu sebou:

– Kdy jste se to dozvěděla?

– Dnes ráno.

Dozvěděla se to tedy dřív než já! A od koho? Od telefonistky z centrály? Copak ale telefonistka by mohla znát data návštěv? To bych neřekl. Všechno ukazuje na to, že Mrs. Barrowová je krtek „našich“ v bluevillské správě.

Podívám se na hodinky.

– Uběhlo pět minut, Burageová, co kdybychom se teď věnovali něčemu důležitějšímu?

Škubla koutkem úst při posledním slovu, ale nic na to neřekla. Z toho, jak oddychuje, že má sklopené oči a jak se jí napíná týl, vidím, že se snaží ovládnout. Mlčím.

Když se na mne podívá, v modrých očích jako by měla neklid.

– Doktore, pokračuje po chvíli, rozhodnutí „našich“ o vaší osobě, která vám teď sdělím, se vám nebudou zamlouvat.

– To nic, já to nějak přežiju.

Zadívá se na mě pochybovačně.

– Na každý pád, řekne s trochu křečovitým úsměvem, jsem tu, abych vám v tom pomohla.

– To je to tak zlé?

– Vůbec ne. Jenže ty příkazy asi těžko přijmete.

Ticho.

– Mám začít? pokračuje s viditelnými rozpaky.

– Ovšem, ovšem, odpovím netrpělivě.

Ticho. Pak pokračuje dutým hlasem, trochu se jí třese:

– Tak dobře. Rozhodnutí jsou dvě: jedno se týká vakcíny a druhé vašeho soukromého života.

– To jste mi už řekla.

– Čím mám začít?

– Vakcínou.

Podařilo se jí zvládnout rozpaky i vzrušení a tvář má znovu neproniknutelnou. Nezvládla však své náušnice. To sotva postřehnutelné chvění už dobře znám.

– Ohledně vakcíny jsou rozhodnutí vlastně dvě, řekne svým obvyklým způsobem. Za prvé: „naši“ nechtějí, abyste byl první, kdo vakcínu použije. Za druhé: bude-li vakcína neškodná, pak vám „naši“ zakazují inokulovat si virus encefalitidy 16.

– Ale to je neuvěřitelné! promluvím, sotva jsem schopen slova, a vstanu. Vy si asi neuvědomujete, co po mně „naši“ chtějí. Abych hanebně zradil zásady lékařské etiky! Odpovídám za výzkum a mám na někoho jiného přenést riziko s ověřením výsledků!

– Posaďte se, doktore, řekne Burageová, a poslechněte si, co vám řeknu. „Naši“ jsou si naprosto vědomi, že po vás chtějí, abyste nedodržel obvyklé zásady lékařské etiky. Jenže obvyklá není ani situace, v níž se nacházíme. Vaše výzkumy subvencovala vláda, která nemá vůbec zájem na tom, aby byly zdárně dovedeny do konce, a subvence – chystá se je ostatně odvolat – byly až dosud jenom alibi. Za tohoto stavu věcí se „naši“ domnívají, že chceme-li jednou vakcínu vyrábět, budeme ji muset tajně vyvézt z Bluevillu do Kanady. A to můžete udělat jen vy.

– To může udělat kdokoliv! Pierce! Smith! Grabel!

– Omyl: všichni tři mají velký handicap v tom, že nejsou známí. A kdo by měl důvěru ve vakcínu, kterou doporučuje neznámý lékař, co se dostal bez pasu do Kanady? Vám naopak vaše jméno otevře všechny dveře. Martinelliho zpráva byla přeložena do všech jazyků na zeměkouli a znají vás nejen odborníci, ale i široká veřejnost. Vaše tisková konference v kanadské televizi vyvolá obrovský zájem v Kanadě, ve Spojených státech a po celém světě.

– Budiž. Váš scénář jde snadno obhájit. Ale copak mohu po mých spolupracovnících chtít, aby na sebe vzali riziko za vakcínu místo mne? A do konce riziko první inokulace?

– Budete riskovat víc, až odtud budete prchat!

– Takže o tom je taky rozhodnuto! Bez odvolání! Prostě uteču! Řekněte mi, Burageová, existuje jedno jediné rozhodnutí, které „naši“ ponechají na mně?

– Ralphe, strčte si někam svou ješitnost a buďte taky trochu realista. Až bude vakcína otestována na lidech, zbude vám snad něco jiného než odsud utéci? Zajdete snad za vaší hodnou, lidskou, roztomilou Helsingforthovou a řeknete jí: tady máte vakcínu, je hotová, můžete ji začít vyrábět? Představivost máte, takže co tak asi udělá? Vakcínu někde ukryje a začne vyjednávat s Bedfordovou, aby si draze nechala zaplatit, že ji zničí. Ničemu jinému vaše vakcína neposlouží! Bude z ní základ finanční machinace. A vám už nějak zacpe hubu. Například vás obžaluje, že jste znásilnil Audrey.

– Helsingforthová by ji taky mohla vyrábět v cizině.

– Postaví-li se proti Bedfordové, což by mohla, ale pro „naše“ by to nebylo výhodné řešení.

– Čemu říkáte výhodné řešení?

Burageová jde ke mně, nakloní se, položí obě ruce na mou a řekne vášnivě:

– Ralphe, musíte si uvědomit jednu věc. Vaše vakcína, to je politická záležitost. Musí shodit z trůnu Bedfordovou. Udeříte z Kanady, ta je nám přátelsky nakloněna.

– Já že udeřím?

– Vy. V kanadské televizi. Řeknete jen jedno: pravdu. To postačí. Vaše výpověď poskytne Kongresu Spojených států příležitost, na kterou čeká, uvalí na prezidentku Bedfordovou obžalobu…

Odtáhne ruce. Dívám se na ni a dlouho se nezmohu na slovo.

– Pokud tomu dobře rozumím, řeknu pomalu, „naši“ nechtějí, abych riskoval při testování vakcíny, protože mi vyhradili jiný druh boje.

– Ano. Přesně tak. Dokonale jste situaci vystihl.

Mlčím. Burageová stojí, zrudlá a napjatá.

– Jenže, řeknu po chvíli, copak mohu své spolupracovníky požádat, aby na sebe vzali místo mě zodpovědnost?

– Žádat je o to nemusíte, doktore, to jsme už udělali za vás. Přijali to.

Zavrčel jsem:

– Cože? Za mými zády!

– Ne tak nahlas, doktore! Crawfordová tu ještě je!

– Ale to je hrozné! Obešli jste mě!

Burageová mi několikrát rukou naznačí, abych byl zticha. Zabliká domácí telefon. Zvyk zvítězil nad rozhořčením: stisknu knoflík.

– Doktore Martinelli, ozve se ve sluchátku Pierce.

– Ano.

– Mohl byste sem přijít? Jsme znepokojeni. Doktoru Grabelovi se udělalo špatně.

Burageová zbledne, zvedne ruce ke tváři.

– Vakcína! řekne tak tiše, že ji málem není slyšet.

– Cože? ozvu se užasle. Co to povídáte?

– Doktor Grabel si dnes ráno naočkoval vakcínu.

– Vy jste se zbláznili! řeknu a vyskočím na nohy. Proč by se doktor Grabel očkoval? Je přece Áčko!

– Doktor Grabel není Áčko, řekne Burageová tiše a udýchaně. „Naši“ mu obstarali falešné doklady, ještě než se ucházel o místo v Bluevillu.

Hrozně se mi ulevilo, když jsem na první pohled zjistil, že Grabel jenom omdlel, a to ještě ne docela. Pierce se může mýlit, je virolog bez větší klinické zkušenosti, ale nic tu ani vzdáleně nepřipomíná coma carus nebo aspoň počáteční hluboké ochromení, charakteristické pro encefalitidu 16. Tvář není inertní. Víčka mrkají, rty se pohybují, tělo se chvěje, hlava se obrací nalevo a napravo. Grabel neztratil vládu nad svým tělem, zůstal sedět – vlastně se schoulil – na židli.

– Upadl? zeptal jsem se.

– Neupadl, odpověděl Pierce, naříkal si na závratě a na obtíže se zrakem, pak si sedl a ztratil vědomí.

– Pomozte mi, řeknu, položíme ho na podlahu.

Když Grabel ležel na zádech za zemi, rozepjal jsem mu límeček a dlaněmi masíroval horní část hrudníku. Nějaká ruka mi podala lahvičku s

lihem, pořádně jsem si nalil do dlaně a pokračoval v masáži. Grabel otevřel oči a pronesl slabě, jakoby zdaleka: Děkuji.

– Vrací se mu vědomí, řekne mi ženský hlas za zády.

Podívám se na Pierce a chci poznamenat něco o vakcíně, když si všimnu, že tu je Crawfordová. Vzpamatuji se v poslední chvíli. Jsme v jejím „doupěti“, to ona mi podala lahvičku s lihem.

– Vystřídám vás, řekne Pierce.

Narovnám se a podívám se na Crawfordovou.

– Došlo k tomu tady u vás?

– Ano, řekne a ihned, dobře si toho všimla Burageová, zatáhne břicho a vypne hruď. Divná věc. Prý na mne tato finta pokaždé měla zapůsobit, ale abych pravdu řekl, všiml jsem si toho teď poprvé. O Grabela se už vůbec nebojím, takže si mohu – je to naposledy – pořádně prohlédnout Crawfordovou. Pomlouvala jste, Burageová! Nemyté vlasy nemá. Ale opravdu si je shazuje přes své hezké černé oči jako koketa. Škoda, už tu nebude.

– Jak k tomu došlo, Crawfordová?

– Doktor Pierce vám to už řekl, ozve se řízný hlas.

Nemusím se ani obracet, abych věděl, kdo promluvil. Tu pracku znám. Má lvice potřásá hřívou.

Crawfordová si ale nenechá vzít závěr své role. Kroutí se od hlavy k patě a sdělí mi mnohem obšírněji to, co mi už řekl doktor Pierce.

Burageová znova zasáhne.

– Doktor Grabel už nabyl vědomí.

Obrátím se.

– A taky se mu vrátila barva, řekne Pierce.

Pierce je úplně bez barev. Vlasy má světlé a vyšisované, oči vymyté, řasy bílé. A jak se sklání nad nemocným, jeho kulatý, měkký a beztvarý obličej je v naprostém rozporu s obličejem Grabelovým, který je jak čepel nože.

Grabel nepřestává mrkat, pak se mu povede zaostřit pohled na mne a řekne slabým a bezbarvým hlasem:

– Tu dávku bude třeba upravit.

Burageová mi očima ukáže na Crawfordovou, vyšle ke mně úzkostný signál. Řeknu honem:

– Nemluvte, odpočiňte si. Crawfordová, nepodívala byste se po mém stetoskopu?

– Jistě, doktore, řekne Crawfordová ochotně.

Odejde a Burageová za ní, určitě nechce, aby byla sama v mé pracovně. Pierce za nimi pečlivě zavře dveře.

– Nevšiml jsem si, že tu je Crawfordová, řekne Grabel, hlas má už pevnější.

Už se pomalu dostává ze své skleslosti a vědomí se mu každou vteřinou vrací do větších oblastí mozku. Spiklenecky se na něho dívám, nic ale neříkám. Nevím, jestli odposlech odsud vede taky k Burageové.

Crawfordová, rozjařená a nakroucená, se vrací se stetoskopem, a když mi ho podává, dotkne se mé ruky. Klopím oči jako panic. Pokleknu najedno koleno. Jak poslouchám Grabelovo srdce, vejde i Burageová s šálkem kávy v ruce.

Hraju dál:

– Už jste někdy měl podobnou arytmii, Grabele? zeptám se zcela profesionálně.

Grabelovy oči se na mne usmály.

– Měl.

Pokračuji nevrle, jako bych ho opravdu vyšetřoval:

– Měl byste se víc šetřit. Nepřepracovávat se. Chodit brzy spát. Cvičit.

S úsměvem dodám:

– A nepít tolik kávy!

Lékařský šprým uvolní napětí. Spolu s Piercem pomůžeme Grabelovi zpátky na židli, černé oči se mu lesknou vděčností a usrkává z šálku kávy, který mu přidržuje Burageová.

Toho odpoledne jsem se už nedozvěděl, jak rozhodli „naši“ o mém soukromém životě, chtěl jsem se napřed u mne v pracovně sejít s Piercem a Smithem, později se připojil i Grabel, zdá se mi, že se už úplně zotavil. Burageová přítomna není, ale podle všeho bude u odposlechu ve své místnůstce.

Nejzajímavější na rozhovoru bylo, že nepadlo slovo o tom, že doktor Grabel není Áčko. Nerad bych před Piercem a Smithem přiznával, že jsem 0 tom nevěděl a taky že mě nikdo neseznámil s tím, že Grabel si jako první naočkuje vakcínu.

Poradu jsem držel na ryze odborné úrovni. Vakcína byla připravená ze séra oslabeného stárnutím a po jednom pokusu na člověku těžko říct, zdali oslabení bylo dostatečné, nebo dávka příliš silná, nebo neměla-li se do preparátu přidat antiseptika. Na ničem konkrétním jsme se nedohodli. Prostě nevíme co a jak a raději budeme moc opatrní, Grabelova prudká reakce nás

všechny vyděsila. Připravíme novou vakcínu ze starších kmenů a na psech vyzkoušíme, nakolik je neškodná.

Po celou poradu se dívám na Smitha, což jsem předtím nedělával. Dávno jsem tušil, že Grabel je u „našich“. Tušil jsem, že Pierce bude v tomto směru stržen silnou osobností své ženy. Ale od Smitha bych nikdy nečekal, že bude mít něco společného s hnutím proti Bedfordové. Ale jestliže ví o tom, že Grabel použil vakcínu a že není Áčko, tak tomu tak je. Právě tomu se divím. Smith, jménem počínaje, je dokonale všední. I když má všechny potřebné vlastnosti, bez nichž by žádná společnost nevydržela na nohou ani týden, je bázlivý a bezvýznamný, i ve vzhledu. Jeho tvář by člověk zapomněl, i kdyby ji viděl stokrát po sobě. Navíc je starý mládenec, a ti se postupně uzavírají do své samoty. Málomluvný, málokdy se usměje, nesportuje, zrudne, když ho Burageová osloví, a Burageová tvrdí, že se neoženil, protože se nikdy neodvážil nadbíhat nějaké ženě.

A v tom to právě je: zničehonic se namočí po krk do nebezpečí, jaké obnáší ilegální činnost, a coby osamělý starý mládenec bojuje za to, aby mohla znovu existovat lidská dvojice.

Když porada skončí, nechám odejít Smitha a Pierceho, zadržím ale Grabela a řeknu mu:

– Díky. Riskoval jste místo mne.

Usměje se a dlouhý přísný obličej se mu rozjasní.

– Nemáte zač. Jak víte, „naši“ mě původně získali proto, abych vás vystrnadil z místa.

Přikývnu na souhlas, i když se tomu „abych vás vystrnadil z místa“ dost divím. Nevěděl jsem, že můj vyhazov byl tak napevno stanoven. Grabel pokračuje oklikou:

– Když se „naši“ s vámi dohodli, musel jsem si něco najít, abych byl užitečný.

– V laboratoři jste byl a jste pořád velice užitečný.

– O nic víc než Smith nebo Pierce, řekne Grabel skromně a kupodivu mám dojem, že to nepředstírá. Dodá: „Že jsem oficiálně Áčko, to se mi moc hodilo u „našich“, mohl jsem otestovat vakcínu tak, aby se to Barrow nedozvěděl.

Podívám se na něho a zvednu tázavě obočí:

– Hodilo? To nechápu.

– Kdyby se to nepovedlo, řekl, dala by se utajit příčina mé smrti a tím pádem i samo testování. Nikoho by nenapadlo, že Áčko na sobě zkoušel vakcínu proti encefalitidě 16.

Žasnu nad hlubokou prozíravostí „našich“ i nad jeho poklidnou odvahou, s jakou přijal, že bude „užitečný“ i po smrti.

Ticho se protahuje, dívám se na Grabela. Rád bych mu podal ruku, ale zatím jsme to nedělali a vypadalo by to teatrálně. Nakonec ho jen poplácám po rameni a řeknu mu:

– Moc se mi ulevilo, když jste otevřel oči.

– Mně taky! řekne a zasměje se.

Zasměju se taky. Kdo by to řekl, že Grabel má smysl pro legraci. Dívali jsme se jeden na druhého, smáli se a zalila nás nečekaná vlna vřelého přátelství.

Když Grabel odešel, padla na mne únava, kručelo mi hlady v žaludku, podíval jsem se na hodinky. Je načase jít do jídelny. Jídlo podávají jen do sedmi. Zamknu pracovnu a zajdu k Burageové, abych jí odevzdal svůj klíč. Má sice svůj, ale trvá na tom, myslím, že správně, aby přes noc měla oba. Z laboratoře pokaždé odejde poslední a přelepí klíčovou dírku nylonovou nití, aby zjistila, jestli někdo v mé nepřítomnosti dveře neotevřel. Na druhý den je v sedm ráno znova na místě, otevře oběma uklízečkám a je tam s nimi, dokud neodejdou.

– Dobrý večer, Burageová, pozdravím a položím jí klíč na dlaň. Zítra se pokračuje.

– Takže zítra, řekne zmateně.

Podle všeho asi sebrala veškerou odvahu, aby mi dokázala oznámit rozhodnutí „našich“ o mém soukromém životě, a teď ji mrzí, že to musela odložit na zítřek.

Spolykal jsem skromnou večeři, Dave šel do postele a já čekám, až se ozve Bessina dodávka. Sotva ji uslyším, běžím ven, aby nenadělala moc hluku. Zbytečně. Vejde jako obvykle dost nediskrétně.

Je to zvláštní, jak v Bluevillu všechno zevšední. Ricardo sedí v kuchyňce u sklenky bourbonu a já ani nemrknu, když mi Bess jako obvykle oznámí, že mi „zaplatí jízdenku první třídy do ráje“. Moje představa ráje je, abych pravdu řekl, míň intenzívní a o něco delší. Neopovrhuji ale ani drobnými radostmi života. K tomu mi taky potom Bess blahopřála.

– Ty jsi aspoň přirozený, řekla a usmála se na mne svou velkou, zdravou a nápadnou pusou. Nekomplikuješ to. Ale kdybys viděl toho starého pavouka. Jak mě vidí, tak držkuje. Jako bych ho urážela! Já jsem si tu banku na sperma nevymyslela! Semenem jsem spíš mrhávala! (zasměje se.) Šetřit, to mne nikdy nenapadlo! Tyhle banky, to je stejně praštěný nápad! Nechci ale kritizovat, když si teď vydělávám na chleba ve službách vědy. Přesně

tak! Dědek by to měl pochopit. Jsme přece kolegové! A ta jeho žena! To je vrchol, odvede tu dřinu za mne! A aby mne ještě víc urazila, tak se na mne hněvá. Asi proto, že koukám jejímu dědkovi na ptáčka. Musím přece vidět, kolik toho našporoval, a odebrat mu to! Ale kde, ty jsi jediný, kdo si mne váží. Ten velikánský Švéd je ještě horší! Doktore, to je ale náfuka! Ztělesněná výčitka! Ani při tom necekne! A sotva začneme, tak je jak mrtvola! Zabere mi to spoustu času!

Ricardo v kuchyňce má lokty na stole, prázdnou sklenku před sebou a pláče.

– Kristepane! řekne Bess. Takového šoféra mi byl čert dlužen! Když ho nechám pár minut samotného, tak se hned rozbrečí!

– O to nejde, miss Bess, řekne Ricardo a slzy se mu kutálejí po lících, ale slyšel jsem doktora. Všecko jsem si připomněl.

– Nemáš co poslouchat, nevychovanče, řekne Bess, sedne si vedle něho a obejme ho kolem ramen. Doktore, nalejte mu ještě a mně taky, tenhle chudinka, řekne, vytáhne mu z kapsy u kalhot kapesník a otře mu oči, ten se pořád nemůže utěšit. Pořád je naměkko, že už ho nebude mít natvrdo! Zasměje se tomu a Ricardo řekne důstojně:

– To není pro legraci. Seňore, řekne a obrátí se ke mně, jako bych ho já mohl líp pochopit, když jsme se s ženou v Portoriku milovali, bavilo mě to tak, že jsem pokaždé probudil celý barák. A co myslíte, že udělaly sousedky? Probudily každá svého manžela a řekly: Slyšíš? To je Ricardo! A ty spíš, budižkničemu! Manželé se styděli a pustili se do toho taky. Seňore, uzavře Ricardo pyšně, všem jsem byl užitečný.

Slzy se mu kutálejí po lících. Tak už na to nemysli, řekne Bess a přitáhne si mu hlavu na rameno.

– Až ta epidemie skončí, tak ti třeba přišijou ptáka od nějakého chlapa, co zahynul při silniční nehodě. Že by to šlo, doktore?

– V podstatě to není nemožné.

– Gringové posraní! řekne Ricardo trpce. K čemu by mi to bylo?

– Nezdvořáčku jeden, řekne Bess a pleskne ho po tváři, tady doktor je taky gringo.

– Doktor žádný gringo není: jmenuje se Martinelli, řekne Ricardo a skrze slzy se na mne spiklenecky, dětinsky a roztomile usměje.

– Tak se napij, řekne Bess, vezme Ricardovu sklenku a přiloží mu ji k ústům.

Pije. Malými doušky, ale hltavě, jako starý ožrala. Když dopije a Bess sklenku odloží na stůl, zavře oči a usne naráz jako dítě.

– A je to, řekne Bess, ještě že mám na to, abych si sedla k volantu a dojela zpátky! A to má být šofér, pokračuje a škubne ramenem, na kterém jí spočívá bezvládná Ricardova hlava.

Pak pokračuje:

– Příští týden na mne nečekej, doktore, nepřijdu! Víš, kdy přijdu ten další týden? V neděli! To je k nevíře! Přečetla jsem si to v mém seznamu, bylo to tam černé na bílém! Abych se dřela i v neděli! V den páně! Hanba. Teď už vím, co je věda! Ale stejně! Mysli si, co chceš, věda nevěda, je to hřích! V neděli jsem to nikdy nedělala ráda. Ne že bych se modlila, spala jsem! Taky jsem světila svátek.

Napije se, pak pomalu odloží sklenici a podívá se na Ricardovu hlavu na svém rameni.

– Tenhle mládenec je mi jenom na obtíž, řekne bez nějaké zloby. Koule, co vleču za sebou. Kazí mi morálku tím svým brekem a musím za něho všechno udělat sama. Nikdy bych to na něho ale neřekla. Nikdy. Přišel by o místo. A co by se pak stalo s jeho ženou a hejnem děcek v Portoriku? Nemluvě o tom, že by mi ho bylo tak líto, že bych to nedokázala. Copak mají chudáci, doktore, opravdoví chudáci jako Ricardo, na světě za radost, když přijdou o ptáčka?

Nakloní k rameni svou velkou, hrubou a příliš okrášlenou hlavu a podívá se na Ricarda. Dívá se na něho shovívavě a něžně a pravou rukou ho lehounce hladí po tváři.

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

Ráno jsem přišel do zmatku se stěhováním, byl ale nenápadný, jak jsme se včera dohodli. Jako bychom v laboratoři zřídili laboratoř další a její výsledky museli před tou první tajit. Jsem ale příliš zaměstnán a mám příliš starostí, takže Burageovou mohu přijmout až ve tři čtvrtě na dvanáct. Má zapadlé oči, asi špatně spala.

Řeknu jí, aby se posadila.

– Máme málo času, řeknu a podívám se na hodinky. Spusťte, Burageová, jsem připraven na nejhorší.

– Doktore, mohl byste se posadit a neposkakovat za stolem?

– Vždyť neposkakuju, řeknu suše. Jste nějaká nervózní.

– Z vás. Prosím vás, posaďte se.

– To bych nevěřil, řeknu ostře, že přijde doba, kdy ve vlastní pracovně budu muset vstávat a sedat si na rozkaz!

– Doktore, řekne Burageová naléhavě.

Podíváme se po sobě, zmateni tolikerou dětinskostí. Dobře to začíná! Jak to potom skončí?

– Dobře, řeknu a přinutím se k úsměvu, prokáži dobrou vůli.

Posadím se, jenže Burageová samozřejmě vůbec neocení, že jsem ustoupil. Zmlkne a dívá se, jak podrážděně bubnuji prsty na stůl. Vrazím si obě ruce do kapes, schoulím se a nohy natáhnu před sebe. Dívám se na ni se sevřenými rty. Rozhodl jsem se mlčet.

– Myslíte si, že mi to usnadňujete? řekne Burageová podrážděně.

– Sedím. Nebubnuji prsty. Poslouchám vás. Co byste ještě chtěla?

– Abyste nebyl arogantní.

– Rozkaz! řeknu po vojensku.

Narovnám se na židli, vypnu hrud a dívám se před sebe, tvář ztuhlou, pohled tupý.

– Ralphe, řekne chraplavě. Přestaňte už jednou šaškovat!

Už jsem na to chtěl navázat, ale naštěstí se na ni podívám. Nevěřím vlastním očím. Je jí do breku. Nadzvednu se na židli.

– Burageová! řeknu úplně jiným tónem.

– Zůstaňte sedět, Ralphe. A hlavně se mne nedotýkejte!

Jak to věděla, že ji chci vzít do náruče? Znova se posadím.

Podívali jsme se na sebe a v té vteřině jsem si uvědomil, jak silné pouto se mezi námi vytvořilo. Jak ji dokážu opustit, i když to bude kvůli útěku? Řeknu mnohem něžněji:

– Je to tak těžké povědět mi to?

– Velice.

Všimnu si, že polkla nasucho.

– Chcete, abych vám pomohl?

– Ano.

– Oč se jedná?

– O Helsingforthovou.

– Ach tak, řeknu.

Zdá se to neuvěřitelné, ale na Helsingforthovou jsem docela zapomněl. Aspoň v rovině vědomí.

– Tak dobře, řeknu. Helsingforthová, a co?

– „Naši“ se domnívají, že nepustí jen tak z hlavy, co s vámi zamýšlí. To dobře víte.

To je pravda, vím to. I když dělám všechno pro to, abych na to zapomněl.

– Takže?

– „Naši“ se domnívají, že byste jí měl vyhovět.

Na okamžik zkamením, pak vstanu, a jelikož nevím, co s rukama, vezmu za opěradlo židle a sevřu je.

– „Naši“, promluvím konečně a hlas mám přiškrcený vztekem, si mohou myslet, co chtějí. Já vám řeknu jen jedno: nikdy se nenechám znásilňovat. Ani „našimi“.

– Doktore, prosím vás, posaďte se!

– A to mi, Burageová, ten vzkaz předáváte dokonce vy!

– Dovolte mi, abych vám to vysvětlila!

– To se snad nedá vysvětlit.

– Ale dá. Toto rozhodnutí…

– Pěkné rozhodnutí! řeknu výsměšně.

–… bylo předmětem velice vážné diskuse. Bylo odhlasováno.

– Výborně! A vy jste samozřejmě hlasovala pro!

– Ano, Ralphe, řekne Burageová a neuhne mi očima. Hlasovala jsem pro.

Podívám se na ni. Poslední věta mě zchladila. Pomalu se uklidním.

– Uvědomujete si snad, co po mně „naši“ chtějí? Abych se stal sexuální hříčkou nějaké paranoicky! Nebo snad nevíte, že to je paranoická?

– „Naši“ to vědí líp než vy, odsekne Burageová. Provedli hloubkovou analýzu psychologického profilu Helsingforthové. „Naši“ přesně vědí, co je zač. Bedfordová ponechala Helsingforthové volnou ruku (zaváhá, pak se znechuceným úšklebkem pokračuje) v tom, k čemu ji má její fantazie. Sleduje tři cíle, pokračuje a zjevně se snaží zachovat věcný tón svých obvyklých hlášení, chce, abyste odpykal své výpovědi, a chce vás pokořit. Mít vás jako sexuální hračku. Použít vás jako nový prostředek k mučení Audrey.

– Vynikající analýza! řeknu sarkasticky. A vy po mně chcete, abych to přijal! A přitom víte, co se dělá s hračkou, když se jí někdo nabaží.

Burageová se mi podívá přímo do očí a odděluje slova:

– Helsingforthová vás zničí tak jako tak, ať přijmete či nepřijmete.

– Proč tedy přijímat:

Ta logika na Burageovou ale neučiní žádný dojem. Odpoví mi klidně:

– Vy jste mne nepochopil. Je to pouze otázka času. Na základě analýzy Helsingforthové jsou „naši“ přesvědčeni, že kdybyste ji odmítl, přistoupila by k okamžité pomstě (zdůrazní slovo okamžité).

– Co by mohla udělat? Dát mi výpověď?

Burageová na mne pohlédne, zakroutí hlavou a řekne vyhýbavě:

– Něco horšího. Mnohem horšího.

Dál už nemusí nic říkat. Věřím jí. Řeknu rozladěně:

– Nevím, jak změním situaci tím, že přijmu návrhy Helsingforthové.

– Už jsem vám to řekla: získáte čas.

– A k čemu mi to bude? Za měsíc to bude totéž.

– Za měsíc! To by bylo nádherné, kdybychom měli měsíc k dobru!

– Proč?

– Abychom nějak vyřešili váš útěk.

Po chvíli pokračuji:

– Nejsem žádný Tarzan, ale mám dojem, že utéct z Bluevillu není zas tak těžké. Kanada je nedaleko.

– Na to moc nedejte. Hranice jsou velice dobře střeženy, a ve vašem případě je tu jedna potíž navíc.

– Která?

– Dave.

Podívejme se! řeknu, posadím se a položím obě ruce dlaněmi na stůl.

– Nezapomněli jste na Dava.

– „Naši“ vás dobře znají, Ralphe.

Řeknu sarkasticky:

– Určitě provedli hloubkovou analýzu mého psychologického profilu, viďte!

– Na každý pád, odsekne Burageová, „naši“ dobře vědí, co po vás chtít mohou a co ne.

Nad tou větou jsem zamrkal a teprve pak mi došla se vším všudy. S údivem jsem si na to pak vzpomínal: napřed šok a potom pochopení. Logicky by to mělo být naopak.

– Výborně! řeknu a zatnu čelisti. Jaký takt! Jaká ohleduplnost…! „Naši“ vědí, co po mně můžou chtít… Například: prostituovat se s Helsingforthovou!

Burageová zrudne, hrud se jí vzedme a řekne s prudkým hněvem v hlase:

– Už toho bylo dost, doktore! Nechte té komedie! Nejde o žádné prostituování! Helsingforthová vám za to nedá peníze a nemusí vás mrzet, že se vyspíte s ženskou, která se vám líbí!

– Že se mi líbí?

– Řekl jste to Jackie!

Hrůza! Všechno si řeknou! Každičké mé slovo je podchyceno, zopakováno, označeno a pečlivě zařazeno do správné přihrádky, aby mohlo být příležitostně vytaženo na světlo.

– Z toho přece ale vůbec nevyplývá…

– Ralphe, vy jste ale hrozný pokrytec! Abyste protestoval proti tomu, že se máte vyspat s Helsingforthovou, k tomu vás vede vaše falokratická pýcha! Rád byste si uchoval aspoň iluzi vlastní iniciativy! Je dotčena vaše pýcha samce! Nic než urážka vašeho machismu.

Odseknu jí:

– Nevyznám se v tom, Burageová. Machismus je slovo španělské a…

– To na věci nic nemění! řekne, vstane a třese hřívou a náušnicemi, vzteky bez sebe. Vy jste ten Říman, co by se pořád jenom pýřil! Jak kocour! Každá kočka je vám dobrá! Ucouraná jako Bess. Nebo tygřice v kleci. To je vám fuk, že jste oproti ní směšně malinkatý! I takovou horu masa, jako je Helsingforthová, byste si chtěl podrobit svým přirozením! Jste sexista, doktore! Zažraný sexista, a jiný už nebudete!

Dívám se na ni a mlčím. Ach, Burageová, zas už jsme ve starých kolejích! Rasistické zdůraznění mého původu, ale to se vám právě zamlouvá, verbální agrese coby náhražka soulože a neproniknutelná lstivost (nenazval bych ji ani ženskou) tvých lamentací. Bylo to, Burageová, nebo nebylo proti mé vůli, a mám to písemně, že mi ta ucouraná kočka byla

vnucena proti mé vůli? Přenechala mi Jackie třeba jen špetku iniciativy? A co ten párek zmijí v přepychové chatě, jsem snad zapleten do jejich her pro vlastní potěchu? Co se mé „sexistické pýchy“ týče, tak na to nevěřím vůbec! to je dávná minulost! Nechci si nikoho podrobovat svým přirozením. (Copak to je vůbec za výraz!) Jsem muž pod ochranou a snáším to, jak to jde. Jenže city zas tak nahonem nezvládnu. Popravdě řečeno ani nechci. Nechci nic než zdravý a živý vyváznout z nenáviděného bedfordovského matriarchátu a dostat se do liberálního matriarchátu „našich“.

Proč bych jí to všechno ale říkal? Ví to stejně dobře jako já. Oba jsme vždycky věděli, co se skrývá pod slovy, která si říkáme. Raději začnu o něčem jiném.

– Burageová, řeknu po chvíli a podívám se jí do očí, uvědomujete si jistě, k čemu dojde, až zmizím i s vakcínou. Dojde k vyšetřování, k výslechům. Budete obviněna.

– Nejenom já, řekne Burageová dost klidně, ale neposadí se. I Pierce, Smith, Grabel. Těžko by nás nepodezřívali ze spoluviny.

– Můžete předstírat, že jste nevěděli, že mé zprávy Barrowovi zatajují skutečný stav našich výzkumů.

– Jak bych mohla neznat stav výzkumů? Když jsem to já, kdo má dozor nad psy!

Rozvažuji.

– Mohl bych ještě před útěkem vypracovat zprávu, která by zkreslovala chronologii pokusů, jinak naprosto pravdivou. A vy byste ji ještě v den mého útěku mohla nějak předat Barrowovi. Posloužila by jako alibi. Vám i ostatním.

– Ano, řekne a sklopí hlavu. To je dobrý nápad.

Pak se na mne záhadně podívá. A mlčí.

Po chvíli pokračuji:

– Na kdy „naši“ plánují můj útěk?

Obličej jí ztvrdne a řekne:

– Co nejdřív.

V tu chvíli nevím, co si mám myslet o tom, jak se tváří, a jelikož ticho se prodlužuje a přivádí mě do rozpaků, chci se z toho dostat žertem:

– Tak vidíte, řeknu, už se toho protivného starého kocoura brzy zbavíte.

Hned je jasné, že jsem nezahrál nejlepší kartu. Obličej se jí otřese, jako kdybych jí dal políček. Zbledne. A s údivem vidím, že začíná mrkat a že se jí z očí hrnou slzy. Obrátí se ke mně zády, a beze slova, se strnulou šíjí, zamíří ke dveřím.

– Burageová! řeknu a vstanu ze židle.

Už je venku. Ale dveřmi za sebou nepráskne. Znám dobře svou Burageovou. Neumí sice poručit svým citům, zato ale ovládá své nervy. Dveře se zavřely pomalu a nehlučně. Jako když se obrátí list v knize.

Zůstanu za stolem, prázdné ruce mi visí podél těla. Cítím se sám.

Uběhl už skoro celý týden od bouřlivého střetnutí s Burageovou, bylo to 9. června, neznamená to ale, že bychom si přestali spolu povídat. Dokonce hned na druhý den po tom bouřlivém střetnutí mne suše požádala, abych jí podrobně vylíčil návštěvu Bess a Ricarda. Vyhověl jsem jí a přitom se v duchu ptal, nejde-li o masochistickou zvědavost. Nešlo, naprostá pozornost, s jakou mne vyslechla, a velice podrobné otázky, které mi pak kladla, mne přesvědčily, že šlo o jakýsi průzkum a že všechny informace, které ze mne dostala, budou předány „našim“.

V pátek dvanáctého došlo k prohlídce v baráku „osamocených žen“ a v sobotu ráno jsem našel na svém stole kratičký přípis od Barrowa. Sděloval mi, že moje asistentka Crawfordová, cituji, „odešla na stáž“. Přeji si snad, ptal se Barrow, za ni náhradu?

Dávám si dohromady moc chytrou odpověď. Že jsem překvapen jejím nečekaným odchodem a že proti tomu protestuji, ovšem jen mírně, a lituji, že Crawfordová mne na to sama neupozornila, a že doufám v její brzký návrat. Že však vzhledem k tomu, jak mé výzkumy pokročily, za ni náhradu nepotřebuji.

Dělám to ze dvou důvodu. Jednak se domnívám, že pokrytecky požadovanou „náhradu“ bych stejně nedostal. A potom, i kdybych ji dostat mohl, nerad bych osobou ve všech ohledech neznámou měnil složení týmu, který je už sehraný. Crawfordová odešla, a tak už se asi nebudeme muset obávat špiclování.

Spíchl jsem odpověď Barrowovi v úředních termínech, pouze ty jsou mu přístupné, a protože domácí telefon nefunguje, zajdu za Burageovou do její pracovny, abych jí dopis ukázal. Od chvíle, kdy se můj útěk ze vzdálené možnosti stal přednostně uvažovaným projektem, Burageová sice neztratila svou ráznost, ale nebyla už tak veselá a přišla o barvu. Toho rána jsem si maličko překvapen a taky trochu popuzen všiml, že má nejenom pěknou barvu a radost v očích, ale že je celá jako na jehlách. Trpce jsem si řekl, že v ženských aby se čert vyznal, i tahle napřed jako by dychtila po mé přítomnosti a pak se hned smířila s tím, že odejdu, zatímco si četla můj dopis a na rtech jí pohrával úsměv (odjezd Crawfordové ji určitě nijak

nerozesmutnil), rozhlížel jsem se po její spartánsky zařízené místnůstce, spíš komůrce, a přitom mi padl do oka pestrobarevný kalendář, co tam byl odedávna – visel zrovna nad její havraní hřívou. Tentokrát mě ale na něm něco zarazilo. Dvacátý osmý červen, neděle, byl v červeném kroužku.

Burageová má oči všude, snad i na zádech, na ramenou, v týle a na temeni. Sklání se sice nad dopisem a vychutnává byrokratické finesy, ale zachytí i mé překvapení a směr mého pohledu, otočí se a všechno jí dojde. Ihned zrudne (jak taky jinak, když má tak mléčnou pleť) a prozradí své rozpaky právě tím, jak se je usilovně snaží ukrýt, honem začne komentovat můj připiš Barrowovi, mluví moc a mluví rychle a nakonec bezdůvodně vstane. Výsledek, ne-li přímo cíl, je v tom, že mi kalendář zakryje.

Chovám se zdrženlivě, jsem jen mužský a tím pádem taky neplnoprávný člen „našich“. Burageové se na nic nezeptám. Zato sám sebe ano: co se má v neděli 28. června stát tak významného, že si ji Burageová tak pečlivě zakroužkovala?

Za hodinu se vrátím do pracovny Burageové, chci se jí na něco zeptat. Zabraný do vlastních myšlenek stojím uprostřed místnosti a teprve pak se rozhlédnu a vidím, že Burageová tu není. Chci odejít. Pak se zarazím. Něco se tu změnilo. Zmizel pestrobarevný kalendář, jediná barevná skvrna ve strohé místnosti. Dlouho jej hledat nemusím: leží na stole. Jdu blíž a prohlédnu si ho: kroužek kolem osmadvacátého je vymazán. Při pohledu zblízka je znát gumování a nakonec i stopa po hrotu tužky a šmouhy po tuze.

Dobře. Ptát se jí na to nebudu. A taky se nebudu zatěžovat tím, že bych nad tím přemýšlel. Je to jen malé tajemství a Blueville je celý nepochopitelný. Taky je sobota a měla by se vrátit Helsingforthová, jak mi to oznámila. Chystám se zrovna na oběd do jídelny a jak si na to vzpomenu, přejde mě chuť k jídlu.

Dave mne předběhl a sedí už u stolu s kamarády, vedle Joan Smithové, kterou si oblíbil. Je to pěkná kulaťoučká holčička.

Hledám si stůl a s plným tácem v ruce a, div se světe, Mutsch mi zdálky pokyne, abych si sedl k nim. Sednu si mezi ně, jako kdyby mi držela místo. Nevysvětlitelné trucování skončilo, vzali mě na milost. Z Mutschiny kulaté tváře pod milými bílými kučerami se na mne zrovna řine přátelství a dokonce i Stien ke mně přátelsky něco zavrčí, rozhořčeně si stěžuje na špatné počasí. Když ho člověk slyší, řekl by, že i počasí je rasistické. Stien má spoustu bílých vlasů, ale nechal si na hlavě klobouk, prý kvůli průvanu, a na krku má šálu, co mu upletla jeho žena – podle mě hrozně, ale o to pochopitelně vůbec nejde, záleží na něčem jiném. A právě to, na čem záleží,

na mě moc působí. Závidím té dvojici starých lidí, co spolu vydrželi už čtyřicet let, a jak na mne jdou chmury, smutně se v duchu ptám, co se stane, až jeden z nich zemře, bude-li ten, co zůstane, vůbec moci žít polovičním, zmrzačeným životem. Rázem je ze mne Stien a vidím ztuhlou a bledou Mutsch na smrtelné posteli, klečím u ní a zoufám si, že jsem přišel o tak hodnou mateřskou ženu. Vžiju se do toho tak, že se mi sevře hrdlo a trhnu sebou, když měkká a teplá ruka – ruka smrti! – se položí na mou a něčí hlas mi zašeptá do ucha, no tak, Ralphe, netvařte se tak, dnes vás třeba nebudou volat k telefonu.

Kdepak, nemýlí se, to si nalhávám, připisuji-li svou úzkost její smrti. Podívám se na ni. Vymýšlím si nesmysly: Mutsch je přes šedesát a je v dokonalé fyzické formě, má svěží obličej a oči jí jen jiskří. Hrdlo se mi nesvírá kvůli její smrti, ale protože čekám, že se ozve v sluchátku hlas Helsingforthové.

Usměju se na Mutsch a honem i na Stiena, dědek je žárlivý. Vůbec se mu nelíbí, že jeho „pokládek“, jak jí německy říká, mne bere za ruku. Ostatně ji taky hned odtáhla. Jen jsem se usmál a mlčím. Jídelna bude asi plná odposlechů. Jak si mám ale vysvětlit Mutschinu poznámku? Vsadil bych se, že nic neví a že jí nikdo z „našich“ neřekl, kdo mi to minulou sobotu při obědě telefonoval. Podle všeho si všimla, když jsem se vrátil ke stolu, jak mne zavolání vykolejilo, a učinila si vlastní závěr. Proč se ale v tom případě na mne po celý týden zarputile hněvali? A proč se dnes zase udobřili?

Když odcházím z jídelny, potkám na chodbě Mr. Barrowa. Vždycky se setkáme zrovna tady a nebude to náhoda. Mr. Barrow má v kanceláři televizor s vnitřním okruhem a sleduje dveře do jídelny. Na každý pád vylezl ze svého doupěte a jde mi vstříc na silných gumových podešvích.

Ulepený, tlustý a mastný jako vždycky… O Barrowovi by se docela dobře mohla napsat děsivá báseň nebo natočit horor. Když se na mne ta velká bělavá koule valí, mám pokaždé dojem, že mne pozře. Jak se ke mně blíží, lépe řečeno sune na svých chapadlech a jak tu svou cytoplasmu převaluje kolem mě zprava doleva a obrovské tělo pokaždé zabere úzkou chodbu – v duchu se ptám, zdali mne tentokrát nepozře, nezalije svým sádlem a nepohltí. Půldruhého metru ode mne – profylaktická vzdálenost – se ale zastaví, jako by se bál, že ode mne chytí bacil mužnosti. Vím, jaký má strach dotknout se bližního svého, i když je to opravdu bližní, to znamená Áčko. A když ho vidím, jak se zastavil a jeho vypoulené oči prosí, abych se víc nepřibližoval, jak má hubu plnou rozvláčných frází, až se mu líce

vzdouvají, tak už mi nepřipomíná amébu, ale chobotnici. Nesnáším, když mě ohmatává vypouklýma očima jako chapadly a hledá, odkud by ze mne vysál, co si myslím. Ochromuje mě to. Připadám si jak moucha v lepkavé pavučině.

– Doktore Martinelli, řekne a už mě jeho hlas zalévá, propadám se do něj jako do melasy, volala mi Helsingforthová a oznámila mi, že není v jejích možnostech, aby v situaci, v jaké se nachází (okolkovat, to je jeho), strávila tento víkend v Bluevillu. Helsingforthová, pokračuje a jeho rádoby opatrnost ve vyjadřování se moc dobře snáší s jeho povýšeností, mi dala na srozuměnou, že se pravděpodobně nebude moci dostavit ani příští týden, naléhavé záležitosti ji nutí zůstat ve Washingtonu, kde má mít řadu setkání s ministrem zdravotnictví, školství a sociálních záležitostí (neřekne HEW, místo aby zkracoval, tak všechno protahuje).

Dodá s úsměvem, který mu roztřese sulcovitá líčka: myslel jsem si, že byste to rád věděl. Pak se odmlčí a zatváří se spiklenecky. Uvědomuji si, jak se přese mne jeho hmota přelévá a zalévá mne, a vím, že v důležitosti, s jakou se na mne obrací, se tají servilnost a nenávist. Mr. Barrow se sklání před momentálním oblíbencem, ale těší se na jeho pád. Díky za informaci, Mr. Barrowe, řeknu a všimnu si, že mu cukne sval u úst. Bez byrokratické zdlouhavosti neumí ani poděkovat. Urazil jsem ho, protože má věta byla krátká.

Přitom mé poděkování nemohlo být upřímnější: Helsingforthové „naléhavé záležitosti“ znamenají týden, možná čtrnáct dní odkladu. V takové situaci člověk přímo hmatem cítí cenu každé hodiny. Přesně týž pocit jsem zakoušel před dvěma roky. Měl jsem jít na operaci – naštěstí nic zhoubného – a ta byla o tři týdny odložena: těšil jsem se z každého dne odkladu, ve který jsem nedoufal. Taky si říkám, že nepřítomnost Helsingforthové nám umožní „získat čas“ pro naše plány, že mi nehrozí nebezpečí a že nebudu ponižován. Moc se mi to hodí.

V neděli si vyrazím na vyjížďku s Jessem a Stienem, abych se trochu povyrazil po týdnu úmorné práce a hlavně proto, že chci vidět Jackie. Zklamání. Zahlédnu ji u strážnice, vyparáděná po vojensku dohlíží na vydávání známek pro doprovod tří P. M., což jsou dvě policistky na koních, ve stoje jim úsečně a zřetelně vydává příkazy. Vysunutá brada, vojenská čapka na ucho a ruce v bok, velitelský tón. Neslyším, co říká, zdálky obdivuji její postavu. Jsem zklamaný: nepojede s námi, předává službu. Tam, kde jsem, se nepodívá. Ani jednou. Ani na vteřinku. Určitě už

zapomněla na odpočinek válečníka, noc v lese odvrhla někam mezi ty, co předcházely. Vojandy jsou holky. Připadám si jako děvče opuštěné milým.

Až na pár drobných potíží s vakcínou všechno pokračuje podle plánu. Nový preparát, připravený ze starších kmenů, jsme s úspěchem vyzkoušeli na psech. Burageové nic neřeknu a osmnáctého si píchnu vakcínu. Dostaví se nějaké obtíže, ale opravdu jen drobné, zdaleka nepřipomínají ošklivou reakci Grabelovu. Devatenáctého se naočkují i Smith a Pierce, Burageová se od Pierce dozvěděla, že jsem den předtím ze sebe udělal pokusného králíka a řádně mi vyčiní. Hájím se, jak můžu. Co jsem jiného měl dělat? Očkovat znovu Grabela? A co by se tím dokázalo, když získal imunitu z předchozího očkování? Grabel je mimo. Už si nemůže ani inokulovat virus, aby ověřil trvalost účinku první vakcíny, upustili jsme od toho, bylo by to příliš nebezpečné. Byla to ode mne velikánská chyba, že jsem mu to řekl, protože za tři dny, dvaadvacátého jsem se od Pierce dozvěděl, že na příkaz „našich“ provedl autoinokulaci. Dozvěděl jsem se to od Pierce a ne od Burageové, a to byla ošklivá lest. Nemůžu se přece chytit s někým, kdo riskoval život, aby prověřil účinnost naší druhé vakcíny.

Zavolám si ihned Burageovou a zahrnu ji výčitkami. Jenže se v ní nevyznám. Překypuje radostí a elánem. Mé výtky nenucené odmítne a bujaře přejde do protiútoku.

– Doktore, coby ilegální pracovník máte jeden velikánský nedostatek. Jste od přirozenosti neukázněný. Neberete ohled na rozkazy, děláte si všechno „por la libre“ (podle svého).

Výraz mě vyvede z míry tím, že je španělský, v duchu se ptám, proč mimo předpokládané chyby italské mám snášet i povahové nedostatky připisované Španělům.

– To jste neměla říkat, řeknu dotčeně. Zatím jsem nikdy neodmítl uposlechnout rozkazů „našich“.

– Až na vakcínu. A co se ostatního týče, dodá Burageová pobuřujícím úsměvem, tak to chtělo moc a moc trpělivosti a přesvědčování!

– Nečekáte snad, že jako vědec vás budu poslouchat, aniž bych se v tom všem napřed vyznal?

Burageová pohodí svou havraní hřívou.

– Tu vaši zatracenou vědu ponechme stranou! Tady jde o boj, a ne o výzkumy. Člověk přece nemůže pořád jen vysvětlovat. To byste měl vědět. A vy místo toho požadujete výsady!

– Jaké výsady?

– Vědět ihned, proč byl ten který rozkaz vydán. Kdyby všichni vojáci ilegální armády měli stejné nároky jako vy, tak by se bojovat nedalo.

Odpovím ne zrovna moc mile:

– Stejně vám děkuji za vaši trpělivost.

– Neděkujte mi, už to přestane. Teď vám budu předávat rozkazy „našich“ bez slůvka vysvětlení.

Dívám se na ni se smíšenými pocity.

– Tohle všechno bude asi jenom dlouhatánský úvod k další žádosti.

– Přesně tak.

Podívá se na mne pobaveně a drze a řekne:

– „Naši“ vám dávají příkaz, abyste si nechal narůst kníry.

– Burageová!

Zvednu obě ruce a hned si řeknu: vytkne mi, že vyvádím po italsku. Nechám ruce klesnout, bohužel ale příliš prudce, takže plácnou na stůl. Je to teatrální. Vidím jí to na očích.

– To nemyslíte vážně.

– Velice vážně, řekne Burageová. Přece si nemyslíte, že bych si to na vás vymyslela. Nebo že si z vás utahuju. Když už se budu jen krátce těšit z vaší přítomnosti.

Řekne to velice uštěpačně, až mne to přibije na židli a okamžitě zavalí pochybnostmi a trpkostí. V tu ránu na tu pitomost s kníry zapomenu. Myslím už jen na Burageovou. Pouto mezi námi asi nebude zas tak silné, bere-li naši rozluku na lehkou váhu.

Tušil jsem to i dřív, ale pořádně to vím, teprve co jsem v Bluevillu. Na mužích je nejhorší, že polovinu života promarní tím, že se těší nebo obávají toho, co přinese zítřek. Život je nemilosrdně strká od jednoho neúspěchu k druhému, pořád jen na něco čekají a nedokáží se potěšit přítomností.

Často jsem si říkával, že kdyby představa budoucnosti byla někde v mozku přesně lokalizována, pak by neurochirurgie možná mohla něco udělat pro to, aby dotyčná část byla zavlažována slaběji než ostatní. Zmírnily by se každodenní úzkosti, včetně té největší, našeho konce.

Co jsem v Bluevillu, tak doslova nedělám nic jiného, než že čekám: na odpověď na mé žádosti o výpověď, nekonečné týdny na Anitu, od začátku na úspěšné zakončení výzkumů a teď už tři týdny na zavolání Helsingforthové a přitom na den, kdy odtud uteču.

Kdybych si aspoň v tomto směru mohl zachovat nějakou iniciativu: přípravy by mě zaměstnaly. Ale kdepak, musím čekat v nevědomosti a nečinně na pokus o útěk, který ve všem všudy, včetně data, naplánují „naši“.

Nikdy snad neutíkal z vězení člověk méně činorodý a menší hrdina než já. Mohu se rozhodovat asi jako balík, co má být někam propašován. Jediný rozdíl – a ten nemluví v můj prospěch – je v tom, že balík netrpí úzkostnými stavy.

Burageová mne vyvádí z míry. Ohledně vakcín, které si budu muset vzít s sebou, mi dala příkazy, které budí dojem, že den útěku je už nedaleko. A jak čas běží a osudový den se blíží, její radost kupodivu narůstá, jako kdyby ji v Bluevillu po mém odchodu nečekalo podezřívání, výslechy a třeba i mučení, ale jen samá radost. Jako bych ji nepoznával: místo seriózní, bdělé a zodpovědné Burageové, pilné laboratorní včeličky obdařené praktickým mozkem, jehož metodičnosti si vážím, místo neúnavné pracovnice, první v práci, poslední z práce, je tu najednou šestnáctiletá holka, co se celý boží den jen směje, žertuje a zpívá si (pravda, potichu, a taky kvůli tomu nezanedbává práci).

Nic z ní nedostanu. Proč je pořád tak veselá? Uleví se jí, řekne s úsměvem, už se mne prý brzy zbaví! Načež se rozesměje a začne o mých knírech. Žerty neberou konce: vypadám prý jako hochštapler, jako míšenec, jako gigolo. Jako bych vypadl z gangsterského filmu z třicátých let, jako Paul Muni nebo George Raft, nebo jako kandidát na prezidenta někde v Jižní Americe, nebo zas jako obyčejný číšník v italské restauraci. Můj sex-appeal prý poskočil o osmdesát procent, „ve vulgárnosti, na to nezapomeňte, já ale vím, že to vám právě vyhovuje“. Ona sama prý tomu těžko odolává. Při rozloučení ji určitě budu muset políbit na ústa. Aby věděla, co vzrušovalo ženy třicátých let.

Další nový a dosti zneklidňující prvek: prý se jí uleví, až budu pryč, a přitom je vůči mně vyzývavá, což až na jednu výjimku nikdy nebyla. Hryznutí do prstu byla nadlouho jediný výjimka v jejím odměřeném chování vůči mé osobě. V okamžiku, kdy se poklesku dopustila, mě však taky upozornila: žádný dotek ruky, pohlazení nebo pohled.

To už není pravda. Vejde-li Burageová do mé pracovny, má oči dokořán, upře je na mě, roztančí se a přitom povídá o úředních záležitostech. Pohazuje hřívou, kroutí krkem a kroutí tělem. A ten hlas! chraplavý, zastřený, „jímavý“. Burageová se kolem mne otáčí, očichává mne, hrdelně se směje, přímo vrká. Dokonce klade ruku na stůl vedle mé a jakoby nevědomky se ke mně tiskne paží. Včera se s nějakým lejstrem v ruce postavila za mne a v zápalu čtení mi položila ňadra na rameno. Cítil jsem její dech hrozně blízko, měl jsem dojem, že mne už líbá do vlasů. Ale kde, brzda přišla v pravý čas. Zato prudce dýchala a navíc na mé lopatce.

Diagnostikuji to jako přechodnou eroticky motivovanou tachykardii. Stejnou diagnózu bych mohl hned provést i u sebe.

Říkám jen, jak se chová, ne že bych to chtěl pochopit. Neznám souvislosti, pokud tu vůbec nějaké jsou, mezi mým odjezdem a její dobrou náladou, mezi jejím překvapivým milostným vznětem a naším rozloučením. Na druhé straně je její nenormální chování přece jen k něčemu dobré: musím nad tím přemýšlet a odháním tak od sebe úzkost. Když v noci nemohu spát, tak myslím spíš na Burageovou než na zavolání Helsingforthové. Jenže to přijde. Zázrak se nekonal. V neděli osmadvacátého června ve třináct hodin se jídelnou rozlehne tlampač v nekonečném apelu: Doktor Martinelli, doktor Martinelli, doktor Martinelli… Nenávidím ten silný, bezvýrazný hlas, padá na mne zčistajasna jako kletba, jídelna ztichne a všechny pohledy se sbíhají ke mně. Aspoň si to myslím, sám se na nikoho nepodívám. Jen na Dava. Poplácám ho po rameni a povede se mi usmát se na něho, chci mu dodat jistotu, kterou sám naprosto postrádám. Snažím se co nejlíp hrát roli otce hrdiny, kterou mi přisoudil. Sotva se ale otočím a mám se k odchodu, cítím se sám jako křesťan mezi šelmami. Telefonistka neustává ve své litanii pro jeden hlas a bude v ní nemilosrdně pokračovat, dokud nezvednu sluchátko. Vzpomenu si, jak podivný dojem ve mně týž apel vyvolal před čtyřmi týdny. Vzpomínka se přidá k stavu nynějšímu a jsem ještě víc zdrcený. Kličkuji mezi stoly v jídelně, dívám se přímo před sebe. Jako by mě nepronásledovalo oko boží jako Kaina, ale něco horšího, mé vlastní jméno! Pokaždé když zazní, jsem uštvanější…

V tom opakování donekonečna i v lhostejném hlase, který mne volá, je něco nelidského. Je z něho znát, že je pouze nástrojem osudu, že má osoba a můj osud jsou mu cizí. Není v něm nenávist, láska, netrpělivost. Tím, že mne vyvolává jménem, uvrhuje mne právě do bezejmennosti. Tak asi budou vyvoláváni zesnulí, co stojí frontu před branami pekelnými…

Doktor Martinelli… Doktor Martinelli… Doktor Martinelli… Hlas z tlampačů se na chodbě slévá do jediného volání a stává se takřka výhružným, jak se odráží z jednoho konce na druhý… Uleví se mi, když na prahu kanceláře zahlédnu Mr. Barrowa, kývá na mne, abych si pospíšil. Zrychlím krok, dorazím k němu, ustoupí ze dveří, ale ne dost rychle: vrazím mu loktem do pupku. Vypískne jako hermafrodit, zamumlám něco na omluvu a přitom vrhnu odborný pohled na jeho abdominální vypouklinu, asi jsem čekal, že praskne jak zralý vřed.

Sluchátko neleží na stole, je zavěšeno, a v duchu se ptám, proč Helsingforthová mě chce osobně, může mi přece nechat vzkaz u správce. Nedělá nic jen tak a co dělá, to je většinou zlé, napadne mě, že asi Mr. Barrowa ráda prohání a znepokojuje.

Zvednu sluchátko, hlas telefonistky přejde z tlampačů do mého ucha.

– Doktor Martinelli?

– Ano.

– Hned vás přepojím.

Dlouho je ticho. Koutkem oka zahlédnu Mr. Barrowa, jak shrbený sklání mastnou lebku a s přehnanou ohleduplností zavírá dveře.

– Doktore Martinelli, ozve se ve sluchátku Helsingforthová.

Slova duní jak rána pěstí do stolu. Jakmile se ohlásím, Helsingforthová hned pokračuje. Proč má ženský hlas znít silněji, panovačněji a brutálněji než hlas nejzatvrzelejšího falokrata? Podívám se na hodinky: vzhledem k tomu, jak dlouho cesta trvá, mi ponechala půl hodiny, abych se připravil.

Smutná jízda na Chouchce pod nebem slitým dosedá, Jackie se mnou, od strážní věže až k přepychové chatě Helsingforthové, půldruhou hodinu na mne nepromluví, nepodívá se a neusměje. Několikrát jsem se obrátil v sedle, dvakrát jsem se jí na něco bezvýznamného zeptal. Odpověděla mi jednoslabičně. Její šedé oči – bůhvíproč na mne pokaždé dělají dojem, že jsou zelené, bude to asi těmi hustými černými řasami – se nepřestanou vpíjet valachovi do hřívy.

Přepadne mne dávný pocit, teď je znásoben úzkostí: žena, která si mě nevšímá, jako by mě opouštěla. Kdepak, to není ješitnost. Něco úplně jiného: frustrace potřeby citu. Ještě víc mě to zamrzí, když se naposledy obrátím k mé eskortě a všimnu si, že se vůbec netváří necitelně: u očí drobné vrásky, koutky úst stažené. Nakonec si uvědomím, že je znepokojená. Moje po zuby ozbrojená tělesná stráž si není jista sama sebou, a to mi vůbec na náladě nepřidá.

Jsme u cíle.

– Nechte Chouchku, doktore, řekne Jackie, když se ji chystám odsedlat.

Nechá svého valacha v posadě, přejde ke mně, pečlivě za sebou zavře nízká dvířka a lhostejně se zeptá:

– Neztratila Chouchka podkovu? Podržte ji, podívám se.

Vezmu Chouchku z obou stran za uzdu. Jackie se sehne, poplácá ji po kopytě se slovy, no tak, no tak, zvedne jí levou přední nohu a jak se dívá na nepoškozenou lesklou podkovu, natáhne ruku, poplácá mě po levém koleně

a řekne: To nic, to nic. Kupodivu mne to vůbec neutěší, právě naopak. Že to Jackie považovala za nutné, to mi na náladě vůbec nepřidá.

Vyjdu z posady. Před sebou mám sto metrů přes louku. Tráva se po deštích zmohla. Je zelená a rovná, sahá mi do pasu, jdu úzkou pěšinkou, která za tu dobu, co tu Helsingforthová nebyla, stačila zarůst po kotníky trávníkem. Srdce mi buší a mám zpocené dlaně. Drobné nesnáze nás hloupě ovládají i v okamžicích největšího napětí: rozladěně si říkám, že si promáčím boty.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Vejdu. Je v bazénu nahá. Po Audrey ani vidu, ani slechu. Zády ke mně, a to jsou nějaká záda! Mohutné opálené tělo klouže průhlednou vodou a zanechává za sebou zčeřenou brázdu. Dorazí k satyrovi, co na druhém konci bazénu mocně chrlí vodu, obrátí se a plave ke mně, vynoří se z vody dva metry od okraje, kde já nehybně stojím, připlácne si vlasy na levou tvář, obrátí se ke mně ve tříčtvrtečním profilu a mlčky nade mnou rozvažuje. Obdivuji ji, je pode mnou a přitom se na mne dokáže dívat svrchu.

Nakonec řekne stroze:

– Co tam trčíte? Svlékněte se a pojďte si zaplavat.

Svlékám se, naoko ochotně, nespustí ze mne oči, asi aby mne přivedla do rozpaků, měří si mne a odhaduje, jako by kupovala koně. Vlastně poníka, vzhledem k rozdílu v našich postavách. Dostávám se z toho, jak to jde, a myslím, že docela dobře. V žádném případě si ostudu neudělám. Nestačím si ani namluvit, že pro muže je ponižující svlékat se před ženou, jak se mne její černé pohrdavé oko snaží přesvědčit.

– Váš stud je směšný, řekne. Stáhněte si ty spodky.

– Čekal jsem, až mne o to požádáte.

Takto vyřčena patří tato věta k mým drobným drzostem: při poslední návštěvě jsem zjistil, že to je ta nejlepší zbraň slabých. Popíchnout, ale nevyvolat trestající reakci. Tyran se přece nebude zlobit na všecko.

– Nechal jste si narůst knír, řekne Helsingforthová a ušklíbne se. Tím to nespravíte. Omyl.

Neodpovím, pár metrů uplavu pod vodou a pak zůstanu ležet na hladině, pohybuji jenom rukama a nohama a nehnu se z místa.

– Víc toho neumíte? ozve se přísně Helsingforthová.

– Taky trochu plavu.

– Tak plavte!

Předvedu se. Doplavu kraulem k masce satyra a vrátím se k ní, nezenu se, spíš se snažím plavat stylově. Když se zastavím, tváří k Helsingforthové, řekne mi:

– Není to nejhorší. Nohy za moc nestojí, ale paže jsou slušné.

Poprvé a naposledy promluvila skoro normálně, bez pohrdání, neútočně, bez snahy ponížit: technika převládla nad sadismem. Jsem z toho celý pryč a

jistě si toho všimla, protože sotva se přistihne při tom, že se stává skoro lidskou, svraští obočí a řekne hrubě:

– Ven z vody.

Abych pravdu řekl, vůbec mne to nemrzí. Nikdy mi plavání neposkytlo tak malou potěchu. Beze slova mi podá svůj oranžový ručník, obrátí se ke mně zády a pohybem ruky mi připomene mou povinnost. Utírám ji, jako minule, jsem z toho ale zmatený.

Oči mám zhruba v úrovni jejích lopatek a znova mě uchvátí soulad proporcí a jemná pokožka. Svalstvo je mocné, ale vypracované, je to prostě žena veliká v každém ohledu, jako nějaká socha, vůbec to z ní ale nedělá mužatku, právě naopak, má všechny typické křivky, prohnutá záda, ňadra, břicho, stehna, ta jsou nádherná, hypersexualizovaná a přitom velice přitažlivá.

Proti tělu vůbec nic nemám. To osobnost, která je zabydluje, je porouchaná, prozatím ale Helsingforthovou neslyším, nevidím její chladné oči a mohu dokonce odhlédnout od její moci nade mnou.

Ostatně mi dovolí vydechnout si. Stojí nehybně, mlčky, oči má zavřené, silné paže jí visí podél těla, jednu nohu povolila a veškerou váhu přemístila na druhou, čímž nadzvedla bok. Postoj dotváří iluzi. Mám co dělat s obrovským idolem, ne z kamene, ale z masa a kostí, s idolem, v němž nesídlí duch. Její nehybnost mi dodá odvahu, obejdu ji, postavím se před ni a otírám jí ramena, vrhnu kradmý pohled na její neproniknutelnou tvář, pravé oko zavřené, levé i s lící ukryté pod vlasy, které jsou zvlněné tak pravidelně, jako by byly vytesány do mramoru. Vidím to všechno zezdola, oči mám v úrovni jejích ňader a musím natáhnout ruce, abych dosáhl k silnému svalnatému krku, kulatému jako věž. Oranžový ručník sklouzne k velikánským, tvrdým a vztyčeným ňadrům, utírám čím dál víc opatrněji, bojím se, abych Helsingforthovou neprobudil z jejího zkamenění. Nic se však nestane, sklouznu ještě níž, skloním se a pak pokleknu a utřu jí nohy.

– To by stačilo, Martinelli, řekne Helsingforthová chraplavě, jako by za těch pár minut odvykla řeči.

Narovnám se, podám jí ručník a setkám se s pohledem jejího pravého oka, zatím ještě nenabylo své obvyklé zběsilosti.

– Rozdělejte oheň, řekne úsečně, hodí si ručník přes rameno a obrátí se ke mně zády. Odejde na opačnou stranu bazénu a zmizí v zasklených dveřích do obývacího pokoje.

Ručník odnesla asi proto, abych se nemohl utřít a tudíž ani obléci. Oheň, do kterého mám přiložit, bude asi ten, ke kterému mám blíž, podle

závanů teplého vzduchu totiž zjišťuji, že jsou tu krby dva, jeden na opačné straně bazénu, uprostřed stěny, již má bazén společnou s halou, a druhý zhruba tři metry ode mne, v odpočinkovém koutku, nalevo od prosklené stěny. Před ním zahlédnu nízký proutěný stolek a dubové stoličky.

Nahrnu drobné třísky na žhavé uhlíky, nahoru položím polínka, vezmu dmychadlo a uleví se mi, když vidím vyšlehnout plamen, zima tu sice není, ale začal jsem vychládat. Obracím se k plameni střídavě zády a tváří a jsem už suchý, když Helsingforthová vejde, nahá a majestátní, skleněnými dveřmi, s prázdnýma rukama, a zeširoka si vykračuje. V patách za ní oproti ní nesmyslně drobná Audrey, v tenkých ručkách tác se známou stříbrnou konvicí, topinkami a, div se světe, se dvěma šálky.

Audrey má na sobě šaty naivky ze začátku století, bílé, s vysokým límcem, a vlasy do uzlu. Podobá se mé představě Dory z Domu panenek. Napjatý výraz ve tváři, po které se jí bez ustání kutálejí slzy.

Obě ženy vešly do odpočinkového koutu. Skryji před Audrey nejnesnesitelnější část své nahoty a otočím se k ohni, přes rameno však sleduji, co se bude dít.

– Posaďte se, doktore, řekne Helsingforthová. Stolička je dubová, jistě vás unese. A vy, Audrey, přestaňte brečet. Byla bych nerada, kdybyste mi ukápla do šálku. U doktora se věci mají jinak. Doktor má rád všechno, co je od ženy, i její výměšky. Kdyby chtěl trochu vašich výměšků do šálku, prosím, je to jeho věc. Položte to sem. A nesnažte se mě dojmout tím, že si budete žalostně třít ty svoje ručičky. Naložený tác neváží ani pět kilo. Doktore, váš stud je nesmyslný, obraťte se a sedněte si. Audrey by vás ráda přivítala. Audrey, pozdravte svého přítele. Sluší se to, nechtěl vás snad znásilnit?

– Dobrý den, Martinelli, řekne Audrey něžným, udýchaným a melodickým hláskem a vrhne po mně nenávistný pohled.

– Ale to nebylo vůbec milé! pokračuje Helsingforthová, kratičce se zasměje, zní to jak prásknutí bičem. No tak, Audrey, ještě jednou, od začátku. Chci, aby mezi mými hračkami vládla shoda.

Nechci se znova vracet k tomu, jak monology Helsingforthové byly teatrální a nepřirozené. Byla hrozný šmírák a co řekla, to ani jednou neznělo věrohodně. Všiml jsem si ale, že si na svých malicherných zlomyslnostech dává záležet. „Shoda mezi mými hračkami“ coby nadvakrát načasovaná perfidnost, to nebylo špatně vymyšlené. Pravda, mne to ponechalo chladným. Zato její otrokyně se zachvěla.

– Dobrý den, Martinelli, řekla Audrey a nekoukla se na mne o moc líp.

– Že byste žárlila, Audrey? pokračuje Helsingforthová a tázavě zvedne pravé obočí. Co si to dovolujete? Máte snad na mne nějaké právo? Odpovězte, ničemnice malá!

– Nemám, řekne Audrey a slzy se jí kutálejí po tvářích, vůbec žádné.

– No proto! Od nynějška se budete, Audrey, chovat k Martinellimu mile.

– Pokusím se o to, řekne Audrey bezbarvě.

– Pokuste, dejte na mne. Pokuste se taky ocenit jeho přednosti. Vy si to třeba neuvědomujete, ale doktor je vzácní věcička. Přepychová. Hlavně teď, když se stagové začínají politizovat.

Nastražím ucho: potvrzuje to informace „našich“.

– Obslužte nás, Audrey, přikáže Helsingforthová a usadí se na proutěné odpočívadlo.

Určitě je zvyklá chodit nahá. Vůbec jí to nedělá potíže. Právě naopak, pohybuje se naprosto nenucené. Pokračuje:

– Obslužte taky doktora. Musíme ho nakrmit, než po něm budeme požadovat výkon. Audrey! Jestliže rozlejete ještě jednou třeba jen kapku čaje na stůl, vstanu a vlepím vám jednu.

– Prosím za prominutí, řekne Audrey a obličejíček jí brázdí slzy.

– Oškliví se mi vaše omluvy. A taky vaše poníženost. Jste otrocká dušička, Audrey. Plazíte se mi u nohou jako fenka, jazyk vám visí z pusy, pořád byste mne jen lízala. Měla byste si vzít příklad z doktora. Ten se neplazí. Třikrát mne požádal o propuštění. To znamená, že třikrát vložil vlastní život do hry. A víte, proč se se mnou vyspí? Protože má strach? Kdepak! Protože doufá, řekne sarkasticky a vrhne po mně zběsile ironický pohled, že tím získá čas, aby mohl vyrobit tu svou vakcínu a zachránit lidstvo.

Přišel přesně ten psychologický moment, kdy se budu muset ozvat. Obejmu tělo Helsingforthové pohledem, který bych sám označil za necudný, a řeknu tónem, v němž je znát narážku:

– Velice mou motivaci zjednodušujete. Musíte líp než kdokoliv jiný vědět, že nejdu na mučidla.

Helsingforthová se zasměje. A zase si všimnu, že její smích je vlastně výsměch. Nesměje se s někým, jen proti někomu.

– Slyšela jste, Audrey? Doktor je Ital. Tím pádem taky básník. Jste taky básnířka, Audrey? Myslíte si, že jste básnířka, jen proto, že se ráda převlékáte?

Audrey se prudce zachvěje a obličej jako by se jí rozpadl.

– Ale vždyť vy sama, Hildo… a její pohled mne dojme.

– To je jen důkaz, že se mi mění záliby, řekne Helsingforthová co nejsurověji. Už mám dost těch vašich maškarád. Tyhle tretky jsou pitomé, měla byste to už jednou pochopit. Dělají všechny vaše nedostatky ke všemu ještě směšné.

Helsingforthová vypne hruď, nebere dech a oko se jí trochu vyboulí. Vím už, co přijde: našla si jiný námět.

– Co chcete dokázat tím bílým šatem, Audrey? Že jste panna? No a co? Nemáte nač být pyšná. Doktore, pokračovala, jako by mi chtěla darovat svou otrokyni, líbí se vám Audrey?

– Nelíbí, řeknu opatrně.

Helsingforthová se zasměje.

– A co by měla mít, aby se vám líbila?

– Pár kilo navíc.

– Slyšela jste, Audrey? Doktor si myslí, že jste příliš hubená. Taky jste. Hubená, zkažená a panna.

– Hildo!

– A ke všemu taky pitomá, pokračuje Helsingforthová a je stále vzrušenější. Natolik pitomá, že berete žvanění takové Ruth Jettisonové za evangelium! Natolik, že jste v životě nezkusila nic než to vaše olizování a podlézání. Poslouchejte, Audrey, sloužím Bedfordové, protože ona slouží mým zájmům, ale na její dogmata naprosto kašlu. A rozkoš si vezmu, od koho se mi zlíbí.

– Ale Hildo, řekne Audrey žalostně a dotčeně, víte přece, že rozkoš…

– Mlčte, jste pitomá a bigotní! zavrčí Helsingforthová, vaše tupost je přímo úděsná. Snad byste mne nechtěla učit, co to je orgasmus! Když se vám pochva nikdy nesvírala kolem mužského přirození!

– Hildo!

– A ke všemu taky upejpavá! Zmizte někam, vy maškaro! Jděte umýt dlaždice do kuchyně, tady ať už se neobjevíte. Je vám to snad jasné: tady se už neukazujte. Chci být sama s Martinellim.

Kdyby ke mně Audrey nechovala takovou nenávist, tak bych ji litoval. Utrpení jí obrátilo tvář naruby. Koutkem oka vidím, jak odchází, drobná staromódní postavička, dlouhá sukně jí padá na zastaralé botičky.

Helsingforthová, nahá a majestátní, má teď jak uhel černé vlasy na levé straně a nastaví mi pravou. Obočí má svraštěné, jí a pije a tváří se, jako že na ni nemám mluvit. Vezmu si to k srdci. Mlčky taky upíjím čaj a polykám

topinky. Žasnu nad tím, že jsem schopen pochutnávat si na másle, kterým je Audrey namazala. V Bluevillu dostáváme jen margarín.

– Nač myslíte, doktore? zeptá se Helsingforthová a vrhne po mně pohled jestřába.

Už je to tu. Přišla řada na mne. Moloch potřebuje pořád nějakou oběť. Seberu veškeré své síly.

– Na máslo na své topince.

– Vidíte si na špičku nosu.

– Mám to štěstí.

– Nikdy si neděláte starosti kvůli budoucnosti?

– Nikdy.

– Nejste náhodou trochu domýšlivý?

– Nejsem.

– Považujete se asi za mého oblíbence, viďte?

– To ne.

– Co myslíte, jak dlouho nám to vydrží?

– To nevím.

– A víte, co se stane potom?

– Vůbec ne.

– Chcete to vědět?

– Pokud mi to chcete povědět.

– Prosím. Nechám Audrey, aby vás udala za znásilnění, potvrdím její výpověď a budete odsouzen do vězení a ke kastraci.

Omezím se na právnickou poznámku.

– Za sexuální přečiny odsuzují muže ke kastraci jenom v Kalifornii.

– Chybějí vám nejnovější informace, doktore. Všechny státy včetně Vermontu se za vlády Bedfordové přidaly ke Kalifornii.

Vzpomenu si na chudáka Mr. B. a mlčím.

– Tak co, ušklíbne se, co tomu říkáte?

– Nic.

– Co by pro vás znamenalo být kastrát?

Pokusím se hovor trochu odlehčit.

– Kdoví? Třeba bych ve státní správě udělal kariéru.

Helsingforthovou znám už dost dobře a vím, že se zasměje. Ale hned poté se na mne rozzlobí právě za to, že jsem ji rozesmál. Pohled jí ztvrdne a řekne chladně, hlasem plným náhlé nevraživosti:

– Dnes vám mohu, doktore, poskytnout jistotu, situace se vyjasnila. Tady se vaše vakcína vyrábět nebude a za hranice USA se nedostane. Dozor

nad vaší laboratoří bude zesílen, dokud výzkum nedokončíte. Od nynějška se považujte za vězně.

Nedozvěděl jsem se sice nic, co bych nebyl aspoň nejasně tušil, ale stejně mi z toho přeběhne mráz po zádech. Nepovažuje-li už ani Helsingforthová za nutné udržovat iluzi mé svobody, pak je řešení nablízku.

Náhle mi vyschne v hrdle. Řeknu:

– Nechcete-li vakcínu využít, proč mi ji necháte dohotovit?

Krátce se zasměje.

– Pro mne je to zástava. A můžete si být jist i tím, že jakmile bude vakcína připravena, uložím ji někde na bezpečném místě, třeba ne zrovna tady…

Pokud to dobře chápu, tak mezi ní a Bedfordovou nevládne zrovna důvěra. Nemám už, co bych ztratil, a tak se rozhodnu přejít do protiútoku.

– Jak se můžete stát spoluvinicí na genocidě Bedfordové – máte-li pořád ještě tajně ráda muže?

Výsměšně se zasměje.

– Otázka nebyla správně položena. Mužského si najdu, kdy se mi zachce. A „mít ráda“, to není správný výraz.

– Jak by otázka zněla správně?

– Prosím: jak to, že chcete přijít o obrovské částky, které byste na vakcíně vydělala? Já vám to povím, Martinelli: dostala jsem nějakou náhradu… Proto jsem taky jela do Washingtonu. Podařilo se mi to.

Mlčím. Naučil jsem se mít strach z cyniků. To už raději fanatiky jako Ruth Jettisonová. A nakonec cítím pouze pohrdání vůči ženě, která je schopna dát do dražby vakcínu vyrobenou s takovým úsilím a námahou a směnit miliony lidských životů za jakkoli vysokou částku.

– Díváte se na mne nějak přísně, řekne Helsingforthová a její úsměv, to je spíš grimasa. Jako nějaký soudce. Jenže soudce jsem tady já! A taky výkonná moc! Jste mi vydán na milost a nemilost, Martinelli, věřte mi, že vám nic nedaruju! Ve smíchu vycení své velikánské zuby. Pojďte blíž, Martinelli. Přišla chvíle, kdy vás sežeru.

Směje se dál. Předstírám, že jsem to pochopil tak, že si k ní mám sednout blíž, vstanu, vezmu stoličku za jednu ze tří noh – je jaksepatří těžká – a na kratičký okamžik se mne zmocní pokušení praštit Helsingforthovou vší silou přes hlavu.

Neudělám to. V téže vteřině si uvědomím, že stát se z ničeho nic vrahem není jen tak. Odložím stoličku, ale už se nestačím posadit. Zasklené dveře na opačné straně bazénu se hlučně otevřou a objeví se v nich Audrey,

má na sobě staré černé džíny a rolák. Je velice bledá, až mrtvolně, obličej napjatý, svaly na krku se jí cukají, jde k nám a obě ruce má za zády, jako by je měla svázané a šla na popraviště.

Taky to tak je. Stačí vidět, jak se na ni koukla Helsingforthová, když se ode mne odvracela. Chudák Audrey, horší chvíli si vybrat nemohla.

Je od nás asi tak dvanáct metrů – na délku bazénu – a Helsingforthová ji sleduje očima – a vzpřímená a ztuhlá jde k nám, s rukama za zády. Upírá na nás své pomněnkové oči a ani nemrkne. V očích jí žhne fanatický oheň. Je sinalá, jde dál a vystrkuje bradu jak lodní příď.

– Ale, ale, řekne Helsingforthová s předstíranou něhou, co tu chcete, Audrey? Řekla jsem vám, abyste umyla dlaždice v kuchyni. To už jste s tím hotova?

Audrey se zastaví dva metry od ní a řekne vzdorně jako vášnivou výzvu:

– Ne. Měla jsem jinou práci.

– A jakou?

– Rozhodovala jsem se.

– Ale to je nádherné! řekne Helsingforthová. A rozhodla jste se?

– Ano.

Nadzvednu se, abych byl v rovině Helsingforthové, ale mimo její dosah. Chtěl bych jí vidět do obličeje. Během několika málo vteřin mezi nimi narostlo obrovské napětí.

– Dobře, řekne Helsingforthová tónem zběsilé ironie, doufám, že mi je ještě dnes večer sdělíte. Všimla jsem si, že vaše rozhodnutí bývají velice originální, jinak naprostý nesmysl. Například že se rozejdete se svým snoubencem (Audreyin obličej se zachvěje), nebo že se vyspíte s Ruth Jettisonovou. Nebo ještě něco lepšího – že spácháte sebevraždu.

– Řeknu vám, k čemu jsem se rozhodla, řekne Audrey bezbarvým hlasem, ale očima neuhne.

– Později! Později! řekne Helsingforthová a ožene se rukou, jako by odháněla mouchu. Teď na to není vhodná doba. Právě se chystám pomilovat se s Martinellim.

– O Martinelliho taky jde.

– Tomu abych snad ani nevěřila. Vy neumíte doktora ocenit. Mýlíte se. Sám pámbu ví, pokračuje a maličko se ušklíbne, jak se obdivuji vaší inteligenci, Audrey, ale fyzicky jste nijaká. V tom vás Martinelli coby partner převyšuje. Má všechno, co vy nemáte. Nemám na mysli jeho specifické atributy. Martinelli má zcela jiné přednosti: svaly, tvrdé rty a je řádně ochlupený.

Nevadil mi falešný a přehnaný tón Helsingforthové, protože mne zmohl obdiv k její invenci v rovině morálního trýznění: například ty „tvrdé rty“. Viděl jsem, jak se rty Audrey při tom zkřivily. Při každé další zákeřné ráně sebou trhla, bledý obličej se jí roztřásl. Stála zpříma a nehybně, s rukama za zády. Jen ji přivázat ke kůlu a zapálit hranici. Třebaže se rozhodla k něčemu šílenému, nebo právě proto, slova se jí jen těžce drala z hrdla. Rty měla slepené, a když konečně otevřela ústa, nevyšel z nich žádný zvuk.

– No tak, Audrey, mluvte, mluvte, řekne Helsingforthová. Vypadáte jako ryba na suchu. Je to tak napínavé, že už to dál nevydržím. Mluvte, prosím vás. Když nic neřeknete, tak taky nic neuslyším.

– Hildo! řekne Audrey tiše, bezbarvě, je ji sotva slyšet.

– Konečně! zvolá Helsingforthová.

– Hildo, prosím vás, ukončete svou pletku s Martinellim.

Helsingforthová se zasměje.

– Pletku! Slyšela jsem správně? Že se ale umíte vyjadřovat! Žijete v minulém století, Audrey! Nejde o pletku, ale o pouhou variaci v technice orgasmu. Mám vám snad připomenout, že orgasmus je co do kvality různý…

– Hildo!

– Pro vás nejsem žádná Hilda.

– Hildo, naposled vás prosím, pošlete pryč Martinelliho.

– Naposled? řekla Helsingforthová. Radši mi ale honem řekněte, co se stane, když neposlechnu.

Ticho, pak Audrey pronese bezbarvě:

– Zabiju se.

– Dokonalé, řekne Helsingforthová, už jste v tom zas. Vy mně prostě rozkážete, a když neposlechnu, tak se zabijete. To je ale dětinské vydírání. To vás nenapadlo, že nemáte vůbec žádnou šanci zastrašit mne?

– To není vydírání, řekne Audrey tiše. Já jenom nechci zas prožívat, co jsem si už prožila.

Bolest jí přitom zkřiví obličej a je vidět, že to myslí vážně.

– Chcete tím říct, Audrey, řekne Helsingforthová s předstíraným úžasem, že byste trpěla při pomyšlení, že se miluju s Martinellim?

– To víte sama dobře.

– Dobře, to je vaše věc. Moje ne. Nějak se se svými city vypořádejte.

Ticho.

– Hildo, řekne Audrey tichým hlasem, je na něm znát, jak se přemáhá, já se zabiju.

Helsingforthová pokrčí mocnými rameny.

– Další sebevražda barbituráty. Čtrnáct dní v nemocnici. A platit to budu já.

– Zabiju se tímhle, řekne Audrey.

Ruce už nemá za zády a v pravé drží revolver.

– Vy malá zmije, řekne Helsingforthová chladně, zase jste se mi hrabala v kabelce. I když jsem vám to zakázala.

– Chci po vás odpověď, Hildo, řekne Audrey a položí si hlaveň na hruď.

Hlas se jí chvěje, ale ruka ne. Jakmile se objevil revolver, všechno je rázem jinak. Pot mi stéká po zádech a srdce se mi rozbušilo. V tom okamžiku jsem si jist, že Audrey vystřelí. Helsingforthová asi taky, protože chvilku nepromluví.

Když ale promluví, pokračuje stejně pohrdavě a výsměšně jako předtím:

– Audrey, jste trdlo. Když se chce někdo zabít, strčí si hlaveň do úst nebo si ji aspoň přiloží ke spánku. Vy si radši uděláte dírku někde na prsou, abyste nebyla ošklivá. Navíc se chcete zabít v přítomnosti lékaře. Myslíte na všechno.

Rozhodnu se zasáhnout a učiním to rázně:

– To neříkejte, Helsingforthová! Jestliže se Audrey střelí do hrudi, tak pro ni nebudu moct nic udělat. Doktor Rilke v Bluevillu taky moc ne. Bude ji třeba převézt do Montpelieru. V případě, že by kulka prošla plícemi. Kdyby se střelila do srdce, tak je za pár vteřin po ní.

– Vy mlčte, Martinelli, řekne Helsingforthová a nenávistně se po mně ohlédne. Audrey ani neví, kde má srdce. Jen se koukněte, kam míří. Hlaveň je příliš nalevo.

– Ale to je hrozné, ďábelské, co to říkáte!

Helsingforthová ke mně obrátí rozzuřenou tvář:

– Říkám vám naposled, abyste mlčel! Nechte mne hrát mou hru tak, jak chci já! Všechno pokazíte těmi pitomými poznámkami!

Znova se podívám na Audrey a vidím, že posunula hlaveň, že si míří doprostřed hrudníku a že je to mnohem nebezpečnější. Pot mi stéká po tváři. Mlčím. Vím, že je zbytečné zasahovat. Helsingforthová kupodivu mlčí taky.

– Tak dobře, řekne Audrey, mlčení Helsingforthové jí poskytlo výhodu a taky ji vycítila. Jste spokojena? Mířím líp?

Helsingforthová mlčí dál. V tom okamžiku jsem si jist, že strach před osudovým činem si ji podrobil a zpupný vztek, který se ještě před několika vteřinami zdál být nevyčerpatelný, rázem opadl. Uběhla vteřina, Helsingforthová jako by se hroutila do sebe, ramena jí poklesla, obrátí se ke mně a řekne unaveně:

– Odejděte.

Žasnu. Kapitulovala.

Pak se všechno odehrálo snad během dvou vteřin. Audrey pořád ještě tiskla hlaveň k srdci, ale obličej se jí uvolnil a vrátila se jí barva, zvrátila hlavu dozadu a vítězoslavně se dívala střídavě na nás oba. Strašlivá chyba, uvědomil jsem si to hned.

Helsingforthová se zprudka vztyčí v celé své výšce a vzkřikne:

– Doktore, zůstaňte tady!

Vykročí směrem k Audrey, skloněná, šarlatová ve tváři, žíly na spáncích naběhlé, zvolá, vlastně zařve, a hlas se jí chvěje nenávistí:

– Audrey, já se nenechám vydírat! Nedovolím, abyste mi diktovala, co mám dělat! Já jsem se taky rozhodla. Doktor sem přijde pokaždé, kdy budu chtít. Vrátí se sem zítra a zítra a zítra!

Nevím, chtěla-li Helsingforthová úmyslně parodovat verš z Macbetha, ale při posledním „zítřku“ zazněl výstřel a Audrey klesla k zemi. V rozporu s tím, jak výstřel zazněl rychle – suše, ale ne moc silně – mne udivila pomalost, s jakou padala k zemi. Zpočátku mi hned nedošlo, že Audrey vystřelila. Viděl jsem jen, jak tělo zakolísalo, hlava se zvrátila, viděl jsem, jak jí naběhl krk a ústa prudce nasála vzduch, až to bylo slyšet. Oči se jí obrátily v sloup, barva zmizela z tváře, kolena poklesla. Nato začala padat k zemi. Pomalu, jako ve zpomaleném filmu. Nohy postupně povolovaly, tělo se hroutilo a přitom otáčelo, padla na tvář, ne zle, ale s jakýmsi půvabem. A lehounce, jako když stuha sklouzne z opěradla židle a svine se na podlaze.

Helsingforthová srdceryvně vykřikla, klekla si k ležícímu tělu a obrátila se ke mně:

– Doktore, volala, ve tváři měla zoufalý výraz. Honem, udělejte něco!

Nedalo se ale nic dělat. Měla si to rozmyslet dřív. Abych měl čisté svědomí, pokleknu k Audrey z druhé strany, vyhrnu jí svetr a najdu otvor po kulce. Nemusím jí ani přiložit ucho k hrudi, udělám to, protože se to ode mne čeká. Pak vstanu, podívám se na Helsingforthovou a zakroutím hlavou.

Obejme její křehké tělo silnýma rukama a bez námahy je zvedne, odnese k proutěnému lehátku a položí na ně. V nohách klesne k zemi a položí si hlavu vedle ní – Audreyina vedle ní vypadá maličká, jakoby dětská – a začne sténat.

Jsou to steny tak podivně silné, že je sluch nesnáší. Jako když smečka divokých psů vyje na měsíc. A hned nato nářek, napřed ostrý a chraplavý a posléze už srozumitelnější, ozývají se v něm i jednotlivá slova, úryvky vět, něžná oslovení. A znova zaniknou v zvířecím řevu, plným tak zoufalé

beznaděje, že mi stydne srdce. Obličej má propadlý, strhaný a rozpadlý, z přivřených očí se hrnou slzy. Všimnu si hlavně jejích rtů, máje trpce stažené jako maska z řecké tragédie.

A z masky se bez ustání řine nekonečný nářek a pochmurně se rozléhá zasklenou halou.

Nevyužil jsem hned toho, že je v transu, abych se oblékl a vzal roha, obával jsem se, že přivábím její pozornost a že se na mne vyřítí, zrovna když budu mít zaměstnané ruce. Doufal jsem, že se hned po výstřelu objeví Jackie. Asi jej ale neslyšela. Sklo kolem bazénu bylo dvojité nebo snad i trojité a slabý zvuk pistolky malého kalibru jím nepronikl. Abych pravdu řekl, byl jsem také stržen demencí zármutku Helsingforthové a přitom ochromen hloupým údivem nad něčím, co nejde napravit. Nohy se mi podlamují, sednu si na stoličku. Nedokáži ze sebe setřást palčivý pocit, že všechno by šlo vrátit zpátky a že by to dopadlo jinak.

Vždyť to všechno, a to je na tom právě absurdní, začalo jako hra – třeba jen o málo krutější než ty, které spolu obvykle hrály. A skončilo to prostřeleným srdcem, vytéká z něho krev na mramorovou podlahu.

Nastane ticho. Zvednu hlavu. Helsingforthová stojí u postele, na které spočívá Audrey. Nehybná jako socha, obličej z kamene, upírá na mne pravé oko:

– Vy za to můžete, sykne.

– Ale jistě, řeknu, vstanu a zadívám se na ni vztekle i bojácně. Já jsem sem asi chtěl přijít! A taky jsem chtěl, abyste mne zatáhla do svého soukromého života!

– Tak lehko z toho nevyváznete! sykne tiše. Pravda je taková, že jste hrál ďábelskou hru. Zrovna jsem přesvědčovala Audrey, že to, co chce udělat, není seriózní, a byla bych to dokázala, kdybyste se do toho nezamíchal. Zamíchal jste se do toho dvakrát! A pokaždé jste vyrobil skutečnost z toho, co pro ni byla jenom komedie! Zabila se, protože jste jí namluvil, že to udělá!

Jsem z toho tak vedle, že zapomenu na veškerou opatrnost.

– To by bylo příliš snadné řeknu důrazně. Shodit na mne vlastní vinu! Vy jste Audrey vyprovokovala! Vy jste ji zahanbovala, ponižovala a do hnala k nejhoršímu. Dokonce jste jí upravila zbraň na hrudi!

– Mlčte už! zařve a v očích má šílenství. Obrátí se ke mně zády a vrhne se do předsíňky, ke kaluži krve.

Došlo mi to, až když se sehnula.

Všechno se odehrálo hrozně rychle. Chytil jsem stoličku, na které jsem seděl, oběma rukama, zvedl ji a hodil ji vší silou Helsingforthové na hlavu, zrovna když se narovnávala s pistolí v ruce. Nezasáhl jsem ji: odrazila stoličku pravou rukou a tají zůstala viset podél těla. Nahý běžím kolem bazénu k východu. Ozve se výstřel. Už jsem venku, běžím co můžu pěšinou ke stáji, ozve se další rána a ještě jedna. Slyším, jak za mnou někdo dupe, zhruba třicet metrů přede mnou se objeví Jackie s puškou v ruce. Zařve: K zemi, doktore! K zemi! Seběhnu z chodníku a plácnu sebou do trávy, přitisknu se k zemi. Ozvou se dva silnější výstřely, pak tupý pád. Konec. Srdce mi buší ve vysoké trávě. Přitisknu se k ní. Začínám věřit, že jsem naživu.

KAPITOLA PATNÁCTÁ

– Není vám nic?

Obrátím se na záda, zahlédnu světlovlasou, udýchanou Jackie, sklání se nade mnou. V přiléhavé uniformě, která poskytuje pocit bezpečí, dívá se na mne šedýma očima plnýma úzkosti, pušku drží pod paží.

– Není vám nic, Ralphe?

Vstanu, chvilku si to rozmýšlím.

– Není. Nemůžu se z toho pořád vzpamatovat. Nechápu, proč se Helsingforthová nestrefila. Ta ženská přece musela umět střílet.

– Střílela levou rukou a nebyla si moc jistá. Stejně jsem ale měla hrozný strach. Zacláněl jste mi a nemohla jsem namířit. A co Audrey? zeptá se a podívá se ostražitě k domu.

– Zabila se.

Jackie zvedne tázavě obočí.

– Ze žárlivosti. Helsingforthová jí v tom pomohla. Podle strategie, že se má všechno vyhnat na ostří nože, jestli mi rozumíte.

– To mi všechno povíte později, doktore, přeruší mne Jackie velitelsky a podívá se na hodinky. Čeká nás moc práce.

A chladnokrevně a kompetentně, s vnitřní silou, jíž se obdivuji, začne hned zvládat situaci. Raději se o té odporné dřině nebudu šířit. Obě těla jsme odnesli – Helsingforthovou vlastně odtáhli – do dřevníku, hodili na sebe a dřevník zapálili. Nikdy nezapomenu na to, jak se těla v ohni škvířila a v chřípí mám pořád ještě odporný pach té zápalné oběti. A znova vidím, jak se Jackie přehrabuje v teplém popeli lopatkou a odkládá stranou kosti a úlomky, které oheň nestrávil: malá hromádka ve srovnání s obrovskou mocí, kterou Helsingforthová měla zaživa. Jackie je polije benzínem a spálí, že z nich nic nezůstane.

Zbývá posbírat nábojnice z pistole a z pušky a smýt kalužkrve u bazénu.

– Já to udělám, řekne Jackie. Osprchujte se, oblečte a uvařte kávu. Asi ji potřebuji.

Ochotně si vezmu na starost domácí práce. Jackie se vrátí a sdělí mi, že tam naštěstí byla hadice a nedaleko i odtok. V tom okamžiku zazvoní telefon. Okamžik ohromení, pak se Jackie vzpamatuje a řekne krátce:

– Vezmu to.

Jdu za ní do obývacího pokoje a jakmile zvedne sluchátko, vezmu do ruky druhé.

– Poručík Davidsonová, řekne Jackie po vojensku úsečně.

– Mr. Barrow.

– Mr. Barrowe, řekne Jackie úsečně, rozhodně a maličko výhružně, mám zavolat Helsingforthovou?

Obdivuji se její nemalé drzosti.

– To ne, to ne! odpoví Barrow a úlisný hlas se mu chvěje. Víte přece, že se jí nesmí volat. Dovolil jsem si porušit tento příkaz jen proto, že vrtulník, který vykonává dozor nad hranicí, nám vysílačkou oznámil, že zjistili požár nedaleko její chaty. Znepokojilo mne to.

– Shořel dřevník, řekne Jackie. Helsingforthová, Audrey a Martinelli jsou tady. Už je prakticky po všem. Žádné nebezpečí nehrozí.

– To jsem rád, to jsem rád, to jsem rád, řekne Barrow – bůhví proč mi ta třikrát opakovaná věta připomněla jeho trojitý podbradek.

– Poručíku Davidsonová, dodá a hlas má vlezlý, lehounký a opatrnický, jako by tančil na vejcích, nevíte, jak dlouho Helsingforthová hodlá zůstat mezi námi?

„Mezi námi“ je mistrovské dílko jeho dvořanského zanícení.

– Odjíždí dnes večer s Audrey, řekne Jackie stále týmž úředním a úsečným tónem. Přijedu pro ně po večeři vozem a odvezu je na vlak. Máte pro Helsingforthovou nějaký naléhavý vzkaz, Mr. Barrowe?

– To ne, to ne, odpoví Mr. Barrow vyděšeně, jako kdyby rozšlápl vejce, nemusíte jí ani říkat, že jsem telefonoval.

– V pořádku, Mr. Barrowe, řekne Jackie a zavěsí.

– Ralphe, obrátí se hned na mne, nemusíme se už vracet tak nahonem. Máme trochu víc času. Řekněte mi, co se tu odehrálo.

Vyslechne mou podrobnou zprávu, a když skončím, řekne vážně:

– Dozvěděli jsme se, že Helsingforthová ve Washingtonu „prodala“ vaši vakcínu Bedfordové a že za to dostala obrovskou částku i s daňovými úlevami. O této hanebné transakci máme důkazy a včas ji zveřejníme. Víme taky, že dostala prakticky volnou ruku pro vaši likvidaci.

– Proto jste byla tak neklidná, když jste mne sem odváděla?

– Ano, Ralphe. A já jsem zas měla volnou ruku pro vaši ochranu. Nebylo to snadné. Ráda bych bývala Helsingforthovou zlikvidovala hned, jak jsme přijeli. Jenže tu byla ještě Audrey. Po celou dobu, co jste byl u

bazénu, jsem vás sledovala dalekohledem. Pak se skla zamžila a co se objevila Audrey, tak už jsem vás prakticky neviděla.

– Neslyšela jste výstřel?

– Ne.

Vstane.

– Ještě se tu, Ralphe, porozhlédneme, než odejdeme.

Projde všemi místnostmi, všechno prohlédne svýma šedýma očima. Jdu za ní a jsem velice roztržitý. V předsíni si vezme pušku a hbitě podstrčí hlavu a rameno pod řemen a hodí si ji na záda.

– Jackie, řeknu, ještě něco. Kdy mám odjet z Bluevillu? Víte to?

Podívá se na mne a oči jí bůhvíproč zajiskří.

– Dnes večer.

– Mám odejít dnes večer?

Přikývne. Nevěřícně se na ni dívám.

– Osmadvacátého.

– Proč to? řekne a usměje se. Osmadvacátého se vám to nehodí?

– Naopak, moc.

– Už jsem si říkala, že budete pověrčivý. Na každý pád si s tím nedělejte starosti. Povede se to. Sama jsem všechno zorganizovala.

– Odcházím s Davem, samozřejmě?

Zasměje se.

– Odcházíte i s Davem, ale nejenom s ním.

– Jak to, to nebudeme sami?

– Netvařte se tak znepokojeně, Ralphe. „Naši“ všechno jaksepatří zvážili: odejdete s Davem, s Burageovou…

Zvolám:

– S Burageovou!

– Počkejte, řekne Jackie a směje se, tentokrát vítězoslavně. Ještě jsem neskončila. Odjedete s Davem, s Burageovou a… se mnou.

Jsem z toho vedle.

– S vámi?

– Jinak to nejde, řekne Jackie a zadívá se mi do očí. A dodá: v Bluevillu zůstat nemohu. Jsem v jiném stavu.

– Jste si tím jista? řeknu a polknu nasucho.

– Čtrnáct dní zpoždění a pozitivní test.

Odemkne hlavní vchod a znova stojí přede mnou. Oči jí jiskří.

– Netvařte se tak, Ralphe. To je má věc. Vás se to netýká.

Našpulí rty a zatváří se uličnicky.

– Když to bude kluk – což doufám – bude se jmenovat Michael Bedford Davidson.

Zdůraznila prostřední jméno, zasmála se vlastnímu žertu a pak mne po vojensku šťouchla do ramena. Ramenem si nadhodila pušku a vyšla ven, do slunce, nechala na mně, abych zavřel dveře. Obrátil jsem se a viděl ji zezadu, šla ke stáji, hlavu vztyčenou a hrud vypjatou.

Naplánuje-li vám útěk velitel policie, co vás má hlídat, „nemůže to zkrachovat“, jak řekla Jackie. Nebylo to vůbec žádné hrdinství, i když kanadský a po něm i evropský tisk z toho udělal kdovíco – jak to už novináři umějí. Ve všech interviewech, hlavně v Evropě, si mě pořádně podali a svorně chválili za „nápad“, který mi dopomohl k útěku. Pokaždé jsem jim odpověděl, že nápad nebyl můj, že pocházel od Burageové. Stejně jej přiřkli mně. Asi se jim to líp hodilo do krámu. Byl jsem ze všech uprchlíků nejznámější a veškerá sláva tedy padala na mou hlavu, jako na generála za bitvu, ve které zvítězili jeho vojáci.

Pravda bez všech pozdějších příkras je následující: moje úloha v celé záležitosti byla dělat to, co se po mně chtělo. Zásluhy mají pouze ženy: Burageová, která vymyslela léčku, a Jackie, která promyslela detaily a určila časový rozvrh.

Šlo pochopitelně jen o způsob, protože o útěku jako takovém v podstatě rozhodl hlavní štáb „našich“ někde ve Spojených státech, když se dozvěděl, že vakcína bude brzy připravena. Místní buňce bylo však ponecháno široké pole iniciativy a o způsobu a datu bylo rozhodnuto v Bluevillu na několika sezeních užšího výboru, z nichž žádné netrvalo déle než půl hodiny.

Když jsem se později ptal Burageové, kde „naši“ našli v Bluevillu místnost natolik bezpečnou, aby se tam mohli scházet, odpověděla mi, že v malém bazénu, když se koupaly děti. Dělaly tam takový rámus, že znemožnily odposlech. Načež se na mne podívala a oči se jí usmívaly: určitě sis myslel, že tam někoho drbeme… Ano, řekl jsem a opožděně se zastyděl. Smála se: že tam kdákáme jak slepice, vid?

– Přesně tak to vypadalo.

Burageová se znovu zasmála.

– To jsme taky chtěly. Viděly jsme, že se můžeme spolehnout na vaše sexistické reflexy, kvůli našemu kdákání si taky Mr. Barrow dobíral svou ženu.

– Cože. Mrs. Barrowová se účastnila užších schůzek?

Burageová se na mne podívala a v očích jí poskočily jiskřičky.

– Mrs. Barrowová šéfovala „našim“ v Bluevillu.

Chvilku mlčela, těšila se mým údivem.

– Právě Mrs. Barrowová získala Ritu. Přistihla ji, jak se hrabe jejímu muži v koši na papír. A Rita zas získala Jackie, už víš jak (zasmála se). A po Jackie další. Rita je na tuhle práci geniální. Vzpomínáš si, jak vyráběla panenky? Měla takřka neomylný čich na osamělé ženy, jejichž mateřský cit odolal bedfordovské propagandě. Nabídla jim panenku, a když správně zareagovaly, začala je zpracovávat.

V duchu jsem provedl znova sebekritiku. Věděl jsem o nějaké „aféře s panenkami“ mezi osamělými ženami v táboře a že Mr. Barrow nakonec, cituji, tu „směšnou zábavu“ zakázal. Pro mě i pro něho to byla podružnost. Nepřikládal jsem tomu důležitost. Teprve nyní objevuji veškeré politické implikace.

Uctivě jsem se na Burageovou podíval.

– K čemu došlo, když to Mr. Barrow zakázal?

– Ach, to bylo nádherné! řekla Burageová a oči se jí leskly. Ten starý kastrát neví, jakou službu naší věci vykonal! Svým zákazem udělal z panenky ilegální předmět a málem symbol odporu. Panenka se stala doslova zakázaným ovocem! Došlo k prohlídkám – Mrs. Barrowová nás na ně pokaždé upozornila – a vždycky se našly nějaké panenky. Jenže u koho? U špiclů a bedfordistek…, a tak jsme se jich zbavovaly. S panenkami to byl hotový blázinec. Všechny jsme je začaly potají vyrábět, šily na ně šatičky a prádélko. Osamělé ženy se potají scházely, povídaly a porovnávaly své „dětičky“. Dokonce i policistky tomu propadly! Jackie nad tím přivírala oči, vlastně jedno, objevovala mezi policistkami „matičky“, označovala je Ritě a ta se hned pustila do práce.

Zeptal jsem se Burageové, jak přišla na nápad s útěkem. Odpověděla mi: ze žárlivosti. Hrozně jsem žárlila, Ralphe, na všechny ženy kolem tebe, na Anitu, na Crawfordovou, na Helsingforthovou, na Jackie, na Pussy a hlavně na Bess! Ano, na Bess! Vím, že to je nesmysl. Ani nevím, proč jsem se na ni tak zaměřila. Nenáviděla jsem ji a přitom jsem ji v životě neviděla. Hlavně mi připadalo nespravedlivé, že co kurva může, počestná laborantka nesmí. Věděla jsem z tvého popisu (umíš to moc dobře), že Bess má zhruba mou postavu a korpulentnost, a budeš si možná ze mne utahovat, ale jednou večer v pokoji jsem ze sebe udělala Bess – falešné řasy, hodně podmalované oči, pusu jak od krve. Vtom přišla Jackie, hrozně se smála a došla pro blonďatou paruku, zabavila ji jedné policistce. Nasadila jsem si ji, Jackie Bess znala, kontrolovala ji u brány a potvrdila mi, že jsme si moc podobné.

Nadhodila, že takhle vyparáděná bych k tobě mohla v devět večer zajít a „provést malý odběr semene“, moc jsme se tím pobavily, rozváděly jsme to ze všech stran snad hodinu? Ta hra byla asi ventil sexuální frustrace, kterou jsme snášely za cenu mučivé úzkosti. Zkrátka té noci a taky potom se mi zdávalo, že jsem odstranila Bess, zaujala její místo, že ti klepu na dveře… Jak vidíš, Ralphe, není v tom nic tajného: nápad se zrodil z toho snu…

Nyní jak probíhal hodinu po hodině náš útěk.

V devět večer, po večeři, jsem Davovi řekl, aby se vrátil rovnou do naší ubytovny, sám jsem odešel do laboratoře a tam mi Burageová, bledá a napjatá, předala whisky s práškem na spaní. Vakcínu jsem nebral: dohodli jsme se, že se o to postará sama.

Ve čtvrt na deset jsem byl zpátky doma, přesněji vzato v Davově pokojíku. Tam, jak to Jackie chtěla, jsem se posadil, mlčky vzal kus papíru a tužkou napsal, k čemu má dojít a co má Dave dělat. Pak jsem mu lejstro podal a sledoval ho při čtení. Vstal, zrudl, vypjal hrud a oči se mu zaleskly. Měl jsem před sebou moc šťastného kluka. Dobrodružství Huckleberryho Finna pokračují, spolu s otcem bude hrdinou příběhu, který se neodbude na voru, ale v dodávce značky Ford a na souši. Postavím se nad ním a zezadu, přes rameno, mu prstem zdůrazním příkazy „našich“, které se ho týkají. Celý rozpálený si je dychtivě čte znova a podle toho, jak přitom ševelí rty, si uvědomím, že se je učí nazpaměť. Nejradši bych ho objal a dal mu pusu, včas si ale uvědomím, že by to moc neodpovídalo jeho představě dobrodružství a spíš by ho to šokovalo. Dojdu do kuchyňky pro zápalky a podám mu je. Dave vážně a málem nábožně papír spálí. Nechci krásnou chvíli pokazit tím, že bych ji protahoval. Odejdu od něho. Plácnu ho ale po rameni a mrknu na něho – doufám, že podle nejlepších filmových tradic strohého přátelství mezi muži.

Vrátím se do své místnosti, mám si s sebou vzít jen brašnu se záznamy, takže až do devíti nemám nic na práci.

Tri čtvrtě hodiny nečinného čekání, ty byly z celého útěku nejhorší. Kdybych byl kuřák, tak bych býval polykal nikotin. Stejně bych si asi ani neuvědomoval, že kouřím. Rozhodl jsem se, že místo abych chodil sem tam po místnosti, tak si lehnu na postel. A tam mne taky za pár minut přepadl pocit, nad kterým ještě dnes žasnu. Bloudil jsem očima po místnosti a najednou na mě padla prudká, málem bodavá lítost, že ji musím opustit. Přitom na ní nebylo nic přitažlivého. V zimě tu byla zima, v létě horko, nábytek jednoduchý, veškeré pohodlí žádné, osvětlení skoupé, z jediného

okna bezútěšný výhled na ostnatý drát a baráky policistek. A přece, kolik vzpomínek se k ní vázalo! Postel, na které jsem víc nocí probděl nebo strávil s nočními můrami, než abych si odpočal a vyspal se. Stolek z nepravého mahagonu, u kterého jsem často sedával, nečetl ani nepsal, a jen přemítal nad tím, jak jsem ponižován, srdce mne bolelo, jak jsem čekával na Anitu, nebo se oddával úzkostným myšlenkám na budoucnost. Stejně to ale byl můj koutek! Doupě, kam jsem zalezl a lízal si rány. Zůstane v něm trochu mé srsti, pachu, tepla a taky pár měsíců života.

Když Bess s Ricardem v devět zaklepali na dveře, byl jsem rád a málem nedočkavý, že si ulevím a odpočinu. Ricardovi jsem v kuchyňce nalil poslední sklenici mé nepřiotrávené whisky! A odešel jsem za Bess do mého pokoje. Nedokázal jsem se poddat její profesionální snaze, postěžovala si, že to jde nějak pomalu a že má asi „konkurenci“. Konečně jsme se vrátili k Ricardovi do kuchyňky a třesoucí se rukou jsem odemkl poličku, kde byla whisky od Burageové. Ujistila mne, že do ní dala jen neškodné prášky, ale stejně jsem si, jak jsem jim oběma naléval plnou sklenici, připadal jako travič. Když usnuli, hlavu na stole, poslechl jsem si jejich srdce a změřil tep.

– Tak to bychom měli, řekla Burageová, když vtrhla do mé kuchyňky, v paruce a zmalovaná, že jsem ji nepoznal, nač ještě čekáte, proč ještě na sobě nemáte Ricardův plášť?

To byl taky jediný okamžik napětí v celém útěku. V půl desáté bylo všechno připraveno. Burageová sedí za volantem dodávky, já vedle ní, bílou čepici staženou do očí, dělám že jsem namol, uvnitř je Dave zabalený i s hlavou do dek, napravo od něho v lednici, vedle Bessiných zkumavek – ty snad už budou zbytečné – jsou uloženy vakcíny.

Bílá dodávka zastaví u brány pod strážní věží. Stmívá se, světla v táboře ale ještě nesvítí. Burageová podá naše známky stráži, ta si je dlouho prohlíží, než jí jakoby nerada za ně vrátí naše občanské průkazy. Jsem schoulen na sedadle a na policistku mrknu jen koutkem oka, ale hned je mi jasné, že ta vyschlá tyčka s podobaným ksichtem bude dělat potíže. Podezřívavě se koukne okénkem dovnitř.

– Proč šofér neřídí?

– Protože je namol, řekne Burageová a chraplavě protahuje hlas.

– Jak to?

– Nemohu bránit zákazníkům, aby mu dali napít, řekne Burageová, neuvěřitelně se přitom podobá Bess.

– Kdo mu dal napít? zeptá se policistka jako u soudu.

– Doktor Martinelli.

– Podám hlášení, řekne policistka nevraživě (bůhví proč mě nemá ráda).

– Holka drahá, odpoví Burageová, kdybych nedovolila zákazníkům napít se a aby nalili Ricardovi, tak bych musela nechat řemesla.

Policistka zrudne. Rozhovor s ženou pochybných mravů jí není po chuti a ráda by něco provedla. Zatím ale nic nepodniká. Čím víc se na ni dívám, tím míň se mi ta její dlouhá brada a tenké rty zamlouvají. Vzteklá ženská.

– Musím podat hlášení i na šoféra.

– Jak libo, řekne Burageová.

A tu se dopustí chyby, od začátku vůbec první. Zařadí rychlost a spustí motor. Policistka řekne ostře:

– Vypněte motor, vystupte a otevřete boční dvířka.

Snažím se nepohnout, tělo se mi ale napne a srdce mi vyvádí jak splašené. Ticho. Burageová se vzpamatuje. Vypne motor a posměšně protáhne:

– Holka drahá, v lednici je jenom sperma.

Policistka zamrká, jako by jí někdo vlepil pohlavek. Ale neustoupí. Naopak.

– Slyšela jste, co jsem vám řekla.

– Pardon, řekne Burageová a zvýší hlas. To bych ráda věděla, kdo je tady za co zodpovědný. Nemáte žádný právo osahávat mý sperma v ledničce!

– Proveďte, co jsem vám řekla, pohrozí policistka.

– Dobře, když na tom trváte, tak zavolejte poručíka, řekne Burageová neuvěřitelně chladnokrevně. Otevřu jenom v její přítomnosti.

Jsem strachy a vzteky celý bez sebe, hlavně kvůli Jackie. Slíbila, že bude při kontrole. Všechno bude v háji její vinou. Co kde dělá?

– Vystupte si z vozu, řekne policistka suše.

Burageová poslechne, ale vytušila léčku. Jak vystupuje, otočí se, vytáhne klíče a strčí si je do kapsy.

– Dejte mi ty klíče, řekne policistka zuřivě.

– Holka drahá, odpoví jí Burageová, sperma patří federálu. Na to smím sahat jenom já.

Policistka provede něco nečekaného. Vezme do ruky pušku a namíří na Burageovou. Všimnu si, že se jí třesou ruce.

– Dejte mi ty klíče, řekne bezbarvě.

Vidím, že musím zasáhnout. Sklouznu za volant, na místo Burageové, jako by mne zmáhala opilost, opřu se hlavou o dvířka a řeknu s velice přibližným španělským přízvukem:

– Seňora soldáte, vy nesmíte střílet na seňoru Bess. Ona je vládní úředník.

– Neříkejte mi seňora, zařve policistka.

Ke všemu je taky bigotní.

– Ano, seňora, řeknu a tvářím se hloupě.

V tom okamžiku se opřu loktem o klakson na volantu a ozve se kratičké zatroubení. Byla to náhoda, ale hned jí využiju: padne na mne slabost, opilá hlava a ruce mi klesnou na volant. Klakson nepřestává jednotvárné a břeskně vytrubovat a přehluší policistku, která podle všeho na mne huláká příkazy a pohrůžky. Koutkem oka vidím, jak ze strážnice vybíhají policistky. Je jich pět nebo šest, zbraně v ruce a moc rozčilené. Poplach. Zmatek. Pokřik a do toho klakson. Všechny možné nadávky na mou adresu. Spousta rukou se mě snaží, a vůbec ne něžně, odtrhnout od volantu, rány padají, ale křečovitě se držím, dokud neuvidím Jackie. Přibíhá horempádem z tábora, rudá, oči metají blesky. Ozvou se povely. Strážný oddíl se rozpačitě vrací na strážnici. Policistka stojí v pozoru. Moc se naparuje. Burageová taky. A já s nimi. Jackie převezme klíče od auta, pošle policistku, aby rozsvítila táborové osvětlení, hlučně otevře a zas zavře boční dvířka dodávky, vrátí klíče Burageové a tiše a rozzlobeně řekne: Nedodrželi jste časový rozvrh, přijeli jste k věži o pět minut dřív.

Mrknu se na hodinky. Má pravdu. Může za to Burageová, měla hrozně naspěch, když jsem auskultoval spícího Ricarda a Bess. Narazím si bílou čepici a posadím se na své místo. Všimnu si, že krvácím z úst a že mě bolí dáseň. Ty roztomilé dívenky mi daly co proto.

Jedeme. Blueville a strážní věž zůstávají za námi, vzdalují se. Osušuji si zranění kapesníkem. V tom okamžiku se cítím hlavně ponížen – tím, jak se mnou zacházely, svým převlečením, svými kníry, zeleným odznakem, který mne pálí na hrudi. Vyhodil bych jej z okénka, kdybych se nebál, že znovu poruším příkazy. Loučení s Bluevillem není zrovna nejlepší.

Dodávka jede pomaloučku polní cestou, občas nadskočíme. Burageová si strhla paruku i závoj, potřásla havraními vlasy, obrátila se ke mně a náhle rozzlobeně řekla:

– Zjistila jsem, že máte-li běžet na pomoc synovi, tak jste schopen vyvinout iniciativu.

Trhnu sebou. To je vrchol! Vrchol nespravedlnosti! Jako kdybych nepomohl i jí! A jako kdyby mi „naši“, co vzali celou záležitost do rukou, ponechali sebemenší možnost rozhodování. Chytil jsem tě při činu, Burageová, při sexistickém reflexu! Jako se kdysi zacházelo svrchu s

ženami, tak se teď jedná se mnou, nikdo se mě na nic neptá, brání mi cokoliv podniknout a pak mi to vyčítají! Přitisknu si kapesník na rozbitý ret, beze slova se schoulím do kouta a dívám se všude, jen na ni ne. Dívám se do noci.

Mám před sebou chmurnou perspektivu: Dava a starost o něho. Ženu, co žárlí i na Dava. Druhou, se kterou čekám dítě, a co prchá s námi. Obě si na mne činí právo, i když proto, aby mne chránily. Málem bych zapomněl na svou něžnou legitimní manželku Anitu, se kterou, pokud vím, nejsem ještě rozvedený. Jako bych z jednoho vězení utekl do druhého.

Dívám se do noci. Dáseň mi krvácí. Občas vyplivnu trochu krve do kapesníku. Mé první minuty na svobodě jsou spíš trpké.

Zhruba dva kilometry od Bluevillu Burageová zastavila dodávku při pravém okraji cesty a zhasla světla. Čekáme a mlčíme. Objeví se džíp, v okénku se ukáže něčí hlava, je to Jackie, pomalu nás předjede a pokyne, abychom jeli za ní.

Po šesti sedmi kilometrech džíp sjel z cesty a vjel na stezku, která se vine mezi jedlemi. Stmívá se, ale světlo stačí, abychom mohli jet bez reflektorů, pak vyjedeme na mýtinu a rázem je světla o něco víc. Jackie vyskočí z džípu, přijde k nám a řekne rychle: nevystupujte, nemluvte a neděste se, uslyšíte-li střelbu.

Vrátí se k džípu, shodí ze sebe uniformu a navlékne si staré zelené džínsy s vytlačenými koleny a hnědý rolák s hnědožlutou páskou na levém rukávě. Utáhne si opasek s pistolí, pušku hodí na záda, uniformu stočí a hodí do džípu a odejde s vysílačkou v ruce. Zmizí mezi jedlemi.

Pak zas dlouho čekáme. Ozve se zběsilá přestřelka. Položím ruku na kliku a Burageová řekne:

– Kam jdete?

– Upokojit Dava.

– Zůstaňte, kde jste. Neslyšel jste rozkaz?

Pokrčím rameny, vystoupím z dodávky, otevřu boční dvířka a tiše řeknu Davoví pár slov. Nahmatám obličej: dýchá štěrbinou v pokrývkách, do kterých je těsně zabalený. Vysvobodím ho z dek a poslouchám. Výstřely se ozývají dál. Sednu si vedle Burageové, drsně mi řekne:

– Výborně! Na nic se neohlížejte! Bouchněte dvířky!

Co však znamená slabé bouchnutí v ohlušující střelbě? Je to tak nesmyslné, že na to ani neodpovídám. Jen bych skřípal zuby. V tom okamžiku se s Burageovou nemáme moc rádi.

Přestřelka slábne, ještě pár ojedinělých výstřelů a ustane docela. Těším se z ticha, i když vím, že potrvá, dokud si na ně nezvyknu. Znova dlouho čekáme, pak se ve tmě, která ještě nepohltila den, objeví Jackie, tmavá postava mezi jedlemi, bez vysílačky i beze zbraně, zato však se zářivým úsměvem, který je dobře znát, když přijde až k nám.

– A máme to za sebou! řekne nadšeně.

Nastartuje, otočí vůz a vrátí se na cestu, světla rozsvícená. Jedeme za ní. O tři kilometry dál nás zadrží ozbrojený hlouček, vlastně Jackie zastaví vůz. Světla dodávky naplno osvítí skupinu: dvacetiletí kluci a holky, oblečení jako Jackie, nazelenalé džínsy, hnědý rolák a páska na rukávě. Od skupinky se oddělí děvče a přiblíží se k dodávce.

– Ty jsi ten doktor od vakcíny? zeptá se vesele.

– To jsem já.

– Vystrč hlavu z okýnka, abych na tebe viděla.

Poslechnu.

– Bon, taťko, řekne a nakloní se ke mně, máš fajn ksicht, a políbí mne na ústa.

Nevím, mám-li být smutný z toho, jak mne oslovila, nebo se těšit z pusy. Řeknu, co mě zrovna napadne:

– Jak to jde, partyzáni?

Zasměje se.

– Výborně: líbáme se a bojujeme.

Znova se zasměje a odejde dlouhými kroky, pohupuje se v bocích. Asi nebyla moc mytá. Rty však měla svěží a pusa chutnala po trávě. Pomaloučku jedeme dál. Projíždíme kolem ozbrojené skupinky, zdraví nás zbraněmi v rukou. Poprvé jsem ucítil van svobody. Smířlivě jsem se podíval po Burageové. Seděla za volantem bledá a obličej měla křečovitě stažený.

Celnici na americké straně obsadila jiná ozbrojená skupina, početnější než předcházející, a už ne tak bujará. Zahlédl jsem mezi nimi několik „starců“. A zčernalé, unavené tváře. Třeba měli ztráty při útoku.

Kratší zastávka na kanadské celnici. Čekají nás, to je vidět. Světlo z baterky dopadne napřed na mou a pak na tvář Burageové a projdeme bez kontroly dokladů. Burageová si s ulehčením vydechne a po několika metrech dodávku zastaví.

– Ralphe, neřídil byste chvíli zas vy?

Vyměníme si místa, využiju toho a řeknu Davovi, ať se vyhrabe z dek a udělá si pohodlí. Máme před sebou pořád ještě Jackiin džíp, vedle nás a za námi houf děvčat na motocyklech. Ochrana pokračuje, tentokrát kanadská.

Vydatná přestřelka se ozve kdesi daleko za námi.

– Že by protiútok? zeptám se.

Burageová se podívá na hodinky a zakroutí hlavou.

– Kdepak. Třetí oddíl právě obsazuje Blueville.

Zvednu tázavě obočí.

– Co má ta operace za cíl?

– Má tři cíle, řekne Burageová, bledá a schoulená na sedadle.

Už z řeči je znát, jak je unavená, ze své metodičnosti ale nic neztrácí:

– Za prvé: zničit bluevillskou vysílačku. Za druhé: odvézt odtamtud nejvíc ohrožené osoby: Mrs. Barrowovou, Ritu, Grabela, Pierceho, Smitha a Stienovy. Za třetí: zmocnit se záznamů o Jespersenově výzkumu. Pochopitelně odvezou i Jespersena, ale jinak než ostatní, čekáme od něho, že bude svědčit a že provede sebekritiku.

Zmlknu. Obdivuji se jí. „Naši“ na nic nezapomněli. Dostane-li se na veřejnost Jespersenův výzkum, pak odpor proti Bedfordové získá mocnou zbraň.

Jsem ponořen v myšlenkách, když si Burageová přikryje obličej rukama, schoulí se a začne vzlykat. Na chvilku nevím, co si počít.

– Burageová…

– Dejte mi pokoj! procedí skrze prsty.

Povzbudivé to nebylo. Po chvíli natáhnu ruku a dotknu se jejího ramene. Hned mi ji však shodí.

– Nedotýkejte se mne, sexisto jeden! řekne v slzách.

– Zase! Co jsem to zas řekl…

– Neřekl nic, ale myslel si.

– Takže teď už mi čtete myšlenky!

– Ušetře mne své těžkopádné ironie.

Má ironie pochopitelně nemůže být jiná než těžkopádná.

– A co jsem si tedy jako myslel?

– To, že jsem ke strážní věži přijela o pět minut dřív, jste považoval za důkaz ženské lehkovážnosti…

– Vůbec ne. Bylo to taky moje chyba.

Už ji ale nejde zadržet.

– Na té mýtině, když jsem vám bránila, abyste šel uklidnit Dava, jste si řekl, že jsem necitlivá.

– Ale kde. Byla jste v právu vy a ne já…

– A když jsem se před chvilkou rozbrečela…

– Omyl! Napadlo mne jenom, že kultura, ve které po krk vězíme, dovolila zabrečet si vám a ne mně.

Podám jí kapesník, bílý jak holubice Noemova. Vzlykot se tišil. Ruce jí klesly, objevil se obličej. Posledních pár vzlyků a uklidnila se. Mně se taky svírá hrdlo. Ale co, i Homérovi hrdinové si občas zabrečeli.

– Ach, Ralphe, řekne Burageová, měla jsem takový strach, když mi ta potvora přikázala otevřít boční dvířka u dodávky!

– Výborně jste se z toho ale dostala.

– Kdepak já, Ralphe, vy jste zachránil situaci. Byl jste vynikající! A bylo to tak nečekané! Myslela jsem, že když jste tak přecitlivělý, tak budete i trochu zbabělý.

– Díky.

Neslyší mě. V hlavě i na rtech se jí vůčihledně množí mé přednosti.

– Chudáčku Ralphe! Jak jsem se o vás bála! A vy jste tak stoicky snášel ty rány! Visel jste na volantu jako malý buldok!

– Toho „malého“ jste si mohla odpustit.

Zasměje se, přisune se na sedadle blíž ke mně a hodí mi lodní lano. Chytím je do pravé ruky. Blíží se přístav. Poklidná voda. Krásný vánek. Přistáváme ve dvou. Všimnu si, že už nejde o to, zda „jsem schopen vyvinout iniciativu, jen když běžím na pomoc svému synovi“. Ticho. Naše stěžně se kolébají klidně vedle sebe.

Musel jsem jí pustit prsty. Na řízení potřebuji obě ruce. Ohlušený burácením motocyklů těžko bych zvládl podobný hovor.

Po třech hodinách jízdy džíp dorazil na přistávací plochu – bylo to asi vojenské letiště – a tlama nákladního letadla spolkla dodávku. Asi ji budou potřebovat jako „důkazový materiál“. Předtím jsem vytáhl Dava z dek. Spal!

V letadle se ale zničehonic probral. V trojúhelníkovité tvářičce má velké, černými řasami stíněné, živé inkvizitorské oči. Chce se mi hrozně spát a jsem vděčen Jackie, že se ho ujala a povídá mu nějaké dlouhatánské příběhy. Natáhnu se na sedadle, připoutám a zavřu oči.

– Ralphe, řekne Burageová a sedne si vedle mě. Teď není čas na spaní. Mám pro vás práci.

Otevřu oči. Burageová v novém vydání: přečesaná, hladká tvář, pohyby hbité, řeč jasná. Svěží, jako by se vyspala a vykoupala.

– Ralphe, tady je text vašeho prohlášení v kanadské televizi. Nesmíte to pochopitelně přečíst, ale předstírat, že improvizujete. Let trvá půl hodiny. Interview bude hned po přistání. Za půl hodiny se to naučíte nazpaměť.

– Myslíte na všechno! řekl jsem ne zrovna v dobré náladě. To jste sepsala vy?

– Ale kde! Bylo to vypracováno na mnohem vyšší úrovni. Snad jste si nemyslel, že si budete povídat, co vás napadne.

– Nejsem přece hlupák!

– No tak, Ralphíčku drahý, už se nezlobte.

Něžně zdůrazní zdrobnělinu a jak se skloní, pohladí mi tvář svými nádhernými havraními vlasy. Přičichnu k nim a poprvé si uvědomím, že jsou umyté a navoněné. Díky bohu, ženskost ještě nevymřela. Napadlo by muže, aby si před útěkem umyl vlasy? Podívám se na Burageovou. Znova mě uchvátí její nezdolné ženství.

Hrubě se říkává, že muž vnikne do ženy. Nešlo by ale říct, že žena „obalí“ muže? Právě to dělá Burageová – v této fázi ovšem jen psychologicky. „Obaluje“ mne – a je to moc příjemné – svými vlasy, očima, úsměvem, prsty. A taky hlasem, abych nezapomněl.

Pak pokračuje:

– Hlupák nejste, politicky ale velice naivní. Máte herecké nadání. Ralphe, perfektně to odehrajete. Musí to být. Všechno bylo zváženo. Každé slovo je důležité.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

A taky bylo. Týden po mém prohlášení uvalil Kongres Spojených států na prezidentku Bedfordovou žalobu.

Nečiním si proto nárok na slávu. Má zásluha je mnohem skromnější: vedl jsem tým, který vyrobil vakcínu proti encefalitidě 16. Jinak jsem byl jen nástroj v rukou „našich“. Nástroj obdařený omezenou akceschopností, dixit Burageová, a přitom vybavený jistou iniciativou.

Byl jsem nakonec jen důležitým prvkem odhalení, jež způsobilo pád Bedfordové. Dosvědčil jsem, že Bedfordová předstírala, že mé výzkumy subvencuje, zatímco se dohodla s Helsingforthovou, že vakcína průmyslově vyráběna nebude.

Mé svědectví by nakonec ani nemělo takový dopad, kdyby je v kanadské televizi nepodpořila Mrs. Barrowová. Vyslechla totiž rozhovor svého muže s Helsingforthovou, který potvrdil spiknutí nejen proti vakcíně, ale i proti mé osobě.

Jespersen se dostal „našim“ do rukou a jakmile se ocitl živ a zdráv v Kanadě, odřekl se bedfordismu a zveřejnil cíle výzkumu, který řídil: udělat z caladia seguina tekutinu bez barvy, chuti a zápachu.

Jeho sebekritika se odbyla formou tiskové besedy v kanadské televizi a smečka zdejších novinářů si ho jaksepatří podala. Bránil se chabě, ale to právě učinilo jeho obhajobu věrohodnou: řekl, že neměl jasno v tom, jak by Bedfordová mohla jeho objevů zneužít. Dělal dojem výborného chemika, který ale mimo chemii nevidí nic a který pro osobní pohodlí nebo z nedůvtipnosti si vybudoval zeď mezi vědou a vlastním svědomím.

Nakonec „naši“ předvedli v kanadské televizi i překvapení v podobě dalšího svědka. Byla to Alina Murdocková, prezidentčina poradkyně v Bílém domě, dvacet osm let, svobodná. Do všech podrobností, s fotokopiemi a magnetofonovými pásky, odhalila finanční transakci, podle které se Helsingforthová zavázala prezidentce, že vakcínu proti encefalitidě 16 nedá do výroby.

Svědectví velice zapůsobilo na světové veřejné mínění: všechny části stavebnice zapadly do sebe a obraz byl naprosto jasný. Vláda Bedfordové ve jménu upadlé filozofie podnikla řadu opatření zaměřených výhradně na

odstranění nebo nechránění mužského obyvatelstva Spojených států, což je totéž.

Čekal jsem, že zavolají i Jackie, aby dosvědčila pokus Helsingforthové o vraždu na mé osobě. Nedošlo k tomu a Burageová mi vysvětlila, že „naši“ se rozhodli pomlčet jak o mých osobních vztazích k Helsingforthové, tak i o tom, jak skončila i s Audrey. Nevyslovená teze „našich“ byla taková, že na Césarovu ženu, v tomto případě na mne, nesmí padnout stín podezření a že můj obraz by příliš utrpěl krutostí a erotičností celé epizody[10]. Nakonec je třeba zdůraznit, že celá operace proti Bedfordové by se neobešla bez účinné podpory ottawských úřadů.

„Naši“ udržovali už dlouho velice úzké styky s prezidentkou Colette Lagrafeuillovou, jejíž epištolami idylu s francouzským prezidentem mi vylíčila Anita a která byla, stejně jako ten, s nímž si dopisovala, osobnost zcela mimořádná. Už jenom vzhledem. Nikdy předtím nebyl francouzský výraz „petit“ se vším, co má ženského v konotaci a něhyplného v úzu, pro označení lidské bytosti použit výstižněji. Francouzští Kanaďané, vděční prezidentce, že má „jejich jméno“, jí velice mile říkali „kousíček ženské“. Bez podpatků, nosila ty nejvyšší, neměla víc než půldruhého metru. Byla ale tak hezky rostlá a tak vnadná, že vypadala urostlejší než všechny osoby, které kolem sebe měla a které byly všechny větší. Když jsem jí byl představen – setkali jsme se několikrát, chtěla se se mnou poradit o svých drobných nervových potížích – uchvátila mě jemnost její matné a přitom růžové pleti. Neměla zrovna klasický nos, spíš rozpláclý pršák, nijak ji ale nehyzdil a naopak dodával uštěpačný výraz. Nejlepší na konec: její půvab zvyšovaly sice krátkozraké, černé, ale nesmírně půvabné oči. Brýle skoro nikdy nenosila.

Lagrafeuillová byla libistka, s fanatismem Bedfordové ale neměla nic společného. Její analýza vztahů mezi mužem a ženou byla velice odlišná od analýzy takové Deborah Grimmové. Misogynství mužů je podle ní všeobecný a povrchní předsudek, který se těžko odstraňuje, protože to není racionální postoj, ale produkt určité kultury. Nezazlívala tudíž mužům jejich sexismus: byl jim vnucen určitým typem civilizace a pokud jejich činnost ovládal, tak si to většinou neuvědomovali. Odpovídat na jejich misogynství misandrií bedfordovského typu by bylo šílenství. Muže není třeba nenávidět,

[10] "Naši" se zřekli i Stienova svědectví o klonech. Podle Stiena nechtěli zdiskreditovat výzkumy nebezpečné' pouze v bedfordovském kontextu

ale převychovat je. Mened, not end[11], říkala Lagrafeuillová a sama měla moc ráda lidi včetně mužů a s hrůzou odmítala „parthenicky unisexuální stav“, v němž se zalíbilo Bedfordové.

„Kousíček ženské“ byl velice kurážný. Když za její aktivní spolupráce propukl skandál Martinelli, odolávala velice pevně nátlaku a pohrůžkám své mocné sousedky. Hned po mém prvním interviewu v kanadské televizi spustila Bedfordová palbu naplno. Hromadné sdělovací prostředky pod její knutou ze mne udělaly bezohledného chlapa, který firmě Helsingforth ukradl vakcínu, co jí patřila, ale zahrnul taky podlými pomluvami Bílý dům, pošpinil jméno své zaměstnavatelky, podvedl ji a měl pravděpodobně prsty i v jejím záhadném zmizení. Bedfordová současně požádala Kanadu, aby vydala mne, Mrs. Barrowovou, Jespersena a Alinu Murdockovou. Když se tak nestalo, odvolala svého velvyslance a pohrozila Lagrafeuillové hospodářskou blokádou a vojenskými represáliemi.

Popravdě řečeno začít v té době vojenskou operaci v klasickém stylu proti Kanadě by nebylo tak lehké. Jakmile byla moje odhalení jednou zveřejněna, přejaly je a šířily ilegální vysílačky, které „naši“ zřídili na území Spojených států, a miliony brožur a letáků. Protibedfordovští partyzáni současně zahájili všude akce a zatlačili do obrany vládní ženské policejní oddíly, v nichž se množily dezerce.

Bedfordová však po celý týden, co předcházel její obžalobě, vydávala stále hysteričtější a bojovnější prohlášení a nastaly obavy, že opravdu sáhne k apokalyptickým represáliím, pak ale prezident Defromont uspořádal v Paříži tiskovou konferenci, kde oznámil, že vzhledem k závažnému nebezpečí, jež hrozí Kanadě, francouzské atomové ponorky křižují podél kanadských břehů a že Francie – podle jeho vlastní formulace – „nebude přihlížet se založenýma rukama“, bude-li její spojenec napaden.

Probedfordovský tisk marně pořád pranýřoval francouzské chvastounství, prokanadský šovinismus a neustálé vměšování do vnitřních záležitostí Spojených států jménem světového veřejného mínění. V Anglii, jejíž zahraniční politika byla už od dob druhé světové války úzce spojena se zahraniční politikou Spojených států, Times v úvodníku shrnuly všeobecný dojem asi tak, že jakkoliv je arogance francouzského prezidenta – „francouzského krále, co se považuje za pánaboha“ – často nesnesitelná, tentokrát je třeba přiznat, že strčil ruku do horké kaše. Za tímto nejasným

[11] Reformovat, ne zničit

lidovým rčením se však skrývala naléhavá demarše britského předsedy vlády Bedfordové – ten do horké kaše spíš foukal – aby proti členskému státu Commonwealthu nebyla podniknuta žádná vojenská akce.

Obvinění Bedfordové Senátem Spojených států a Nejvyšším soudem na společném zasedání za předsednictví prezidenta Nejvyšší soudní komory naštěstí všechny obavy zcela rozptýlilo. Bedfordová se sice i nadále těšila veškerým výsadám výkonné moci, ale bylo jasné, že její morální autorita je příliš otřesena a politická moc příliš ochromena, než aby v oblasti zahraniční politiky mohla vůči svému severnímu sousedu podniknout nějakou závažnější iniciativu.

Proces se měl podle všeho táhnout a já jsem se připravoval na dlouhý pobyt v Ottawě. Ve skutečnosti to dopadlo jinak, ale zatím jsem se těšil z toho, že se moje vakcína začala vyrábět a že se začalo i očkovat. Všeobecně se epidemie považuje za zvládnutou, je-li v zemi očkováno třicet procent postižitelných osob. Vždycky mě překvapovalo, jak je toto číslo skromné, i v tomto případě se ale ukázalo coby průkazné. Statistika úmrtí na encefalitidu 16 se v Kanadě neustále snižovala, úměrně tomu, jak se počet očkovaných blížil osudovým třiceti procentům. Jakmile byla jednou překročena tato hranice, byl každodenní výskyt zanedbatelný.

Tyto údaje byly šířeny ilegálními vysílačkami „našich“ po Spojených státech a vyvolaly bouři hněvu proti Bedfordové. Za normálních poměrů by se hněv veřejného mínění určitě z velké části obrazil i v tisku, na ten však byla uvalena výjimečná opatření Bedfordové, a tak se choval netradičně bázlivě. Násilí tudíž bylo jediným prostředkem, jímž se mohly vyjádřit obrovské davy, které ve většině amerických měst vyšly do ulic a na náměstí a vyžadovaly dovoz kanadské vakcíny a demisi Bedfordové.

Události znovu potvrdily starou zkušenost, že k tomu, aby při manifestaci došlo k obětem na lidských životech, stačí, aby zasáhla ozbrojená policie. Ve většině velkých amerických měst došlo sice jen ke škodám na majetku a manifestace se odbyly bez krveprolití, to však jen díky tomu, že ženské policejní oddíly byly příliš zaměstnány bojem proti partyzánům na venkově, než aby mohly zasahovat ve velkých městských centrech. Naproti tomu ve Washingtonu, kde Bedfordová soustředila oddíly na svou ochranu, se manifestace zvrhla v šarvátku a ze šarvátky v opravdový boj. Hrozila lokální občanská válka s obvyklými oboustrannými krutostmi.

Černošské obyvatelstvo, které mělo ve Washingtonu početní většinu, v prvních dnech nečinně přihlíželo, pátého dne ale náhle povstalo a vtrhlo do města. Šuškalo se, že Bedfordová kapitulovala před Senátem a Martinelliho

vakcína se má začít brzy dovážet, to že ale nesmí proniknout na veřejnost a očkovat že se budou pouze běloši. Bedfordová prý vydala příkaz, aby zaměstnavatelé na pracovištích potají černochům podávali caladium seguinum bez barvy, chuti a zápachu, o kterém věděli, že se připravovalo.

Později jsem se dočetl, že ty „zprávy“ se vůbec nezakládaly na pravdě a „naši“ že za ně nenesou tu nejmenší vinu. Vznikly živelně z morálního vypětí, zaviněného posledními událostmi a staletým pocitem nejistoty. Příznačné bylo, že v době vrcholící epidemie došlo ve většině států k jakémusi příměří mezi bělochy a černochy. Příměří však skončilo, jakmile vyvstal problém prevence nemoci. Ještě než se vakcína ve Spojených státech vůbec objevila, američtí černoši se už domnívali, že není pro ně.

Náčelnice ženských policejních oddílů ve Washingtonu Evelyn B. Cropperová se dopustila velké chyby, její jednání nelze označit jinak než jako rasistické. Největší sílu svých oddílů použila k tomu, aby kladly odpor postupujícím černochům, kterých bylo sice hodně, ale byli neozbrojeni, a oslabila tak oddíly bojující proti partyzánům bílým, kteří byli naopak dobře vyzbrojeni kulomety, ručními granáty a hazukami. Partyzáni si toho samozřejmě všimli a kde to jen šlo, s plnou silou zaútočili na oslabené vládní jednotky. Stačilo pár hodin prudkého boje, aby se zmocnili parku u Bílého domu.

Jakmile byli pány Bílého domu, jejich vzrušení opadlo. Neopovážili se vkročit do budovy, se kterou bylo spojeno tolik slávy, mlčky, rozpačitě, s nábožnou úctou se na ni dívali. Nevěděli co s vítězstvím, a jelikož neměli v úmyslu svrhnout vládu Spojených států a tím méně prezidentku, požádali, aby přijala jejich delegaci.

Přijala je vsedě, v Oválném salonku, za zavřenými dveřmi i okny, a vůbec nedala najevo vzrušení. Požádala, aby jí napřed předložili seznam členů delegace. Povstalci kupodivu respektovali protokol a poslechli. Seznam prošel řadou rukou, dostal se k Bedfordové a ta si jej pozorně pročetla. Bylo v něm pět jmen. Čtyři ženy a jeden muž. Bedfordová se zeptala, je-li ten muž Áčko, a když obdržela zápornou odpověď, zbledla vzteky a stroze odmítla delegaci přijmout.

Došlo pak k něčemu, co se dalo docela dobře předvídat. Bílý dům byl obsazen, pár policistek sice v sebeobraně vystřelilo, ale zabili je, vylomili dveře a honili Bedfordovou z jedné místnosti do druhé. Ve zmatku, který pak nastal, vypadla prezidentka z okna, byla-li to vražda, sebevražda nebo náhoda, to se už zjistit nedá.

Bedfordová byla zvolena Shermanovou viceprezidentkou a po jeho smrti se stala prezidentkou. Po její smrti měla podle ústavy do Bílého domu nastoupit předsedkyně Senátu.

Žena, která převzala po Bedfordové řízení nejmocnějšího státu světa, byla na veřejnosti skoro neznámá. Jmenovala se Elizabeth Hopeová. Rozvedená, znovu provdaná a pak vdova hned v prvním týdnu epidemie, čtyřicet osm let, vychovala čtyři děti a než se stala senátorkou, úspěšně řídila továrnu na výrobu konfekce.

Téhož dne, kdy nová prezidentka Spojených států skládala přísahu, odletěla skupina ottawských emigrantů letadlem do Washingtonu. Burageová, Barrowová a Jackie jásaly. Jejich nebezpečný a odvážný boj skončil vítězně. Začínal nový život, pro ně i pro Spojené státy. Elizabeth Hopeová, obezřetná vůdkyně antibedfordovské opozice v Senátě, byla jednou z ilegálních vedoucích „našich“.

Můj soukromý život byl oproti těmto významným událostem sice relativně nevýznamný, ale chci se o něm zmínit, protože tak jako já žily miliony mužů, co ve Spojených státech všechno přežili: převzetí moci „našimi“ totiž obrátilo můj život vzhůru nohama, pochopitelně zas úplně jinak než za Bedfordové.

Předzvěstí toho, co mne čeká, byla hned první noc po mém útěku do Ottawy. Ve dvě hodiny v noci jsme dostali v hotelu mimo město k dispozici dva dvoulůžkové pokoje oddělené koupelnou, v parku kolem bylo plno stráží. Jako správně ctnostný Američan jsem navrhl, že budu v jedné místnosti s Davem a druhou že přenechám Jackie a Burageové. Usmály se, podívaly se na sebe spiklenecky a na mne povýšeně – jako kdyby ze zdvořilosti nebraly na vědomí, jak je můj návrh pokrytecký. Jackie řekla kategoricky:

– Nic takového. Musím Davoví něco dopovědět. Budu v pokoji s ním. A vy v druhém s Burageovou.

Tak to taky bylo. Sám pámbu ví, jak jsem na ten okamžik čekal. Přišel a já jsem se cítil příliš vyčerpaný, než abych jej mohl řádně vychutnat. Když jsme zůstali sami, Burageová se po mně koukla, jen jednou a chladnokrevně, za což sklízí můj obdiv, a vzala to realisticky: zvedla sluchátko a požádala v recepci, aby nás probudili v šest ráno.

– Do té doby, řekla, když zavěšovala sluchátko, necháme chudinku, aby se vyspal.

Uběhl týden. Noci mi připadaly krátké a dny dlouhé. Dnes se usmívám, když pomyslím, jakou jsem tehdy kráčel mentální krajinou, a porážky a

bolesti jsem měl za sebou, měl jsem Burageovou a ta byla přesně to, co si muž „v každém směru“ může přát. Navíc ji měl rád i Dave, získala si ho, byla mateřská a šikovná. Zkrátka, Burageová, Dave a já na jedné lodi jsme s příznivým větrem v plachtách pluli k obzorům. Štěstí ve třech, „rodinná buňka“, ostrůvek poklidu ve všeobecném chaosu.

Třetího večera, když Burageová, post amorem, měla hlavu na mém rameni, jsem řekl:

– Anita mi snad s rozvodem nebude dělat žádné potíže.

– Chceš požádat o rozvod?

– Co nejdřív. Divíš se tomu?

– Vůbec ne.

Ticho. Pak pokračuje:

– Nedivím, ale k čemu by to bylo?

Odsunu se, podepřu o loket, podívám se na Burageovou a řeknu bezbarvě:

– Ty mě nemáš ráda natolik, aby sis mě vzala?

– Miluji tě, a to stačí.

– Ne ale tolik, aby sis mne vzala, vid?

– To s tím nemá nic společného.

Ticho. Pak pokračuji:

– Mám dojem, že když někdo někoho miluje, tak s ním chce taky žít.

– S tím také počítám, řekne Burageová a potutelně se na mne zadívá.

– Ale bez svatby.

– Přesně tak.

– Proč to?

– Ralphe, podívej se, tradiční monogamní sňatek, to je něco naprosto překonaného.

Je-li to tak nebo není, o tom já nic nevím. Tyhle řeči ale nemám rád. Nejsem na pevné půdě. Bažiny. Bahno. Člověk se v tom může hodiny čvachtat. Co nejrychleji vyklouznu z teoretických bažin a začnu konkrétně.

– Co uděláš, budeme-li mít dítě?

– A co s dítětem udělá Jackie?

Podívám se na ni zaraženě. Jak jsme na to mohl zapomenout! Všechno si přece řeknou! To jenom přede mnou se všechno tají! Jako před malým děckem… Jako před dítětem, které jsem udělal Jackie, které si vlastně ode mne nechala udělat. Je to sice jedno, ale s iniciativou jsem to v té bouřkové noci nepřeháněl…

– To nevím, řeknu rozpačitě. Neptal jsem se jí na to.

– Asi to, co bych udělala i já, řekne Burageová. Dala bych mu své jméno a vychovala je.

– Bez mé pomoci?

– S tvou pomocí, pokud bys chtěl a pokud bychom byli spolu.

– A kdybys mne opustila?

Nečekaná reakce: Burageová zasype mou šíji něžnými polibky.

– Jak jsi milý, Ralphe! Ani tě nenapadne, že bys mě taky mohl opustit ty!

Sevřu ji v náručí. Dojmu se nad ní a taky nad sebou. Vlastně ani nevím, nad kým z nás dvou. To nic. Netrapme se tím. Nechme anděla, ať přelétává nad námi. A doufejme, že nad námi často rozestře svá blankytná křídla. Vděčně se na Burageovou podívám. Konečně někdo, kdo si váží mých dobrých vlastností. Ne jako Anita. Anitě stačí odškrábnout trochu šarmu a hned je tu tvrdý podklad. Závisí to asi na nose. Anitin nos, drobný, orlí a trochu špičatý, sama říká „jemně cizelovaný“, se mi vždycky spojoval s jistou citovou chudobou. Ubezpečivější je kulatý nosík Burageové nebo pršák Coletty Lagrafeuillové.

– Dobře, jestliže se rozejdeme, pokračovala Burageová, pak jedna věc je jistá. Vzala bych na sebe výchovu dítěte, od nikoho bych pomoc nežádala.

– Takže žádné alimenty?

– Nic takového. Ženu finanční závislost na muži ponižuje. Musí se osamostatnit vlastní prací.

– A právo na návštěvy u dítěte?

–… není žádné právo, řekne živě, a taky nijak nesouvisí s alimenty. Byla by to vzájemná dohoda.

Odmlka. Pak řeknu:

– Přesto mám dojem, že bych byl podřadnější a nezodpovědnější složkou dvojice. Měl bych s tebou dítě, ale neměl bych vůči němu žádné povinnosti.

– A taky žádná práva.

– Byl bych tedy cizí člověk?

– Vůbec ne. Věnoval by ses mu, jenom pokud bys sám chtěl. Přišel bys o dvojí poručnictví: nad svou ženou a nad svým dítětem.

– To znamená, řeknu příkře, že veškerá moc přejde do rukou matky?

– Ano.

Nebylo to řečeno sice stroze, ale zato rozhodně.

– Byl by to tedy matriarchát?

– Ano.

Napřed musím strávit obě ano a pak řeknu:

– Nevznikla by tím ale určitá nerovnoprávnost mezi mužem a ženou, přesně naopak, než tomu bylo?

– Vznikla, přizná Burageová, to je pravda. Jistá nespravedlnost v tom je. Diskutovaly jsme o tom. Ale co se dá dělat? Jedna jak druhá si myslíme, že osvobození ženy za to stojí.

– To je ale pohodlné, řeknu, a taky snadné smířit se s nespravedlností, když z ní plynou výhody…

Burageová mi neodpoví. Nemohu říct, zda se rozhodla přenechat mi „poslední slovo“, nebo zda si řekla, že bude lepší nedbat na můj odpor a dělat hluchou. Jde-li o hluchotu předstíranou, musím chtě nechtě přiznat, že je to bohužel taktika výrazně mužská: zdvořilé nedbání, pobavená shovívavost muže vůči staletým požadavkům ženy.

Tím to ale nekončí. Ještě než byla Bedfordová obviněna a „naši“ se ve Spojených státech dostali k moci, šel jsem v Ottawě v mém soukromém životě od jednoho překvapení k druhému.

Osmého dne jsem měl co dělat pozdě do noci a zavolal jsem do hotelu, aby ti tři na mne nečekali s večeří. Když se konečně vrátím, v pokoji je tma a dveře nejsou zamčené. Nechci budit Burageovou. Nerozsvítím a jdu do koupelny svléknout se a osprchovat. Pořád potmě jdu k posteli, abych si odtamtud vzal pyžamo. Není tam. Pokojské v hotelu je umějí důmyslně schovat.

Zmáčknu knoflík stolní lampy a vidím něco, z čeho na pyžamo úplně zapomenu. Ve vedlejší posteli vykukují zpod pokrývky světlé vlasy. Rázem poznám barvu i účes.

– Jackie! řeknu.

Vystrčí hlavu, zamžourá očima a ze všeho nejdřív se dá do smíchu. Ta holka má šťastnou povahu.

– Jackie, co tu děláte!

Směje se dál.

– Ach, Ralphe! řekne. Vy se ale tváříte! Že jste ale směšný! Nahý mužský by se nikdy neměl tvářit udiveně. Změna je život!

– Jackie, kde je Burageová?

– Ve vedlejším pokoji. Kde by byla?

– S Davem?

– Ne. Dave má teď pokoj sám pro sebe. Bylo mu velice trapné, že musí sdílet místnost s dámou.

Ulevilo se mi. Jsem možná staromódní, ale byl bych nerad, kdyby si Dave kladl příliš mnoho otázek.

– Ale, řeknu, z toho ještě nevyplývá, proč jste tady.

Směje se na celé kolo.

– To je ale otázka, doktore! Musíte přece pokračovat v započatém studiu! Nebude to snad první noc, co spolu strávíme.

– A co Burageová? řeknu. Souhlasí s tím…?

Vyprskne.

– Ale ovšem, Ralphe! V kterém století žijete? Určitě to teď pokládáte za cizoložství. A proč ne rovnou za hřích, když už jste v tom! Měl byste se stydět, Ralphe! Máte hlavu přecpanou starými, monogamními frázemi…

Zmatený, vyplísněný, zesměšněný, a proč bych neřekl, taky zklamaný, přestanu se starat o pyžamo – k čemu by mi bylo? – vlezu si do své postele. Jackie je v tu ránu u mne. Ano, zklamaný. Dobře vím, tolikrát jsem o tom snil, jak je změna vábná. Ale ne ted1! Když celý zmámený objevuji Burageovou. Jistě, Jackie je pěkná zdravá holka, ale naprosto a zcela bez tajemství. Jde si za rozkoší, jako správný voják mašíruje ke kanónu. Ruší prostě mé líbánky s Burageovou a všechny ty rozkošné a křehké slasti, jež si od nich slibuji. Na druhý den hned zrána Jackie, svěží a odpočatá, byla tak hodná, že šla Davoví ukázat město, a jak se holím v naší společné koupelně, objeví se Burageová v černém županu se zlatým ornamentem, nádherně se na něm vyjímají její havraní vlasy. V Ottawě je k dostání tak pěkné zboží? Na militantní libistku je nějak moc elegantní. Ale proč ne? Hltám ji očima, postavila se vedle mne, mléčné paže jí vyklouzly ze širokých rukávů a energicky, metodicky a pečlivě si hřebelcuje tu svou nádhernou hřívu. Dívám se na ni v zrcadle před dvojitým umyvadlem. Hezký obrázek, řekl bych archaický, kdybych se nebál, že budu nařčen ze sexistické nostalgie. Jackie je úplně jiná, ledabyle si pročísne krátké vlasy a hvízdá si při tom.

– Dobrý den, Ralphe, řekne Burageová klidně. Vyspal ses dobře?

Tón je věcný, ani trocha vyzývavosti.

– Býval bych se vyspal líp, kdyby mi nevyměnili společnici. Pochopitelně bez mého vědomí.

Kratičký úsměv, pořád ještě milý.

– Promiň, Ralphe, chtěla jsem ti sama povědět, jak jsme se rozhodly. Vrátil ses ale pozdě a mně se hrozně chtělo spát. Vzala jsem si prášek.

– To je přesně ono, řeknu trpce. Oznámí mi, jak se rozhodly. Samozřejmě beze mne.

Pořád se sice ještě usmívá, ale že by už přecházela do útoku?

– Ralphe, nejsi náhodou tak trochu pokrytec? Především, Jackie se ti líbí. Už jsi s ní spal. Dřív než se mnou. V té slavné malé chatě.

– Iniciativa vyšla od ní.

– Ale to je přece dětinské, Ralphe! Nezáleží na tom, od koho! Na výsledku to nic nemění.

Odmlka.

– Ale přece jen, Burageová! S tvým souhlasem! Myslel jsem, že jsi žárlivá.

– Já a žárlivá? diví se Burageová.

Jenže oči se jí přitom smály. Ty dvě ženské si ze mne utahují, to je jasné. Připadám si vedle nich jako nenapravitelně komická figurka, dětinský, zpozdilý staromilec. Zkrátka, kdyby mě neměly rády, tak by mnou musely pohrdat. Rády mě totiž mají. Jistě! Toho malého Ralpha, co je tak naivní a sentimentální. Pořád by jen dokazoval svou latinskou mužnost. Protože ta je samozřejmě latinská. Jižní Evropa má taky něco do sebe.

Půjdu na to taky s klidem.

– Pokud si dobře vzpomínám, v Bluevillu jsi strašně žárlila. Dělalas mi výstupy.

– Copak v Bluevillu! řekne Burageová.

Položila svůj kartáč na vlasy na umyvadlo. Má jiný obličej. A hlas taky.

– V Bluevillu, Ralphe, byla úplně jiná situace. V Bluevillu si na své přišla každá, jenom já ne. Bess! Jackie! Kdepak, na Blueville hned tak nezapomenu! Trpěla jsem tam nepředstavitelnou sexuální frustrací. Noc co noc jsem si v posteli lehla na břicho a potmě tě volala. Ach, Ralphe, na to nezapomenu, oběma rukama jsem držela pokrývku a tiše jsem si opakovala: Udělej mi dítě, Ralphe, udělej mi dítě!

Dojalo mne to. Vypnu holicí strojek a jsem tak roztržitý, že ho nevyčistím a uložím do pouzdra. Podívám se na Burageovou. Nádherné vlasy, modré oči, mléčnou pleť, nezapomeňme na ubezpečující nosánek, to všechno v šarmantním černozlatém županu. Pocítím chuť do života. Ale zrovna když se ji chystám obejmout, vzrušení opadne. Vzpamatuji se: mám vůbec právo ji dnes ráno políbit? Jak se o mě ty dvě ženy budou dělit? Každá po týdnu? A když budu zrovna patřit jedné, budu mít právo pomazlit se s druhou?

Ovládl jsem podrážděnost, vyndal z pouzdra strojek a začal jej čistit.

– Burageová, říkej si co chceš, ale já nevěřím, že bys mne postoupila Jackii nějak ráda. Včera sis vzala prášky na uklidnění, i když jsi jinak proti tomu.

Vezme do ruky kartáč, jsem jenom mužský, ale ne zas tak hloupý, abych neviděl, že je už učesaná.

– Tak ty si myslíš, řekne maličko zastřeným hlasem a vyhne se mému pohledu v zrcadle, že mi to těmi řečmi nějak usnadňuješ?

Krátká, zato tíživá odmlka. Nechci využít výhody, kterou jsem získal, ale nakonec přece jen lhostejným hlasem pokračuji:

– Proč to děláš, když se ti to nelíbí?

Sevře rty, v modrých očích se zableskne, hříva se zatřese, Gorgona nebo Menada, vyberte si. Na mou hlavu se snáší bouřka.

– Že jsi ale lehkomyslný, Ralphe! A nezodpovědný! Politický analfabet! Vůbec si neuvědomuješ situaci. Spojené státy přišly o obrovské procento mužského obyvatelstva. Přesné údaje ani neznáme, statistiky z dob Bedfordové jsou zkreslené. Nemyslím si ani, že všechna Áčka, co tehdy vyrukovala, jsou Áčka doopravdy. Zkrátka, máme před sebou spoustu práce, Ralphe, může snad žena za těchto podmínek požadovat muže jen pro sebe?

– A co umělé oplodnění?

Rázně potřese havraními vlasy.

– Většinou to k ničemu není. To bylo zjištěno už za Bedfordové. Jen velmi omezený počet žen se uchýlí k inseminaci. Ženy nechtějí dítě od muže, kterého vůbec osobně neznají.

To „osobně“ tedy sedí. Co do pokrytectví jsme na tom stejně. Ale na tom nesejde. Všechno je jasné.

– Proto tedy – cituji bez ironie – „tradiční monogamní manželství je překonaná instituce“. Kdo to řekl, Burageová? „Naši?“

– „Naši“, ale já s tím souhlasím, řekne Burageová pevně.

Se smíšenými pocity se dívám na bojovnici, co klade svou žárlivou vášeň na oltář obecných zájmů.

– V tom případě ale, řeknu sarkasticky, jsem velice nevyužitý. Dvě těhotné ženy, to nebude stačit. Lia a Ráchel se předháněly v plodnosti, ale nestačily poskytnout Jakubovi dostatečně početnou rodinu. Potřeboval pomocnice.

– Ty taky budou, řekne Burageová a sevře rty.

Nic na to neřeknu. Ale do smíchu mi není. Nic necítím, žádný cit, jsem skrz naskrz lhostejný. Co to ale v sobě mám, že stačí tak malá jiskra? Blesk uhodí.

– Nevím, proč se tak spokojeně tváříš, řekne Burageová a její chraplavý hlas shání dohromady bouřková mračna, a nevím, proč se to snažíš utajit. Mě nepodvedeš, já tě znám. Nemáš morálku ani stud. Jsi obyčejná gorila, a

nic víc. To ne, gorila je velká! Šimpanz! Taky tak chlupatý. Jsi obyčejné zvíře! Zvíře, jehož chlípnost nezná meze. Správný kamarád pro Bess! Ricardo před vykleštěním! Tvým snem je, aby všecky ženy na světě měly jen tebe a ty aby ses se všemi najednou mohl miliskovat!

Bylo to na mne moc silné. Odejdu z koupelny, prásknu za sebou dveřmi. Není to pravda ani lež. Nemá to hlavu ani patu. Jako každá lidská bytost – muž či žena – mohu i já mít hodně partnerek. V konkrétním případě, myslím včerejší večer, jsem ale nechtěl místo Burageové jinou ženu. Sama to dobře ví. Na kom si ale měla vylít zlost, že se musí dělit a přivolit k oběti, když ne na mně?

Jak jsem to čekal podle toho, co i Burageová ještě v Bluevillu řekla o strategii „našich“, prezidentka Hopeová jmenovala vládu, v níž všichni státní tajemníci byly ženy. Nicméně se postarala o to, aby na několika méně důležitých, o to však nápadnějších postech bylo umístěno pár mužů: například muž zastupoval USA v OSN, muž byl velvyslancem v Paříži, kde vystřídal Anitu, a za mluvčího Bílého domu si vybrala moc hezkého mládence, bývalého herce, naučil se nazpaměť všechno co mu napsali, a když se ho někdo na něco zeptal, tak pokaždé odpověděl no comment.

Má žena (právně vzato jí pořád ještě byla) přišla o místo v Paříži, do nepřízně však neupadla. Taky bych se tornu divil. Anita je prostě ryba z hluboké vody, navyklá plout s proudem, a když hladina klesne, nezůstane na břehu, chce své místo v historii. V posledních měsících vlády Bedfordové navázala potají výhodné styky s „našimi“ a prezidentka Hopeová ji z Paříže „neodvolala“, naopak, jmenovala ji poradcem pro zahraniční věci v Bílém domě. V análech Spojených států byla možná jediná, co sloužila třem prezidentům po sobě.

S Anitou se ve Washingtonu často vídáme, nastěhoval jsem se zpátky do svého domu ve Wesley Heights. Vznikly mezi námi vztahy velice překvapující, ale o tom později…

Anita byla jedním ze čtyř poradců nebo spíše tří poradkyň Bílého domu, čtvrtým poradcem byl totiž muž. Něco jako černošský důstojník v americké armádě, na ukázku. A na důkaz, že americká armáda není rasistická a že i z černocha může být časem generál. Anita zpočátku k tomuto čtvrtému poradci velký respekt neměla, když jeho vliv vzrostl, postoj změnila a uštědřila mu nelítostnou přezdívku „služební samec“, což nebylo hezké vůči Archibaldovi C. Montagueovi ani mužskému plemeni.

V první době, řekla mi Anita, nikdo vlastně nevěděl, jakou roli Archie mezi poradkyněmi plní. Zúčastňoval se všech zasedání, nikdy ale

nepromluvil a lhostejně poslouchal navzájem si odporující stanoviska, která si prezidentka s poradkyněmi předkládaly.

Přesto ho ale Elizabeth Hopeová měla pořád u sebe a byl na ně opravdu fajn pohled. Archie byl totiž třicátník v rozkvětu a Elizabeth Hopeová přitloustlá, vrásčitá padesátnice. Jak byl on velký, štíhlý a pěstěný, tak ona zas malinkatá a tlusťoučká. Jí šaty visely na zádech a přes pupek, jako by byly nahonem spíchnuté a nedbale oblečené, a Archie byl od hlavy k patě jako vystřižený z módního žurnálu.

Anita a ostatní poradkyně neviděly Archieho tři měsíce dělat nic než půvabně vysedávat po boku Elizabeth Hopeové a důstojně a soustředěně mlčet, zatímco si povídaly, a vyskočit z křesla a připálit, sotva prezidentka sáhla po cigaretě. Za celou dobu ho slyšely pronést jedinou větu, a to ještě potichu a jakoby stranou: „Příliš kouříte, prezidentko.“ Mr., jak se dřív oslovoval prezident, se pochopitelně nehodilo, a Mrs. by byl sexismus.

Elizabeth Hopeová byla založena pragmaticky, takže se v Bílém domě ptali, proč u sebe trpí poradce s funkcí převážně okrasnou. Záhada, se vysvětlila, když vešel v platnost nový zákon o ženě a prezidentka Hopeová si Archieho vzala za muže. Což je důkaz, že pronikavým zrakem správně odhadla skryté schopnosti svého poradce.

Některé z nich se pak velice rychle staly zjevnými. Archie měl vrozený cit pro porady a ty jsou ve Washingtonu pořád ještě důležité. Stačilo trochu úsilí a pronikl a ovládl všechny taje etikety: pamatoval si každé jméno, uměl poslouchat a příjemně se ptát, aby nikoho neurazil. Stal se pro Elizabeth Hopeovou nepostradatelným, jakmile začala v Bílém domě znova pořádat recepce.

Recepce za vlády Bedfordové upadly, stala se z nich maškaráda. Muži na ně nemohli a ženy se snažily nepřítomnost nenáviděného samce nahradit tím, že se chovaly nadměrně mužsky a kazily si způsoby. Navykly si při večeřích pořádaných v Bílém domě hodně pít, povalovat se v křeslech a povídat si sprosťárny. Podle očitého svědka, Áčka, který při tom byl jako maitre ďhotel, protože kdysi pracoval u Maxima, některé z nich proti mužskému pokrytectví protestovaly tím, že „u stolu krkaly a prděly“.

Žádná by si něco podobného pochopitelně nedovolila před manželem prezidentky Hopeové. Archie nikdy nepřekročil své meze, ale taky si uměl stát na svém.

Jednu státní tajemnici, která si dovolila přijít do Bílého domu v džínsách a v roláku – upomínka na život v ilegalitě – zdvořile, ale ostře upozornil, že podobný oděv je v mírových časech nepřípustný. Měsíc poté

se tajemnice pro módní záležitosti z prezidentské kanceláře v jeho přítomnosti opovážila pronést hrubá slova a Archie přesvědčil prezidentku, aby ji ihned propustila a k všeobecné spokojenosti ji sám neobyčejně obratně nahradil. Smysl pro konvence spojený s krásou a elegancí, Archiemu se začalo říkat „nejlíp oblékaný muž na světě“, výrazně přispěl k jeho popularitě. Stále častěji se objevovaly jeho fotografie v časopisech i s lichotnými texty a za půl roku po svatbě se mu říkalo „první manžel státu“.

Zpočátku jsem v tom označení cítil něco jako výsměch, odkaz na bývalé první dámy státu byl naprosto zjevný, ale Anita mě ubezpečila, že novinářky, které jej zavedly, chovají k Archiemu upřímný obdiv a jako by nad ním převzaly ochranu.

Nakonec byli všichni moc rádi, že se prezidentka Hopeová může opřít o rodinné zázemí, musela se totiž vypořádat s velice těžkou situací. Encefalitida 16 málem vyhladila mužskou část obyvatelstva ve všech zemích a nejvíc v USA. V Americe se jako třeba v Evropě nemluvilo o populačním problému. Prezidentka jako první použila formulace plné historických ozvuků, a sice že „demografické obnově“ Spojených států musí být poskytnuta absolutní přednost.

Byl to výraz typicky americký a přijatá opatření vyplývající z liberální filozofie se výrazně odlišovala od opatření přijatých jinde. V Evropě, která má dlouhou tradici etického konzervatismu, se domnívali, že populaci pomohou na nohy, zakáží-li potraty a homosexualitu. Prezidentka Hopeová tuto represivní politiku přísně odsoudila. Podle ní by tím byla ohrožena nezadatelná práva člověka disponovat svým vlastním tělem a reprodukčními orgány občanů. Prezidentka se domnívala, že vliv antikoncepce a potratů na demografickou obnovu je zanedbatelný a v případě homosexuality nulový. Podle Hopeové si obrovská většina žen v zemi přála mít dítě a tím, že by byla do vězení vsazena zanedbatelná menšina, by ostatní nebyla nijak povzbuzeny, aby je chtěly ještě víc. Je třeba poskytnout jim výhody a taková ulehčení, aby početnější rodina nebyla pociťována jako zátěž nebo otročina na celý život.

To byl jeden z cílů Nového zákona o ženě. Byl odhlasován hned v prvním roce vlády Hopeové a pokládán za historický mezník: po skončení epidemie v Americe už neexistovala žena v domácnosti, její království vzalo za své. Všechny, až na přestárlé, byly zaměstnané.

Zákon o ženě z toho vyvodil patřičné závěry. Žena nezávisle na muži přiznávala své příjmy, platila daně, dávala dětem své jméno a sama jim až do plnoletosti zajišťovala poručnictví. Zákon o ženě uznával pouze jednoho

rodiče, matku. Pouze matka pobírala rodinné přídavky, měla nárok na sociální služby a značné daňové úlevy, které vláda Hopeové odhlasovala.

Úloha otce byla dána pouze nepominutelným právem dědickým. Nová vláda sice zrušila jako zbytečné represivní zákony proti polygamii, nikde však nebylo řečeno, že by se tím struktura manželství v USA nějak pozměnila. Každé dvojici, katolické, protestantské či židovské, byla naopak ponechána veškerá volnost nechat se podle svého přání oddat v kostele. Pojem „manžela“ a „otce“ byl ale implicitně zrušen, neboť povinnosti a práva spojená s touto dvojí způsobilostí prostě přestala existovat. Zákon používal sice výraz „ploditel“, ten však neposkytoval své jméno ženě, kterou oplodnil, ani dětem, jež se pak narodily. Otec je hlavně nemohl uvádět ve svém daňovém přiznání, nebyl povinován jejich výživou a nemusel obývat společný byt s jejich matkou.

Jediným poutem, které muž mohl mít se svými potomky, bylo takzvané „prostřední jméno“ (middle name), uváděné před jménem matky. V tom případě musel pořídit závěť v jejich prospěch. Tato adopce napůl však muži neposkytovala žádné právo na dítě. Mohlo k ní taky dojít pouze na základě písemné žádosti podané matkou, k níž se ploditel nemohl nijak vyjádřit.

V zákonu byl zcela určitě obsažen zárodek sexuální revoluce, jaká v dějinách světa nemá obdoby. Vůbec si ale tak neříkala. Dovednost a nenápadnost, s jakou byl Zákon o ženě sestaven, svědčily o něčem, co by dřívější sexističtí psychologové označili za prezidentčinu „ženskou lstivost“. Nová legislativa se naoko nijak nedotýkala zásad monogamistického sňatku, při bližším pohledu z něho zbyl ale jen prázdný obal. Muž zredukovaný na biologického ploditele přestal coby otec existovat a jeho společenská moc byla ohleduplně zlikvidována. Zbaven své vedoucí role přestal být jádrem rodinné buňky a stal se okrajovým prvkem společnosti.

Jak to Burageová prohlásila, pojem právního vlastnictví, zakotveného v „právech“ otce, tím pádem naprosto zmizel. Společensky definovanou existenci měly pouze matky. Mohly žít samy nebo s mužem, to na věci moc neměnilo. Dokonce ani právnicky vzato svobodné matky neexistovaly, protože přestalo existovat poručnictví manžela a ekonomická závislost na něm.

Jistě, pomoci se jim dostávalo, ale od společnosti. Pomoc štědrá, trvalá a rozmanitá, matkám i samotným matkám, rodinné přídavky, prémie, daňové úlevy, jesle v každé čtvrti i jesle městské měly celodenní provoz, odsunula „otce“ stranou a nenápadně vedla k tomu, že výchova dětí se ocitla v rukou státu.

Reformy by se nemohly provést, kdyby muži měli v rukou hlavní ekonomické zdroje v zemi. Peníze by dříve či později samozřejmě dobyly zpátky pozice, které někdejšímu silnějšímu pohlaví zákony odňaly. Tato hypotéza se však zdála být jednou provždy vyloučena. Během epidemie získaly ženy dědictvím přes tři čtvrtiny výrobních prostředků v USA a dokázaly, že si s nimi umějí poradit. Nový daňový zákon prezidentky Hopeové zajistil, aby tento proces pokračoval. Ženám vlastnícím výrobní podniky nebo společnostem, v nichž ženy vlastnily většinu akcií a pracovaly na vedoucích místech, byly přiznány daňové úlevy. Daňová zátěž byla značná, musely z ní být hrazeny úkoly postavené před národ. Toto opatření vedlo prakticky k tomu, že podniky ve vlastnictví mužů nebo muži řízené jednak vymizely a jednak přešly do rukou žen. V souhlase s tím byla dědická daň podstatně nižší, přecházel-li majetek z matky na dceru. Matka mohla sice i nadále odkazovat ve prospěch syna, ale rovnost byla pouze zdánlivá. Dědická daň vzala dědici mužského pohlaví více než polovinu zděděného majetku, zatímco daně, jimž podléhaly dědičky, nepřekročily deset procent.

Nový zákon o ženě tak s pomocí pouhých daňových opatření a bez nějakého zásadního prohlášení změnil prvorozenecké právo ve prospěch dcery. Nebude-li zákon v nejbližší době zrušen, měla by tato opatření během dvou až tří generací zajistit americkým ženám naprostou nadvládu v ekonomii, a tím pádem i trvalou moc politickou.

Tento proces určitě neskončil. V současné době ještě pokračuje. Ale už teď je vidět, že prezidentka Hopeová díky svým přesvědčovacím schopnostem a díky tomu, že respektuje svobodu slova, a díky své shodě s Kongresem dokáže zvítězit tam, kde předešlá vláda hanebně ztroskotala. Bigotnost Bedfordové, zločinná misandrie její kliky, pokusy Grimmové a Jettisonové založit – odcituji jejich pitomý pleonasmus – parthenicky unisexuální stát, to všechno vedlo k občanské válce v USA. Prezidentka Hopeová pochopila, že žena byla sice po celá staletí poškozována, ale že vybudovat trvalejší společenské zřízení na nenávisti k mužům není možné. Zákon o ženě by jistě bylo možno obvinit, že všemožným podporováním bývalého slabého pohlaví vytvořil novou nerovnováhu. Teprve budoucnost ukáže, neobsahuje-li tato nerovnováha zárodky vážnějšího odporu. Já aspoň mohu dosvědčit, že nynější společnost je pro život nekonečně lepší, než byl Blueville. Pod prezidentkou Hopeovou muž nemá dojem, že by byl nenáviděn, podceňován nebo trvale ohrožován na životě a na mužnosti. Ženy se teď vůči němu chovají naopak s láskou až nadměrnou, nepochybně

je to reakce na nepřirozené zákazy Bedfordové a zároveň taky rozvoj ženského pudu, nepotlačovaného traumatizujícím pocitem společenské méněcennosti.

Po návratu do Washingtonu začal kolotoč, který jsme už znali z Ottawy: rozhlas, televize, tiskové konference, s jedním podstatným rozdílem: v Ottawě jsem byl hrdina já, ve Washingtonu zas Burageová.

O slávu se ostatně dělí s Jackie, která vyšla z ústraní, v němž setrvávala v Ottawě, a s Mrs. Barrowovou. Všechny tři dopodrobna vysvětlují – taky aby si „naši“ získali ještě větší slávu – jak mne před útěkem z Bluevillu účinně chránily proti bedfordistkám.

Zúčastňoval jsem se interviewů, nikdo se mě ale na nic neptal, a tak jsem mlčel. Na veřejnosti jsem už neměl působit jako hrdina příběhu, ale spíš budit dojetí. Televizní kamera mě často zabrala zblízka a novinářka mi sice zřídkakdy udělila slovo, zato však mou osobu často komentovala. „Doktor Martinelli, dnes ho tu máme osobně, je, jak jistě víte, velice šarmantní muž“: (a very charming man). Přitom mi jen tak mimochodem položila ruku na stehno a spiklenecky zamrkala na ženy, co televizní pořad sledovaly.

Před interviewem se mi ostatně od Burageové a Jackie dostalo ponaučení. Jestli se mě na něco zeptají (o té zatracené vakcíně se přece něco říct musí!), tak se hlavně nesmím tvářit sexisticky. Co tím myslíte? Však ty to víš, Ralphe, arogantně, sebejistě… Už mi to došlo! Skromný hlupáček z Wildeových her. Co své matce pokaždé odpoví ano, mamičko…

Mé družky mi však poskytly i cenné rady. Po půl roce jsem se pokusil o sexistickou aroganci a už se mi to nepovedlo. Při jednom z bezpočtu televizních interviewů – pokud se pamatuji, byly vždycky vysílány ze záznamu – mne novinářka zase představila jako „velice šarmantního muže“. Trochu se mne to dotklo, vpadl jsem jí do řeči a živě řekl: A doufám, že taky dobrého výzkumníka. Komentátorka se na mne podívala, jako by ji má agresivita udivila, a pobaveně řekla: Ale ovšem, doktore Martinelli, tady snad o vašich schopnostech nikdo nepochybuje. Načež kamera zabrala břicha Jackie a Burageové, v tě době už bylo dost znát, že jsou v jiném stavu. Novinářka i kameramanka se potom při sestřihu záběru asi moc pobavily.

– Tak vidíš, řekla Burageová pohněvaně, co sis vydělal tou svou výřečností.

Dave byl rád, že se vrátí do našeho domu ve Wesley Heights s velkou zahradou, bazénem a místností, kde měl černou tabuli přes celou stěnu, a

hlavně že tu bude televizor, který mu v Bluevillu tolik chyběl. Zpočátku jsem si dělal trochu starosti, jak asi bere mé soužití se dvěma ženami. Opatrně jsem ho v tomto směru sondoval a uvědomil jsem si, že mé obavy jsou neopodstatněné. Díky televizi a škole Dave velice rychle nasákl vládnoucími idejemi Obnovy. U něho taky nebylo třeba, na rozdíl ode mne, přemáhat zakořeněnou monogamní tradici. Došlo mi, že jsem si s ním, jako ostatně často, dělal zbytečné starosti, když mi jednou po návratu ze školy vítězoslavně oznámil, že tři holky ze třídy si ho vybraly za „ploditele“, až doroste.

S velice živým zájmem sledoval, jak pokračuje těhotenství mých družek, a udělal jsem mu malou přednášku o embryologii na černé tabuli v jeho pokoji, abych upokojil jeho nenasytnou zvědavost. Pak jsem se dozvěděl, že mou přednášku zopakoval ve škole tak kompetentně, že si vysloužil pochvalu učitelky. Stejně ale, řekl mi, když mi o tom povídal, mě to žere, že nikdy neporodím dítě. A posmutněle uzavřel: Být kluk, to je dost otrava.

Takhle by neuvažoval před rokem, ani v Bluevillu. Koedukační škola asi teď opravdu u kluků nepovzbuzuje falokracii.

Jeho osobní vztahy k Burageové a Jackie jsou tak výborné, že málem žárlím. Z toho, jak se hned na začátku našeho společného života zahrabal do teplé peřiny jejich lásky, jsem si uvědomil, že mu chyběla ženská ruka. Jackie a Burageové se věčně na něco vyptává, chce s nimi být a všiml jsem si, že jim docela hanebně nadbíhá, jen aby dosáhl svého cíle. Taky se mu to daří. Zabírá si pro sebe jejich volný čas a jejich pozornost a potají dává přednost Burageové, jenže já jsem mu na to přišel. Z těch dvou má i on život snadnější s Jackie: je pořád veselá, žádné výkyvy, komplexy, není vůbec vzteklá, nevěší se na krk, zatímco Burageová se umí rozzlobit a tasit drápky. Má zas ale jednu vlastnost, na kterou je Dave moc citlivý. V okamžicích něhy je sladší a víc ho „obklopuje“. Asi si říká, že to stojí za nějaké to seknutí drápky.

S velkou radostí jsem si uvědomil, že má dobré srdce a že nezapomněl na Mutsch, která ho v Bluevillu tak starostlivě vychovávala. Často jí píše a z Harvardu, kam se Stien vrátil na své pracoviště, mu Mutsch odpovídá dlouhými, metodickými a málem mateřskými dopisy. Dave si píše i s Joan Smithovou. Neopatrně jsem se zmínil, že kdyby mi ve Washingtonu opravdu svěřili výzkumné středisko, dal bych dohromady tým z Bluevillu se Smithem, Piercem a Grabelem. Od té doby se mě nejmíň jednou za týden zeptá, jak jsem s tím daleko a jestli „Smithovi“ už brzy přijedou. Jackie je

netrpělivá málem jako Dave, chtěla by se sejít s „Ritou“. Já taky. Burageová k tomu mlčí, a já vím proč. Vyčítá Ritě, že do všeho strká nos. Velice nás potěšilo, když k nám nečekaně vtrhla Dorothy Barrowová. Nabídl jsem jí, aby bydlela ve Wesley Heights, a bylo mi líto, že může ve Washingtonu zůstat jen čtrnáct dní. Guvernér státu Ohio právě zemřel a chtěla ve volbách kandidovat na jeho místo. S Dorothy Barrowovou jsme se v Bluevillu na sebe občas usmáli, ale vůbec nepromluvili, když jsem ji líp poznal, překvapila mě svou nezdolnou životní energií. Za tu krátkou dobu, co zůstala ve Washingtonu, se stačila rozvést s Mr. Barrowem – zákon o ženě ženám Áček velice usnadňoval rozvod s neplodnými manžely – odvedla spoustu politické práce u prezidentky a nechala si ode mne udělat dítě. Náležitou formou mě rovněž požádala, aby dítěti, až se narodí, mohla dát mé jméno jako „middle name“.

Jackie a Burageová mne požádaly o totéž a já jsem přijal, i když bez nadšení, protože dědictví pro Dava se bude muset dělit natřikrát a teď dokonce načtyřikrát. Mrs. Barrowová byla ale vedoucí „našich“ – a já přece vím (taky se mi to napřipomínaly!), jak mne „naši“ v Bluevillu ochraňovali.

Překvapilo mne rovněž, že Mrs. Barrowová ještě před narozením dítěte si ke svému jménu připojila moje jako middle name a po celou dobu své volební kampaně si nechala říkat Dorothy Martinelli-Mortimerová. Mortimerová je její dívčí jméno.

Podobný postup nebyl nijak právně zakotven. Zvyk se ale ujal. Úřední formuláře, které ženy musely vyplňovat, po nich nežádaly údaj, zda jsou provdané či svobodné (toto rozlišení bylo považováno za sexistické), ale jsou-li matky. Kvalifikace matky poskytovala spoustu výhod a takovou společenskou prestiž, že ženy, co se teprve chystaly stát se matkami, to vyjadřovaly tím, že jako middle name přijaly jméno ploditele.

Dorothy Martinelli-Mortimerová převzala mé jméno coby middle name zcela určitě i z politických důvodů. Byl jsem tehdy ve Spojených státech proslulý jako nějaký oblíbený zpěvák a mé jméno poskytovalo romantický lesk obrazu, který Dorothy coby žena těhotná s mužem, kterého v Bluevillu ochraňovala, předkládala svým voličům.

Po svém zvolení Dorothy často zajížděla do Washingtonu, věčně uspěchaná a zaneprázdněná, jen co přiletěla, už měla zas odletět, ale vždycky si našla možnost uplatnit své právo na mou postel. Po pravdě řečeno, nutit mě nemusela. S Dorothy bych nechtěl žít, její energie mne vyčerpávala, ale rád a s potěšením jsem se s ní vždycky setkal. A proč bych to vlastně taky neřekl, Dorothy měla jednu velice milou fyziologickou

zvláštnost. Patřila k ženám, o nichž jeden velký spisovatel moc hezky napsal, že „jejich orgasmus je přirozený jako stisk ruky“.

Jen co jsme se ve Washingtonu trochu zabydleli, zavolala mi Anita, zrovna se vracela z Paříže coby čerstvě jmenovaná poradkyně prezidentky… Přivítal jsem ji dost chladně, důrazně jsem ji obvinil, že mě opustila, nepočkal na její vysvětlení a zavěsil. Burageová byla u toho, všechno vyslechla a rozzlobila se na mne, prý si na mužského nepočínám dost skromně. Anita je pořádná oportunistka, to je fakt, ale nedá se jí upřít, že mne v Bluevillu ochraňovala, jak mohla.

Vzkřikl jsem:

– To je právě ono! Už toho mám dost, být pod ochranou!

Burageová pokrčila rameny:

– Radši mlč, Ralphe, řekla povýšeně, povídáš nesmysly.

Pak se objevila Jackie, v uniformě kapitána (povýšili ji), těhotenství už na ní bylo hodně znát, ale ani časté nevolnosti jí nepokazily dobrou náladu. Burageová jí pověděla, jak jsem se rozzlobil, a Jackie se dala do smíchu.

– Ale Ralphe, řekla, taková dětinskost! Nesmíš být tak přecitlivělý. Přece se nepohněváš s prezidentčinou poradkyní! Taky bychom ti to nedovolily!

Za dva dny mi Anita zavolala zas, jakoby nic. Mezitím se mi dostalo ponaučení a omluvil jsem se jí. Nechtěl bys přijít zítra na oběd do čínské restaurace? Zvu tě. Epidemie si vzala starého Mr. Twanga, ani nebyl zas tak starý (zasmála se). Ale Mrs. Twangová je tam pořád a pořád má ten roztomilý rozpareček dole na sukni (zasmála se). A konečně tam budu i já…

Opozdil jsem se. Anita už seděla v prvním poschodí u stolu a listovala v časopise. Vůbec se nezměnila. Havraní vlasy, zelené oči a jemně řezaný nos, který se mi už tak nelíbí, co znám nosík Burageové. Taky se pořád stejně obléká: černé šaty s bílým límečkem, něco jako stejnokroj. Tvářila se moc důležitě. Její pohled mnou projel jak šavle, jak jsem se k ní blížil, změřila si mne od hlavy k patě. Rázně se postavila, podle všeho se na setkání řádně připravila, a políbila mě na ústa. Byl to šok. Vzpomněl jsem si, jak se na mě podívala ještě před polibkem. Posadila se, zmocnila se mé pravé ruky a obrátila se ke mně.

– Vypadáš nádherně, Ralphe! Oči ti jen svítí, srst se jen leskne! To je hned vidět, že tvé ženy (zasmála se) o tebe řádně pečují, že tě parádí, vlásky česají a dobře krmí… A ta elegance! Jsem moc ráda, že místo saka se teď nosí přiléhavé blůzy do pasu. Štíhlým a svalnatým mužům, jako jsi ty, moc sluší. Zvlášť když se k nim nosí přiléhavé kalhoty. Stehna máš jak toreador,

Ralphe! Nepočítaje jiné tvé přednosti (zasmála se), Jak jsem tě viděla přicházet, sběhly se mi sliny…

Mrs. Twangová si přišla pro objednávku. Pořád má ten svůj starodávný úsměv, pořád si jej nasazuje a snímá podle libosti, ale už není tak nepřístupná. Když se ze zvyku mrknu na rozparek na sukni, věnuje mi pohled tak agresivní a výmluvný, že jsem z toho vedle. Jakmile vyjde z místnosti, Anita (jako bych slyšel Burageovou!) mi připomene, že musím být zdrženlivější a opatrnější:

– Jednou tě, milý Ralphe, unesou. Teď je to na denním pořádku. Bandy, tři čtyři ženy. Úplně něco jiného, než co si prožil chudák Mr. B., vzpomínáš si? Žádné trýznění nebo mučení. S ploditelem se zachází ohleduplně, aby odvedl, co se po něm vyžaduje. Co se dá dělat? Jsme proti tomu bezmocné. Vládne hrozná mystika mateřství! nenašel by se soudce, který by se opovážil odsoudit těhotnou ženu za únos, stačí prohlásit, že chtěla splnit vlasteneckou povinnost „v duchu Obnovy“. Vážně, Ralphe, přestaň na ženské dělat sametová kukadla, dívej se do země. Nechoď k Mrs. Twangové sám na večeři. A zásadně nechoď ven sám. Měl bys požádat kapitána Davidsonovou o ozbrojený doprovod. Bylo by to bezpečnější.

– Ty znáš Jackie?

– Jistě. I Burageovou. Rozkošná žena. A pocta pro mne, drahý Ralphe, vybral sis ženu, co se mi podobá (zasměje se). Máme stejné vlasy.

– Ale nepodobá se ti: oči, nos…

Anita se prstem dotkne svého ostře řezaného chřípí.

– Nos možná stejný nemáme, řekne trochu domýšlivě, což by žena od politiky neměla.

Pak vyndá z kabelky krabičku a podá mi ji, prý „minidárek“. Moc se mi chce odmítnout, ale nemám k tomu dost odvahy, zdá se, že jí moc záleží na tom, abych si jej vzal. A když balíček otevřu, tak je pochopitelně pozdě. Žádný „minidárek“, zlatý pečetní prsten s mými iniciálami. Prý to je teď v módě, ujistila mě, navlékla mi ho na prst a přitom mě políbila.

Okroužkovala mě jako nějakého opeřence, polibkem na usmířenou se uklidnila a pustila se do hromady krevelových placek (má polovina přijde na řadu později) a svěřuje se mi s velkými plány, které se mnou má.

V Bílém domě se seznámila s čerstvou petrolejovou milionářkou, samozřejmě vdovou. Tato „milionářka“ už není nejmladší a velice ráda by zvěčnila své jméno založením nějakého vědeckého fondu. Poradila jsem jí, našlo by se snad něco vhodnějšího než Výzkumný ústav pro encefalitické onemocnění? A sice ve Washingtonu. Ty bys ho řídil. Mělo by to vyjít.

Vyslechnu ji, zažbrblám něco vděčného, víc toho nesvedu. Anita si jako všichni velikáni navykla na monolog. Jen tak mimochodem se ostatně uznale vysloví o tom, že mlčím: „Umíš moc pěkně naslouchat, Ralphe, a přitom se hezky koukáš."

Od ústavu, který sice ještě nestojí, ale který mi vylíčí, jako by byl už v provozu – přejde k něčemu časově mnohem bližšímu, co jí právě tak leží na srdci a co rovněž předpokládá mou spolupráci: chce mít ode mne dítě. Jako bych spadl z višně.

– Ty a dítě?

– Proč ne? Myslíš, že bych to nesvedla?

– To jistě ano. Ale je to přece proti tvým názorům na život!

– Mé názory se změnily, řekne vážně. Doba taky. Zároveň i společnost. Děti už nejsou v rozporu s politickou kariérou. Naopak.

Vychutnám si jen tak mimochodem to „naopak", jak si to taky zaslouží.

– Nesmíme zapomínat, řekla Anita ve stylu posledního projevu Elizabeth Hopeové (ale třeba jí jej sama napsala), že v současné době je třeba poskytnout absolutní přednost demografické obnově. V příštích měsících ani jedna Američanka, jakkoliv vysoce postavená, nemůže, není-li matka, chodit s hrdě vztyčenou hlavou. Prezidentka bohužel (ztiší hlas) vzhledem k svému věku… Ale my, její poradkyně, musíme jít příkladem. Koukni se, Ralphe, ukážu ti něco, co přijde na veřejnost až tak za týden.

Sáhne do kabelky a ruku úplně nevytáhne. Na dlani má karmínový odznak a na něm zlatá písmena MAR.

– Co znamená MAR?

– The Mothers of the American Reconstruction. Odznak budou smět nosit jen ty Američanky, řekne toužebně, jak jej strká zpátky do kabelky, co během prvního roku Obnovy přijdou do jiného stavu.

Říkám si, že to musím povědět Burageové a Jackie. Udělá to radost hlavně Jackie, je u vojska, odznaky asi bude mít ráda.

– Ale proč já? zeptám se. Nějací mužští snad ještě zbyli.

– Protože jsme manželé, Ralphe! Právně vzato! A pokud vím, tak nemáš v úmyslu rozvést se se mnou, vid? (Jak to může vědět?)

Znova se zasměje.

– Prosím tě, netvař se tak! Vůbec nemám v úmyslu nějak ti narušit tvůj způsob života. Žiješ se dvěma roztomilými ženami, vlastně se třemi. Já jsem vždycky, jak sám víš, žila sama. Ralphe, chci po tobě jen přátelství a dítě. Tvé jméno už mám.

Připomínka diskrétní, ale naprosto jasná. Jak by ne! Jistě, vlastenecká povinnost! Elizabeth Hopeová, jde se na věc! Průkopnice plodnosti! První matky Obnovy! Ale taky, nezapomeňme, dítě s mým jménem. Tím se připojí – s Jackie, s Burageovou a Barrowovou – k historii protibedfordovského odboje, zvlášť když si zpočátku a ani potom moc nezabojovala… Pohlédl jsem s obdivem (a trochu s hrůzou) na morálně pokřivenou političku, která se skrývá za zelenýma očima a pěkným nosánkem. Anita mne vezme za ruku a silně stiskne.

– Přijímáš, viď, Ralphe?

Zlíbaný a předem okroužkovaný, mohl bych odmítnout? Ale přece jenom. Cítím v sobě pevně zakotvenou, i když trochu početnější manželskou soudržnost:

– Co se mé osoby týče, Anito, tak jistě, s radostí (dodám trochu nuceně). Musím se ale poradit s mými družkami.

Zasměje se.

– To nemusíš, Ralphe. Už se stalo.

– Jak to?

– Včera jsem s nimi byla na čaji.

A nic mi o tom neřekly! Nejradši bych zařval. A taky bych to býval udělal, kdyby v tom okamžiku nevešla do místnosti Mrs. Twangová s účtem. Hned jsem sklopil zrak a díval se do země po celou dobu, co Anita platila a dokud ta malá čarodějnice s rozstřiženou sukní neodešla z místnosti. Všiml jsem si, že Anita napřed bezostyšně účet přepočítala. Být prezidentčinou poradkyní ještě neznamená nechat se ošidit.

– Takže jsme se dohodli, řekne Anita rozjařeně, a já si tě odvedu.

– Kam?

– Ke mně do bytu.

– Jak to, řeknu, teď hned?

– Žádné teď hned. Náhodou se to hodí, mám právě plodné dny. Ralphe, já si tě unesu! Jenom si někam brnknu a jdeme!

Nepočkala si, co na to řeknu, vstala a odešla na opačný konec místnosti telefonovat. Vůbec nevěřím tomu jejímu „zrovna se to hodí“, vím, že si všechno předem vypočítala.

Rázný hlas, jasná řeč, rozhodný tón, Anita mluví do sluchátka. Činorodá žena, i se mnou všechno vyřídila na ten šup, mezi dvěma krevetovými plackami, strčila si mě do kabelky k odznakům MAR.

Volá na víc míst. Aby to nevypadalo, že poslouchám, listuju v reklamních stránkách časopisu, který Anita nechala ležet na lavici. Coby znak nové doby jsou tu samí muži… Urostlí, svalnatí, chlupatí. Reklama na přepychové koupelny (s pozlacenými kohoutky), na rantlu modré vany sedí přírodou mocně obdařený brunet, skoro nahý, jen přes pudenda úzký ručník, ale tak, že je možno uhádnout tvar i velikost. Sedí nedbale a dívá se tak přátelsky, až budí dojem, že coby zdatný ploditel patří k zařízení koupelny. O něco dál blonďák, taky nahý, ale přitom decentní, se obrací ke čtenářům svalnatým stehnem a chlupatým podpažděm a ujišťuje, že deodorant, který používá, mu umožňuje potit se a přitom nepáchnout. A pak – tušil jsem to – obrovský výběr kalhot s plastronem, v detailu i s tím, co obsahují, uprostřed coby vzor kalhoty původní, jak jsou vyobrazeny na kresbách z XVI. století – nosily se nejen v Německu, ale i ve Flandrech a ve Francii za Karla IX. – zasvěceně uvádějí tuto „šarmantní módu“, co se k nám vrací. Není třeba rozvazovat šňůrky jako kdysi, pod slušivou výšivkou je zip. Poklopec je na dva způsoby: plastron ze stejné látky a ve stejné barvě jako nohavice. Plastron z látky odlišné naopak zas „zdůrazňuje vystupující část“ (sic). Rafinované ženy možná dají přednost „bontonu“ (sic): plastron je z látky odlišné, barva však sladěná s nohavicemi. Nic není opomenuto, v koutku je plastron vycpaný, rub v diskrétním náčrtku, „značným vyboulením“ vrací odvahu stydlivým. Stačí podívat se na reklamu a je zcela jasné, že tu vládnou ženy.

Anita už dotelefonovala, musím taky telefonicky odvolat jednu schůzku. Anita je buď netrpělivá, nebo má naspěch, prý skočí pro auto se šoférem, zaparkované tak sto metrů vpravo, ať tam za ní přijdu, až skončím.

Měl jsem na ni radši počkat před restaurací. Nemohl jsem totiž vědět, že budu muset projít kolem dvaceti zednic, měly zrovna přestávku a seděly na chodníku. Když je vidím, tak už je pozdě. Musím kolem nich projít. Sklopím oči a snažím se předstírat nezájem. Nikdy bych si nedokázal představit, co bude následovat. Při mých vycházkách se zatím všechno omezilo na nějaký ten dotek, otázku, hvízdnutí, jednou či dvakrát padly obhroublejší návrhy. Bylo to tím, že hřálo sluníčko, nečinností při přestávce, nebo proto, že tu bylo zrovna málo chodců? Už zdálky si mne všimly a hltaly mne očima, a když jsem byl na doslech, spustily pokřik. Strhl se hrozný poprask. Něco opovržlivého a sadistického bylo hlavně v tom, jak mě svlékaly očima a znásilňovaly slovy, jejichž surovost mě děsila. Dělám, že nic neslyším, jdu, neopovážím se přidat do kroku, nechtěl bych je vyprovokovat útěkem. Zbytečně. Postaví se přede mne veliká holka, červené fleky na tváři.

Pronikavé modré oči jí málem vypadnou z důlků, zmáčená potem, postaví se mi do cesty a uprostřed křiku a povzbuzování zvolá: Holky, tady toho prcka si opíchám! Násilím mě objala, sevřela, až jsem se dusil, a políbila na ústa. Měla horké rty a hrozně páchla. Bráním se, křičím, chci se jí vymknout, chytí mě však další ruce. Holky se s křikem ke mně ženou a obklíčí mě. Hošánku! řekne blondýna, ostatní se smějí, a znovu mi sevře krk v ohbí paže, musíš nám holt pomoct v konání naší vlastenecké povinnosti.

Černý plymouth zabrzdil, pneumatiky zaskřípaly u chodníku. Krátce a břeskně se ozval klakson. Vystoupila policistka. Zařvala a pustily mne.

Vklouzl jsem do auta, křik doznával, částečně se týkal Anity a sociálně vzato byl dost nevraživý. Policistka se rozjela a fúrie bušily pěstmi do karosérie. Padl jsem na sedadlo, udýchaný, rozcuchaný, srdce mi bušilo. Třásl jsem se vzteky a taky strachy. Pár těch holek bych určitě býval přemohl, ale nebudu se přece prát se ženami (tahle zásada už taky asi vyšla z módy), a taky jich bylo tolik, že by mne bývaly přemohly.

– No tak, řekne Anita, vzpamatuj se, Ralphe, a zapni si kalhoty. Chtěly si jenom zalaškovat. V těchto vrstvách k únosům nedochází. Tyhle holky na to nemají peníze ani čas a taky ne tajné domy, kde by tě ukryly. Stejně si z toho ale vem ponaučení. Ještě dnes požádej Jackie, ať ti dá ozbrojený doprovod. Nemůžeš na ulici takhle riskovat ani ve dne.

Schůzka, kterou jsem musel přeložit na jindy, a návštěva u Anity – delší, než jsem předpokládal – mi přeházely můj časový rozvrh, snědl jsem nahonem sendvič a vrátil se domů až pozdě v noci.

– Už jsem si začala dělat starosti, řekla Burageová, když mi přišla otevřít… Jackie je ve službě, uložila jsem Dava do postele. Dalo mi to dost práce. Chtěl na tebe počkat.

Svléknu se donaha, osprchuji, v pyžamu a se sklenkou whisky v ruce si zapálím chesterfieldku a zeptám se Burageové, co ode mne chce vědět. Jsem tak unavený, že jí ani nevyčtu, že byla na čaji s Anitou a nic mi neřekla.

Ticho. Nic k tomu neřekne, takže se po chvíli ozvu sám:

– Mám dojem, že jsem se prodal nějakému ústavu.

Burageová pokrčí rameny, nemá zrovna nejlepší náladu.

– Na tom není zbla pravdy. Děláš z toho drama. Právně vzato je Anita ostatně tvou ženou.

– Ženu mám jen jednu a ty víš, kdo to je.

– Řekla jsem právně.

– Kdo mne zrazoval od rozvodu?

– Koukni se, Ralphe, k tomu se nebudeme vracet. Rozvod není možný, ať chceš či nechceš. Byla by v tom politická narážka. Vypadalo by to, že svrhuješ Anitu do stínů bedfordismu, když ji prezidentka odtamtud vytáhla. Co to vlastně chceš Anitě vyčítat? I z Paříže intervenovala u Bedfordové, aby se ti nic nestalo.

Napřímím se:

– Tím se ale všechno mění! To jsem nevěděl! Od koho to víš?

– Od Dorothy.

– A neřeklas mi o tom.

– Bylo by to asi moc, chtít po mně, abych pořád jen chválila Anitu, řekne Burageová a pohodí hřívou.

Odmlčím se. Podívám se na ni. Burageová není jen tak někdo – právě ji jmenovali na důležité místo v ministerstvu zdravotnictví – pomaloučku, něžně, úporně, s použitím veškeré dovednosti, jíž při přesvědčování používají ženy, ji musím dovést k tomu, aby za prvé přede mnou už nic netajila, za druhé, aby o ničem, co se mne týká, nerozhodovala beze mne. O tom šálku čaje s Anitou bude ještě řeč. Dnes večer ne. Dnes večer jsi mi pověděla pravdu – ženská pravda se prodrala krunýřem veřejné pracovnice – a já jsem z toho naměkko.

– Burageová, řeknu napůl vážně a napůl v legraci, a co kdybychom tohle všechno nechali běžet? Kdybychom odjeli?

– Jako kdo?

– Ty, Dave a já.

– Rodinná buňka, řekne Burageová, ale bez pichlavého sarkasmu, kterého jsem se obával.

– Proč ne?

– Jistě, řekne s něžnou ironií, proč ne? Jenže kam.

– Kam chceš. Do Evropy.

– Ach, do Evropy! odpoví Burageová. Když tam mají takové represivní zákony!

– Tak do Afriky.

– Ke kultuře, co utlačuje ženy!

Dál už nehraju. Ale při hře jsem cítil její hlubokou účast.

– Proč jenom my tři? řekne a docela úslužně mi všechno vrátí. Proč ne taky Jackie? Chudinka.

Mlčky ocením její soucit. Když se pak po mně podívá a čeká na odpověď, tak řeknu:

– Jackie mám moc rád. Ale jak bych to řekl, je navíc. Jako by tu byla jen proto, abychom vypadali jako slušná rodina.

Burageová se rozesměje.

– Ach, Ralphe, ty jsi ale legrační! „Slušná rodina“! V podstatě to tak ale je!

Zastaví se v pravý čas. Dál už určitě nepůjde. Je tu se mnou sama, není tu odposlech, ale nepodrobí kritice filozofii „našich“, „zákon o ženě“ a mystiku Obnovy. Ave, prezidentko Hopeová, zdraví tě ti, co jdou obnovit vlast. Vezme mne za ruku a trochu si povzdychne.

– Ralphe, sám už na ulici nesmíš. Budeme muset Jackie požádat o ozbrojený doprovod.

Stiskne mi ruku, stiskem ji odpovím. Znova povzdech. Konec snu o úniku pro ty, kdož unikli z Bluevillu. Tak zní smutná pravda: kamkoliv se člověk vrtne, ostnatého drátu se nezbaví. Burageová dál pracuje pro HEW a v organizaci „našich“. A já, bývalý zneužívatel misogynské kultury, se dál zaučuji v tom, co tak krásně začalo v Bluevillu, v postavení podřízeném. A snášet, jak to půjde, někdy asi dobře, jindy špatně – mé nové postavení sexuálního objektu. Doufám, že se při tom ze mne nestane naprostý narcisista. Nebo perzekuční paranoik.

Kdybych byl křesťan, tak bych si řekl, že za něco pykám. Den co den, když se teď role vyměnily, si uvědomuji, že taky mám za co pykat.

Podívám se na Burageovou a znova jí sevřu prsty. Samozřejmě neodjedu. O moc jsem přišel. Něco mi ale stejně zůstalo, a to mi nikdo vzít nemůže. Myslím tebe, Burageová.

A taky to, že jsme vlastně tajný pár v oficiálně ideálním společenství.